

STRATEGIE ROZVOJE LIDSKÝCH ZDROJŮ JIHOMORAVSKÉHO KRAJE 2016–2025

Zpracoval: GaREP, spol. s r.o.

červen 2016

Pořizovatel dokumentu:

Jihomoravský kraj
Žerotínovo nám. 3
601 82 Brno

Odbor regionálního rozvoje Krajského úřadu Jihomoravského kraje
Ing. Ivo Minařík, MPA
vedoucí odboru

Kontakt:

Ing. Bc. Pavel Fišer, Ph.D.
vedoucí oddělení strategického rozvoje odboru regionálního rozvoje
Tel.: 541 651 348
E-mail: fiser.pavel@kr-jihomoravsky.cz

Zpracovatel:

GaREP, spol. s r.o., společnost pro regionální ekonomické poradenství
nám. 28. října 3, 602 00 Brno
E-mail: garep@garep.cz
Web: www.garep.cz

Zpracovatelský tým:

Ing. Jan Binek, Ph.D.
RNDr. Hana Svobodová, Ph.D.
RNDr. Ondřej Šerý, Ph.D.
Ing. Zdeněk Šilhan
Ing. Bc. Roman Chmelař

OBSAH

ÚVOD.....	5
A. ZHODNOCENÍ NAPLŇOVÁNÍ STRATEGIE ROZVOJE LIDSKÝCH ZDROJŮ JMK 2006–2016..	7
A.1 Vyhodnocení plnění aktivit dle priorit a opatření.....	7
B.2 Hodnocení plnění dle indikátorů priorit a opatření.....	12
A.3 Zhodnocení finančního plnění	15
A.4 Shrnutí a doporučení.....	15
B. ANALYTICKÁ ČÁST	17
B.1 Situační analýza.....	17
<i>Základní charakteristika Jihomoravského kraje.....</i>	<i>17</i>
<i>Demografická situace .....</i>	<i>19</i>
<i>Vzdělanost obyvatelstva .....</i>	<i>25</i>
<i>Počáteční vzdělávání.....</i>	<i>28</i>
<i>Další vzdělávání.....</i>	<i>33</i>
<i>Věda a výzkum.....</i>	<i>37</i>
<i>Struktura regionální ekonomiky.....</i>	<i>39</i>
<i>Zaměstnanost.....</i>	<i>45</i>
<i>Mobilita a flexibilita pracovní síly .....</i>	<i>48</i>
<i>Potřeby trhu práce a vytváření nových pracovních míst.....</i>	<i>50</i>
<i>Nezaměstnanost .....</i>	<i>52</i>
<i>Sociálně vyloučené lokality .....</i>	<i>55</i>
<i>Cizinci.....</i>	<i>57</i>
<i>Konkurenceschopnost lidských zdrojů v evropském měřítku.....</i>	<i>58</i>
<i>Strategické řízení rozvoje lidských zdrojů.....</i>	<i>63</i>
<i>Syntéza situační analýzy.....</i>	<i>69</i>
B.2 Problémová analýza – hlavní odvětvové a územní disparity kraje	71
B.3 SWOT analýza.....	84
C. EKONOMICKÝ PROFIL KRAJE Z HLEDISKA KLÍČOVÝCH ODVĚTVÍ A POŽADAVKŮ ZAMĚSTNAVATELŮ.....	86
C.1 Klíčová průmyslová odvětví a centra.....	86
C.2 Prognóza potřeb zaměstnavatelů	90
C.3 Vazby vzdělávacích kapacit a potřeb zaměstnavatelů	92
D. STRATEGICKÁ ČÁST	95
D.1 Poslání, vize a globální cíl rozvoje lidských zdrojů.....	95
<i>Mise.....</i>	<i>95</i>
<i>Strategická vize 2025.....</i>	<i>95</i>
<i>Globální cíl.....</i>	<i>96</i>
D.2 Prioritní osy, okruhy, cíle a opatření	97
<i>Struktura prioritních os.....</i>	<i>97</i>
<i>Prioritní osa 1. Vzdělávání a zaměstnanost.....</i>	<i>100</i>
<i>Prioritní osa 2. Rozvoj lidského potenciálu a sociální začleňování .....</i>	<i>115</i>

E. FINANČNÍ RÁMEC A ZDROJE FINANCOVÁNÍ	130
F. IMPLEMENTACE	134
F.1 Způsob práce se strategií a rozdělení kompetencí	134
<i>Práce se strategií.....</i>	<i>134</i>
<i>Způsob aktualizace strategie .....</i>	<i>134</i>
F.2 Hodnocení a monitoring.....	135
F.3 Vazba SRLZ na krajské koncepční dokumenty	137
G. PŘÍLOHY	140
G.1 Vysvětlivky pojmů a zkratk	140
<i>Vysvětlivky pojmů .....</i>	<i>140</i>
<i>Seznam zkratk.....</i>	<i>143</i>
G.2 Analytické přílohy	146
<i>Příloha G.2.1 Plnění indikátorů a finanční plnění SRLZ JMK 2006–2016.....</i>	<i>146</i>
<i>Příloha G.2.2 Přehled středních a vyšších odborných škol v Jihomoravském kraji a jejich naplněnost ve školním roce 2015/2016 .....</i>	<i>157</i>
G.3 Strategické projekty kraje do roku 2020	162

ÚVOD

Strategie rozvoje lidských zdrojů Jihomoravského kraje (SRLZ JMK) je základním dlouhodobým koncepčním dokumentem v oblasti lidských zdrojů. Je zpracována na období 10 let. V pořadí jde o druhou strategii tohoto zaměření po strategii zpracované na období 2006–2016.

Jejími hlavními úkoly jsou:

- zachytit aktuální situaci v oblasti demografie, vzdělávání, ekonomiky, výzkumu, trhu práce a v sociální oblasti, identifikovat probíhající trendy, hlavní problémy a územní rozdíly v rámci Jihomoravského kraje;
- zformulovat přístup k podpoře rozvoje lidských zdrojů v Jihomoravském kraji v období 2016–2025;
- stanovit způsob fungování struktur na podporu lidských zdrojů a způsob sledování a vyhodnocování naplňování strategie (s využitím zkušeností z předchozího období a z vyhodnocení SRLZ JMK 2006–2016).

Konkrétní způsob realizace SRLZ JMK rozpracovávají dvouleté **Krátkodobé realizační plány** SRLZ JMK (KRP). Formou KRP probíhá i aktualizace SRLZ JMK.

Strategie je členěna do sedmi hlavních částí:

- A. Zhodnocení naplňování SRLZ JMK 2006–2016
- B. Analytická část
- C. Ekonomický profil
- D. Strategická část
- E. Finanční rámec a zdroje financování
- F. Implementace
- G. Přílohy

Zhodnocení SRLZ JMK 2006–2016 vycházelo z ročních monitorovacích zpráv jednotlivých Krátkodobých realizačních plánů. Bylo analyzováno naplňování priorit a opatření, plnění indikátorů a finanční souvislosti realizace. Hodnocení bylo limitováno údaji v monitorovacích zprávách, kdy podrobnost informací se v průběhu času lišila. Vzhledem k neexistenci systému sledování realizace byly poskytnuté informace zpracovány ve značně různorodé podobě.

Analytická část je tvořena situační, problémovou a SWOT analýzou. **Situační analýza** obsahuje základní informace o situaci v oblastech souvisejících s problematikou lidských zdrojů. Kde to bylo možné, jsou data strukturována až do úrovně správních obvodů obcí s rozšířenou působností. **Problémová analýza** se zaměřuje na identifikaci územích disparit. Obsahuje množství kartogramů, pomocí nichž ilustruje rozložení jednotlivých jevů. Doplnuje tak informačně situační analýzu. Plasticky tak vystupují území s kumulací různých problémů. Interpretace kartogramů je provedena na úrovni správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem. **SWOT analýza** je přehledným znázorněním klíčových faktů vyplývajících z analytické části.

Ekonomický profil kraje z hlediska klíčových odvětví a požadavků zaměstnavatelů prohlubuje některá témata v situační analýze zachycená pouze stručně. Identifikuje klíčová ekonomická odvětví kraje a centra zaměstnanosti v jednotlivých výrobních odvětvích.

Strategická část formuluje v úvodu globální cíl, misi a vizi kraje v oblasti rozvoje lidských zdrojů. Následně rozpracovává jednotlivá strategická opatření směřující k dosažení vize a

globálního cíle. Opatření jsou seskupena do 10 okruhů – vždy po pěti v jedné ze dvou prioritních os.

Finanční rámec zachycuje přehled hlavních zdrojů financování. V případě, že existuje vazba na operační programy EU 2014–2020 jsou uvedeny specifické cíle operačních programů, z nichž lze získat finanční prostředky na realizaci opatření.

Implementace obsahuje postupy práce se strategií, jejího sledování a vyhodnocování. Samostatnou částí je identifikace konkrétních vazeb mezi SRLZ a relevantními koncepčními dokumenty kraje.

V přílohách jsou zařazeny vysvětlivky pojmů, seznam zkratk, doplňující podklady k analytické části a přehled strategických projektů kraje.

Postup zpracování SRLZ byl následující:

*V listopadu 2015 byl jako zpracovatel SRLZ JMK ve výběrovém řízení vybrán GaREP, spol. s r.o. Na úvodních jednáních se zástupci kraje byl vyjasněn přístup ke zpracování jednotlivých částí a proces tvorby. Následně byly navrženy prioritní osy a okruhy a v návaznosti na ně sestaven okruh aktérů, jejichž zástupci budou členy některé ze dvou pracovních skupin – **PS Vzdělávání a zaměstnanost** a o **PS Rozvoj lidského potenciálu a sociální začleňování**. V prosinci projednala složení pracovních skupin Rada pro rozvoj lidských zdrojů JMK. Doplněný návrh byl v lednu 2016 schválen Radou Jihomoravského kraje.*

Pracovní skupiny (PS) fungovaly jako tvůrčí a diskuzní setkání jednotlivých aktérů. Jejich členové připomínkovali jednotlivé dílčí výstupy. Souhrnná stanoviska k postupu tvorby a k dílčím výstupům formulovala Rada pro rozvoj lidských zdrojů.

Analytická část a přístup k části strategické byly projednány na prvním jednání pracovních skupin 11. února 2016. Koncept strategické části byl projednán na Radě pro rozvoj lidských zdrojů 22. března 2016.

Kompletní verze SRLZ byla představena a diskutována na druhém jednání pracovních skupin, 21. dubna 2016. Na tomto jednání byla rovněž nastíněna témata aktivit krátkodobého realizačního plánu. Představení finální podoby SRLZ a KRP proběhlo na semináři 15. června 2016. Na Radě pro rozvoj lidských zdrojů byly dokumenty projednány 21. června 2016.

V návaznosti na zveřejnění dílčích výstupů proběhla tři kola připomínkování. V prvním kole, které se vztahovalo k analytické části, bylo shromážděno 92 připomínek od 13 subjektů. Ve druhém kole, které se týkalo strategické části SRLZ, bylo zpracováno 52 připomínek od 8 subjektů. Ke krátkodobému realizačnímu plánu a také ještě znovu ke strategické části se ve třetím kole vyjádřilo 8 subjektů s 41 připomínkami. Všechny připomínky byly vypořádány.

A. ZHODNOCENÍ NAPLŇOVÁNÍ STRATEGIE ROZVOJE LIDSKÝCH ZDROJŮ JMK 2006–2016

Zhodnocení naplňování Strategie rozvoje lidských zdrojů 2006–2016 v Jihomoravském kraji za období od roku 2006 do 31. 12. 2014 primárně vychází z monitorovacích zpráv Krátkodobého realizačního plánu Strategie rozvoje lidských zdrojů 2006–2016 v Jihomoravském kraji dodaných krajským úřadem. V rámci těchto zpráv docházelo k částečným úpravám a přidávání jednotlivých opatření a aktivit (samozřejmě včetně indikátorů), díky čemuž bylo nutné v celkovém zhodnocení toto zohlednit a chybějící opatření a aktivity doplnit. Doplněná opatření a indikátory jsou v tabulkách zvýrazněny **odlišnou barvou**.

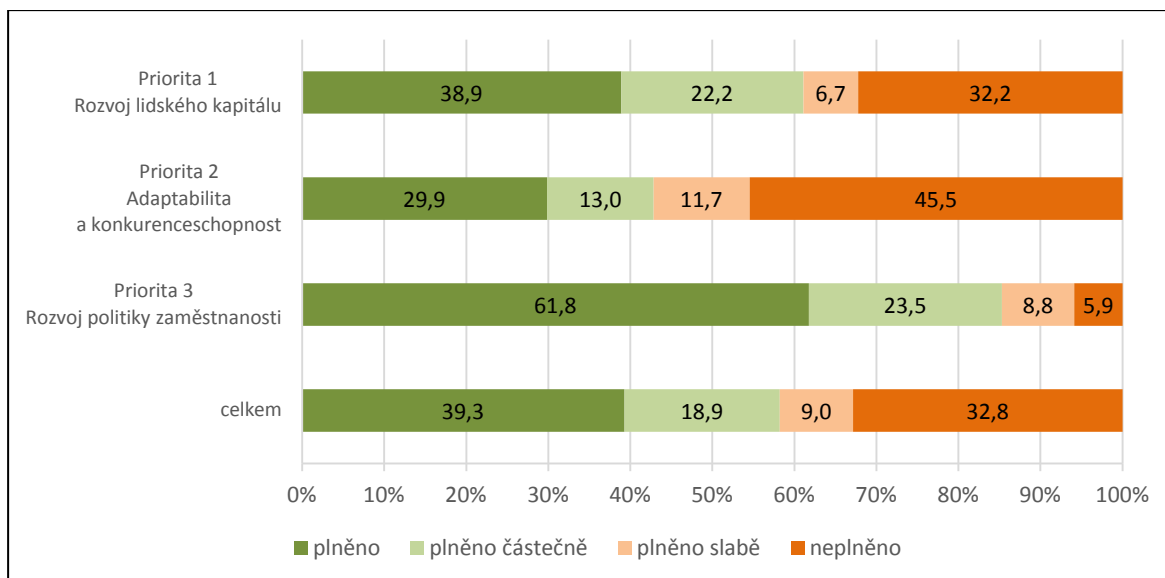
A.1 VYHODNOCENÍ PLNĚNÍ AKTIVIT DLE PRIORIT A OPATŘENÍ

Plnění priorit a opatření bylo hodnoceno na základě všech aktivit opatření v jednotlivých letech celého sledovaného období (mezi roky 2006 a 2014; nebyly tedy hodnoceny roky 2015 a 2016, což má vliv na celkový pohled naplňování SRLZ JMK) na základě monitorovacích zpráv Krátkodobého realizačního plánu Strategie rozvoje lidských zdrojů 2006–2016 v Jihomoravském kraji. Každá aktivita bez ohledu na její charakter, způsob realizace, či závažnost v konkrétním roce získala 1 bod dle rozsahu plnění a byla zařazena do kategorie plnění (viz níže). Po zhodnocení plnění aktivit v jednotlivých letech v celém sledovaném období bylo následně rozhodnuto o celkovém plnění na základě nejvyššího bodového zisku. Pokud ovšem aktivita získala nejvyšší bodovou hodnotu 1 mezi všemi kategoriemi, automaticky byla snížena míra jejího plnění (aktivita byla zařazena do nižší kategorie). K tomuto kroku bylo přistoupeno z důvodu celkového rozmezí časového období (2006–2014), ve kterém měla být vyvíjena činnost pro plnění aktivity. Pokud ovšem pouze v jediném roce došlo k určitému druhu plnění (dle kategorie), v celkovém hodnocení za celé období se jedná pouze o zlomek vyvíjené činnosti.

Mezi jednotlivými aktivitami se nacházely i takové, jejichž cílem nebylo vyvíjet pravidelnou činnost ve sledovaném období, ale splnit určitý projekt (například vytvoření webového portálu). Tyto aktivity, u nichž došlo k ukončení projektu (a tedy ke splnění aktivity), byly v následujících letech po ukončení projektu hodnoceny jako plněné až do konce sledovaného období.

Pro hodnocení plnění aktivit jednotlivých priorit a opatření byly rozlišeny 4 základní kvalitativní kategorie. Kategorie *plněno* značí plnění aktivit opatření ve stanoveném rozsahu charakteru aktivity, byla rozvíjena odpovídající činnost v průběhu sledovaného období. Kategorie *plněno částečně* charakterizuje situaci, kdy opatření bylo plněno na základě jednotlivých aktivit, nicméně byly opomenuty stěžejní aktéři opatření či byla vynechána důležitá součást opatření. Do kategorie *plněno slabě* byly zařazeny aktivity, u kterých probíhala spíše nahodilá a nekoncepční činnost. Kategorie *neplněno* je charakterizována aktivitami opatření, u kterých nebyla vyvíjena žádná činnost v průběhu sledovaného období.

Strategie rozvoje lidských zdrojů 2006–2016 Jihomoravského kraje má celkem 201 aktivit, které jsou seskupeny do 42 opatření a 3 priorit. Nejvíce aktivit je zastoupeno v Prioritě 1 Rozvoj lidského kapitálu (přibližně 45 % aktivit), hlavně v oblasti celoživotního učení, lidských zdrojů v podnikatelském sektoru a v oblasti spolupráce mezi vzdělávacími organizacemi ve vazbě na potřeb zaměstnavatelů. Jedním z hlavních faktorů, proč je v této prioritě nejvíce aktivit je její tematická šíře. Naopak nejmenší podíl aktivit připadá na Prioritu 3 Rozvoj politiky zaměstnanosti (17 %). Jedná se o prioritu, která je tematicky nejméně rozvětvená, a patří tak do ní nejméně opatření.

Obr. 1: Přehled plnění SRLZ JMK i jednotlivých priorit mezi roky 2006 a 2014 na základě aktivit

Pramen: Monitorovací zprávy Krátkodobých realizačních plánů SRLZ 2006–2016, zpracování GaREP, spol. s r.o.

Při celkovém hodnocení plnění aktivit SRLZ JMK je patrné, že téměř 40 % aktivit bylo mezi roky 2006 a 2014 hodnoceno jako *plněno*, naopak u relativně velkého podílu aktivit nebyla vyvíjena žádná činnost a takové aktivity byly hodnoceny jako neplněné (přibližně 33 %). Celkově je tedy možné hodnotit plnění aktivit SRLZ JMK mezi roky 2006 a 2014 pozitivně (kategorie *plněno* a *plněno částečně* převyšují 50 %), na druhou stranu negativně hodnocené kategorie (*plněno částečně* a *neplněno*) dosahují relativně velkého podílu.

Při zařazení jednotlivých aktivit pod dané priority je patrné, že nejvíce z nich bylo plněno u Priority 3 Rozvoj politiky zaměstnanosti. Z celkového počtu 34 aktivit jich bylo mezi roky 2006 a 2014 plněno téměř 62 %. Nejvíce v rámci opatření týkajícího se rovných příležitostí pro ženy a muže na trhu práce. Naopak nejvyšší podíl neplněných aktivit vykazuje Priorita 2 Adaptabilita a konkurenceschopnost (téměř 46 %). Podíl částečně plněných aktivit dosahuje u jednotlivých priorit hodnot v rozmezí 13–24 %, kdež to podíl aktivit plněných slabě je pouze v rozmezí 7–12 %.

Hodnocení plnění aktivit, kdy u nemalého množství aktivit SRLZ 2006–2016 nebylo zaznamenáno plnění, je třeba brát spíše jako rámcový pohled. Vliv na celistvost hodnocení mělo několik faktorů. V první řadě šlo o aktualizace SRLZ pomocí dvouletých krátkodobých realizačních plánů (KRP), kdy již nebyly některé aktivity relevantní. Částečný vliv na výsledek hodnocení má i fakt, že v počátečních letech realizace nebyly tak podrobné hodnotící zprávy a některé informace nejsou dostupné. Plnění také souvisí s kompetencemi kraje a subjektů přímo zapojených do realizace SRLZ. Monitoring KRP se u aktivit realizovaných subjekty přímo nespojenými s krajem opírá o informace, které tyto subjekty zašlou. Některé aktivity tak mohou být naplňovány i přesto, že se neobjevují v souhrnné monitorovací zprávě KRP. Do vyhodnocení nebyly zahrnuty roky 2015 a 2016.

Priorita 1 Rozvoj lidského kapitálu

Jednotlivé aktivity Priority 1 Rozvoj lidského kapitálu byly primárně zaměřeny na oblast vzdělávání, které je nepostradatelnou součástí kvalitního lidského kapitálu pro trh práce a celkovou ekonomiku kraje. Primárními cíli jednotlivých opatření a aktivit bylo uzpůsobit nabízené vzdělávání v kraji reálnému stavu trhu práce. V rámci vzdělávání kraje jsou zahrnuty i aktivity a opatření zaměřená na celoživotní a neformální vzdělávání a například výchovu a

vzdělávání dětí a mládeže. Důležitou součástí je i zvyšování profesionality a společenského postavení pedagogických pracovníků.

Z hlediska plnění priority převažují aktivity, u kterých byla v průběhu sledovaného období vyvíjena pravidelná činnost (aktivity zařazené do kategorie *plněno*). Z celkového počtu 90 aktivit se jedná o 35 aktivit (39 %). Nejvyššího počtu plněných aktivit je dosahováno u opatření 1.14 *Lidské zdroje v podnikatelském sektoru (další vzdělávání)*, celkem 8 aktivit, opatření 1.19 *Spolupráce mezi vzdělávacími organizacemi všech stupňů ve vazbě na potřeby zaměstnavatelů*, celkem 6 aktivit, a 1.1 *Celoživotní učení pro všechny a jeho realizace*, celkem 5 aktivit. Priorita 1 dosahuje relativně velkého podílu aktivit hodnocených jako *plněno částečně*, z celkového počtu 90 aktivit jich bylo takto hodnoceno celkem 22 %. Plněny byly více aktivity s jasnou rolí kraje a aktivity, na jejichž financování byly získány dotační prostředky (zejména z fondů EU).

Aktivity, u kterých v průběhu sledovaného období nedocházelo k žádnému plnění, dosahují v Prioritě 1 přibližného podílu 32 %. Nejvyššího počtu dosahují opatření 1.1 *Celoživotní učení pro všechny a jeho realizace* a 1.16 *Excelence a internacionalizace vysokých škol*, celkem se jedná o 5, respektive 4 aktivity. Přibližně 7 opatření z 19 neobsahuje žádnou aktivitu, která by mezi roky 2006 a 2014 nebyla hodnocena jako neplněná.

Tab. 1: Přehled plnění jednotlivých aktivit SRLZ JMK mezi roky 2006 a 2014 v prioritě 1 Rozvoj lidského kapitálu

Opatření	Plnění				Celkem aktivit
	plněno	plněno částečně	plněno slabě	neplněno	
1.1 Celoživotní učení pro všechny a jeho realizace	5	4	1	5	15
1.2 Kvalita vzdělávání v rámci regionálního školství	1	0	0	1	2
1.3 Zjišťování kvality, monitorování a hodnocení vzdělávání – regionální školství	1	1	0	0	2
1.4 Rovnost příležitostí ke vzdělávání	0	0	0	4	4
1.5 Rozvoj integrovaného systému poradenství ve školství	0	1	0	0	1
1.6 Zvyšování profesionality a společenského postavení pedagogických pracovníků regionálního školství	1	0	0	0	1
1.7 Změna struktury vzdělávacích příležitostí	0	0	0	1	1
1.8 Zájmové vzdělávání	3	2	1	0	6
1.9 Vysokoškolská vzdělanost občanů v regionu	0	0	0	1	1
1.10 Přizpůsobování vzdělávacího procesu včetně struktury vzdělávacích programů potřebám trhu práce	1	0	0	2	3
1.11 Výchova a vzdělávání dětí a mládeže (sociální návyky a dovednosti)	0	0	0	2	2
1.12 Rozvoj a kvalita lidských zdrojů ve veřejném sektoru	2	0	2	2	6
1.13 Lidské zdroje v nestátních neziskových organizacích	0	0	0	2	2
1.14 Lidské zdroje v podnikatelském sektoru (další vzdělávání)	8	2	0	3	13
1.15 Rozvoj lidských zdrojů s cílem zvyšovat absorpční kapacitu regionu	3	2	0	0	5
1.16 Excelence a internacionalizace vysokých škol	0	1	0	4	5
1.17 Další vzdělávání zaměstnavatelů a zaměstnanců	1	3	0	2	6
1.18 Generace systému vnější komunikace v segmentu lidských zdrojů v JMK	3	1	0	0	4
1.19 Spolupráce mezi vzdělávacími organizacemi všech stupňů ve vazbě na potřeby zaměstnavatelů	6	3	2	0	11
Priorita celkem	35	20	6	29	90

Pramen: Monitorovací zprávy Krátkodobých realizačních plánů SRLZ 2006–2016, zpracování GaREP, spol. s r.o.

Priorita 2 Adaptabilita a konkurenceschopnost

Priorita 2 Adaptabilita a konkurenceschopnost byla zaměřena především na zvýšení schopnosti zaměstnanců i zaměstnavatelů a podnikatelů se přizpůsobit změnám ekonomických a technologických podmínek a zároveň docházelo k podpoře konkurenceschopnosti jednotlivých subjektů v Jihomoravském kraji. Priorita byla naplňována aktivitami se zaměřením například na podporu profesní mobility, podporu ekonomické restrukturalizace regionu a podporu mobility a relokační výkumných pracovníků.

V průběhu celého sledovaného období je možné Prioritu 2 hodnotit na základě pravidelné a stále vyvíjené činnosti v duchu jednotlivých aktivit hodnotit jako nedostatečně plněnou. Přibližně 46 % všech aktivit opatření (77) bylo mezi roky 2006 a 2014 zařazeno do kategorie *neplněno*. Nejvyššího počtu negativního hodnocení aktivit je dosaženo u opatření 2.3 *Podpora ekonomické restrukturalizace*, celkem 5 aktivit, a u opatření 2.4 *Podpora mobility výkumných pracovníků mezi veřejným a soukromým sektorem*, 2.8 *Vzdělávání a kurzy pro obyvatelstvo zaměřené na efektivní využívání internetu a moderních prostředků komunikace*, 2.11 *Podpora meziregionální (přeshraniční) spolupráce* (u všech třech opatření se shodně jedná o 4 aktivity). Pouze jediné opatření nevykazovalo v průběhu sledovaného období žádnou aktivitu hodnocenou jako *neplněnou*.

Z hlediska zbylého podílu aktivit jich nejvíce připadá na kategorii *plněno*, mezi roky 2006 a 2014 byla vyvíjena pravidelná činnost pro dosažení priority a opatření u celkem 30 % aktivit. Aktivity plněné jsou nejvíce zastoupeny v opatření 2.13 *Zvyšování lidského potenciálu kraje v oblasti vědy a výzkumu* (5 aktivit), 2.12 *Udržení vhodné struktury nabídky kurzů dalšího vzdělávání ve vazbě na potřeby trhu práce* a 2.14 *Podpora lidských zdrojů zaměřených na podporu inovačního podnikání v rámci místních platforem* (shodně 4 aktivity). U relativně velkého počtu opatření nebyla žádná z jeho aktivit hodnocena jako *plněná*, z celkového počtu 15 opatření se jedná o 10 z nich.

Tab. 2: Přehled plnění jednotlivých aktivit SRLZ JMK mezi roky 2006 a 2014 v prioritě 2 Adaptabilita a konkurenceschopnost

Opatření	Plnění				Celkem aktivit
	plněno	plněno částečně	plněno slabě	neplněno	
2.1 Podpora profesní mobility	1	1	2	3	7
2.2 Podpora geografické mobility v návaznosti na regionální trh práce	0	0	0	3	3
2.3 Podpora ekonomické restrukturalizace	0	0	0	5	5
2.4 Podpora mobility výkumných pracovníků mezi veřejným a soukromým sektorem	0	1	1	4	6
2.5 Návrh systému doplňkových dotací ve vybraných odvětvích v návaznosti na zákon č. 72/2000 Sb., o investičních pobídkách	0	0	0	2	2
2.6 Rozvoj moderních informačních a komunikačních technologií ve styku úřad - podnikatel a podnikatel - úřad	0	0	0	2	2
2.7 Rozvoj technického zázemí pro rozšíření přístupu obyvatelstva na internet	0	0	0	2	2
2.8 Vzdělávání a kurzy pro obyvatelstvo zaměřené na efektivní využívání internetu a moderních prostředků komunikace	0	1	0	4	5
2.9 Průběžná analýza motivačních a demotivačních faktorů lidských zdrojů	0	0	0	1	1
2.10 Optimalizace rozhodování při investování finančních prostředků získaných z dotací EU a ze státního rozpočtu do oblasti rozvoje lidských zdrojů	0	0	0	1	1

Opatření	Plnění				Celkem aktivit
	plněno	plněno částečně	plněno slabě	neplněno	
2.11 Podpora meziregionální (přeshraniční) spolupráce	0	0	0	4	4
2.12 Udržení vhodné struktury nabídky kurzů dalšího vzdělávání ve vazbě na potřeby trhu práce	5	2	4	1	12
2.13 Zvyšování lidského potenciálu kraje v oblasti vědy a výzkumu	8	0	0	1	9
2.14 Podpora lidských zdrojů zaměřených na podporu inovačního podnikání v rámci místních platforem	5	0	0	0	5
2.15 Podpora výměny zkušeností v oblasti rozvoje lidského kapitálu ve vazbě na inovační potenciál kraje a tvorbu sítí	4	5	2	2	13
Priorita celkem	23	10	9	35	77

Pramen: Monitorovací zprávy Krátkodobých realizačních plánů SRLZ 2006–2016, zpracování GaREP, spol. s r.o.

Priorita 3 Rozvoj politiky zaměstnanosti

Aktivity Priority 3 Rozvoj politiky zaměstnanosti a jejich opatření byly primárně zacíleny na pracovní trh a zaměstnanost v Jihomoravském kraji, konkrétně na osoby, které z odlišných důvodů ztrácejí na různě dlouhou dobu kontakt s pracovním trhem. Zároveň je důležitou součástí prevence a předcházení takovému stavu, proto jsou v této prioritě obsaženy i opatření a nástroje směřující k podpoře zaměstnaných osob, u kterých hrozí riziko ztráty zaměstnání.

Mezi roky 2006 a 2014 je Priorita 3 na základě plnění aktivit hodnocena velice pozitivně, téměř 62 % aktivit bylo zařazeno do kategorie *plněno* a téměř 24 % aktivit bylo *plněno částečně*. Opatření vykazující nejvyšší počty takto hodnocených aktivit jsou opatření 3.4 *Rovné příležitosti pro ženy a muže na trhu práce* a 3.1 *Zvýšení rozsahu a účinnosti opatření aktivní politiky zaměstnanosti* (6, respektive 4 aktivity), pro kategorii *plněno*, a opatření 3.2 *Modernizace a zvýšení efektivity veřejných služeb zaměstnanosti* (3 aktivity) pro hodnocení *plněno částečně*. Ve všech 7 opatření se vyskytovala alespoň jedna aktivita, která byla v průběhu sledovaného období hodnocena jako *plněná*.

Z celkového přehledu plnění Priority 3 je patrné, že aktivity hodnocené jako *neplněné* dosahují nejnižšího podílu (přibližně 6 %). Jedná se o jedinou aktivitu v opatření 3.3 *Zdokonalení informačního systému pro průběžný monitoring vývoje na regionálním trhu práce* a jedinou aktivitu v opatření 3.4 *Rovné příležitosti pro ženy a muže na trhu práce*. U třech opatření je možné nalézt aktivity, které byly v průběhu sledovaného období hodnoceny jako *částečně plněné*. Podíl těchto aktivit v Prioritě 3 se pohybuje okolo 9 %.

Tab. 3: Přehled plnění jednotlivých aktivit SRLZ JMK mezi roky 2006 a 2014 v prioritě 3 Rozvoj politiky zaměstnanosti

Opatření	Plnění				Celkem aktivit
	plněno	plněno částečně	plněno slabě	neplněno	
3.1 Zvýšení rozsahu a účinnosti opatření aktivní politiky zaměstnanosti	4	2	0	0	6
3.2 Modernizace a zvýšení efektivity veřejných služeb zaměstnanosti	3	3	1	0	7
3.3 Zdokonalení informačního systému pro průběžný monitoring vývoje na regionálním trhu práce	1	0	0	1	2
3.4 Rovné příležitosti pro ženy a muže na trhu práce	6	1	1	1	9
3.5 Odstraňování neopodstatněných rozdílů ve struktuře zaměstnanosti a nezaměstnanosti jednotlivých mikroregionů	3	0	0	0	3
3.6 Podpora sociální inkluze v obcích	2	1	0	0	3

Opatření	Plnění				Celkem aktivit
	plněno	plněno částečně	plněno slabě	neplněno	
3.7 Podpora rozvoje zaměstnanosti v terciární sféře s orientací na zaměstnávání kvalifikovaných odborníků, zejména ve sféře tržních služeb a obchodu	2	1	1	0	4
Priorita celkem	21	8	3	2	34

Pramen: Monitorovací zprávy Krátkodobých realizačních plánů SRLZ 2006–2016, zpracování GaREP, spol. s r.o.

B.2 HODNOCENÍ PLNĚNÍ DLE INDIKÁTORŮ PRIORIT A OPATŘENÍ

Strategie rozvoje lidských zdrojů 2006–2016 v Jihomoravském kraji pracuje především s indikátory vstupů a výsledků. Indikátory vstupů zachycují finanční prostředky, které byly v průběhu sledovaného období vynaloženy na plnění jednotlivých priorit, opatření a aktivit (viz výše). Indikátory výsledků slouží k zachycení plnění cílů SRLZ JMK a jsou detailněji popsány níže.

Pro zhodnocení plnění SRLZ JMK dle indikátorů byly využity především monitorovací zprávy Krátkodobého realizačního plánu Strategie rozvoje lidských zdrojů 2006–2016 v Jihomoravském kraji mezi roky 2006 a 2014. Data z těchto zpráv měla sloužit pro kompletní zhodnocení plnění na základě indikátorů, nicméně monitorovací zprávy neobsahovaly vždy potřebná data k indikátorům. Proto bylo přistoupeno k využití veřejně dostupných zdrojů, díky kterým bylo možné doplnit pouze část potřebných údajů. Hlavním nedostatkem veřejně dostupných zdrojů je především omezená struktura dat (v určitých případech nejsou data strukturována do potřebné podrobnosti) a může docházet ke změnám metodiky zveřejňovaných údajů, díky kterým na určitou dobu mohou potřebná data scházet, nebo je samotné instituce přestanou sledovat nebo zveřejňovat (příkladem může být změna metodiky sledování nezaměstnanosti v ČR v roce 2012, díky které nejsou dostupná určitá data z oblasti trhu práce pro roky 2012 a 2013).

Z výše popsaných důvodů byly nakonec jednotlivé indikátory rozčleněny do dvou skupin dle dostupnosti požadovaných údajů a dat. První z nich jsou dostupné a částečně dostupné indikátory, tedy ukazatele, u kterých se vyskytuje požadovaná hodnota alespoň v jednom sledovaném roce. Druhou skupinou jsou nedostupné indikátory, tedy ukazatele, u nichž nejsou zaznamenána žádná potřebná data mezi roky 2006 a 2014.

V následujícím textu je uvedeno celkové zhodnocení plnění indikátorů. Kompletní přehled indikátorů s vývojem hodnot v jednotlivých letech a seznam indikátorů s nedostupnými hodnotami je uveden v analytické příloze G.2.1.

Priorita 1 Rozvoj lidského kapitálu

Rozvoj lidského kapitálu v Jihomoravském kraji je sledován na základě indikátorů z oblasti vzdělávání, především vzdělávání žáků a studentů, ale i pedagogických pracovníků a zaměstnaných osob. Zároveň je hodnocena i vybavenost informačními a komunikačními technologiemi jednotlivých poskytovatelů vzdělávacích služeb.

Vybavenost informačními a komunikačními technologiemi je ve vzdělávacích zařízeních hodnocena na základě počtu počítačů na 100 žáků a počtu připojených počítačů k internetu na 100 žáků. Od počátku sledovaného období je patrný postupný nárůst hodnot obou indikátorů (u 1. stupně základních škol). V roce 2006 připadalo přibližně 13 počítačů na 100 žáků, z toho 11 jich bylo připojeno na internet, v roce 2014 se již jedná o 19 počítačů (celkem 18,6 počítačů na 100 žáků bylo připojeno na internet).

Z hlediska zlepšení profesionality a společenského postavení pedagogických pracovníků v Jihomoravském kraji byl v Prioritě 1 sledován indikátor průměrné velikosti platů pedagogických pracovníků Jihomoravského kraje k průměrnému platu v České republice. V porovnání počátečních a koncových hodnot indikátoru v průběhu sledovaného období je spíše patrné, že dochází k poklesu hodnot ukazatele, v roce 2006 dosahovala velikost platu pedagogických pracovníků v Jihomoravském kraji 100,8 % průměrného platu České republiky, v roce 2013 (poslední aktuální údaj dle veřejně dostupných zdrojů) se jednalo o 97,2 %. Je nutné ovšem podotknout, že vývoj dosáhl svého minima v roce 2011 (95,0 %), v posledních letech dochází k postupnému navyšování podílu.

Pro oblast přizpůsobení se lidského kapitálu pracovnímu trhu byl sledován i indikátor podílu vysokoškolsky vzdělaných obyvatel v Jihomoravském kraji. Pro splnění tohoto indikátoru byla stanovena hodnota 25 % v roce 2016. V současnosti, v roce 2014 (aktuální údaj z veřejně dostupných zdrojů), se podíl občanů s nejvyšším dosaženým vysokoškolským vzděláním pohyboval okolo hodnoty 18 %. Pokud bude nadále docházet k současnému průměrnému meziročnímu růst vysokoškolsky vzdělaných jako v předchozích letech (0,9 %), na konci roku 2016 bude dosaženo přibližně 20% podílu. Z tohoto pohledu by mělo dojít ke zlepšení naplňování aktivit, které jsou na tento indikátor primárně navázány.

Dalším indikátorem, který sleduje přizpůsobení vzdělávacího procesu potřebám trhu práce je podíl absolventů škol v evidenci práce déle než 12 měsíců. Na začátek je nutné podotknout, že Ministerstvo práce a sociálních věcí zveřejňuje pouze počty absolventů evidovaných na ÚP déle než 5 měsíců, a to pololetně. Takto evidovaní absolventi v prvním pololetí každého roku vykazují rostoucí tendenci, v roce 2006 se jednalo o 44,2 %, v roce 2014 se jedná přibližně o 59 %. I v druhém pololetí vykazují absolventi evidovaní na ÚP déle než 5 měsíců rostoucí tendenci (15,7 % v roce 2006 a 23,0 % v roce 2014), nicméně v posledních letech dochází spíše k poklesu sledovaného ukazatele.

S ohledem na dostupnost dat pro jednotlivé indikátory a nastavení cílů lze identifikovat naplnění pouze části dílčích cílů stanovených pro Prioritu 1.

Priorita 2 Adaptabilita a konkurenceschopnost

Zvýšení adaptability pracovníků i poskytovatelů zaměstnání v Jihomoravském kraji a podpora konkurenceschopnosti jednotlivých subjektů byla sledována na základě indikátorů z oblasti trhu práce, dopravy, vědy a výzkumu i rozvoje informačních a komunikačních zařízení v kraji.

Oblast trhu práce v Jihomoravském kraji byla například sledována pomocí indikátoru pro snižování regionálních rozdílů v míře nezaměstnanosti. Pro posouzení tohoto ukazatele bylo využito variačního koeficientu, který porovnával míru nezaměstnanosti v jednotlivých okresech kraje. Čím nižší je hodnota variačního koeficientu, tím menší jsou rozdíly v míře nezaměstnanosti mezi jednotlivými regiony. Na počátku sledovaného období (v roce 2006) se hodnota tohoto indikátoru pohybovala okolo 34 %, v roce 2014 se hodnota indikátoru snížila na 22 %. Je tedy patrné, že v průběhu sledovaného období dochází k poklesu regionálních rozdílů v míře nezaměstnanosti na úrovni okresů. Je ovšem nutné poznamenat, že pokles regionálních rozdílů neznamená zlepšení situace na trhu práce. Ke snížení regionálních rozdílů může docházet i zhoršující se situací v jednotlivých regionech, kdy dochází ke zvyšování míry nezaměstnanosti v lepších regionech a de facto k přibližování se hodnot míry nezaměstnanosti k horším regionům.

Z oblasti dopravy byl sledován počet obyvatel využívajících IDS JMK. K tomuto účelu byl využit počet přepravených osob v mil. osobokilometrů (oskm), jelikož samotný počet obyvatel využívajících IDS JMK není veřejně dostupný. Na počátku sledovaného období se ukazatel pohyboval na hodnotě 240 mil. oskm, v roce 2014 se jednalo o 830 mil. oskm. Nízká hodnota na počátku odkazuje na postupné zapojování regionů do IDS JMK, které započalo v roce 2004 a bylo

dokončeno v roce 2010. Z tohoto důvodu je samozřejmý výrazně vyšší nárůst, než ve zbytku sledovaného období. Nicméně v celém průběhu je patrný růst počtu přepravovaných obyvatel.

Z hlediska rozvoje vědy a výzkumu v kraji byly sledovány 2 ukazatele zacílené na tuto oblast, jedná se o počet vědeckovýzkumných pracovníků v podnikatelské sféře a počet patentů. Druhý jmenovaný indikátor naznačuje stabilní růst počtu patentů mezi roky 2006 a 2013 (aktuální údaj z veřejně dostupných zdrojů), vyjma roku 2009 kdy byl zaznamenán meziroční propad o celkem 82 patentů. Zároveň i počet vědeckovýzkumných pracovníků pracujících v podnikatelské sféře zaznamenává stabilní růst v průběhu sledovaného období, v současnosti se pohybuje okolo 4 000.

Z hlediska dostupných dat pro jednotlivé indikátory je možné říci, že mezi roky 2006 a 2014 **byly naplňovány cíle stanovené pro Prioritu 2** Adaptabilita a konkurenceschopnost. Několik indikátorů vykazuje negativní vývoj v průběhu sledovaného období, například nárůst bytové výstavby ve vybraném území (SRLZ JMK bylo nastaveno zvyšování 1 % ročně), nicméně tyto indikátory jsou výrazně převyšovány ukazateli s pozitivním vývojem.

Priorita 3 Rozvoj politiky zaměstnanosti

Podpora osob ztrácejících na určitou dobu kontakt s pracovním trhem a aktivní preventivní opatření, respektive rozvoj politiky zaměstnanosti, byl sledován na základě indikátorů z oblasti trhu práce, sociálních služeb, migrace obyvatel aj.

Z hlediska sociálních služeb byly sledovány například indikátory počtu subjektů poskytujících sociální služby v Jihomoravském kraji či počet míst v zařízeních péče o děti, staré a nemocné členy rodiny (zahrnuty všechny sociální služby). V průběhu celého sledovaného období dochází ke stabilnímu nárůstu jednak poskytovatelů sociálních služeb (187 poskytovatelů v roce 2007, v roce 2014 celkem 333 poskytovatelů), zároveň meziročně narůstá i počet míst v těchto zařízeních (v roce 2007 celkem 8 707 míst v sociálních zařízeních a 8 584 míst v roce 2014).

Oblast trhu práce byla hodnocena na základě indikátoru variačního rozpětí – míry nezaměstnanosti v regionech Jihomoravského kraje. Jedná se o totožný indikátor, který sledoval regionální rozdíly míry nezaměstnanosti v Prioritě 2 Adaptabilita a konkurenceschopnost (viz výše). Z jeho výsledků je patrné, že dochází k postupnému snižování rozdílů mezi regiony na trhu práce (míry nezaměstnanosti). Zde platí, co bylo řečeno výše, že jistou roli zde může hrát zvyšování míry nezaměstnanosti v lepších regionech.

Migrace obyvatel je sledována pomocí počtu imigrantů s povolením k trvalému pobytu či s pracovním povolením, jedná se tedy o cizince na území Jihomoravského kraje. V průběhu sledovaného období je možné pozorovat postupný nárůst obou skupin cizinců, mezi roky 2006 a 2014 se počet imigrantů s povolením k trvalému pobytu zvýšil o 12 161, za stejné období se počet cizinců s pracovním povolením na území Jihomoravského kraje zvýšil o 14 506. Je nutné ovšem podotknout, že počet cizinců s trvalým pobytem na území kraje v posledním sledovaném roce poklesl o přibližně 3 000 osob.

S ohledem na dostupnost dat pro jednotlivé indikátory je možné říci, že v průběhu sledovaného období **docházelo k naplňování cílů stanovených pro Prioritu 3** Rozvoj politiky zaměstnanosti.

A.3 ZHODNOCENÍ FINANČNÍHO PLNĚNÍ

Finanční prostředky jsou klíčovým faktorem pro naplňování opatření SRZL JMK. Finanční plnění bylo analyzováno na základě informací z monitorovacích informativních zpráv krátkodobého realizačního plánu SRLZ, které byly každoročně vydávány.

Finanční prostředky jsou rozděleny dle opatření za jednotlivá léta. U mnoha opatření však nebylo kvůli nedostatku informací o jednotlivých aktivitách možné finanční plnění vyhodnotit. Následující tabulka tak obsahuje pouze opatření a roky, kde existovaly o finančních prostředcích informace. Pro vyšší vypovídací hodnotu jsou prostředky rozděleny na krajské a vnější (evropské, národní). Přestože ne u všech opatření existovaly informace, lze pozorovat určité rysy a vývojové trendy.

Od roku 2008 lze pozorovat **postupný nárůst čerpání dotačních prostředků** až na více než 650 milionů v roce 2014, přičemž celkově se v souvislosti s naplňováním opatření SRLZ JMK z krajských, evropských a národních prostředků **proinvestovalo více než 1,6 miliardy**. Podle dostupných informací nejvíce finančních prostředků směřovalo do opatření týkajících se spolupráce mezi vzdělávacími organizacemi všech stupňů ve vazbě na potřeby trhu práce, zvýšení rozsahu a účinnosti opatření aktivní politiky zaměstnanosti a podporu lidských zdrojů zaměřených na podporu inovačního podnikání v rámci místních platforem.

Tabulka s přehledem finančního plnění v jednotlivých letech a s rozlišením vlastních (krajských) a dotačních (ČR, EU) finančních prostředků je uvedena v analytické příloze G.2.1.

A.4 SHRNUTÍ A DOPORUČENÍ

Z monitorovacích zpráv jednoznačně vyplývá, že SRLZ JMK byla intenzivně naplňovaným dokumentem. Cíle strategie byly plněny a rozsah plnění potvrzují jak (dostupné) monitorovací indikátory, tak informace o alokovaných finančních prostředcích.

Ve výše uvedeném textu bylo již poukázáno na určitá omezení hodnocení. Prvním problémem bylo zavedení detailnějšího monitoringu až od roku 2011. Do té doby byly základní informace obsaženy v informativní zprávě o naplňování. Druhým zásadním problémem je neexistence jednotného systému monitoringu. Informace o naplňování jsou sbírány, ale neděje se tak jednotným způsobem. Neexistuje jednotný formát (databáze, aplikace), která by umožnila se shromážděnými informacemi analyticky pracovat. Zde se jde alespoň částečně inspirovat jednotným způsobem hodnocení Programu rozvoje Jihomoravského kraje. I bez informačního systému je nutné vložit minimálně 1x ročně informace do jednotné tabulky. Při tomto pravidelném zpracování je ještě reálné dohledat chybějící informace.

Složitost monitoringu souvisí s velkým množstvím monitorovacích indikátorů. Rozvoj lidských zdrojů je širokou a pestrou oblastí a jednotlivé rozvojové aktivity se obtížně zachycují pomocí sledovaných statistických indikátorů. Interpretaci komplikovalo i smíšení indikátorů výstupu, výsledku a dopadu.

Problematické bylo i hodnocení finančního plnění, kdy byly v monitorovacích zprávách vedle sebe zařazeny nesouměřitelné částky (např. částky celostátních projektů bez uvedení podílu JMK).

Je třeba vyřešit i způsob provádění aktualizací, kdy se některé aktivity, či opatření přestanou realizovat (jsou naplněna, nebo jsou nerelevantní), nebo jiné aktivity, či opatření přibudou. Je nutné udržet strukturu původní strategie, tj. nepřirážovat novým aktivitám a opatřením místa (čísla) opatření a aktivit zrušených, ale zařazovat je s novým označením.

Pro zpracování nové SRLZ lze tedy doporučit:

- Již při zpracování návrhové části mít na paměti způsob sledování a vyhodnocování plnění.
- Vytvořit jednotný formulář pro sběr informací o plnění (ideálně v podobě webového formuláře, který všechny vložené informace převádí do databázové podoby).
- Vytvořit systém pro průběžné zaznamenávání informací o plnění. Systém by měl nenáročně zvládat základní hodnotící sestavy (součty, srovnání, časové řady apod.).
- Zjednodušit systém indikátorů – snížit jejich počet (snížit tak i administrativní zátěž), rozlišit typy indikátorů (indikátory dopadů, příp. výsledků pro sledování plnění cílů; indikátory výstupů pro sledování plnění aktivit).
- Jasně nastavit systém sledování finančních prostředků – jednoznačně u aktivit rozlišit minimálně prostředky z rozpočtu kraje a prostředky dotační (z národních zdrojů a ze zdrojů EU).

B. ANALYTICKÁ ČÁST

B.1 SITUAČNÍ ANALÝZA

ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA JIHOMORAVSKÉHO KRAJE¹

Jihomoravský kraj (rozloha 719 522 ha, 1 172 tis. obyvatel k 31. 12. 2014, 153 obyvatel/km²) se nachází na jihovýchodě České republiky, jako většina krajů ČR je příhraničním regionem, kde na jihu sousedí s rakouskou spolkovou zemí Niederösterreich a na jihovýchodě se slovenskými kraji Trnavským a Trenčínským. Jihomoravský kraj sousedí od západu na východ s Jihočeským krajem, s Krajem Vysočina, Pardubickým, Olomouckým a Zlínským krajem. Jihomoravský kraj však není homogenním územím, regiony v rámci Jihomoravského kraje mají různý druh osídlení, historii i předpoklady pro rozvoj lidských zdrojů, zaměstnanosti či investic.

Jihomoravský kraj zahrnuje území sedmi okresů, a to Blansko, Brno-město, Brno-venkov, Břeclav, Hodonín, Vyškov a Znojmo. Kraj je tvořen 673 obcemi, které jsou soustředěny do 34 obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem a do je překrývajících 21 obvodů obcí s rozšířenou působností (ORP Blansko, ORP Boskovice, ORP Brno, ORP Břeclav, ORP Bučovice, ORP Hodonín, ORP Hustopeče, ORP Ivančice, ORP Kuřim, ORP Kyjov, ORP Mikulov, ORP Moravský Krumlov, ORP Pohořelice, ORP Rosice, ORP Slavkov u Brna, ORP Šlapanice, ORP Tišnov, ORP Veselí nad Moravou, ORP Vyškov, ORP Znojmo, ORP Židlochovice).

Správním centrem Jihomoravského kraje je druhé největší město ČR, město Brno. Na území kraje se nachází celkem 49 obcí se statutem města, město Brno je statutárním městem. Na město Brno navazuje významná suburbánní zóna, ve které došlo od druhé poloviny 90. let 20. století k výraznému nárůstu počtu obyvatel spojeného s masivní výstavbou obytných i komerčních objektů. Dojízdka obyvatel je zajištěna prostřednictvím integrovaného dopravního systému Jihomoravského kraje, který pokrývá celé území kraje i některé oblasti okolních krajů a část rakouského příhraničí.

Z hlediska dopravy má Jihomoravský kraj důležitou tranzitní funkci. Kostru dopravního systému tvoří dálnice D1, D2 a rychlostní komunikace R43 a R52. Významný dopravní uzel v případě silniční, dálniční a železniční dopravy a integrovaného dopravního systému Jihomoravského kraje představuje město Brno. Krajem prochází dva hlavní železniční koridory propojující země EU a město Brno je členem sdružení evropských měst se zájmem o vybudování vysokorychlostní železnice. Centrum kraje může nabídnout i veřejné mezinárodní letiště Brno-Tuřany. Doprava je rovněž významným faktorem rozvoje lidských zdrojů – v místech, kde je doprava zajištěna minimálně silnicí I. třídy nebo železnicí, je rozvoj mnohem rychlejší než v periferních oblastech kraje.

Z celkové rozlohy kraje tvoří téměř 60 % zemědělská půda, z níž připadá 83 % na ornou půdu. Nejvyšší stupeň zornění (podíl orné půdy na zemědělské) mají okresy Vyškov a Znojmo. Z hlediska výrobních oblastí je zemědělství zaměřeno především na obiloviny, řepku a cukrovku. Nadprůměrná úroveň přírodních předpokladů umožňuje nadále pokračovat v dlouhodobé tradici specializovaných oborů zemědělské výroby s vazbou na specifické regionální rysy. Je to především vinařství, ovocnářství a zelinářství. V kraji se nachází více jak 90 % plochy vinic ČR. Vinohradnictví je rozvinuto především v okrese Břeclav, kde je téměř 50 % plochy všech vinic v ČR, ale i v okresech Hodonín, Znojmo a částečně také Brno-venkov. V rámci živočišné výroby zaujímá Jihomoravský kraj jedno z předních míst v chovu prasat a drůbeže.

¹ Základní charakteristika kraje byla zpracována zejména s využitím Statistické ročenky Jihomoravského kraje 2015 (Český statistický úřad). Ročenka obsahuje data za rok 2014.

Jihomoravský kraj patří k regionům s významným ekonomickým potenciálem. Vytvořený hrubý domácí produkt kraje představuje 10,9 % hrubého domácího produktu České republiky. Dosažená výše podílu HDP téměř odpovídá podílu obyvatelstva kraje na obyvatelstvu ČR, který činí 11,1 %. Vzhledem k průmyslové tradici Brna a jeho okolí má stále významné postavení v ekonomice kraje průmysl, který se na celkové hrubé přidané hodnotě kraje podílí 30,4 %, na další tradiční odvětví především jižních oblastí kraje, zemědělství, připadá pouze 2,9 %. Na stavebnictví připadá 6,8 % a rozvíjející se služby se na HPH podílí 59,9 %.

Podle výsledků výběrového šetření pracovních sil míra ekonomické aktivity obyvatelstva mírně přesahuje republikový průměr. Nejvyšší podíl zaměstnaných má v kraji průmysl. Podíl nezaměstnaných osob dlouhodobě patří k nejvyšším v republice, a to zejména díky vyššímu podílu nezaměstnaných v jižních částech území kraje.

Z pohledu mezinárodního turismu mají na území kraje přední postavení krajinné a kulturně historické areály, a to Lednicko-valtický, Moravský kras a slavkovské bojiště. Podobné postavení se svými kulturními památkami zaujímá i metropole Brno. Mezi přírodními atraktivitami vyniká národní park Podyjí. Na území kraje přitahuje návštěvníky celá řada významných kulturních a společenských atraktivit, které jsou velmi přínosné pro rozvoj cestovního ruchu. K přednostem kraje z tohoto hlediska patří vinařská turistika a nezaměnitelný charakter dodávají kraji folklórní tradice a lidová kultura. Kladně v tomto směru působí na jihu Moravy i cykloturistika, a to i v mezinárodním kontextu (Moravsko-slezská dálková cyklotrasa, Greenways, Jantarová stezka, cyklotrasa Brno–Vídeň). Nelze opomenout ani význam Masarykova okruhu, který každoročně přiláká velké množství našich i zahraničních příznivců motoristických závodů. Ve městě Brně jsou lokalizovány nejdůležitější instituce soudnictví v ČR. Brno je zároveň významným veletržním městem.

Zdravotní péče v kraji je zabezpečena jednak sítí 22 nemocnic s celkovým počtem 7 151 lůžek, ale i dostatečným počtem ostatních samostatných zdravotnických zařízení, samostatných ordinací lékařů a lékáren, popřípadě výdejen léků.

K pozitivům kraje patří dostatečná síť předškolních a školských zařízení. Děti v předškolním věku svěřují rodiče 657 mateřským školám, základní vzdělání poskytuje 472 základních škol, z nichž převážná část žáků přechází na další studium do 123 středních škol. Síť škol většinou pokrývá požadavky na umístění dětí, i když se stále ještě projevují některé nedostatky. Snahou středního a učňovského školství je zabezpečení provázanosti nabídky středního školství s potřebami trhu práce.

Na nadprůměrné vzdělanostní úrovni obyvatel v kraji má podíl i kvalitní systém vysokého školství. Potřebné vzdělání poskytují studentům veřejné i soukromé vysoké školy v Brně, Znojmě a Lednici, opomenout nelze ani význam Univerzity obrany v Brně. Město Brno má pro vysoké školství, vědu a výzkum nadregionální význam, čímž je přitažlivé pro nové obory a znalostní ekonomiku. Jihomoravský kraj má v této oblasti konkurenční výhodu, kterou může dále rozvíjet a upevňovat. Nezanedbatelný vliv na postoj k dalšímu vzdělávání populace má i neformální vzdělávání.

Obr. 2: Geografická mapa Jihomoravského kraje

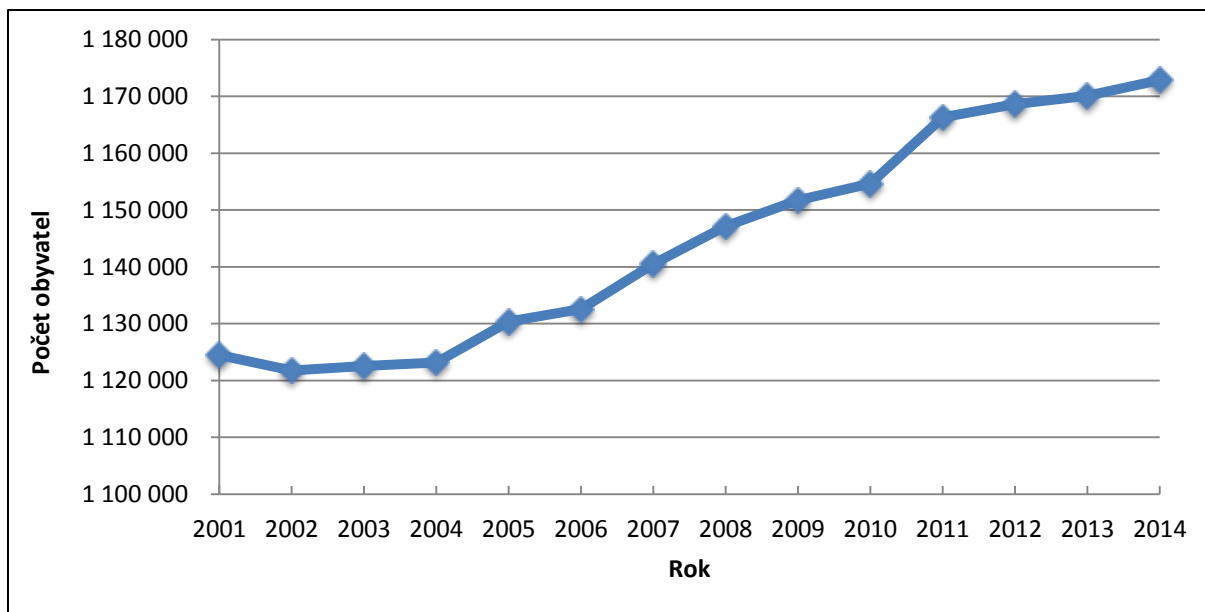
Pramen: Statistická ročenka Jihomoravského kraje 2015, Český statistický úřad

DEMOGRAFICKÁ SITUACE

Jihomoravský kraj je se svými 1 172 853 obyvateli (k 31. 12. 2014) čtvrtým nejlidnatějším krajem České republiky. Počet obyvatel od roku 2002 postupně narůstá, což je dáno jak kladným přirozeným, tak migračním přírůstkem. Výraznější nárůst počtu obyvatel byl patrný zejména na počátku tisíciletí, avšak v posledních čtyřech letech je nárůst počtu obyvatel mírnější. Zhruba třetina obyvatel žije ve městě Brně, které mělo k 31. 12. 2014 oficiálně 377 440 obyvatel², odhady však hovoří i o tom, že v Brně fakticky bydlí kolem 430 000 obyvatel², přičemž denně do Brna může dojíždět dalších 110 000 obyvatel. Celkově je tedy v Brně denně přítomno až 540 000 obyvatel (Burjanek a kol. 2014³).

² Vedle oficiálně přihlášených obyvatel v Brně stabilně bydlí velké množství studentů vysokých škol. Mnozí z nich po ukončení studií v Brně získávají práci a ve městě řadu let žijí, aniž by změnili místo svého trvalého pobytu. Proto je odhad skutečně bydlících o tolik vyšší.

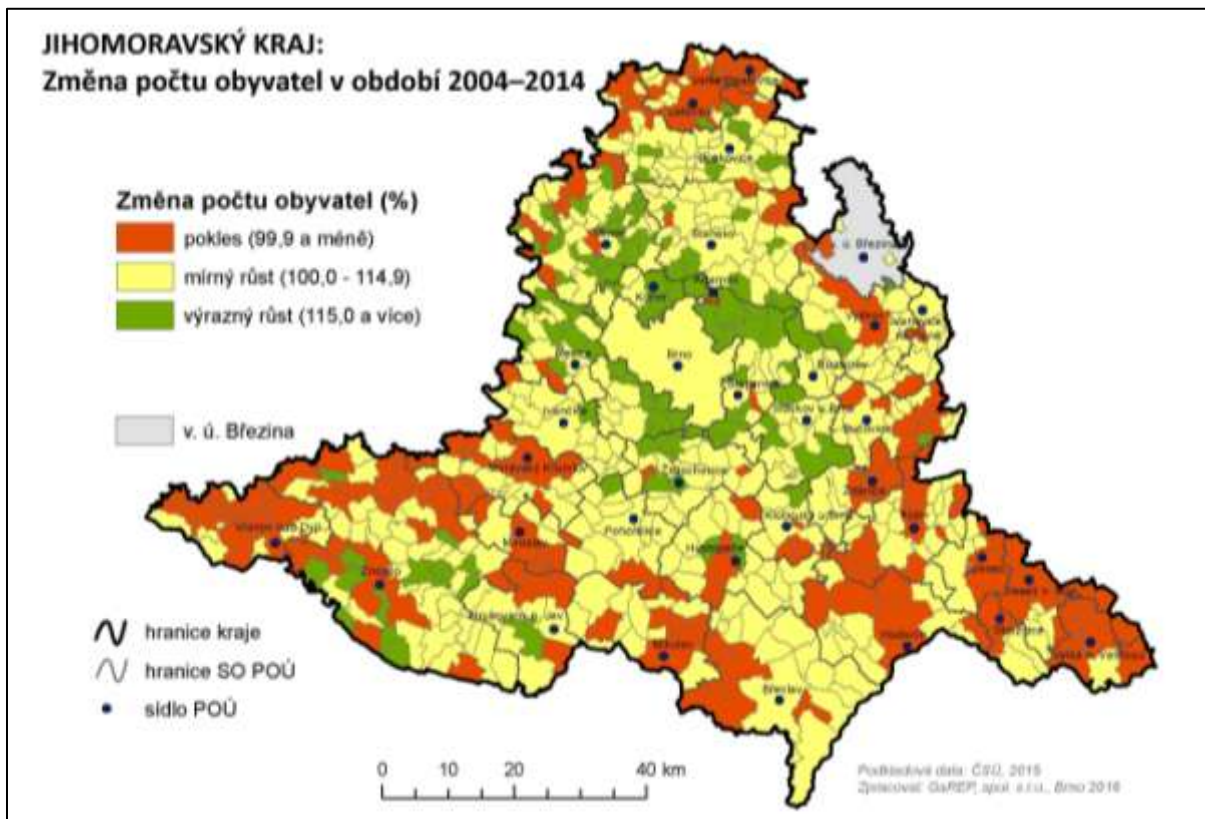
³ Dostupné na: <http://www.ibrno.cz/brno/59801-co-vse-o-brne-prozrazuji-statistiky.html>.

Obr. 3: Vývoj počtu obyvatel v Jihomoravském kraji k 31. 12. 2001–2014

Pramen: Český statistický úřad – Dlouhodobý vývoj Jihomoravského kraje, 2015

Z prostorového hlediska je za posledních 10 let patný nárůst počtu obyvatel zejména v prstenci obcí v bezprostředním zázemí města Brna, což je způsobeno procesem suburbanizace. Avšak i některá další větší města (např. Znojmo, Hustopeče a další) ztrácí obyvatele na úkor svého zázemí. Většina obcí, která se ztrácí své obyvatele, však leží u krajských hranic, ať už v severní části kraje (Letovicko a okolí Velkých Opatovic), tak i při jihozápadní (zejména Vranovsko) a jihovýchodní části hranic kraje (okolí Velké nad Veličkou, Veselí nad Moravou).

Obr. 4: Změna počtu obyvatel v období 2004–2014

Pramen: Český statistický úřad, 2015

Zhruba dvě třetiny obyvatel Jihomoravského kraje se na konci roku 2014 pohybovaly ve věku 15 až 64 let, tj. v produktivním věku. Zbytek tvořila dětská složka do 15 let (15 %) a poproduktivní část populace starší 64 let (18 %). Ve srovnání s průměrem ČR se jedná o mírně vyšší podíl poproduktivní složky a mírně nižší podíl předproduktivní složky, což se také projevuje vyšším průměrným věkem a vyšší hodnotou indexu stáří. Mezi všemi kraji ČR se Jihomoravský kraj pohybuje na průměrném 7. místě. I vzhledem k výše zmíněnému vykazuje Jihomoravský kraj oproti průměru ČR mírně vyšší hodnoty indexu závislosti II a indexu ekonomického zatížení.

Tab. 4: Věkové složení obyvatelstva krajů České republiky k 31. 12. 2014

Kraje	Počet obyvatel ve věku (%)			Průměrný věk	Index stáří	Index závislosti I*	Index závislosti II**	Index ek. zatížení***
	0–14	15–64	65+					
Praha	14,5	67,3	18,2	42,0	125,8	21,5	27,1	48,7
Středočeský	16,8	66,5	16,7	40,7	99,6	25,2	25,1	50,4
Jihočeský	15,2	66,8	18,0	41,9	118,4	22,8	27,0	49,7
Plzeňský	14,8	66,8	18,4	42,1	123,8	22,2	27,5	49,7
Karlovarský	14,9	67,7	17,5	41,8	117,5	22,0	25,8	47,8
Ústecký	15,7	67,2	17,1	41,2	108,5	23,4	25,4	48,7
Liberecký	15,7	66,7	17,6	41,4	112,5	23,5	26,4	49,9
Královéhradecký	15,0	66,0	19,0	42,3	126,4	22,8	28,8	51,6
Pardubický	15,2	66,7	18,0	41,7	118,3	22,8	27,0	49,8
Vysočina	14,9	66,9	18,2	41,9	122,1	22,3	27,3	49,6
Jihomoravský	15,0	66,8	18,2	41,9	121,2	22,4	27,2	49,6
Olomoucký	14,9	66,8	18,2	42,0	122,1	22,3	27,3	49,6
Zlínský	14,5	67,2	18,3	42,2	126,3	21,6	27,3	48,9
Moravskoslezský	14,7	67,7	17,5	41,8	118,9	21,8	25,9	47,6
ČR	15,2	67,0	17,8	41,7	117,4	22,7	26,6	49,3

Pramen: Český statistický úřad (2015): Věkové složení obyvatelstva – 2014

Pozn.: * = podíl obyvatel ve věku 0–14 na obyvatelstvu 15–64 let * 100

** = podíl obyvatel ve věku 65 let a více na obyvatelstvu 15–64 let * 100

*** = podíl obyvatel ve věku 0–14 let a 65 let a více na obyvatelstvu 15–64 let * 100

Situace v otázce věkového složení se v jednotlivých správních obvodech ORP Jihomoravského kraje značně liší. V případě indexu stáří překročily tři obvody hodnotu 130,0 (Veselí nad Moravou, Brno a Moravský Krumlov), zatímco čtyři jiné obvody nedosáhly ani hodnoty 100,0 (Židlochovice, Kuřim, Šlapanice a Slavkov u Brna), což znamená, že v těchto obvodech v těsném zázemí města Brna převažuje díky suburbanizaci dětská složka obyvatelstvem ve věku 65 let a více. V případě indexu ekonomického zatížení (poměr ekonomicky neproduktivního a ekonomicky produktivního obyvatelstva) byly evidovány hodnoty vyšší než 50,0 u obvodů Tišnov, Kuřim, Šlapanice, Rosice, Brno, Blansko a Boskovice. To znamená, že v nich převažuje neproduktivní složka nad produktivní.

Tab. 5: Věkové složení obyvatelstva SO ORP Jihomoravského kraje k 31. 12. 2014

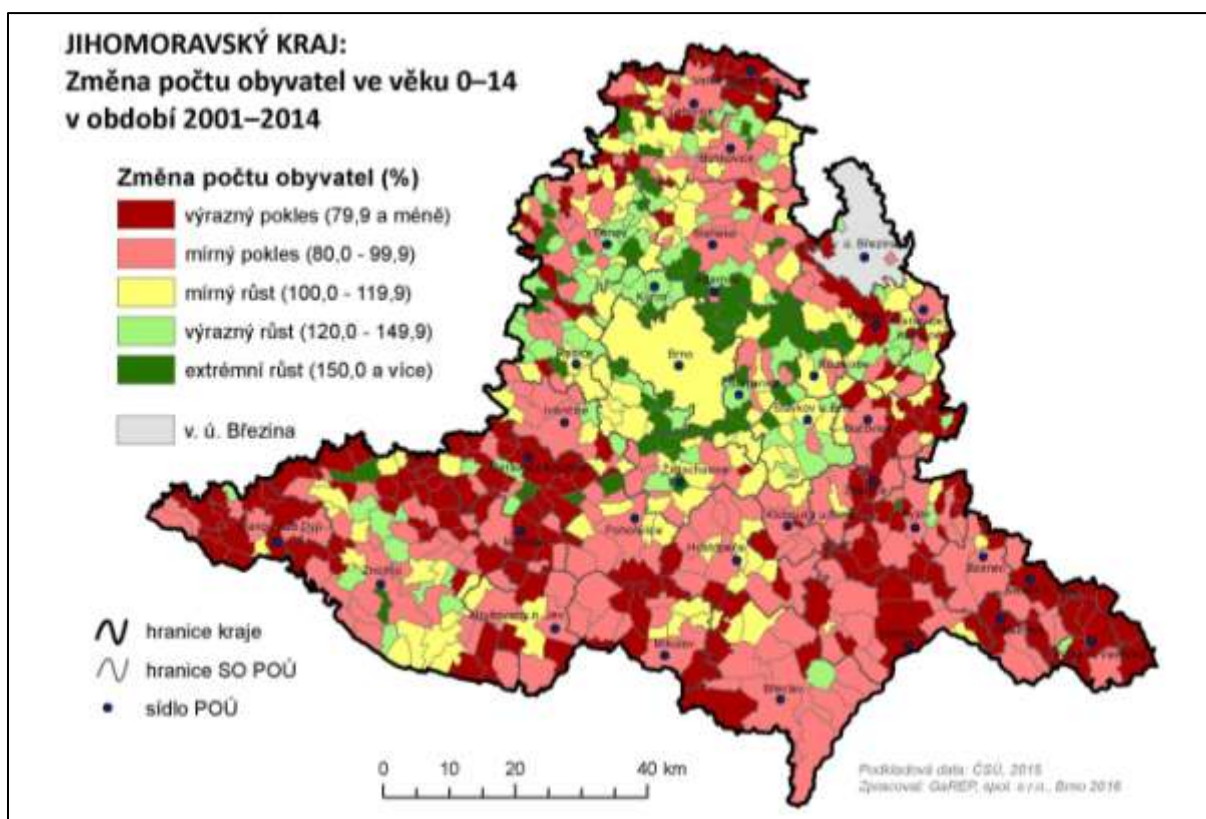
Správní obvod ORP	Počet obyvatel ve věku (%)			Průměrný věk	Index stáří	Index závislosti I	Index závislosti II	Index ek. zatížení
	0–14	15–64	65+					
Blansko	15,2	65,9	18,9	42,0	124,2	23,1	28,6	51,7
Boskovice	15,4	66,7	17,9	41,5	116,2	23,1	26,9	50,0
Brno	14,4	65,9	19,7	42,6	136,2	21,9	29,8	51,8
Břeclav	14,2	68,3	17,5	42,1	123,2	20,8	25,7	46,5
Bučovice	14,7	67,6	17,8	41,8	120,9	21,7	26,3	48,0
Hodonín	13,8	68,9	17,3	42,2	125,3	20,1	25,1	45,2
Hustopeče	14,8	68,1	17,2	41,4	116,0	21,7	25,2	46,9
Ivančice	14,9	67,6	17,5	41,5	117,2	22,1	25,8	47,9
Kuřim	18,0	65,3	16,7	40,1	92,5	27,6	25,6	53,2

Správní obvod ORP	Počet obyvatel ve věku (%)			Průměrný věk	Index stáří	Index závislosti I	Index závislosti II	Index ek. zatížení
	0–14	15–64	65+					
Kyjov	14,2	67,7	18,2	42,3	128,3	20,9	26,9	47,8
Mikulov	14,7	68,6	16,7	41,6	114,1	21,4	24,4	45,7
Moravský Krumlov	13,6	68,3	18,2	42,2	133,7	19,9	26,6	46,5
Pohořelice	15,5	68,6	15,9	40,8	102,8	22,6	23,2	45,8
Rosice	16,2	65,6	18,2	41,3	112,8	24,6	27,8	52,4
Slavkov u Brna	16,8	66,9	16,2	40,4	96,3	25,1	24,2	49,4
Šlapanice	17,7	65,5	16,9	40,3	95,7	27,0	25,8	52,8
Tišnov	16,1	65,3	18,6	41,4	115,5	24,7	28,5	53,2
Veselí nad Moravou	13,4	68,2	18,4	42,7	137,2	19,6	26,9	46,6
Vyškov	15,1	67,6	17,3	41,5	114,2	22,4	25,6	47,9
Znojmo	15,3	67,7	17,0	41,3	110,9	22,6	25,0	47,6
Židlochovice	17,1	67,1	15,8	40,0	92,4	25,5	23,6	49,1

Pramen: Český statistický úřad (2015): Demografická ročenka spr. obv. obcí s rozšířenou působností – 2005 až 2014

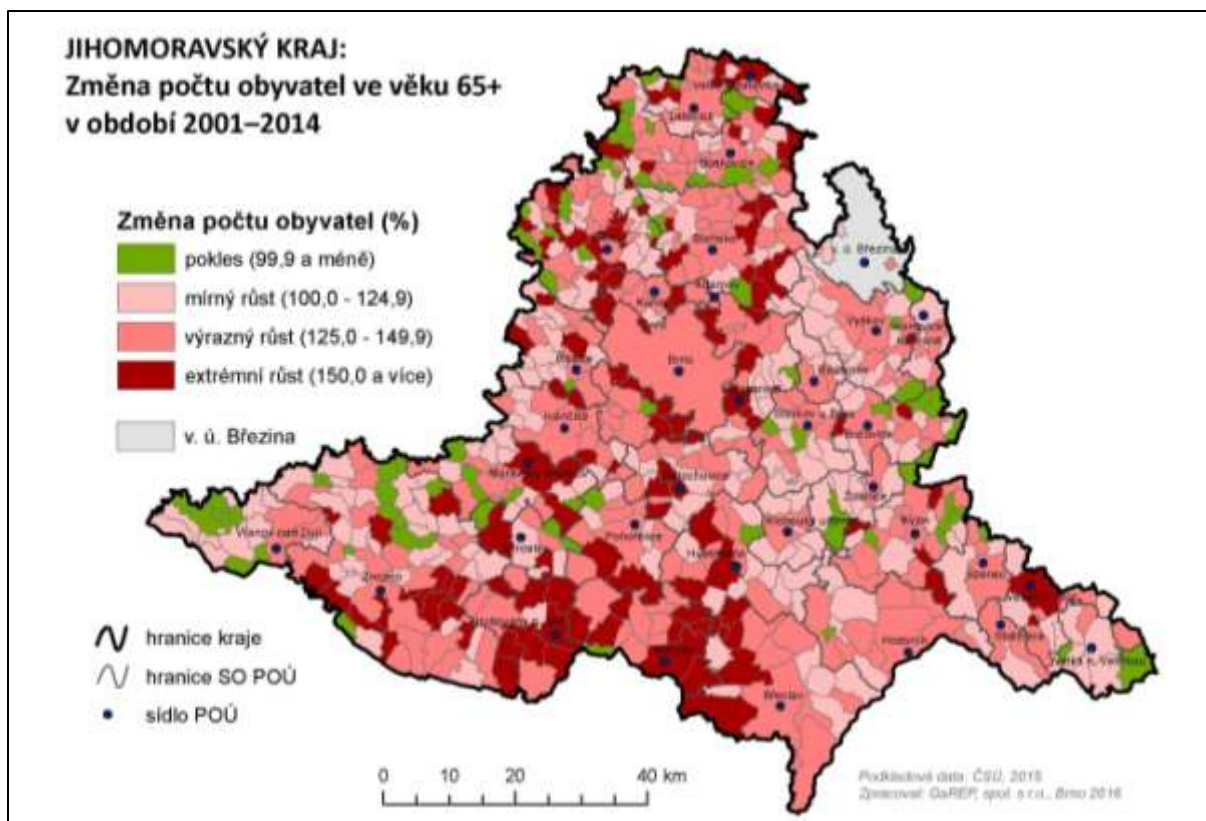
Změna počtu obyvatel ve věkové kategorii 0–14 let kopíruje celkovou změnu obyvatel a úzce souvisí s procesem suburbanizace. Řada obcí v zázemí města Brna vykazuje od roku 2001 nárůst počtu obyvatel dětské složky, naopak perifernější oblasti na jihu a severu kraje vykazují spíše pokles počtu obyvatel v tomto věku.

U složky postproduktivní byl od roku 2001 zaznamenán téměř ve všech obcích Jihomoravského kraje nárůst počtu obyvatel v různé intenzitě. Tento jev souvisí s celkovým stárnutím populace. Jen několik desítek obcí vykazuje snížení počtu obyvatel v postproduktivním věku, přičemž se jedná často o obce u hranic kraje.

Obr. 5: Změna počtu obyvatel ve věku 0–14 let a více v období 2001–2014

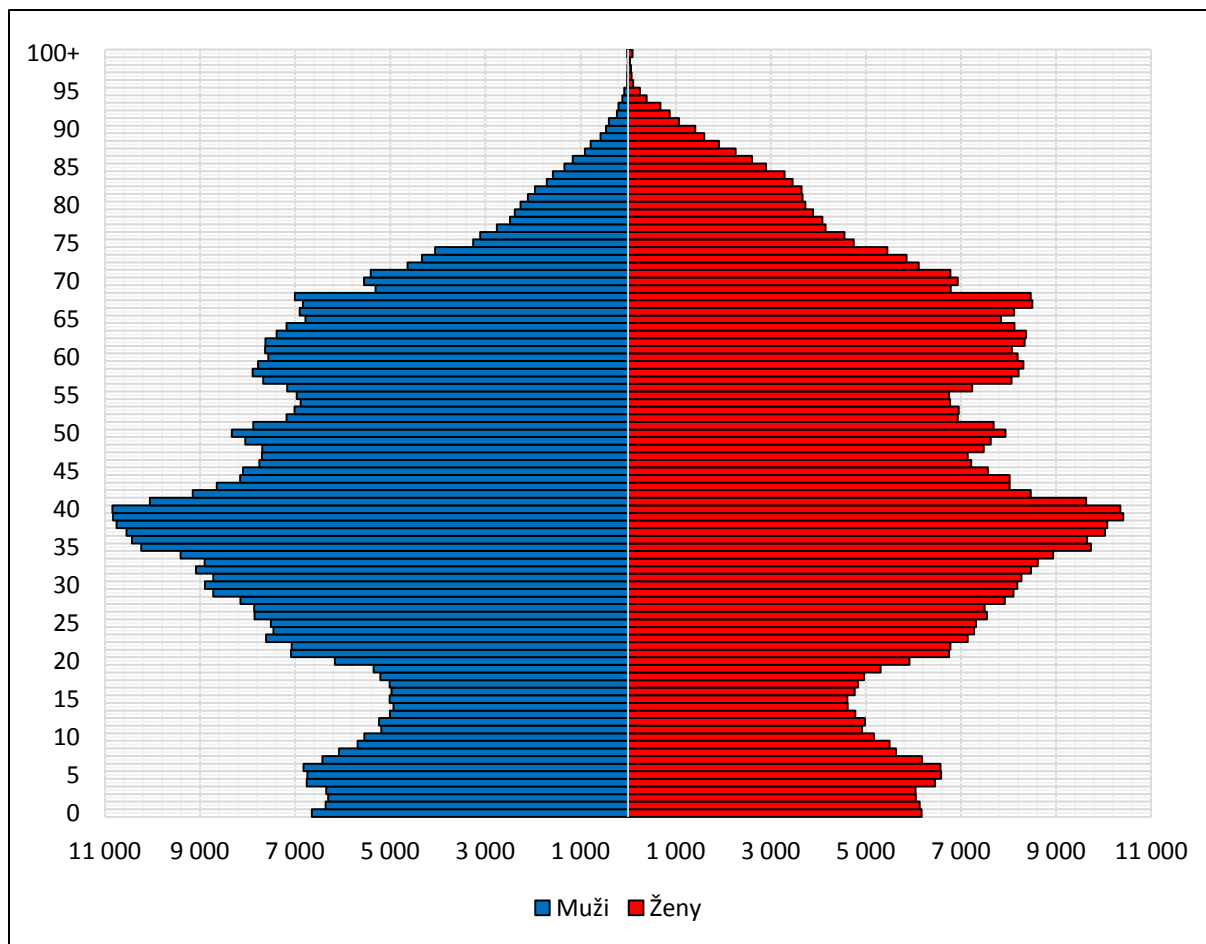
Pramen: Český statistický úřad, 2015

Obr. 6: Změna počtu obyvatel ve věku 65 let a více v období 2001–2014

Pramen: Český statistický úřad, 2015

Věková pyramida obyvatelstva Jihomoravského kraje ke konci roku 2014 zobrazuje rozložení po jednotlivých letech věku a podle pohlaví. Je z ní patrné, že se ženy dožívají vyššího věku než muži, ale z pohledu konkurenceschopnosti také mnohem závažnější skutečnost, že generace osob narozená v 90. letech 20. století je populačně velmi slabá, což se v současnosti projevuje na středních a vysokých školách a za několik let se tato problematika přenesne na trh práce. Dále věková pyramida ukazuje, že v posledních letech začal odchod do důchodu (přesun do neproduktivní složky) u silných poválečných ročníků. To sice může přinést volná pracovní místa pro aktuálně nezaměstnané mladší obyvatele, ale také zvýšení sociálních a zdravotních výdajů, které souvisí s péčí o starší obyvatele.

Obr. 7: Věková pyramida obyvatelstva Jihomoravského kraje s platným trvalým pobytem k 31. 12. 2014

Pramen: Český statistický úřad, 2015

Co se týká pohybu obyvatelstva, tak mezi lety 2010 a 2014 zaznamenal Jihomoravský kraj třetí nejvyšší celkový přírůstek hned po Středočeském kraji a hlavním městě Praze. Nárůst počtu obyvatel byl způsoben zejména migrací – jak vnitřní v rámci ČR, tak migrací cizinců, ale také přirozeným pohybem (v případě migračního salda se jednalo mezi kraji ČR o čtvrtou nejvyšší hodnotu a u přirozeného pohybu dokonce o třetí nejvyšší hodnotu). Pozitivní výsledek vynikne ještě více při konstatování, že ostatní moravské kraje vykázaly jak záporný přirozený přírůstek (s výjimkou Kraje Vysočina), tak záporné migrační saldo.

Tab. 6: Pohyb obyvatelstva krajů České republiky v letech 2010 až 2014

Kraje	průměrná roční hrubá míra za období 2010 až 2014 (‰)		
	přirozeného přírůstku	migračního salda	celkového přírůstku
Praha	1,7	3,6	5,3
Středočeský	1,5	9,0	10,6
Jihočeský	0,1	0,7	0,8
Plzeňský	-0,3	1,7	1,4
Karlovarský	-0,6	-2,5	-3,1
Ústecký	-0,6	-0,6	-1,1
Liberecký	0,8	0,1	0,8
Královéhradecký	-0,3	-0,7	-0,9
Pardubický	0,1	0,2	0,4
Vysočina	0,2	-1,3	-1,1
Jihomoravský	0,9	1,2	2,1

Kraje	průměrná roční hrubá míra za období 2010 až 2014 (%)		
	přirozeného přírůstku	migračního salda	celkového přírůstku
Olomoucký	-0,3	-0,8	-1,2
Zlínský	-0,8	-1,0	-1,9
Moravskoslezský	-1,0	-2,5	-3,4
ČR	0,3	1,2	1,5

Pramen: Český statistický úřad (2015)

Situace v jednotlivých správních obvodech Jihomoravského kraje byla opět různorodější. Nejvyššího celkového přírůstku opět dosáhly obvody v těsném zázemí města Brna a zároveň dopravně dobře dostupné, tj. Šlapanice, Židlochovice, Slavkov u Brna, Pohořelice a Kuřim. Ve všech případech k tomuto výsledku výrazně přispěla migrace, všechny zmíněné obvody zároveň evidovaly kladný přirozený přírůstek (stěhují se do nich totiž spíše mladší lidé, kteří následně přispívají k vyšší porodnosti). Naopak 7 správních obvodů ORP evidovalo záporný celkový přírůstek (neboli celkový úbytek) obyvatelstva. Mezi nimi se nachází jednak obvody s vysokou nezaměstnaností (Veselí nad Moravou, Hodonín, Kyjov či Moravský Krumlov), odkud lidé odcházejí kvůli nedostatku pracovních příležitostí, ale také město Brno, jelikož se jeho obyvatelé v rámci procesu suburbanizace stěhují do jeho zázemí (je však třeba upozornit, že přirozený pohyb vykazuje Brno kladný).

Tab. 7: Pohyb obyvatelstva SO ORP Jihomoravského kraje v letech 2010 až 2014

Správní obvod ORP	průměrná roční hrubá míra za období 2010 až 2014 (%)		
	přirozeného přírůstku	migračního salda	celkového přírůstku
Blansko	1,5	3,1	4,6
Boskovice	0,4	2,0	2,5
Brno	1,5	-2,8	-1,3
Břeclav	0,0	-0,4	-0,4
Bučovice	0,9	0,8	1,7
Hodonín	-0,3	-1,8	-2,1
Hustopeče	0,6	2,4	3,0
Ivančice	-0,2	-0,3	-0,5
Kuřim	3,5	6,6	10,1
Kyjov	-0,9	0,1	-0,8
Mikulov	0,3	2,1	2,3
Moravský Krumlov	-1,7	1,2	-0,5
Pohořelice	1,1	9,7	10,9
Rosice	0,8	8,1	8,9
Slavkov u Brna	2,2	8,8	11,0
Šlapanice	3,3	12,4	15,7
Tišnov	1,2	8,6	9,7
Veselí nad Moravou	-1,4	-3,5	-4,8
Vyškov	0,1	2,2	2,3
Znojmo	0,0	0,8	0,9
Židlochovice	3,3	12,1	15,3

Pramen: Český statistický úřad (2015)

VZDĚLANOST OBYVATELSTVA

Vzdělanost obyvatelstva lze měřit dvěma způsoby, a to pro obyvatelstvo ve věku 15 let a více a pro zaměstnané. Obecně vykazují vyšší vzdělanost zaměstnané osoby, jelikož mezi ně nejsou zahrnuti lidé v důchodovém věku (jako celek mají nižší vzdělanost), nepracující žáci a studenti středních a vysokých škol (vzdělávání teprve získávají) a nezaměstnané osoby (jako celek mají nižší vzdělanost). Jihomoravský kraj v obou zmíněných případech převyšuje celorepublikový průměr (vyjádřeno pomocí indexu vzdělanosti*) a vykazuje druhé nejvyšší hodnoty hned za hlavním městem Prahou.

Charakteristika vzdělanosti se opírá o výsledky sčítání lidu z roku 2011. Přestože jde o několik let staré informace, tak jde o nejaktuálnější komplexní data o vzdělanosti. Pro zachycení vzdělanosti na nižší než krajské úrovni jde o jediný možný zdroj. Přestože se vzdělanost obyvatelstva neustále postupně plošně zvyšuje, tak tyto výsledky stále relativně dobře zachycují rozdíly mezi jednotlivými územími a mohou sloužit jako relevantní podklad pro plánování. Jsou sice k dispozici čtvrtletně realizované průzkumy v rámci Výběrového šetření pracovních sil (VŠPS), nicméně tato šetření pracují se vzorkem pouze 0,6 % obyvatel ČR a jsou vypovídající maximálně na celokrajské úrovni. VŠPS rovněž o několik procentních bodů nadhodnocuje výsledky (lze je přesně srovnat vždy v letech sčítání), protože obyvatelé s nižším vzděláním se častěji šetření domnívou zúčastnit. Pro základní srovnání jsou hodnoty z VŠPS nicméně zařazeny.

Tab. 8: Vzdělanost obyvatelstva v krajích České republiky v roce 2011

Kraje	Obyvatelstvo ve věku 15 let a více (%)					Zaměstnaní (%)				
	ZŠ	SŠ-	SŠ+	VŠ	index*	ZŠ	SŠ-	SŠ+	VŠ	index*
Praha	11,6	22,7	39,4	26,4	2,80	4,4	20,6	41,6	33,4	3,04
Středočeský	18,3	35,4	34,2	12,1	2,40	6,5	36,2	40,6	16,7	2,68
Jihočeský	19,5	36,4	32,9	11,3	2,36	6,4	39,5	38,5	15,7	2,63
Plzeňský	19,6	36,7	32,7	11,0	2,35	7,5	39,0	38,3	15,2	2,61
Karlovarský	25,2	37,2	30,0	7,6	2,20	11,1	40,8	37,3	10,9	2,48
Ústecký	24,2	37,4	30,2	8,1	2,22	9,0	39,8	38,9	12,3	2,55
Liberecký	20,3	38,0	31,5	10,2	2,32	7,8	40,1	37,7	14,4	2,59
Královéhradecký	19,0	37,2	33,2	10,6	2,35	6,3	39,2	39,5	15,0	2,63
Pardubický	19,1	38,2	32,4	10,3	2,34	6,0	40,6	38,9	14,5	2,62
Vysočina	19,5	38,6	32,1	9,8	2,32	5,1	42,4	38,7	13,9	2,61
Jihomoravský	18,7	33,7	32,2	15,3	2,44	5,9	35,4	37,4	21,4	2,74
Olomoucký	19,7	36,7	31,8	11,8	2,36	5,8	39,3	37,9	17,0	2,66
Zlínský	20,1	36,9	31,4	11,6	2,34	5,7	40,4	37,5	16,4	2,65
Moravskoslezský	21,0	36,6	30,7	11,7	2,33	6,3	39,0	37,5	17,2	2,66
ČR	19,1	34,8	32,9	13,2	2,40	6,3	36,3	38,9	18,4	2,69

Pramen: Český statistický úřad (2013): SLDB 2011

Pozn.: * index vzdělanosti představuje syntetický ukazatel, který je konstruován jako součet podílů obyvatel s určitým stupněm vzdělání na celku (osobám se ZŠ vzděláním je přisouzena váha 1, se SŠ vzděláním bez maturity váha 2, se SŠ vzděláním s maturitou váha 3 a s VŠ vzděláním váha 4)

Vzdělanost obyvatelstva dle sčítání 2011 je v Jihomoravském kraji s nemalým náskokem 2. nejvyšší v ČR po Praze, a to jak z hlediska obyvatel starších 15 let, tak z hlediska zaměstnaných.

Vzdělanost dle VŠPS se dlouhodobě zvyšuje. Růst přibližně o 0,5 procentního bodu v první dekádě tisíciletí se po roce 2008 zrychluje. Vzdělanost v Jihomoravském kraji roste rychleji než celková vzdělanost v ČR.

Tab. 9: Vývoj vzdělanosti obyvatelstva a zaměstnaných v JMK a v ČR dle VŠPS

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2011	2012	2013	2014
Jihomoravský kraj															
Vzdělanost obyv.	11,1	11,8	11,8	12,5	12,6	12,6	13,5	13,7	15,5	16,4	17,7	17,8	19,2	21,2	20,7
ČR															
Vzdělanost obyv.	9,2	9,5	9,6	9,9	10,4	10,9	11,0	11,7	12,7	13,7	14,8	14,8	15,7	16,7	17,3
Jihomoravský kraj															
Vzdělanost zaměstnaných	16,2	17,0	16,8	17,5	17,6	18,0	18,8	18,6	21,4	22,1	23,5	23,5	24,8	27,9	27,2
ČR															
Vzdělanost zaměstnaných	13,0	13,2	13,5	14,0	14,6	14,9	15,0	15,8	17,1	18,4	19,8	19,8	20,9	22,3	22,8

Pramen: Český statistický úřad, Trh práce v ČR – časové řady

* Údaje za rok 2011 jsou vážené na data demografické statistiky před promítnutím SLDB 2011

Na nižší řádovostní úrovni, tj. jednotlivé správní obvody ORP, lze zřetelně identifikovat prostorové vzorce. Nejvyšší hodnoty indexu eviduje město Brno jakožto centrum kraje a centrum vzdělanosti s dostatkem vzdělávacích zařízení všech úrovní. Za Brnem následují obvody v jeho těsné blízkosti či s dobrou dostupností do Brna (Kuřim, Šlapanice, Blansko, Tišnov, Vyškov a Rosice). Jejich pozitivní výsledek je dán právě dobrou dopravní dostupností a také skutečností, že se jedná o oblasti, do nichž v rámci procesu suburbanizace přichází nejvíce nových obyvatel (obecně se jedná o mladé a vzdělané osoby). Naopak nejnižších hodnot dosahují obvody Znojmo a Moravský Krumlov, což je dáno slabší sítí vzdělávacích zařízení a horší dopravní dostupností a také obvody ležící obecně jižně a východně od Brna (Pohořelice, Mikulov či Hustopeče), kde jsou příznivé podmínky pro zemědělství (pracovníci v tomto sektoru hospodářství obecně nevykazují vysokou vzdělanost).

Tab. 10: Vzdělanost obyvatelstva ve SO ORP Jihomoravského kraje v roce 2011

Správní obvod ORP	Obyvatelstvo ve věku 15 let a více (%)					Zaměstnaní (%)				
	ZŠ	SŠ-	SŠ+	VŠ	index	ZŠ	SŠ-	SŠ+	VŠ	index
Blansko	17,4	36,8	33,1	12,7	2,41	4,6	37,5	40,0	17,9	2,71
Boskovice	18,6	40,0	31,4	9,9	2,33	4,2	42,5	38,8	14,5	2,64
Brno	14,0	24,6	36,3	25,1	2,73	4,9	23,3	38,4	33,5	3,00
Břeclav	23,5	36,0	30,6	9,8	2,27	8,6	39,4	37,8	14,2	2,58
Bučovice	23,9	39,3	28,3	8,5	2,21	7,8	44,5	35,5	12,3	2,52
Hodonín	22,4	38,6	29,8	9,2	2,26	7,2	42,6	36,7	13,4	2,56
Hustopeče	23,2	40,6	28,3	7,9	2,21	7,1	47,2	34,6	11,1	2,50
Ivančice	19,9	41,8	29,6	8,7	2,27	6,2	45,2	36,5	12,1	2,55
Kuřim	15,7	31,2	34,7	18,5	2,56	4,1	30,2	39,9	25,8	2,87
Kyjov	22,8	40,2	28,2	8,7	2,23	6,5	45,4	35,3	12,8	2,54
Mikulov	25,9	39,8	26,7	7,5	2,16	9,4	46,2	33,6	10,8	2,46
Moravský Krumlov	24,4	42,7	25,9	7,0	2,16	6,6	50,5	32,7	10,2	2,46
Pohořelice	24,5	42,7	25,8	7,0	2,15	8,5	49,3	32,7	9,6	2,43
Rosice	19,3	37,6	31,8	11,4	2,35	5,6	39,3	38,5	16,6	2,66
Slavkov u Brna	19,7	40,0	30,0	10,3	2,31	6,2	44,0	35,7	14,1	2,58
Šlapanice	16,5	33,3	33,6	16,7	2,50	4,6	33,5	38,7	23,2	2,81
Tišnov	18,1	36,7	33,0	12,2	2,39	4,3	38,4	39,9	17,4	2,70
Veselí nad Moravou	22,8	38,8	29,5	9,0	2,25	6,1	44,6	36,4	12,9	2,56
Vyškov	19,1	36,9	31,7	12,3	2,37	5,7	39,8	37,7	16,7	2,65
Znojmo	24,7	38,8	28,0	8,4	2,20	8,2	44,0	35,3	12,6	2,52
Židlochovice	20,9	41,0	28,2	9,9	2,27	7,2	45,3	34,0	13,6	2,54

Pramen: Český statistický úřad (2013): SLDB 2011

V případě vztahu vzdělanosti a odvětví ekonomiky lze konstatovat, že nejvyšší vzdělanost vykazují služby, následuje průmysl a stavebnictví a nejnižší hodnoty má zemědělství, lesnictví a rybolov. Mezikrajské srovnání vyznívá pro Jihomoravský kraj velmi příznivě v odvětvích průmyslu, stavebnictví i služeb, kdy vyšší vzdělanost eviduje jen hlavní město Praha. U prvního sektoru národního hospodářství zastává kraj průměrnou 7. nejvyšší pozici prostřednictvím indexu vzdělanosti.

Tab. 11: Ekonomicky aktivní obyvatelstvo podle nejvyššího ukončeného vzdělání a odvětví ekonomické činnosti v krajích České republiky v roce 2011

Kraje	Index vzdělanosti			
	zemědělství	průmysl	stavebnictví	služby
Praha	3,03	2,89	2,80	3,14
Středočeský	2,48	2,49	2,46	2,88
Jihočeský	2,44	2,45	2,41	2,88
Plzeňský	2,41	2,43	2,42	2,86

Kraje	Index vzdělanosti			
	zemědělství	průmysl	stavebnictví	služby
Karlovarský	2,32	2,27	2,35	2,72
Ústecký	2,40	2,39	2,37	2,77
Liberecký	2,44	2,42	2,41	2,85
Královéhradecký	2,48	2,45	2,42	2,88
Pardubický	2,44	2,45	2,41	2,86
Vysočina	2,42	2,45	2,40	2,88
Jihomoravský	2,45	2,51	2,51	2,97
Olomoucký	2,47	2,46	2,44	2,90
Zlínský	2,47	2,47	2,45	2,89
Moravskoslezský	2,47	2,48	2,48	2,88
ČR	2,46	2,48	2,48	2,93

Pramen: Český statistický úřad (2015)

Při podrobnější pohledu na nejvyšší ukončené vzdělání v jednotlivých odvětvích ekonomické činnosti Jihomoravského kraje vykázaly ve sčítání lidu 2011 nejvyšší hodnoty indexu vzdělanosti obory služeb, především profesní, vědecké a technické činnosti, informační a komunikační činnosti a vzdělávání. V rámci služeb se nacházejí v Jihomoravském kraji pouze tři obory (velkoobchod a maloobchod, doprava a skladování, ubytování a stravování), které nepřesáhly hodnotu indexu vzdělanosti 3,0 (tj. pracovníci těchto oborů nemají průměrně střední vzdělání s maturitou). V rámci výrobních oborů mají vyšší vzdělání zaměstnanci oborů výroby a rozvodu energií a těžby a dobývání nerostných surovin před velmi různorodým oborem zpracovatelského průmyslu a zemědělstvím, lesnictvím a rybářstvím.

POČÁTEČNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

Na území Jihomoravského kraje se ve školním roce 2014/2015 nacházelo 657 zařízení spadajících do předškolního vzdělávání a 472 základních škol. To znamená, že na jednu školu připadá 63 žáků předškolního vzdělávání a 196 žáků základního vzdělávání. Tyto hodnoty jsou oproti celorepublikovému průměru nižší, jsou však ovlivněné velikostí školy. Vhodnější je proto používat spíše počet žáků na 1 třídu, kterou v Jihomoravském kraji průměrně tvoří 23 žáků v předškolním vzdělávání a 20 žáků v základním vzdělávání. Tyto hodnoty se od ostatních krajů ČR, ani od celorepublikového průměru nijak neliší.

Tab. 12: Předškolní a základní vzdělávání v krajích ČR ve školním roce 2014/2015

Kraje	Předškolní vzdělávání					Základní vzdělávání				
	Školy	Třídy	Žáci	Žáci na 1 školu	Žáci na 1 třídu	Školy	Třídy	Žáci	Žáci na 1 školu	Žáci na 1 třídu
Praha	395	1 736	41 637	105	24	260	4 232	88 184	339	21
Středočeský	740	2 109	48 455	65	23	531	5 415	109 650	206	20
Jihočeský	310	981	23 419	76	24	255	2 678	52 741	207	20
Plzeňský	272	848	19 650	72	23	220	2 364	46 307	210	20
Karlovarský	121	392	9 454	78	24	107	1 214	23 935	224	20
Ústecký	357	1 143	26 489	74	23	277	3 630	71 949	260	20
Liberecký	237	685	15 745	66	23	205	1 947	37 561	183	19
Královéhradecký	307	870	19 986	65	23	267	2 413	46 045	172	19
Pardubický	316	785	19 059	60	24	252	2 223	43 155	171	19
Vysočina	283	787	17 996	64	23	263	2 172	42 428	161	20
Jihomoravský	657	1 775	41 330	63	23	472	4 709	92 481	196	20
Olomoucký	376	1 008	23 298	62	23	297	2 694	51 504	173	19

Kraje	Předškolní vzdělávání					Základní vzdělávání				
	Školy	Třídy	Žáci	Žáci na 1 školu	Žáci na 1 třídu	Školy	Třídy	Žáci	Žáci na 1 školu	Žáci na 1 třídu
Zlínský	312	843	20 330	65	24	258	2 515	48 123	187	19
Moravskoslezský	475	1 767	40 755	86	23	442	5 053	100 074	226	20
ČR	5 158	15 729	367 603	71	23	4 106	43 259	854 137	208	20

Pramen: MŠMT (2015): Statistická ročenka školství - výkonové ukazatele 2014/2015

V případě středního vzdělávání vykazoval ve školním roce 2014/2015 Jihomoravský kraj 22 žáků na třídu, což je totožný údaj s celorepublikovým průměrem i většinou krajů ČR. Na středních školách studovalo v ČR průměrně 75 % osob ve věku 15 až 19 let, v Jihomoravském kraji se jedná o pátou nejvyšší hodnotu mezi ostatními kraji ČR. Dále se lze zaměřit na gymnazisty. Podíl studentů gymnázií na obyvatelstvu ve věku 10 až 19 let činil v Jihomoravském kraji 15,0 %, u studentů na čtyřletých gymnáziích a odpovídajících ročnících víceletých gymnázií pak 20,9 %. V obou případech je to více, než bylo zaznamenáno v celé ČR. V mezikrajském srovnání se jedná o druhé nejvyšší podíly hned po regionu, který tvoří hlavní město Praha a Středočeský kraj. Jihomoravský kraj tak vykazuje relativně průměrné výsledky v otázce středoškolských studentů a nadprůměrné výsledky u gymnazistů.

Tab. 13: Střední vzdělávání v krajích České republiky ve školním roce 2014/2015

Kraje	Střední vzdělávání					SŠ studenti / obyvatel. 15–19 let*	gymnazisté / obyvatel. 10–19 let**	gymnazisté (5.-8.) / obyvatel. 15–19 let***
	Školy	Třídy	Žáci	Žáci na 1 školu	Žáci na 1 třídu			
Praha	189	2 802	61 189	324	22	75,7	16,8	22,2
Středočeský	152	1 987	41 138	271	21			
Jihočeský	90	1 274	28 134	313	22	78,8	13,4	18,2
Plzeňský	55	976	22 088	402	23	73,9	12,1	15,4
Karlovarský	38	536	11 270	297	21	65,0	12,2	14,7
Ústecký	94	1 665	34 447	366	21	70,9	10,2	14,5
Liberecký	50	704	16 334	327	23	66,2	10,0	13,9
Královéhradecký	81	1 113	24 615	304	22	79,2	13,2	18,4
Pardubický	73	976	21 739	298	22	72,9	12,4	16,8
Vysočina	65	999	22 360	344	22	72,6	12,7	17,4
Jihomoravský	123	2 139	47 791	389	22	76,5	15,0	20,9
Olomoucký	94	1 254	28 183	300	22	78,6	14,6	19,7
Zlínský	67	1 067	24 389	364	23	78,2	13,5	20,9
Moravskoslezský	139	2 279	51 865	373	23	73,9	12,3	18,0
ČR	1 310	19 771	435 542	332	22	74,7	11,1	15,4

Pramen: MŠMT (2015): Statistická ročenka školství - výkonové ukazatele 2014/2015

Pozn. 1: * = podíl studentů středních škol ve věku 15–19 let na obyvatelstvu ve věku 15–19 let

** = podíl studentů gymnázií na obyvatelstvu ve věku 10–19 let

*** = podíl studentů gymnázií (čtyřletá + vyšší ročníky víceletých) na obyvatelstvu ve věku 15–19 let

Pozn. 2: Hlavní město Praha a Středočeský kraj byly sloučeny v jeden celek z důvodu vlivu dojížděky do škol, což má vliv na ukazatele typu studenti určité školy / obyvatelstvo.

V Jihomoravském kraji se nachází 123 středních škol, z nichž je 90 veřejných, 29 soukromých a 4 církevní (všechny církevní školy jsou v Brně). Z hlediska počtu studentů se na veřejných školách vzdělává 86 % středoškoláků, na soukromých školách zhruba 10 % středoškoláků a zbylá 4 % připadají na církevní školy. Ze středních škol negymnaziálního typu přesáhly 1 000 studentů Střední škola potravinářská, obchodu a služeb Brno; Obchodní akademie a Střední odborná škola knihovnická Brno; Střední škola technická a ekonomická Brno; Střední průmyslová škola Brno a Střední průmyslová škola Edvarda Beneše a Obchodní akademie Břeclav. Z prostorového hlediska téměř polovina všech středních škol v kraji sídlí ve městě Brně (58 škol), zatímco v okrese Znojmo sídlí pouze 10 středních škol a v okrese Vyškov jen 5 středních škol. Odborné

zaměření středních škol je různorodé, u 11 z nich se jedná o oblast zdravotnictví, u osmi o obchodní akademii a u dalších osmi o střední průmyslovou školu.

Všeobecné střední vzdělání zakončené maturitní zkouškou poskytují především gymnázia, kterých se kraji nacházelo ve školním roce 2014/2015 celkem 41 (z nich bylo 29 veřejných, 10 soukromých a 2 církevní). Téměř polovina všech gymnázií sídlí na území města Brna, a to 20 gymnázií z celkem 41 škol (mezi nimi obě církevní a až na jednu výjimku také všechna soukromá). Mezi počtem studentů největší gymnázia patří Biskupské gymnázium Brno; Gymnázium Matyáše Lercha; Gymnázium Brno, třída Kapitána Jaroše, Klasické a španělské gymnázium Brno-Bystrc; Gymnázium Brno, Křenová; Gymnázium Brno, Vídeňská a Gymnázium Brno, Slovanské náměstí (všechny mají více než 450 studentů). Celkem 5 gymnázií mají na své území okresy Brno-venkov (především Gymnázium Tišnov) a Břeclav (zejména Gymnázium Břeclav). Ostatní okresy kraje mají dvě nebo tři gymnázia, počet 450 studentů převyšují Gymnázium Blansko; Gymnázium Boskovice; Klvaňovo gymnázium Kyjov, Gymnázium Vyškov a Gymnázium Dr. Karla Polesného Znojmo. Mezi střední školy patří také konzervatoře, z 18 konzervatorií v celé ČR se v Jihomoravském kraji nacházejí dvě, a to šestiletá Konzervatoř Brno, tř. Kpt. Jaroše a osmiletá Taneční konzervatoř Brno, Nejedlého.

Do středoškolského vzdělávání náleží také vyšší odborné školy, na území kraje sídlí 10 škol (z toho osm v Brně a po jedné v Boskovicích a ve Znojmě). Z hlediska typu škol je sedm veřejných, dvě soukromé a jedna církevní (všechny soukromé i církevní jsou v Brně). Počtem studentů největší jsou VOŠ Brno, Kotlářská; VOŠ zdravotnická Brno, Kounicova; VOŠ zdravotnická Brno, Merhautova a Veřejně správní akademie – VOŠ Brno, Filipínského.

Vedle kvality středního odborného školství je důležité jeho oborové zaměření. V kraji jsou rozvíjena 4 centra odborného vzdělávání: Brno-Bosonohy (stavební řemesla), Kuřim (strojírenské obory), Znojmo (zemědělské obory) a Valtice (vinařství), která budou naplňovat jak koordinační roli vůči ostatním subjektům (např. partnerským odborným školám), tak poskytovat technické zázemí pro výuku žáků i ostatních odborných škol.

Počty studentů se na jednotlivých oborech škol významně liší. Největší podíl studentů – a to téměř 30 % – studuje na středních školách a vyšších odborných školách s obecnou přípravou, což jsou zejména gymnázia. Ostatní obory navštěvuje mnohem méně studentů. S velkým odstupem následují na druhém místě školy zaměřené na strojní a strojírenskou výrobu (cca 8 % studentů) a dále školy poskytující ekonomické a administrativní zaměření a školy v oboru gastronomie, hotelnictví a turismu (oba typy po cca 7 %). Více než 5 % studentů kraje navštěvuje i školy zaměřené na vzdělání v oboru elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika a zdravotnictví. Pokrytí dalších oborů je již výrazně nižší.

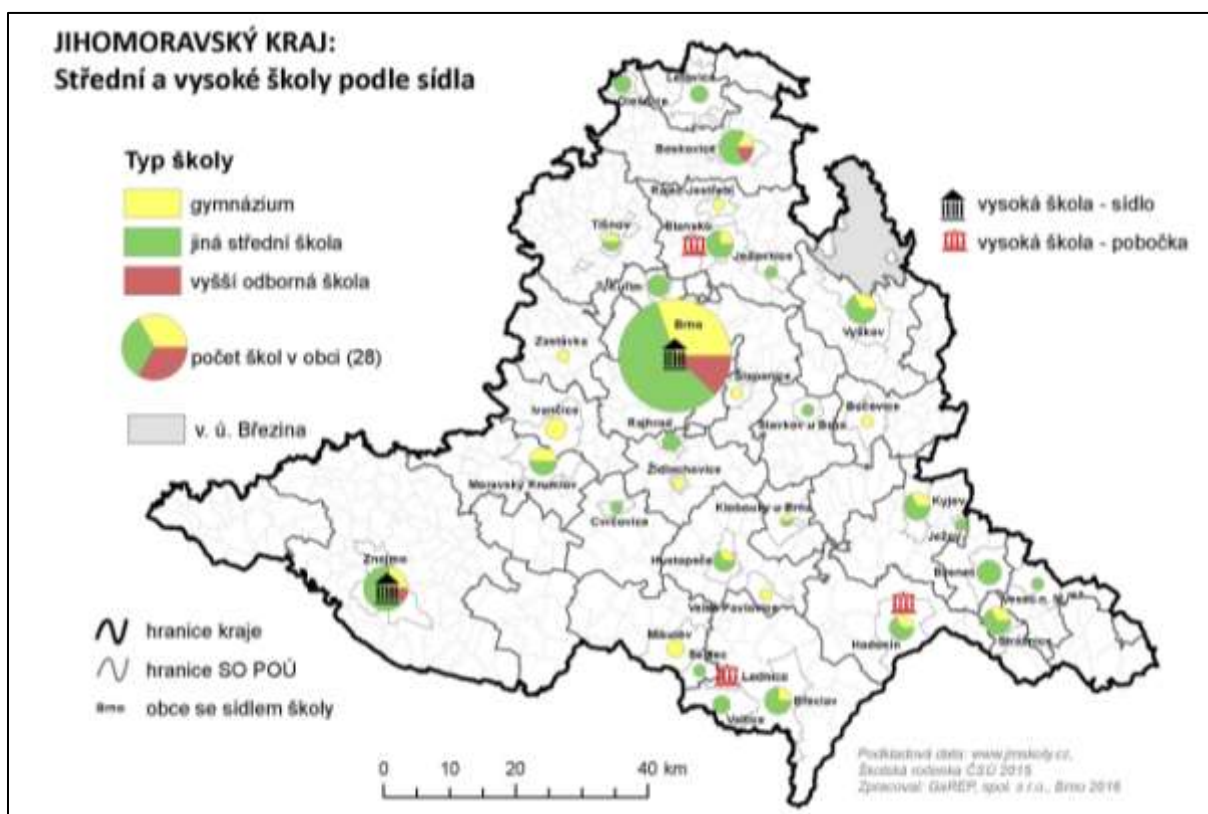
Co se týká vysokoškolského vzdělávání, tak na území Jihomoravského kraje se nachází pět veřejných vysokých škol, jedna státní univerzita a šest soukromých vysokých škol. Všechny mají sídlo ve městě Brně s výjimkou Soukromé vysoké školy ekonomické Znojmo. Jednoznačně největším subjektem je Masarykova univerzita s devíti fakultami, které pokrývají výraznou většinu vědních oborů. Následuje Vysoké učení technické v Brně s osmi fakultami a hranici 10 000 studentů ještě překonala Mendelova univerzita v Brně s pěti fakultami, z nichž Zahradnická fakulta sídlí v Lednici v okrese Břeclav. S výraznějším odstupem následují Veterinární a farmaceutická univerzita Brno se třemi fakultami a Univerzita obrany také se třemi fakultami, z nichž ale Fakulta vojenského zdravotnictví sídlí v Hradci Králové. Nejmenší veřejnou vysokou školou je Janáčkova akademie múzických umění se dvěma fakultami. Počtem studentů je srovnatelná se soukromou Akademií STING, výrazný rozdíl však tvoří počty akademických a vědeckých pracovníků. S výjimkou jedné se počty studentů na soukromých vysokých školách pohybují mezi 300 až 700 studenty a 10 až 30 akademickými a vědeckými pracovníky (přepočtené úvazky).

Tab. 14: Vysoké školy v Jihomoravském kraji v akademickém roce 2014/2015

Název	Typ	Sídlo	Počet studentů (fyz. osoby)	Počet akademických a vědec. pracovníků (přepočtené úvazky)
Masarykova univerzita	veřejná	Brno	34 822	2 189,8
Vysoké učení technické v Brně	veřejná	Brno	21 416	1 335,7
Mendelova univerzita v Brně	veřejná	Brno	10 183	706,9
Veterinární a farmaceutická univerzita Brno	veřejná	Brno	2 956	276,6
Univerzita obrany	státní	Brno*	1 909	433,3
Janáčkova akademie múzických umění v Brně	veřejná	Brno	713	146,7
AKADEMIE STING, o.p.s.	soukromá	Brno	637	25,5
Soukromá vysoká škola ekonomická Znojmo	soukromá	Znojmo	463	25,8
Vysoká škola Karla Engliše v Brně, a.s.	soukromá	Brno	436	16,9
Vysoká škola obchodní a hotelová s.r.o.	soukromá	Brno	335	31,0
B.I.B.S., a.s.	soukromá	Brno	305	12,7
Vysoká škola realitní – Institut Franka Dysona s.r.o.	soukromá	Brno	8	.

Pramen: MŠMT (2015): Statistická ročenka školství - výkonové ukazatele 2014/2015 + výroční zprávy jednotlivých vysokých škol

Pozn.: * = Fakulta vojenského zdravotnictví Univerzity obrany sídlí v Hradci Králové, podle výroční zprávy na ní v akademickém roce 2014/2015 studovalo 235 studentů a působilo 67,1 akademických a vědeckých pracovníků (přepočtené úvazky)

Obr. 8: Střední a vysoké školy v Jihomoravském kraji podle sídla

Pramen: Školská ročenka ČSÚ, 2015

Jedním z ukazatelů kvality vysokých škol je uplatnitelnost jejich absolventů na trhu práce, která se nejčastěji vyjadřuje mírou (ne)zaměstnanosti absolventů (ta však neříká nic o tom, zda se absolventi uplatnili či neuplatnili v oboru, který vystudovali). Dle rozsáhlého šetření Střediska vzdělávací politiky při Pedagogické fakultě Univerzity Karlovy v Praze, které sledovalo 35 000 absolventů z let 2008 až 2013 v období prvních pěti let po ukončení školy, vykazovala nejvyšší

nezaměstnanost z veřejných a státních vysokých škol Mendelova univerzita v Brně (8,5 %), následovaná Masarykovou univerzitou (4,9 %) a VFU Brno (4,1 %). Na úrovni sledovaných fakult se pak jednalo o Zahradnickou fakultu (15,8 %) a Lesnickou a dřevařskou fakultu (10,6 %) MENDELU, Filozofickou fakultu MU (9,5 %) a Agronomickou fakultu MENDELU (8,3 %). Naopak nejnižší nezaměstnanost vykazovala Univerzita obrany (1,0 %), Fakulta strojního inženýrství (1,0 %) a Fakulta elektrotechniky a komunikačních technologií (1,2 %) VUT v Brně a Farmaceutická fakulta VFU Brno (1,7 %).

Tab. 15: Uplatnění absolventů vysokých škol z let 2008 až 2013 na trhu práce (0 až 5 let po absolvování)

Univerzita / fakulta	Míra nezaměstnanosti (%)	Hrubý měsíční příjem (Kč)	Spokojenost s prací (%)*	Celkový index uplatnění**
Masarykova univerzita	4,9	28 860	73	0,09
Právnická fakulta	2,3	31 035	70	0,38
Lékařská fakulta	3,1	35 367	73	0,54
Přírodovědecká fakulta	4,2	27 233	76	0,05
Filozofická fakulta	9,5	25 260	72	-0,22
Pedagogická fakulta	4,4	23 794	75	0,05
Ekonomicko-správní fakulta	3,0	32 791	72	-0,06
Fakulta informatiky	2,7	47 233	82	0,67
Fakulta sociálních studií	4,8	29 593	75	-0,03
Fakulta sportovních studií	6,8	22 000	75	-0,40
Vysoké učení technické v Brně	3,5	34 018	74	0,08
Fakulta chemická	4,4	30 446	64	-0,30
Fakulta elektrotechniky a kom. technologií	1,2	35 906	75	0,10
Fakulta informačních technologií	6,1	46 499	80	0,60
Fakulta podnikatelská	3,0	31 037	74	-0,13
Fakulta stavební	5,4	31 375	74	0,12
Fakulta strojního inženýrství	1,0	34 142	74	0,09
Mendelova univerzita v Brně	8,5	25 577	71	-0,48
Agronomická fakulta	8,3	24 221	70	-0,67
Lesnická a dřevařská fakulta	10,6	25 377	72	-0,52
Provozně ekonomická fakulta	5,3	28 824	74	-0,21
Zahradnická fakulta	15,8	22 372	71	-0,73
Veterinární a farmaceutická univerzita Brno	4,1	25 712	72	0,18
Fakulta veterinárního lékařství	4,7	23 529	70	0,29
Fakulta veterinární hygieny a ekologie	5,7	22 697	66	-0,24
Farmaceutická fakulta	1,7	31 656	80	0,51
Univerzita obrany	1,0	33 689	72	-0,14
Fakulta vojenských technologií	0,4	34 488	80	0,14

Pramen: STŘEDISKO VZDĚLÁVACÍ POLITIKY (2015): Uplatnění absolventů vysokých škol na trhu práce

Pozn.: Výsledky výzkumu nejsou publikovány za všechny fakulty (v případě MU se jedná o 9 z 9 fakult, u VUT v Brně o 6 z 8 fakult, u MENDELU o 4 z 5 fakult, u VFU Brno o 3 ze 3 fakult a u UO o 1 ze 3 fakult)

* spokojenost s prací = podíl respondentů, kteří odpověděli, že jsou spokojeni se svou současnou prací

** celkový index uplatnění = souhrnný index šesti ukazatelů (zaměstnatelnost absolventů, průměrný pracovní příjem, kvalifikační náročnost vykonávané práce, podíl pracujících v absolvovaném oboru, míra využívání získaného vzdělání, spokojenost s prací); čím vyšší hodnota indexu, tím lepší uplatnění

Nejvyšší hrubý měsíční příjem vykazovali absolventi VUT v Brně (34 018 Kč), zejména Fakulty informačních technologií a Fakulty elektrotechniky a komunikačních technologií. Jako celek následuje Univerzita obrany (33 689 Kč) a Masarykova univerzita (28 860 Kč), především Fakulta informatiky a Lékařská fakulta. V případě celkového indexu uplatnění, který bere v potaz kromě zaměstnatelnosti a výše příjmu i kvalifikační náročnost, práci v oboru či spokojenost

s prací bylo pořadí jihomoravských univerzit následující: VFU Brno (0,18), MU (0,09), VUT v Brně (0,08), Univerzita obrany (-0,14) a MENDELU v Brně (-0,48). Výsledky na úrovni fakult jednoznačně identifikovaly nejvyšší indexy u Fakulty informatiky MU (0,67), Fakulty informačních technologií VUT v Brně (0,60), Lékařské fakulty MU (0,54) a Farmaceutické fakulty VFU Brno (0,51).

DALŠÍ VZDĚLÁVÁNÍ

Všechny veřejné a státní vysoké školy v Jihomoravském kraji nabízejí kurzy celoživotního vzdělávání, které se člení na kurzy orientované na výkon povolání a na kurzy zájmové. Nejvíce kurzů vypisují Masarykova univerzita a Univerzita obrany, nejvíce účastníků evidovaly Masarykova univerzita a VFU Brno. Z časového hlediska však celkové počty kurzů na vysokých školách spíše stagnují a počty účastníků mírně klesají. Jestliže v akademickém roce 2010/2011 všechny veřejné a státní vysoké školy vypsaly 969 kurzů a přihlásilo se do nich 25,6 tis. účastníků, tak v akademickém roce 2014/2015 se jednalo o 1 040 kurzů celoživotního vzdělávání s 21,7 tis. účastníků.

Tab. 16: Kurzy celoživotního vzdělávání na veřejných a státních vysokých školách v Jihomoravském kraji v akademickém roce 2014/2015

Název	Kurzy orientované na výkon povolání			Kurzy zájmové			Kurzy celkem
	do 15 hod.	do 100 hod.	více	do 15 hod.	do 100 hod.	více	
MU	143	357	107	17	65	0	689
VUT v Brně	9	18	43	0	0	0	70
MENDELU v Brně	16	25	6	2	4	3	56
VFU Brno	1	23	6	36	1	1	68
JAMU v Brně	2	0	2	0	3	0	7
Univerzita obrany	19	110	21	0	0	0	150
Celkem	190	533	185	55	73	4	1 040

Pramen: Výroční zprávy jednotlivých vysokých škol

Nejčastěji preferovanou délkou kurzů byl čas mezi 15 a 100 hodinami, mírně vyšší poptávka po časově delších kurzech byla evidována v případě kurzů orientovaných na výkon povolání. Kurzy celoživotního vzdělávání nabízejí i soukromé vysoké školy, avšak v omezeném počtu i kapacitě.

Tab. 17: Účastníci celoživotního vzdělávání na veřejných a státních vysokých školách v Jihomoravském kraji v akademickém roce 2014/2015

Název	Kurzy orientované na výkon povolání			Kurzy zájmové			Kurzy celkem
	do 15 hod.	do 100 hod.	více	do 15 hod.	do 100 hod.	více	
MU	3 397	4 390	1 964	1 150	4 024	0	14 925
VUT v Brně	123	140	566	0	0	0	829
MENDELU v Brně	357	628	218	40	98	219	1 560
VFU Brno	109	556	130	1 414	29	222	2 460
JAMU v Brně	125	0	110	0	83	0	318
Univerzita obrany	169	1 175	301	0	0	0	1 645
Celkem	4 280	6 889	3 289	2 604	4 234	441	21 737

Pramen: Výroční zprávy jednotlivých vysokých škol

Do dalšího vzdělávání je v Jihomoravském kraji zapojena celá řada institucí, které nabízí širokou škálu kurzů. Z nejvýznamnějších institucí lze uvést Centrum vzdělávání všem, které prostřednictvím databáze informuje veřejnost o možnostech vzdělávání v různorodém spektru

oborů. Centrum vzdělávání všem spravuje největší regionální databázi rekvalifikací, kurzů a školení v celonárodním měřítku, kterou v roce 2015 využilo prostřednictvím nezávazných poptávek přes 2 100 osob. Cílem databáze je také propagovat další vzdělávací možnosti nabízené středními odbornými školami. Velkou pozornost rozvoji celoživotního vzdělávání věnuje i řada středních škol, které tak alespoň částečně kompenzují klesající počty žáků v denním studiu. Významná je tendence rozšiřující se nabídky celoživotního vzdělávání poskytovaného středními školami v jiné než denní formě studia vedoucí k dosažení stupně vzdělání, a to zejména ve zkráceném studiu, ale i nabídka různých kurzů, rekvalifikací, školení atd. Informace o kurzech je možné nalézt na několika portálech, např. www.JMSkoly.cz, <https://koopolis.cz>, <https://portal.mpsv.cz/upcr/kp/jhm/rekvalifikace>, <http://www.annojmek.cz/projekt-vzdelavani-dospelych-dvvd-v-jihomoravskem-kraji> a na dalších. Významnou roli v oblasti dalšího vzdělávání hrají i neziskové organizace. Jejich činnost je však limitována tím, že nefunguje systém víceletého financování a neziskové organizace žijí v opakující se každoroční nejistotě. Prohlubuje se tak ekonomická nerovnováha mezi příspěvkovými a nestátními neziskovými organizacemi.

Přístup k dalšímu vzdělávání lze v Jihomoravském kraji označit ve městech za dobrý, v menších obcích může být problematický z důvodu nutnosti dojíždění, což znamená vynaložení financí na dopravu a čas strávený na cestě za vzděláním. Tyto bariéry mohou být klíčové zejména pro osoby ve vyšším věku, ke kterým se může přidat i zhoršený zdravotní stav nebo nedostatečná informovanost, dále pro ženy na mateřské dovolené, nebo osoby se zdravotním postižením, kde se jako bariéra jeví zajištění hlídání dětí či nedostatek dopravních prostředků určených pro osoby s postižením. Vzdělávání by tedy bylo vhodné přiblížit i do menších do obcí, případně do obcí s rozšířenou působností.

Naopak motivačních faktorů pro účast na dalším vzdělávání existuje celá řada a u jednotlivých skupin obyvatel se mohou motivační faktory lišit. V současné době roste s počtem investic, podniků, nových technologií a služeb také potřeba vzdělaných/kvalifikovaných lidí. Z hlediska zaměstnatelnosti je tedy zásadní motivací pro další vzdělávání uplatnitelnost na trhu práce. Vyrůstá tak „cena“ lidí s všeobecným vzděláním, se znalostmi z mnoha oborů, s širokým rozhledem, kteří se umí přizpůsobit. I proto se stává čím dál populárnějším vzdělávání na míru podle požadavků firem – např. koučování nebo učení se přímo na pracovišti. V tomto ohledu lze považovat za inovativní spíše zahraniční firmy, které do ČR přinášejí nové přístupy ke vzdělávání při zaměstnání.

Dalším motivačním faktorem pro další vzdělávání může být pro některé skupiny osob smysluplné trávení času či osobnostní rozvoj (lidé se musí neustále vzdělávat, aby byli schopni reagovat na rychlé změny ve společnosti, jedná se o poznání nových programů, strojů, kompetencí, cizích jazyků...).

Efektivnost dalšího vzdělávání lze jen těžko hodnotit. Podle některých výzkumů⁴ vyplývá, že finanční prostředky vložené do dalšího vzdělávání nepřinesou podnikům větší příjmy. Podniky a organizace uskutečňují další vzdělávání proto, že to v některých odvětvích vyžaduje legislativa.

Možnosti zapojení seniorů do procesu vzdělávání

Vzdělávání seniorů se v ČR i v JMK (zejména v Brně) začalo uplatňovat v polovině 90. let 20. století, kdy se začala proměňovat demografická skladba populace. S nárůstem počtu seniorů a se zlepšováním zdravotní péče a tím i fyzické kondice seniorů bylo nutné začít vytvářet pro seniory nové aktivity, které by přispívaly k jejich aktivnímu a zdravému stárnutí. Mezi tyto nové aktivity patří **vzdělávání seniorů** – tzv. geragogika. Lidem v postproduktivním věku však často **chybí vnější pobídky**, které mohou být při vzdělávání dospělých klíčové (např. motivace ke studiu, obavy z „něčeho nového“ apod.).

⁴ Průcha, J. 2014. Výzkum efektivnosti vzdělávání dospělých. Lifelong Learning – celoživotní vzdělávání, roč. 4, č. 1, s. 8–22. ISSN 1804-526X. URL http://www.vychova-vzdelavani.cz/11401/studie_prucha.

Rozšířená nabídka aktivit pro seniory včetně vzdělávání souvisí s demografickými změnami ve společnosti, zejména stárnutím obyvatel a snahou o zlepšení životních podmínek a kvality života starších osob (jedná se o tzv. **age management**).

V JMK nabízí vzdělávání pro seniory zejména **univerzity třetího věku (U3V)**, což je soubor programů celoživotního vzdělávání zaměřený na vzdělávání osob v postproduktivním věku, které nabízejí jednotlivé univerzity. U3V flexibilně reagují na potřeby a požadavky seniorů 21. století, vycházející z neustále rostoucího zájmu starších lidí smysluplně trávit svůj čas, vzdělávat se, dovídat se novinky ze světa vědy a současně se seznamovat s lidmi a s odborníky z praxe. Účastníkem programu U3V může být osoba, která dosáhla věku potřebného pro přiznání starobního důchodu a má minimálně úplné středoškolské vzdělání s maturitou. Nabídka vzdělávacích aktivit pro seniory je v Brně poměrně široká, ovšem **neexistuje žádný komplexní přehled vzdělávacích organizací ani nabízených programů**.

V Brně poskytují vzdělání v U3V zejména čtyři veřejné vysoké školy – Masarykova univerzita, Mendelova univerzita v Brně, Vysoké učení technické v Brně a Veterinární a farmaceutická univerzita v Brně. Nabídka kurzů je široká a je tematicky koncipována vždy podle zaměření dané univerzity. Přestože počet míst v U3V neustále narůstá (obr. 9), **není jejich kapacita dostatečná**, což lze doložit obsazením všech nabízených míst zájemci už během prvních několika dnů po otevření přijímacího řízení. Podle vyjádření představitelů U3V není pro seniory významnou překážkou ani nutnost finanční spoluúčasti na programech. Uvedené univerzity nabízejí programy U3V i na svých pracovištích mimo Brno – např. v Lednici. Kurzy pro univerzity třetího věku vypisují i JAMU v Brně, Univerzita obrany a některé soukromé vysoké školy, jedná se však řádově o mnohem nižší počty uchazečů. Univerzity se také podílejí na vzdělávání seniorů přímo v domovech pro seniory zřízených JMK.

Významnou brněnskou organizací, která se věnuje vedle jiné činnosti i aktivnímu stárnutí, je **Centrum pro rodinu a sociální péči (CRSP)**. V roce 2014 se zúčastnilo jazykových kurzů 134 osob, kurzů tréninku paměti 34 osob, počítačového kurzu 45 osob a internetové klubovny 111 osob. V rámci zdravotních cvičení organizace evidovala 138 osob, klubové seniorské činnosti se věnovalo 50 osob. CRPS dále nabízí sociálně aktivizační služby pro seniory.

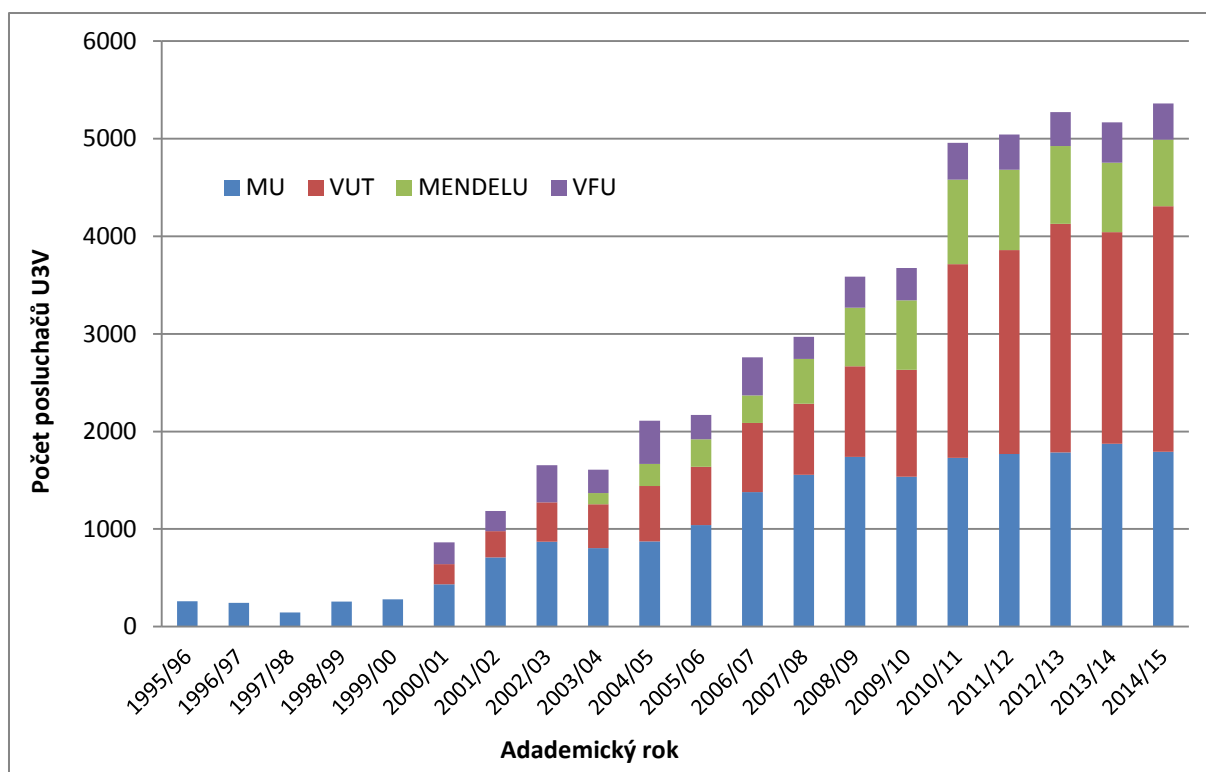
Dalším poskytovatelem vzdělávacích aktivit je **Knihovna Jiřího Mahena** včetně poboček v městských částech. Podpora aktivního stáří je realizována jak prostřednictvím kurzů tréninku paměti, tak kurzy počítačové gramotnosti. V rámci instituce probíhá také kulturní akademie třetího věku.

Vzdělávací aktivity jsou součástí činnosti i řady dalších **sdržení a spolků**, přestože nejsou jejich jedinou a ani hlavní činností. Do této skupiny patří občanské sdružení **Ženy50**. Sdružení pořádá přednášky, besedy a exkurze (v roce 2014 se zúčastnilo 328 osob), semináře a kurzy (zúčastnilo se 142 osob), počítačové kurzy (20 osob), kurzy tchai-ti (20 osob), zdravotní cvičení (51 osob), výlety (160 osob), vícedenní pobyty (117 osob) atd.

Senioři mohou také v Brně navštěvovat řadu dalších vzdělávacích kurzů či jednotlivých přednášek. Kromě výše uvedených organizací poskytuje seniorům v Brně služby v oblasti vzdělávání také **Městská policie Brno** (Senior-akademie), ŽVS Vesna, Vzdělávací centrum Hana Kotulanová, společnost Arcana či Moravská galerie v Brně. Nabídka vybraných organizací je uvedena např. na webu www.familypoint.cz nebo <http://socialnipece.brno.cz>, systematický přehled nabídky však neexistuje.⁵ Určitý přehled o neziskových organizacích dle jejich zaměření lze získat i na webu Asociace nestátních neziskových organizací JMK (<http://www.anojmk.cz/clenove>).

---

⁵ Podrobnější informace o vzdělávání seniorů v Brně podává Plán aktivního stárnutí ve městě Brně, viz <https://www.brno.cz/sprava-mesta/magistrat-mesta-brna/usek-rozvoje-mesta/kancelar-projektu-brno-zdrave-mesto/plan-aktivniho-starnuti-finalni-verze-dokumentu/>

Obr. 9: Počet posluchačů univerzit třetího věku v Brně

Pramen: Interní data MU, MENDELU, VFU, VUT

Mimo Brno nabízí vzdělávací aktivity pro seniory v rámci U3V Soukromá vysoká škola ekonomická Znojmo a Obchodní akademie, Vyšší odborná škola a Jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky Uherské Hradiště. Další možnosti vzdělávání seniorů poskytují knihovny, senior centra, domovy pro seniory atd. Jedná se však o „běžné“ kurzy, např. počítačové dovednosti, cestovatelské besedy či výuku jazyků. Zájemci o specializované kurzy musí za těmito aktivitami dojíždět do Brna.

Senioři mají zájem především o počítačové kurzy, univerzity třetího věku a jazykové kurzy a zájem seniorů o účast na vzdělávacích aktivitách je značný, často poptávka převyšuje nabídku. Limity dalšího rozšiřování kapacit jsou především finančního charakteru. Na financování těchto aktivit se senioři podílejí okrajově. Většina nákladů spojená s realizací vzdělávacích aktivit je hrazena pořádajícími organizacemi, které potřebné finanční prostředky získávají formou grantů nebo jiných příspěvků od zřizovatelů nebo z veřejných zdrojů. Podíl sponzorských darů je nízký.

Mezigenerační učení

Mezigenerační učení je proces, jehož prostřednictvím získávají jedinci všeho věku dovednosti a znalosti, ale také postoje a hodnoty z každodenních zkušeností, ze všech dostupných zdrojů a všemi způsoby. Mezigenerační učení probíhá mezi generacemi, přičemž vždy nemusí jít o generace po sobě jdoucí. Může jít i o generace ob jednu generaci (prarodič – vnouče).

Mezigenerační učení probíhá nejčastěji přirozeně v rámci rodiny, ale může probíhat i v rámci určité komunity. Jedná se o oboustranný přenos informací z rodiče na dítě (např. historie), ale i z dítěte na rodiče či prarodiče (např. počítačová gramotnost). V Brně nabízí mezigenerační učení Centrum pro rodinu a sociální péči a Mendelova univerzita. Masarykova univerzita nabízí speciální kurzy pro děti ve věku 9 až 14 let v rámci MjUNIVERZITY. Zmínit lze i v letech 2014 a 2015 realizovaný projekt na podporu mezigeneračního dialogu dětí a seniorů, který se snaží mladým lidem formou nenásilných besed přiblížit klady a zápory stárnoucí generace. Projekt zaštil Jihomoravský kraj a spolek Spokojený senior – Klas.

Kompetence a profesionalizace vzdělávacích institucí

Kvalita v oblasti vzdělávání – tedy vzdělávacích institucí je velmi úzce svázána s **kvalitou lektorů**. Právě lektori jsou totiž považováni za klíčový faktor (spolu)určující kvalitu a efektivitu vzdělávací aktivity, tedy za jeden z hlavních indikátorů kvality vzdělávací instituce a jí realizovaných programů. Aby lektor mohl vykonávat svoji práci opravdu profesionálně, měl by disponovat určitými základními **kompetencemi**, tedy velmi zjednodušeně řečeno soubory znalostí, dovedností a postojů. Mezi tyto kompetence patří kompetence odborné, kompetence metodické a kompetence komunikační a rétorické. Profesionalizace lektorské práce pak může být chápána jako osvojování si těchto kompetencí a schopnosti využívat je v praxi (podle NÚV⁶).

V České republice dosud neexistuje systém hodnocení vzdělávacích institucí ani lektorů, a proto je kvalita služeb vzdělávacích institucí ohrožována neprofesionálními poskytovateli vzdělávání. Vzhledem k tomu, že dnešní společnost klade velký důraz na rozvoj, vzdělávání a učení se – tyto procesy jsou stále více chápány jako nástroj růstu, prosperity a konkurenceschopnosti, a to nejen pro jednotlivce, ale pro celou společnost, je žádoucí vytvoření databáze kvalitních a kvalifikovaných vzdělávacích institucí, které odpovídají určitým standardům. V současné době je vypracován návrh **kariérního řádu učitele**, který by měl od roku 2018 platit pro učitele základních a středních škol, do té doby by měl projít pilotním testováním. Kariérní řád řeší dlouhodobě očekávaný kariérní systém v oblasti školství, který umožní učitelům a ředitelům škol celoživotní zvyšování kvality jejich práce s návazností na motivující systém odměňování podle transparentních pravidel. Již v dřívějších letech byl navržen **systému ratingu vzdělávacích institucí**, avšak ten zatím do praxe nebyl uveden. Dílčí hodnocení kvality základních a středních škol provádí Česká školní inspekce, avšak toto hodnocení není plošné a kvalitou vzdělávání se zabývá velmi okrajově.

VĚDA A VÝZKUM

Podle rozsahu **vědeckých a výzkumných kapacit** má Jihomoravský kraj po Praze nejhodnější podmínky pro rozvoj znalostní ekonomiky. Regionální inovační systém lze při zjednodušení rozdělit na tvůrce nových znalostí (nejčastěji výzkumné organizace) a jejich uživatele (zejména firmy a další subjekty aplikační sféry). Pozice Jihomoravského kraje je pozitivně ovlivněna koncentrací vysokých škol (5 veřejných, 1 státní a 6 soukromých). Důležité postavení mají také veřejné výzkumné organizace, mezi něž patří i 8 ústavů Akademie věd ČR (např. Biofyzikální ústav, Ústav přístrojové techniky, Ústav fyziky materiálů, Ústav analytické chemie, Ústav biologie obratlovců a Centrum výzkumu globální změny CzechGlobe), Výzkumný ústav veterinárního lékařství (zřizován Ministerstvem zemědělství) a Centrum dopravního výzkumu (zřizováno Ministerstvem dopravy). Celá síť je doplněna dynamickým růstem počtu firem, které realizují vlastní vědu a výzkum.

Podle Regionální inovační strategie Jihomoravského kraje 2014–2020 patří mezi prioritní **hospodářská odvětví** strojírenství, elektrotechnika, informační a komunikační technologie, life sciences. Vědecké a výzkumné kapacity v kraji mají jak domácí firmy (např. Alta, Zetor, Tescan), tak i zahraniční firmy (např. Honeywell, FEI, ABB).

Tab. 18: Rozložení firem s vlastními kapacitami VaV v okresech Jihomoravského kraje v roce 2014

Okres	Počet firem	Neinvestiční výdaje na VaV v tis. Kč	Počet zaměstnanců ve VaV*	
			Celkem*	výzkumníci
Blansko	30	444 923	337	194
Brno-město	257	5 817 562	5730	4025

⁶ <http://www.nuv.cz/t/profesionalizace-lektoru-jako-cesta-ke-zvyseni-kvality>

Okres	Počet firem	Neinvestiční výdaje na VaV v tis. Kč	Počet zaměstnanců ve VaV*	
			Celkem*	výzkumníci
Brno-venkov	42	204 210	230	91
Břeclav	22	210 713	187	78
Hodonín	17	67 623	100	51
Vyškov	16	117 331	98	41
Znojmo	16	148 842	64	37
Jihomoravský kraj	400	7 011 205	6746	4517

Pramen: Statistická ročenka Jihomoravského kraje 2015

1) přepočteno na plnou roční pracovní dobu plně věnovanou VaV činností

Ve výzkumných kapacitách a výdajích došlo v posledních letech k výraznému nárůstu. Mezi roky 2011 a 2014 se počet firem s vlastními výzkumnými kapacitami zvýšil o 9 %, počet neinvestičních výdajů vzrostl o 71 % a počet výzkumníků se zvýšil o 76 %.

V Jihomoravském kraji jsou realizována **čtyři centra excelence**:

1) CEITEC (Středoevropský technologický institut) – centrum vědecké excelence v oblasti věd o živé přírodě a pokročilých materiálů a technologií, jehož hlavním posláním je vybudování významného evropského centra vědy a vzdělanosti se špičkovým zázemím a podmínkami. Evropskou komisí byl schválen v červnu 2011. Vznikl ze společného projektu 6 nejvýznamnějších brněnských univerzit a výzkumných institucí (MU, VUT v Brně, MENDELU, VFU Brno, Výzkumný ústav veterinárního lékařství a Ústav fyziky materiálů AV ČR) za podpory Jihomoravského kraje a města Brna.

2) CzechGlobe (Centrum výzkumu globální změny) – veřejná výzkumná organizace, evropské centrum excelence zkoumající pomocí nejmodernějších postupů a přístrojového vybavení probíhající globální změnu a její dopad na atmosféru, biosféru a lidskou společnost.

3) FNUSA-ICRC (Mezinárodní centrum klinického výzkumu) – vědecko-výzkumné centrum nové generace a zároveň veřejné centrum špičkové lékařské péče zaměřující se na hledání nových metod, technologií a léčiv pro efektivní prevenci, včasnou diagnostiku a individualizovanou léčbu kardiovaskulárních a neurologických onemocnění. Funguje při Fakultní nemocnici u sv. Anny v Brně.

4) IT4Innovations (Národní superpočítačové centrum) – brněnská část se věnuje rozpoznávání a prezentaci informací z multimediálních dat, bezpečné a spolehlivé architektuře, sítím a protokolům.

Vedle center excelence je či bylo v Jihomoravském kraji realizováno 11 aplikačně zaměřených **regionálních výzkumných center**, a to:

- 1) AdMaS – moderní centrum vědy a komplexní výzkumná instituce v oblasti stavebnictví, která je součástí Fakulty stavební VUT v Brně,
- 2) AdmireVet – centrum pro aplikovanou mikrobiologii a imunologii ve veterinární medicíně při Výzkumném ústavu veterinárního lékařství,
- 3) ALISI – aplikační laboratoře mikrotechnologií a nanotechnologií při Ústavu přístrojové techniky AV ČR,
- 4) CMV VUT v Brně – centrum materiálového výzkumu, primárně zaměřené na aplikovaný výzkum v oblasti anorganických materiálů a transportních systémů při Fakultě chemické VUT v Brně,
- 5) CEPLANT – centrum pro nízkonákladové plazmové a nanotechnologické povrchové úpravy při Přírodovědecké fakultě Masarykovy univerzity,
- 6) CVVOZE – centrum výzkumu a využití obnovitelných zdrojů energie při Fakultě elektrotechniky a komunikačních technologií VUT v Brně,
- 7) CETOCOEN – centrum pro výzkum toxických látek v prostředí při Přírodovědecké fakultě Masarykovy univerzity,
- 8) Dopravní VaV centrum – projekt Centra dopravního výzkumu, realizace ukončena v prosinci 2014,

- 9) NETME Centre – výzkumné a vývojové centrum nových technologií pro strojírenství při Fakultě strojního inženýrství VUT v Brně,
 10) RECAMO – regionální centrum aplikované molekulární onkologie při Masarykově onkologickém ústavu,
 11) SIX Research Centre – centrum zabývající se senzory, informačními a komunikačními systémy při Fakultě elektrotechniky a komunikačních technologií VUT v Brně.

Podpůrnou infrastrukturou pro výzkum a inovace jsou CzechInvest – regionální kancelář (asistence přichozím zahraničním investorům, poskytování informací a služeb k operačním programům), Hvězdárna Brno (popularizace výsledků vědy, motivace ke studiu přírodovědných a technických oborů), Intemac Solutions (řešení problémů firem v oblasti obráběcích strojů), Jihomoravské inovační centrum (podpora vzniku a rozvoje znalostně intenzivních firem a zralých firem s potenciálem růstu), Jihomoravské centrum pro mezinárodní mobilitu (podpora nadaných studentů a lidských zdrojů pro výzkum), Moravian Science Centre Brno (popularizace vědy a výzkumu prostřednictvím VIDA! science centra) a Regionální rozvojová agentura jižní Moravy (příprava projektů z evropských fondů, asistence zahraničním investorům). Specifickými institucemi jsou centra transferu technologií při veřejných vysokých školách (MU, VUT v Brně a MENDELU).

V Jihomoravském kraji rovněž dlouhodobě aktivně podporují výzkum a inovace dvě samosprávné instituce – Jihomoravský kraj a statutární město Brno. V roce 2013 pak zřídilo podnikatelský inkubátor i město Znojmo.

STRUKTURA REGIONÁLNÍ EKONOMIKY

Velikost hrubého domácího produktu ukazuje výkonnost ekonomiky a na základě jeho hodnot lze pozorovat, jak se hospodářství daří. Podle absolutní hodnoty hrubého domácího produktu v běžných cenách, který v roce 2014 za Jihomoravský kraj činil více než 465 miliard Kč, je Jihomoravský kraj hned za Prahou a Středočeským krajem třetím ekonomicky nejsilnějším krajem.

Tab. 19: Hrubý domácí produkt v běžných cenách v krajích ČR za období 2009–2014 v milionech Kč

Kraje	Hrubý domácí produkt (běžné ceny)					
	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Praha	949 568	966 048	950 955	948 884	1 014 887	1 037 351
Středočeský	419 852	419 500	439 972	447 887	450 361	483 511
Jihočeský	203 518	202 252	203 245	207 502	210 964	218 981
Plzeňský	193 336	198 183	200 303	197 809	205 986	220 471
Karlovarský	84 468	82 811	82 883	82 239	83 461	83 049
Ústecký	256 371	249 591	249 714	249 587	248 517	255 325
Liberecký	123 138	126 195	128 644	130 995	131 822	138 318
Královéhradecký	179 315	181 499	182 129	183 998	186 846	196 438
Pardubický	156 531	159 564	165 313	157 547	161 022	169 049
Vysočina	155 747	154 713	161 677	165 060	166 525	170 849
Jihomoravský	403 037	407 139	420 506	432 467	450 629	465 032
Olomoucký	179 233	183 272	189 162	190 927	190 689	200 042
Zlínský	186 856	184 895	189 224	190 571	193 226	210 520
Moravskoslezský	378 993	387 858	404 750	406 945	395 437	411 950
ČR	3 869 963	3 903 520	3 968 477	3 992 418	4 090 372	4 260 886

Pramen: Český statistický úřad

Od roku 2009 se v datech projevila ekonomická recese. Jihomoravský kraj se s ní vypořádával ve srovnání s ostatními kraji a celou ČR poměrně dobře, jak je možné si povšimnout v následující tabulce, která vyjadřuje meziroční změny hrubého domácího produktu v běžných cenách v krajích ČR za období 2010–2014.

Tab. 20: Meziroční změny hrubého domácího produktu v běžných cenách v krajích ČR za období 2010–2014

Kraje	Meziroční změny hrubého domácího produktu (běžné ceny)				
	2010	2011	2012	2013	2014
Praha	1,74	-1,56	-0,22	6,96	2,21
Středočeský	-0,08	4,88	1,80	0,55	7,36
Jihočeský	-0,62	0,49	2,09	1,67	3,80
Plzeňský	2,51	1,07	-1,25	4,13	7,03
Karlovarský	-1,96	0,09	-0,78	1,49	-0,49
Ústecký	-2,64	0,05	-0,05	-0,43	2,74
Liberecký	2,48	1,94	1,83	0,63	4,93
Královéhradecký	1,22	0,35	1,03	1,55	5,13
Pardubický	1,94	3,60	-4,70	2,21	4,99
Vysočina	-0,66	4,50	2,09	0,89	2,60
Jihomoravský	1,02	3,28	2,84	4,20	3,20
Olomoucký	2,25	3,21	0,93	-0,12	4,90
Zlínský	-1,05	2,34	0,71	1,39	8,95
Moravskoslezský	2,34	4,36	0,54	-2,83	4,18
ČR	0,87	1,66	0,60	2,45	4,17

Pramen: Český statistický úřad

Ekonomická úroveň Jihomoravského kraje, která se vyjadřuje jako hrubý domácí produkt na obyvatele v běžných cenách, je ve srovnání s ostatními kraji na vynikající úrovni a dosahuje druhého místa hned za Prahou. HDP na obyvatele činilo v roce 2014 téměř 400 000 Kč, což je pouze mírně podprůměrná hodnota ve srovnání s celou Českou republikou, která je však silně ovlivněna hlavním městem Prahou.

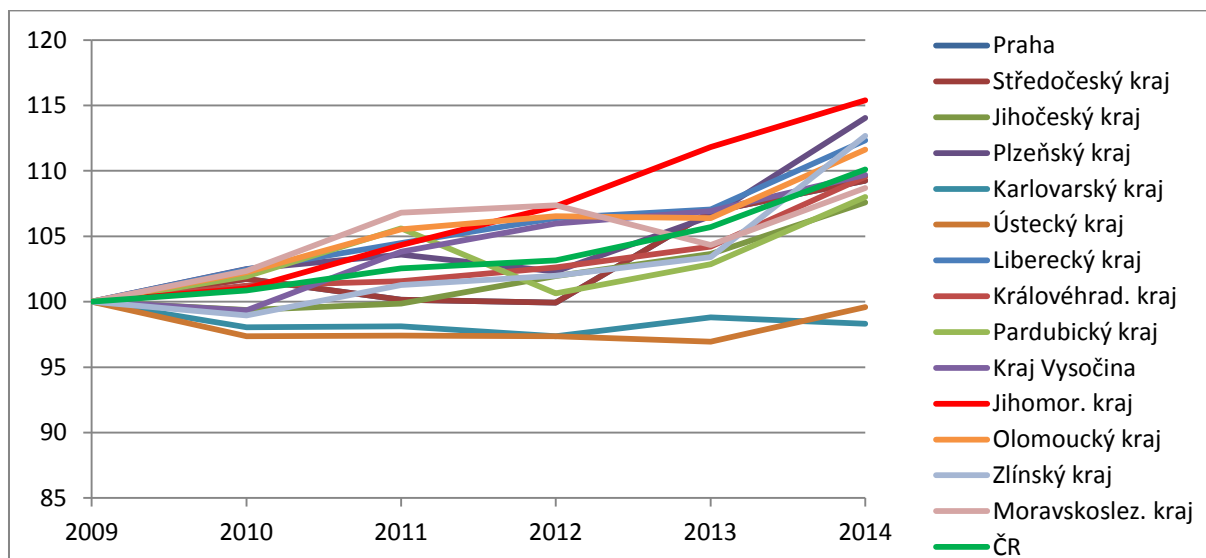
Tab. 21: Hrubý domácí produkt na obyvatele v běžných cenách v krajích ČR za léta 2009–2014 (v Kč)

Kraje	Hrubý domácí produkt na obyvatele (běžné ceny)					
	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Praha	760 247	768 438	765 871	761 068	816 350	823 897
Středočeský	336 546	331 626	343 904	346 711	345 810	367 605
Jihočeský	319 172	316 659	319 498	325 948	331 336	343 607
Plzeňský	338 081	346 447	350 358	345 405	359 193	383 346
Karlovarský	274 571	269 353	273 392	272 562	277 917	277 484
Ústecký	306 591	298 538	301 577	301 884	301 189	309 871
Liberecký	280 479	286 845	293 306	298 670	300 546	315 182
Královéhradecký	323 439	327 141	328 838	332 759	338 545	356 130
Pardubický	303 161	308 537	320 119	305 064	312 067	327 378
Vysočina	302 426	300 665	315 814	322 883	326 386	335 067
Jihomoravský	349 947	352 607	360 543	370 057	385 127	396 496
Olomoucký	279 161	285 612	296 196	299 442	299 658	314 674
Zlínský	316 147	313 190	321 247	324 270	329 569	359 703
Moravskoslezský	303 833	311 979	328 901	331 766	323 643	338 308
ČR	368 867	371 154	378 070	379 894	389 162	404 843

Pramen: Český statistický úřad

Pokud vezmeme rok 2009, kdy se v datech poprvé projevila ekonomická krize, jako základní, můžeme vidět, že Jihomoravský kraj se s krizí vypořádal nejlépe ze všech krajů. Důvodem může být i diverzifikované odvětvové zaměření podniků v kraji. Jeho HDP v běžných cenách v roce 2014 bylo totiž o více než 15 % vyšší než v roce 2009. To značí, že místní ekonomika se dokázala nejrychleji ze všech krajů přizpůsobit novým podmínkám a změnám, které s sebou ekonomická recese přinesla.

Obr. 10: Vývoj HDP v běžných cenách v krajích ČR za léta 2009–2014 (basický index; rok 2009=100)

Pramen: Český statistický úřad

Hrubá přidaná hodnota (HPH) představuje alternativní ukazatel vypovídající o výkonu místní ekonomiky. HPH se vypočítá jako výsledek rozdílu mezi celkovou hodnotou produkce zboží a služeb a mezi hodnotou vstupního materiálu, polotovaru a služeb spotřebovaných ve výrobě. HPH tak značí, jak velké přidané hodnoty bylo díky zapojení výrobních faktorů dosaženo. Hrubá přidaná hodnota v roce 2014 činila v Jihomoravském kraji více než 420 miliard. Jak se na této přidané hodnotě podílela jednotlivá odvětví, vyjadřuje následující tabulka. V roce 2008 začínající krizi ještě nestačila zachytit data, kdežto v letech 2011 a 2014 ekonomická recese stále ještě pokračovala, resp. její dopady byly patrné. V následující tabulce tak lze pozorovat, která odvětví byla krizí nejvíce postižena a snížil se tak jejich podíl na celkové hrubé přidané hodnotě. Jednalo se především o sekundární sektor, kam se řadí dle CZ-NACE průmysl a stavebnictví. Z terciárního sektoru byla nejvíce postižena odvětví „velkoobchod a maloobchod, prodej a opravy motorových vozidel; doprava a skladování; ubytování, stravování a pohostinství“ a „profesní, vědecké a technické činnosti; administrativní a podpůrné činnosti“.

Tab. 22: Podíl odvětví dle CZ-NACE na hrubé přidané hodnotě v Jihomoravském kraji za roky 2008, 2011 a 2014

Odvětví CZ-NACE	Podíl odvětví na HPH Jihomoravského kraje v %			
	2008	2011	2014	Změna v p. b. 2014–2008
A: primární sektor	2,9	2,7	2,9	0
B–F: sekundární sektor	38	36,6	37,2	-0,8
G–U: terciární sektor	59,2	60,7	59,9	0,7
A: Zemědělství, lesnictví a rybolov	2,9	2,7	2,9	0
B+C+D+E: Průmysl	29,8	29,1	30,4	0,6
C: Zpracovatelský průmysl	23,1	22,9	24,1	1,0
F: Stavebnictví	8,2	7,5	6,8	-1,4

Odvětví CZ-NACE	Podíl odvětví na HPH Jihomoravského kraje v %			
	2008	2011	2014	Změna v p. b. 2014–2008
G+H+I: Velkoobchod a maloobchod, prodej a opravy motorových vozidel; doprava a skladování; ubytování, stravování a pohostinství	19,7	18,0	17,8	-1,9
J: Informační a komunikační činnosti	4,5	5,2	5,7	1,2
K: Peněžnictví a pojišťovnictví	2,4	2,7	3,9	1,5
L: Činnosti v oblasti nemovitostí	7,7	8,7	7,6	-0,1
M+N: Profesní, vědecké a technické činnosti; administrativní a podpůrné činnosti	7,8	7,0	6,6	-1,2
O+P+Q: Veřejná správa, obrana a povinné sociální zabezpečení; vzdělávání; zdravotní a sociální péče	14,7	16,6	15,9	1,2
R+S+T+U: Kulturní, zábavní a rekreační činnosti; ostatní činnosti; činnosti domácností jako zaměstnavatelů a producentů pro vlastní potřebu; činnosti exteritoriálních organizací a orgánů	2,4	2,5	2,3	-0,1
Hrubá přidaná hodnota celkem v mil. Kč	359 287	377 685	420 773	---

Pramen: Český statistický úřad (2015): Databáze regionálních účtů, Vybrané ukazatele v odvětvovém členění

Nejvyšší počet ekonomických subjektů byl na konci roku 2014 zaznamenán ve správních obvodech ORP Brno, Znojmo, Šlapanice, Hodonín, Břeclav, Kyjov, Vyškov a Blansko (ve všech případech více než 10 000 ekonomických subjektů). Tuto skutečnost však výrazně ovlivňuje počet obyvatel, proto je vhodnějším vyjádřením míra podnikatelské aktivity (počet ekonomických subjektů na 100 obyvatel ve věku 15–64 let). V tomto případě vykazalo nejvyšší hodnoty Brno (50,2 %), následované s výrazným odstupem obvody Šlapanice (34,4 %), Kuřim (33,4 %) a Hustopeče (32,6 %). Na druhém konci žebříčku se nacházejí Boskovice (27,8 %) a Blansko (28,7 %). Tento ukazatel však nebere v potaz velikost ekonomických subjektů, resp. počet zaměstnanců. V případě struktury ekonomických subjektů podle odvětví ekonomické činnosti převažuje sektor služeb (v něm však působí značné množství subjektů s malým počtem zaměstnanců).

Tab. 23: Ekonomické subjekty ve správních obvodech ORP Jihomoravského kraje podle odvětví ekonomické činnosti v roce 2014

Správní obvod ORP	Celkem	Počet ekonomických subjektů					Podíl ekonomických subjektů (%)				
		I.	II.	prům.	staveb.	III.	I.	II.	prům.	staveb.	III.
Blansko	10 670	464	3 058	1 804	1 254	7 148	4,3	28,7	16,9	11,8	67,0
Boskovice	9 558	706	2 906	1 563	1 343	5 946	7,4	30,4	16,4	14,1	62,2
Brno	124 755	2 253	24 331	13 328	11 003	98 171	1,8	19,5	10,7	8,8	78,7
Břeclav	11 897	939	2 887	1 508	1 379	8 071	7,9	24,3	12,7	11,6	67,8
Bučovice	3 260	214	1 179	540	639	1 867	6,6	36,2	16,6	19,6	57,3
Hodonín	12 371	686	3 613	1 802	1 811	8 072	5,5	29,2	14,6	14,6	65,2
Hustopeče	7 877	653	2 659	1 328	1 331	4 565	8,3	33,8	16,9	16,9	58,0
Ivančice	4 729	300	1 707	874	833	2 722	6,3	36,1	18,5	17,6	57,6
Kuřim	4 874	148	1 235	763	472	3 491	3,0	25,3	15,7	9,7	71,6
Kyjov	11 216	744	3 918	1 865	2 053	6 554	6,6	34,9	16,6	18,3	58,4
Mikulov	4 377	479	1 310	621	689	2 588	10,9	29,9	14,2	15,7	59,1
Moravský Krumlov	4 714	436	1 695	885	810	2 583	9,2	36,0	18,8	17,2	54,8
Pohořelice	2 747	212	960	421	539	1 575	7,7	34,9	15,3	19,6	57,3
Rosice	5 312	232	1 659	921	738	3 421	4,4	31,2	17,3	13,9	64,4
Slavkov u Brna	4 575	177	1 602	819	783	2 796	3,9	35,0	17,9	17,1	61,1
Šlapanice	14 761	637	4 285	2 435	1 850	9 839	4,3	29,0	16,5	12,5	66,7
Tišnov	6 181	500	1 743	960	783	3 938	8,1	28,2	15,5	12,7	63,7
Veselí nad Moravou	7 927	613	2 737	1 440	1 297	4 577	7,7	34,5	18,2	16,4	57,7
Vyškov	11 073	760	3 404	1 586	1 818	6 909	6,9	30,7	14,3	16,4	62,4
Znojmo	19 964	1 433	5 864	2 547	3 317	12 667	7,2	29,4	12,8	16,6	63,4

Správní obvod ORP	Celkem	Počet ekonomických subjektů					Podíl ekonomických subjektů (%)				
		I.	II.	prům.	staveb.	III.	I.	II.	prům.	staveb.	III.
Židlochovice	6 557	342	2 243	1 111	1 132	3 972	5,2	34,2	16,9	17,3	60,6
Jihomoravský kraj	289 395	12 928	74 995	39 121	35 874	201 472	4,5	25,9	13,5	12,4	69,6

Pramen: Český statistický úřad (2015)

Co se týká vývoje počtu ekonomických subjektů mezi lety 2010 a 2014, tak na území celého Jihomoravského kraje přibýlo 6 % subjektů (nejvýrazněji v obvodech Židlochovice a Rosice, naopak nepatrný úbytek zaznamenal správní obvod ORP Hodonín). Na konci roku 2014 mělo sídlo v Jihomoravském kraji 218 velkých podniků nad 250 zaměstnanců (je však nutné podotknout, že všichni tito zaměstnanci nemusí na území kraje pracovat). Více než polovina velkých podniků sídlí v Brně, s výrazným odstupem následují obvody Vyškov, Hodonín a Šlapanice. V případě středních podniků o velikosti 50 až 249 zaměstnanců se jednalo o téměř 1 200 ekonomických subjektů (zejména v obvodech Brno, Znojmo a Hodonín).

Tab. 24: Ekonomické subjekty ve SO ORP Jihomoravského kraje podle počtu zaměstnanců v roce 2014 a vývoj počtu ekonomických subjektů mezi lety 2010 a 2014

Správní obvod ORP	Ekonomické subjekty podle počtu zaměstnanců			Index změny 2014/2010*100
	do 50	50–249	250 a více	
Blansko	5 007	43	7	103,2
Boskovice	4 377	48	9	106,6
Brno	50 278	550	123	106,5
Břeclav	5 370	43	6	100,5
Bučovice	1 429	10	0	104,5
Hodonín	5 569	51	13	99,6
Hustopeče	3 508	24	4	107,0
Ivančice	2 274	12	2	105,9
Kuřim	2 306	22	3	108,9
Kyjov	5 179	41	5	109,0
Mikulov	1 891	11	3	103,6
Moravský Krumlov	1 968	14	1	105,9
Pohořelice	1 184	10	2	110,4
Rosice	2 385	21	1	111,2
Slavkov u Brna	2 186	13	2	106,9
Šlapanice	7 298	48	10	108,1
Tišnov	2 897	17	2	110,0
Veselí nad Moravou	3 491	37	2	103,8
Vyškov	4 850	44	14	104,7
Znojmo	7 969	80	7	104,8
Židlochovice	3 138	23	2	111,4
Jihomoravský kraj	124 554	1 162	218	106,0

Pramen: Český statistický úřad (2015)

Průměrná hrubá měsíční mzda činila v ČR v roce 2014 zhruba 25,7 tis. Kč, přesáhlo ji však pouze hlavní město Praha. Jihomoravský kraj se pohyboval na 3. místě mezi kraji ČR na 97 % vzhledem k celorepublikovému průměru. Oproti roku 2010 se průměrná mzda v Jihomoravském kraji zvýšila o zhruba 12 %, zatímco v celé ČR jen 8 %. Pokud by tento trend pokračoval i v příštích letech, měl by se rozdíl mezi krajem a republikovým průměrem snižovat.

Tab. 25: Průměrná hrubá měsíční mzda v krajích České republiky v letech 2010 až 2014

Kraje	Průměrná měsíční mzda v Kč (2010)	Průměrná měsíční mzda v Kč (2014)	Index změny 2014/2010*100	ČR = 100 % (2014)
Praha	29 644	33 347	112,5	129,8
Středočeský	23 085	25 546	110,7	99,5
Jihočeský	20 965	23 146	110,4	90,1
Plzeňský	22 522	24 519	108,9	95,5
Karlovarský	19 997	22 060	110,3	85,9
Ústecký	21 411	23 072	107,8	89,8
Liberecký	21 746	23 730	109,1	92,4
Královéhradecký	20 975	23 337	111,3	90,9
Pardubický	20 645	22 767	110,3	88,6
Vysočina	20 903	23 236	111,2	90,5
Jihomoravský	22 162	24 883	112,3	96,9
Olomoucký	20 698	22 856	110,4	89,0
Zlínský	20 592	22 683	110,2	88,3
Moravskoslezský	21 938	23 502	107,1	91,5
ČR	23 864	25 686	107,6	100,0

Pramen: Český statistický úřad (2015)

Nejvyšší průměrnou hrubou mzdu podle odvětví ekonomické činnosti pobírají lidé zaměstnaní ve službách, zejména v oborech peněžnictví a pojišťovnictví (188 % vzhledem k průměru), informační a komunikační činnosti (184 %) a profesní, vědecké a technické činnosti (127 %). Výjimku v rámci služeb tvoří obor ubytování, stravování a pohostinství (55 %). Z výrobních odvětví pobírají vyšší mzdy pracovníci z oblasti výroby a rozvodu energií (161 %) a těžby a dobývání nerostných surovin (122 %), nízké mzdy se naopak pohybují v zemědělství, lesnictví a rybolovu (82 %). Oproti roku 2010 vzrostly mzdy ve všech odvětvích ekonomiky, zejména v průmyslu a vzdělávání.

Tab. 26: Průměrná hrubá měsíční mzda v odvětvích ekonomiky ČR v letech 2010 až 2014

Odvětví ekonomiky dle CZ-NACE	Průměrná měsíční mzda v Kč		Index změny 2014/2010*100	ČR = 100 % (2014)
	2010	2014		
Zemědělství, lesnictví a rybářství	18 465	21 117	114,4	82,2
Průmysl celkem	23 639	26 083	110,3	101,5
Těžba a dobývání nerostných surovin	30 270	31 409	103,8	122,3
Zpracovatelský průmysl	22 982	25 611	111,4	99,7
Výroba a rozvod energií	40 299	41 343	102,6	161,0
Zásobování vodou; odpadové hospodářství	23 059	24 035	104,2	93,6
Stavebnictví	22 284	22 783	102,2	88,7
Velkoobchod a maloobchod	22 040	23 839	108,2	92,8
Doprava a skladování	23 064	24 018	104,1	93,5
Ubytování, stravování a pohostinství	13 204	14 093	106,7	54,9
Informační a komunikační činnosti	43 793	47 364	108,2	184,4
Peněžnictví a pojišťovnictví	46 188	48 157	104,3	187,5
Činnosti v oblasti nemovitostí	21 346	22 374	104,8	87,1
Profesní, vědecké a technické činnosti	31 603	32 480	102,8	126,5
Administrativní a podpůrné činnosti	15 953	16 725	104,8	65,1
Veřejná správa a obrana	26 939	27 614	102,5	107,5
Vzdělávání	23 033	25 295	109,8	98,5
Zdravotní a sociální péče	23 595	25 615	108,6	99,7
Kulturní, zábavní a rekreační činnosti	19 830	20 948	105,6	81,6
Ostatní činnosti	18 356	20 016	109,0	77,9
Hospodářství celkem	23 864	25 686	107,6	100,0

Pramen: ČSÚ (2015)

Makroekonomická predikce ČR z roku 2015 předpokládá pozvolné zvyšování zaměstnanosti a pokles nezaměstnanosti v souvislosti s ekonomickým oživením, které přichází po několikaletém období ekonomické recese. Hlavní tendence makroekonomického vývoje pro rok 2016 a následující lze shrnout takto:

- Ekonomický růst bude podporován řadou jednorázových faktorů (zahájení čerpání prostředků z fondů EU v programovém období 2014–2020, fiskální stimulace, statistický efekt růstu HDP apod.), díky nimž je očekáván mírný růst reálného HDP. Růst ekonomiky by měl být tažen domácí poptávkou, a to jak výdaji na konečnou spotřebu, tak investicemi do fixního kapitálu.
- Průměrná míra inflace by podle prognóz dosáhnout hodnoty 0,4–1,4 %.
- Situace na trhu práce by se díky růstu ekonomiky měla zlepšovat. Instituce v průměru počítají s růstem zaměstnanosti, zatímco míra nezaměstnanosti by měla pozvolna klesat.
- Instituce v průměru očekávají, že objem mezd a platů v roce 2015 i 2016 vzroste přibližně o 4,3 %.
- Nepříznivým faktorem jsou geopolitická rizika. Nestabilita na Blízkém východě a v severní Africe může ovlivnit vývoj na trzích s ropou a zemním plynem, ve směru poklesu cen. Eskalace konfliktů v této oblasti navíc vyvolala migrační krizi, jejíž ekonomický dopad na jednotlivé státy EU zatím není možné odhadnout. S ohledem na nízký počet žadatelů o azyl v ČR by ale přímé dopady na českou ekonomiku měly být zanedbatelné.

Tab. 27: Změny ve vybraných ekonomických ukazatelích v krajích ČR v letech 2009–2014

Kraje	Relativní změny ve vybraných charakteristikách v letech 2009–2014 (%)					
	HDP na obyvatele*	počet uchazečů	počet volných míst	PNO	zam. celkem	zam. v průmyslu
Praha	-2,7	45,7	10,8	55,3	-1,0	2,3
Středočeský	-4,4	15,3	149,2	15,3	6,4	3,1
Jihočeský	3,2	0,4	139,5	4,7	0,1	-5,1
Plzeňský	7,6	-15,5	137,1	-12,4	1,7	14,6
Karlovarský	1,7	-10,6	98,6	-5,2	-0,5	3,4
Ústecký	-2,7	1,4	102,7	8,1	-1,1	-6,1
Liberecký	3,5	-10,6	199,4	-6,9	2,5	24,8
Královéhradecký	3,8	2,1	107,7	6,7	2,3	31,4
Pardubický	-0,7	-18,2	91,1	-15,0	6,3	14,9
Vysočina	7,2	-10,6	174,1	-4,8	0,3	-0,4
Jihomoravský	5,7	0,4	48,8	2,4	6,3	28,1
Olomoucký	4,8	-5,1	242,8	-0,5	-2,3	25,4
Zlínský	1,9	-13,0	119,6	-7,8	2,4	15,9
Moravskoslezský	1,2	4,1	95,9	10,3	-0,5	16,0
ČR	1,0	0,5	89,9	4,9	1,8	12,1

Pramen: Uchazeči o zaměstnání a volná pracovní místa, SSZ MPSV ČR, 2009–2014, SSZ MPSV ČR, 2010–2015, Zaměstnanost a nezaměstnanost v ČR podle výsledků výběrového šetření pracovních sil za 4. čtvrtletí 2009, 2014 ČSÚ Praha, 2010, 2015, vlastní výpočty

* změna mezi roky 2009 a 2013

ZAMĚSTNANOST

Podle sčítání lidu 2011 bylo v Jihomoravském kraji zaměstnáno 511,8 tis. osob, z toho v **I. sektoru** národního hospodářství (zemědělství, lesnictví a rybolov) pracovalo 2,8 % osob, ve **II. sektoru** (průmysl a stavebnictví) 31,9 % osob a ve **III. sektoru** (služby) pak 65,3 % osob. Při srovnání s průměrem ČR se v podstatě jednalo o totožné hodnoty. Při komparaci s ostatními krají ČR lze konstatovat, že podíl pracujících v I. sektoru je průměrný, ve II. sektoru

podprůměrný (4. nejnižší hodnota) a ve III. sektoru naopak nadprůměrný (4. nejvyšší hodnota). To poukazuje na zaměření krajské ekonomiky nevýrobní sektory.

Tab. 28: Zaměstnaní podle odvětví ekonomické činnosti (dle obvyklého pobytu) v krajích ČR k 26. 3. 2011 dle SLDB

Kraje	Zaměstnaní celkem	počet zaměstnaných			podíl zaměstnaných (%)		
		I. sektor	II. sektor	III. sektor	I. sektor	II. sektor	III. sektor
Hlavní město Praha	600 730	2 300	91 375	507 055	0,4	15,2	84,4
Středočeský kraj	587 539	16 530	175 349	395 660	2,8	29,8	67,3
Jihočeský kraj	280 844	14 176	96 948	169 720	5,0	34,5	60,4
Plzeňský kraj	255 278	9 838	91 444	153 996	3,9	35,8	60,3
Karlovarský kraj	123 100	2 573	38 136	82 391	2,1	31,0	66,9
Ústecký kraj	325 987	6 004	110 769	209 214	1,8	34,0	64,2
Liberecký kraj	185 944	3 405	70 942	111 597	1,8	38,2	60,0
Královéhradecký kraj	238 986	8 262	84 109	146 615	3,5	35,2	61,3
Pardubický kraj	224 590	8 626	83 815	132 149	3,8	37,3	58,8
Kraj Vysočina	220 743	13 872	88 731	118 140	6,3	40,2	53,5
Jihomoravský kraj	511 844	14 502	163 313	334 029	2,8	31,9	65,3
Olomoucký kraj	268 013	9 238	93 368	165 407	3,4	34,8	61,7
Zlínský kraj	252 815	6 441	103 129	143 245	2,5	40,8	56,7
Moravskoslezský kraj	504 301	8 517	183 450	312 334	1,7	36,4	61,9
ČR	4 580 714	124 284	1 474 878	2 981 552	2,7	32,2	65,1

Pramen: Český statistický úřad, SLDB 2011

Situace v jednotlivých **regionech na území Jihomoravského kraje** se však značně liší. Zatímco v jižně položených správních obvodech ORP (Mikulov, Znojmo, Moravský Krumlov, Hustopeče, Pohořelice) přesahuje díky příznivým podmínkám pro zemědělství podíl pracovníků v I. sektoru i hranici 5 %, v centrálně položeném Brně a SO ORP Kuřim nepřesahuje ani 2 %. Také podíly zaměstnaných osob v průmyslu a stavebnictví se různí. V některých SO ORP na jihovýchodě kraje (Veselí nad Moravou, Bučovice, Kyjov) a v SO ORP Blansko pracuje ve II. sektoru více než 40 % osob, avšak v Brně jen 23 % a ve správních obvodech v zázemí Brna mírně přes 30 % (Šlapanice, Pohořelice, Kuřim). V podstatě opačný stav lze identifikovat v případě služeb. V tomto sektoru pracuje v Brně 77 % zaměstnaných a ve správních obvodech ORP v zázemí města (Šlapanice, Kuřim, Rosice, Pohořelice) přes 60 %, avšak v již zmíněné jihovýchodní části kraje nepřesahuje zaměstnanost ve III. sektoru ani 55 % osob.

Tab. 29: Zaměstnaní podle odvětví ekonomické činnosti (dle obvyklého pobytu) ve správních obvodech ORP Jihomoravského kraje k 26. 3. 2011 dle SLDB

Správní obvod ORP	Zaměstnaní celkem	počet zaměstnaných			podíl zaměstnaných (%)		
		I. sektor	II. sektor	III. sektor	I. sektor	II. sektor	III. sektor
Blansko	24 535	660	9 710	14 165	2,7	39,6	57,7
Boskovice	21 016	922	8 830	11 264	4,4	42,0	53,6
Brno	175 482	1 021	39 975	134 486	0,6	22,8	76,6
Břeclav	25 662	1 178	8 622	15 862	4,6	33,6	61,8
Bučovice	6 766	270	2 919	3 577	4,0	43,1	52,9
Hodonín	25 039	863	9 614	14 562	3,4	38,4	58,2
Hustopeče	15 430	899	5 807	8 724	5,8	37,6	56,5
Ivančice	10 194	240	3 760	6 194	2,4	36,9	60,8
Kuřim	10 255	150	3 419	6 686	1,5	33,3	65,2
Kyjov	22 822	954	9 486	12 382	4,2	41,6	54,3
Mikulov	8 255	683	3 024	4 548	8,3	36,6	55,1
Moravský Krumlov	9 490	588	3 780	5 122	6,2	39,8	54,0
Pohořelice	5 984	347	1 968	3 669	5,8	32,9	61,3

Správní obvod ORP	Zaměstnaní celkem	počet zaměstnaných			podíl zaměstnaných (%)		
		I. sektor	II. sektor	III. sektor	I. sektor	II. sektor	III. sektor
Rosice	10 568	240	3 617	6 711	2,3	34,2	63,5
Slavkov u Brna	9 968	214	3 793	5 961	2,1	38,1	59,8
Šlapanice	28 720	589	9 138	18 993	2,1	31,8	66,1
Tišnov	12 535	391	4 776	7 368	3,1	38,1	58,8
Veselí nad Moravou	15 786	695	6 901	8 190	4,4	43,7	51,9
Vyškov	23 002	687	8 320	13 995	3,0	36,2	60,8
Znojmo	36 491	2 346	10 972	23 173	6,4	30,1	63,5
Židlochovice	13 844	565	4 882	8 397	4,1	35,3	60,7

Pramen: ČSÚ, SLDB 2011

Detailnější srovnání struktury ekonomiky lze provést zejména ve III. sektoru a částečně i ve II. sektoru hospodářství. Oproti ČR vykazuje Jihomoravský kraj mírně nižší zaměstnanost ve II. sektoru, což se týká především průmyslu, zatímco podíl pracujících ve stavebnictví je nepatrně vyšší. V případě služeb pracují lidé v Jihomoravském kraji zejména v odvětvích obchodu, vzdělávání, zdravotní a sociální péče a veřejné správy a obrany.

Tab. 30: Struktura zaměstnanosti v ČR a v Jihomoravském kraji podle odvětví ekonomiky v roce 2015 (3. čtvrtletí) dle výběrového šetření pracovní sil

Sektory a odvětví	Česká republika		Jihomoravský kraj	
	abs. (v tis.)	%	abs. (v tis.)	%
I. sektor	150,9	3,0	14,5	2,5
II. sektor	1 904,9	37,6	203,6	35,4
průmysl	1 514,2	29,9	157,5	27,4
<i>těžba a dobývání</i>	38,1	0,8	1,4	0,2
<i>zpracovatelský průmysl</i>	1 370,5	27,1	145,5	25,3
<i>výroba a rozvod energií</i>	49,1	1,0	6,2	1,1
<i>zásobování vodou, odpady</i>	56,6	1,1	4,4	0,8
stavebnictví	390,7	7,7	46,1	8,0
III. sektor	3 003,9	59,4	356,3	62,0
obchod	630,0	12,5	59,9	10,4
doprava a skladování	296,7	5,9	34,4	6,0
ubytování, stravování a pohostinství	197,3	3,9	16,8	2,9
informační a komunikační činnosti	136,6	2,7	22,0	3,8
peněžnictví a pojišťovnictví	120,6	2,4	14,9	2,6
činnosti v oblasti nemovitostí	46,4	0,9	4,2	0,7
profesní, vědecké a technické činnosti	244,3	4,8	28,5	5,0
administrativní a podpůrné činnosti	127,3	2,5	15,9	2,8
veřejná správa a obrana, soc. zabezpečení	324,5	6,4	38,0	6,6
vzdělávání	320,4	6,3	41,2	7,2
zdravotnictví a sociální péče	351,0	6,9	39,9	6,9
kulturní, zábavní a rekreační činnost	83,1	1,6	8,8	1,5
ostatní činnosti	91,5	1,8	9,9	1,7
celkem	5 060,3	100,0	574,4	100,0

Pramen: Český statistický úřad, Zaměstnanost a nezaměstnanost v ČR podle výsledků výběrového šetření pracovních sil za 3. čtvrtletí 2015

Při srovnání struktury zaměstnanosti ve službách v kraji a v ČR lze konstatovat, že v Jihomoravském kraji pracuje méně osob v oblastech obchodu a ubytování, stravování a pohostinství. Naopak více jsou zaměstnaní v oblastech informačních a komunikačních činností, vzdělávání a administrativních a podpůrných činností.

Tab. 31: Struktura zaměstnanosti v ČR a v Jihomoravském kraji podle klasifikace zaměstnání CZ-ISCO v roce 2015 (3. čtvrtletí)

Označení a název hlavní třídy		Česká republika		Jihomoravský kraj	
		abs.	%	abs.	%
1	Zákonodárci a řídicí pracovníci	282 942	5,6	37 955	6,6
2	Specialisté	768 718	15,2	103 783	18,1
3	Techničtí a odborní pracovníci	848 234	16,8	106 516	18,5
4	Úředníci	460 967	9,1	54 642	9,5
5	Pracovníci ve službách a prodeji	782 729	15,5	82 012	14,3
6	Kvalifikovaní pracovníci v zemědělství, lesnictví a rybářství	64 266	1,3	6 773	1,2
7	Řemeslníci a opraváři	855 926	16,9	90 810	15,8
8	Obsluha strojů a zařízení, montéři	689 976	13,6	58 945	10,3
9	Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci	291 128	5,8	32 080	5,6
0	Zaměstnanci v ozbrojených silách	14 712	0,3	877	0,2

Pramen: Zaměstnanost a nezaměstnanost v ČR podle výsledků výběrového šetření pracovních sil za 3. čtvrtletí 2015

V případě **klasifikace zaměstnání CZ-ISCO** lze identifikovat, že největší počet zaměstnaných osob v Jihomoravském kraji náleží do kategorií techničtí a odborní pracovníci, specialisté, řemeslníci a opraváři, pracovníci ve službách a prodeji a obsluha strojů a zařízení, montéři. Oproti celorepublikovému průměru se v Jihomoravském kraji nachází více specialistů a technických a odborných pracovníků, naopak méně obsluhy strojů a zařízení, montérů, pracovníků ve službách a prodeji a řemeslníků a opravářů.

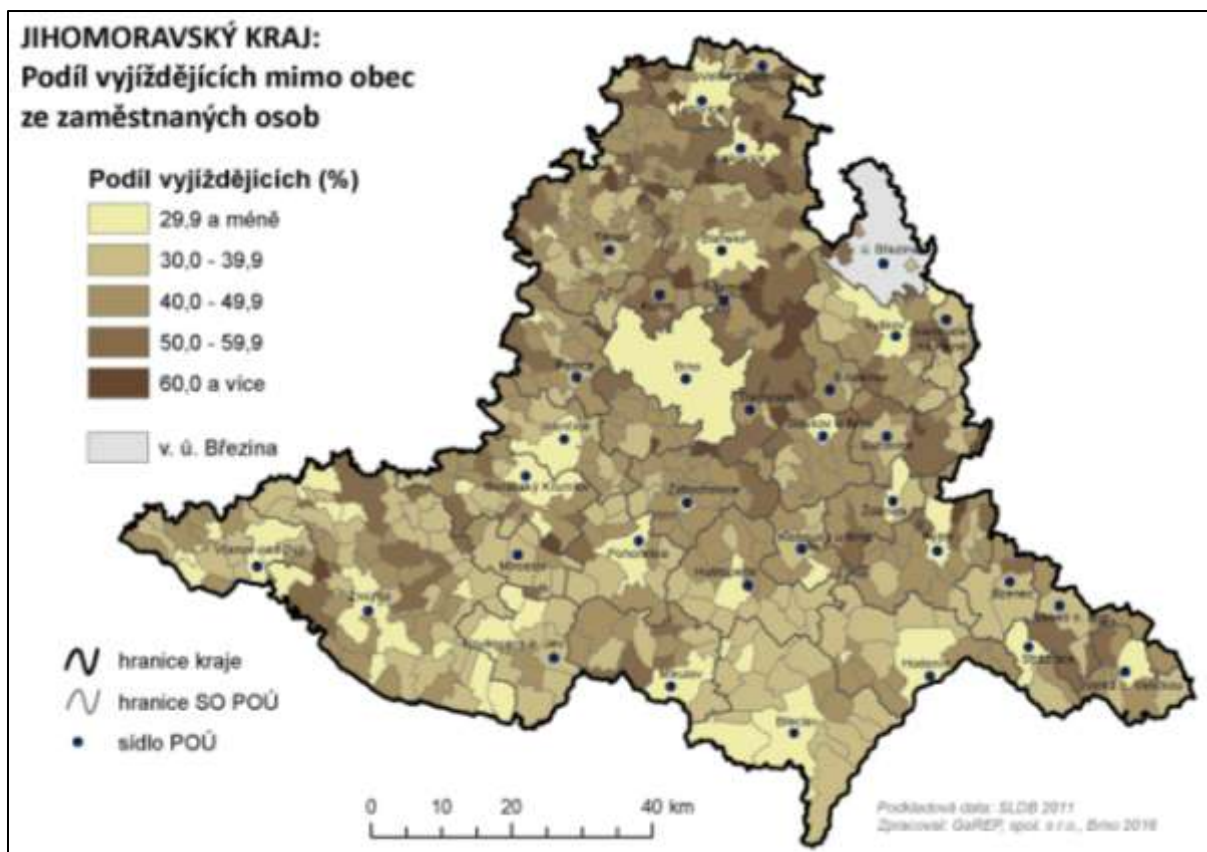
Nezaměstnanost řeší částečně během roku **sezónní práce**, které ve větší míře probíhají od května do listopadu (tj. v teplejší části roku) a uplatnění v nich nacházejí především muži, jelikož se často jedná o fyzicky namáhavější práci. Sezónní práce souvisí s přibýváním pracovních příležitostí v zemědělské výrobě, ve stavebnictví a cestovním ruchu v průběhu jarních a letních měsíců a s jejich nedostatkem na podzim a v zimě.

MOBILITA A FLEXIBILITA PRACOVNÍ SÍLY

Základem pracovní mobility je každodenní vyjížďka za prací. Nejvyšší podíly vyjížďejících mimo obec ze zaměstnaných osob, které v obci žijí, vykazují obce v těsném zázemí města Brna, což je typickou charakteristikou pro suburbánní oblasti (v zázemí města lidé žijí, přímo ve městě pracují). Dalšími oblastmi vyšší dojížďky jsou oblasti, které jsou snadněji dopravně dostupné. Lepší dopravní infrastruktura a dopravní obslužnost tak pomáhá řešit problém nedostatku pracovních míst v místě bydliště, resp. usnadňuje přístup k atraktivnějšímu zaměstnání. V případě Jihomoravského kraje se jedná o blanenský okres (vliv železniční dopravy), oblasti ležící v blízkosti dálnice D1 a rovněž D2 a D52 v případě okresů Brno-venkov a Břeclav. K datům o dojížďce, pocházejícím ze sčítání lidu 2011, je však třeba poznamenat, že jsou negativně ovlivněna významným počtem osob, které otázky směřující k dojížďce nevyplnily.

Vzhledem k sídelní struktuře kraje a uspořádání hlavních dopravních koridorů je dostupnost větších center zaměstnanosti z některých území stále časově náročná a limitovaná. Jde zejména o západní část okresu Znojmo a o okrajová území kraje.

Obr. 11: Podíl vyjíždějících mimo obec ze zaměstnaných osob

Pramen: SLDB 2011

Nejvýznamnější dopravní infrastrukturu v kraji představuje dálnice D1 (Praha – Brno – Ostrava) a na ní v Brně navazující dálnice D2 (Brno – Bratislava). Mezi další významné dopravní stavby patří silnice I. třídy I/52 Brno – Mikulov (a dále pak na Vídeň), jejíž část mezi Rajhradem a Pohořelicemi představuje dálnici D52, a silnice I. třídy Brno – Svitavy. V obou případech se však vedou dlouhodobé debaty a spory o zvýšení jejich kvality formou přestavby na dříve rychlostní silnice, v současnosti dálnice v plné délce trasy. Na území Jihomoravského kraje u Vyškova začíná také dálnice D46 (Vyškov – Olomouc). Mezi další významnou **silniční infrastrukturu** usnadňující dojížděku do zaměstnání (a škol) patří Velký městský okruh Brno a silnice I. třídy, konkrétně I/19 Kunštát – Žďár nad Sázavou, I/23 Brno – Třebíč, I/38 Znojmo – Moravské Budějovice, I/40 Mikulov – Břeclav, I/50 Brno – Uherské Hradiště, I/53 Pohořelice – Znojmo, I/54 Slavkov u Brna – Kyjov – Veselí nad Moravou a I/55 Veselí nad Moravou – Břeclav.

K dopravě do zaměstnání (a škol) je využívána také **železniční doprava**. Územím Jihomoravského kraje prochází I. tranzitní železniční koridor (Děčín – Praha – Brno – Břeclav) a II. tranzitní železniční koridor (Břeclav – Přerov – Petrovice u Karviné; Přerov – Česká Třebová). Mezi další vytížené železniční tratě patří především trať č. 240 Brno – Třebíč, č. 250 Praha – Havlíčkův Brod – Brno, č. 300 Brno – Přerov a č. 340 Brno – Veselí nad Moravou.

Výrazně dopravní obslužnost zlepšuje **Integrovaný dopravní systém Jihomoravského kraje**, který je zaveden na celém území kraje a propojuje mimo jiné autobusovou dopravu, železniční dopravu a městskou hromadnou dopravu. Autobusová doprava je využívána zejména tam, kam nevede doprava železniční, a je také dominantní v rámci jednotlivých MHD.

V rovinatějších oblastech, zejména v jižní části kraje (Hodonínsko, Břeclavsko, Veselí nad Moravou a okolí, ale také např. Vyškovsko, Blanensko a stále více i v samotném Brně), je hojně pro dojížděku využívána i **cyklistická doprava**. Za účelem kratších cest jsou využívány značené cyklostezky, kterých však stále není dostatek. V případě, že tyto stezky ve městě nejsou nebo nepokrývají všechny cesty, jezdí cyklisté v rámci silničního provozu.

Flexibilita pracovní síly není v Jihomoravském kraji (avšak ani v celé ČR) příliš vysoká. Z výsledků Průzkumu zaměstnanosti Jihomoravského kraje k 31. 12. 2014 vyplývá, že zkrácené pracovní úvazky sice využívá relativně vysoký podíl firem (viz tab.) – zejména nadnárodních a velkých, avšak podíl zaměstnanců se zkráceným pracovním úvazkem není ani 10 procent. Převážnou většinu těchto zaměstnanců představují ženy. Největší podíl pracujících na zkrácený pracovní úvazek je zaměstnáno v odvětví vzdělávání (25,8 %) a v administrativních a podpůrných činnostech (20,9 %).

Tab. 32: Práce na zkrácený pracovní úvazek (ZPÚ)

Sektor	Podíl podniků využívajících ZPÚ (%)	Podíl zaměstnanců s ZPÚ (%)	Podíl žen na pracovních se ZPÚ (%)
I. sektor	56,5	4,1	58,1
II. sektor	58,9	2,6	62,9
III. sektor	67,7	12,6	71,9
Celkem	64,2	8,5	70,7

Pramen: Průzkum zaměstnanosti v Jihomoravském kraji k 31. 12. 2014, Jihomoravský kraj, Brno, 2015

POTŘEBY TRHU PRÁCE A VYTVÁŘENÍ NOVÝCH PRACOVNÍCH MÍST

Dostupnost některých profesí je na trhu práce, a to nejen v Jihomoravském kraji, dlouhodobě horší. Tato problematika byla zjišťována v rámci zpracování Průzkumu zaměstnanosti v Jihomoravském kraji k 31. 12. 2014⁷. Z výsledků vyplývá, že mezi volnou pracovní silou nefigurují kovodělníci a strojírenští dělníci. Jedná se zejména o zámečníky, seřizovače a o svářeče. Dlouhodobě nedostatkové profese také spadají do podtřídy řemeslníci a kvalifikovaní pracovníci na stavbách, konkrétně jde nejvíce o zedníky, tesaře a truhláře. Některé firmy také dlouhodobě postrádají profese řazené do podtřídy techničtí a odborní pracovníci v oblasti vědy a techniky, především strojírenské techniky, a specialisté v oblasti vědy a techniky, z toho také hlavně strojírenské inženýry. Dlouhodobě jsou postrádáni také odborníci v oblasti ICT a operátoři ve výrobě (pracovníci s CNC zařízeními).

Tab. 33: Profese, u kterých zaměstnavatelé projevují zájem o zvyšování počtu pracovníků

Profese – ISCO
Montážní dělníci výrobků a zařízení – ISCO 82
Specialisté v oblasti informačních a komunikačních technologií – ISCO 25
Kovodělníci, strojírenští dělníci a pracovníci v příbuzných oborech – ISCO 72
Obsluha stacionárních strojů a zařízení – ISCO 81
Řidiči a obsluha pojízdnych zařízení – ISCO 83
Řemeslníci a kvalifikovaní pracovníci na stavbách (kromě elektrikářů) – ISCO 71
Zpracovatelé potravin, dřeva, textilu a pracovníci v příbuzných oborech – ISCO 75
Specialisté v oblasti vědy a techniky – ISCO 21
Techničtí a odborní pracovníci v oblasti vědy a techniky – ISCO 31

Pramen: Průzkum zaměstnanosti v Jihomoravském kraji k 31. 12. 2014, Jihomoravský kraj, Brno, 2015

Dlouhodobý nesoulad nabídky volných míst a poptávky po zaměstnancích řeší některé podniky spoluprací se školami (středními nebo vysokými), které působí v daném oboru. **Tato spolupráce je však zatím nedostatečná,** což vyplývá z odpovědí firem z Průzkumu zaměstnanosti. Zatímco v roce 2013 spolupracovalo se školami více než 20 % podniků, které se zúčastnili Průzkumu, v roce 2014 to bylo jen 11,5 % z téměř 2,9 tis. dotázaných firem.

Nejintenzivnější byla spolupráce se středními školami ze strany komunálních organizací (20,6 % z nich spolupracuje s některou střední školou v regionu) a relativně vysoká byla i v případě

⁷ <http://www.kr-jihomoravsky.cz/Default.aspx?PubID=248684&TypeID=2>

organizací zřízených krajem (16,3 %). Z hlediska odvětvové struktury projevily největší aktivitu ve spolupráci se středními školami organizace z odvětví výroby a rozvodu energií, ale také strojírenské firmy, z nichž 30 % spolupracuje s některou střední školou. Logicky se jednalo především o střední školy lokalizované v místě působnosti dané firmy a oborově zaměřené na obdobnou činnost, jako vykonávala daná společnost, alespoň tedy v případě průmyslových firem. Nejčastěji šlo o střední odborné školy spojené s učilišti, dále o střední průmyslové školy a samostatná učiliště. Menší spolupráce byla zaznamenána s gymnázii a obchodními akademiemi.

Co se týče uplatnitelnosti absolventů na trhu práce, není situace v Jihomoravském kraji nijak příznivá a dle výsledků Průzkumu zaměstnanosti z roku 2014 se meziročně dokonce zhoršila.

Přijímat absolventy hodlalo pouze 286 z 2893 z oslovených firem, tedy o sto méně než při předchozím Průzkumu. Zájem o absolventy vyslovila tedy pouze desetina všech respondentů (v roce 2013 to bylo 13,6 %). Analýza odpovědí prokázala, že existují rozdíly mezi jednotlivými odvětvími ekonomiky v přístupu k absolventům. Mezi sektory takové rozdíly nebyly – v primárním sektoru vykazovalo zájem přijímat absolventy škol 9,7 % subjektů, v sekundéru to bylo 12,7 % a v terciárním sektoru 8,4 % firem.

Z odvětví sekundéru vykazovaly zvýšený zájem o absolventy především firmy z papírenského a polygrafického a také ze strojírenského průmyslu (více než pětina firem hodlá absolventy přijímat). Relativně vysoký byl i počet firem z hutnického a kovo zpracujícího průmyslu (19,6 %). Naopak nízký zájem projevily průmyslové podniky mimo zpracovatelský průmysl (výroba a rozvod energií, zásobování vodou, těžba). V terciárním sektoru se kladným přístupem k absolventům prezentovalo především odvětví informačních a komunikačních činností (21,1 % oslovených podniků se vyjádřilo kladně) a také profesních, vědeckých a technických činností (19,1 %). Více než desetina organizací spadajících do zdravotní a sociální péče rovněž vyslovilo ochotu absolventy přijímat. Nezájem je zřejmý především u firem z oblasti správy nemovitostí, kulturní, zábavní a rekreační činnosti, dopravy a skladování a administrativní a podpůrné činnosti, kde zájem nevyslovilo ani 5 % firem.

Celkově měly všechny společnosti zájem o 1,7 tis. absolventů, což je o téměř 500 více než při předchozím šetření (tj. o 35,3 %). Při povrchním srovnání lze uvést, že na konci roku 2014 bylo v evidenci Úřadu práce ČR v Jihomoravském kraji 3,5 tis. uchazečů – absolventů. **Nabídka volných míst pro absolventy však dlouhodobě nestačí k uspokojení poptávky mladých lidí po zaměstnání, nemluvě o oboru, který vystudovali.**

Největší zájem zaměstnavatelů je o vysokoškoláky, následně o středoškoláky s maturitou a středoškoláky bez maturity. V sekundéru jsou požadavky téměř vyrovnány a nejvíce stojí firmy o středoškoláky s maturitou a také vyučené, kdežto vysokoškoláků by se zde příliš neuplatnilo. Opačné je to v případě terciéru, kde je celkový požadavek na vysokoškoláky nejvyšší.

Z průmyslových odvětví nejvíce požadavků do řad absolventů směřovalo od firem strojírenských a také od hutnických a kovo zpracujících firem a od elektrotechnických společností. Zatímco první dvě odvětví požadovala hlavně středoškoláky, a to s maturitou i bez, elektrotechnický průmysl vykázal nedostatek vysokoškoláků. V rámci terciéru jasně dominuje odvětví informačních a komunikačních technologií, tedy vysokoškolské vzdělání. Část absolventů vysokých škol by našlo také uplatnění ve firmách spadajících do odvětví profesní, vědecké a technické činnosti.

Přístup k absolventům podle vlastnické struktury ekonomických subjektů je nejpozitivnější u zahraničních a mezinárodních firem, které jsou schopné absorbovat nejvyšší počet absolventů. Průměrný zájem o „nezkušené“ pracovníky vykázaly subjekty v ryzé českém vlastnictví.

Poznatkem analýzy dotazníkového šetření je rovněž skutečnost, že s klesajícím počtem zaměstnanců ve firmách klesá i zájem o absolventy. V případě společností v kategorii 500 až 999 pracovníků odpovědělo kladně dvě pětiny dotázaných firem (41,9 %), u největších společností pak 38,5 %. U podniků o velikosti 200 až 499 osob to bylo už jen 21,6 % a podíly dále klesaly až na 5,5 % v případě nejmenších společností. Nejsnadněji by se absolventi uplatnili rovněž ve

velkých firmách, které poptávaly téměř 500 osob. U kategorie 500–999 to bylo výrazně méně, ale skupina firem s 200–499 zaměstnanci by byla ochotna přijmout téměř 400 absolventů, tedy téměř čtvrtinu z celkového počtu absolventů, o něž firmy mají zájem.

Průzkum umožňuje také identifikovat jednotlivé profese, o které je mezi zaměstnavateli zájem a zároveň není překážkou statut absolventů. Vůbec nejžádanějšími se stali absolventi, kteří jsou v klasifikaci CZ-ISCO řazeni jako specialisté v oblasti informačních a komunikačních technologií, konkrétně programátoři, systémoví analytici a vývojáři softwaru. Následovali specialisté v oblasti právní, sociální a kulturní oblasti, především ekonomové a překladatelé a specialisté v oblasti vědy a techniky, hlavně strojírenští inženýři. Z posledních dvou skupin jde o specializované lékaře a učitele na 2. stupni základních škol a na středních školách.

Tab. 34: Nejčastěji uváděné profese absolventů, u nichž zaměstnavatelé avizovali případný zájem alespoň o 20 osob

Úroveň vzdělání	Profese (ISCO)
Vyučení	Kovodělníci, strojírenští dělníci a pracovníci v příbuzných oborech – ISCO 72
	Obsluha strojů a zařízení, montážní dělníci – ISCO 81
	Pracovníci v oboru elektroniky a elektrotechniky – ISCO 74
S maturitou	Techničtí a odborní pracovníci v oblasti vědy a techniky – ISCO 31
	Kovodělníci, strojírenští dělníci a pracovníci v příbuzných oborech – ISCO 72
	Odborní pracovníci v obchodní sféře a veřejné správě – ISCO 33
Vysokoškolské	Specialisté v oblasti informačních a komunikačních technologií – ISCO 25
	Specialisté v oblasti právní, sociální, kulturní a v příbuzných oblastech – ISCO 26
	Specialisté v oblasti vědy a techniky – ISCO 21
	Specialisté v oblasti zdravotnictví – ISCO 22
	Specialisté v oblasti výchovy a vzdělávání – ISCO 23

Pramen: Průzkum zaměstnanosti v Jihomoravském kraji k 31. 12. 2014, Jihomoravský kraj, Brno, 2015

Požadavek na středoškoláky s maturitou byl nejčastěji v technických oborech v oblasti vědy a techniky, především na strojírenské techniky, dále na strojírenské pracovníky s maturitou, jejichž profese jsou však řazeny mezi dělnické (nástrojaři, seřizovači). Ze skupiny ISCO 33 bylo nejvíce požadavků směřováno na ekonomické pracovníky s maturitou. Z absolventů učilišť by neměli mít na trhu práce problémy absolventi-kovodělníci, strojírenští dělníci a pracovníci v příbuzných oborech (především zámečníci, obráběči, svářeči). Poptávka je stále po operátorech CNC strojů a elektromechanicích.

NEZAMĚSTNANOST

V případě nezaměstnanosti byl na konci roku 2015 v Jihomoravském kraji zaznamenán ve srovnání s průměrem ČR jak vyšší podíl nezaměstnaných osob, tak vyšší počet uchazečů na 1 volné pracovní místo. Mezi kraji ČR se jednalo o 4. nejvyšší hodnotu u podílu nezaměstnaných osob a 3. nejvyšší hodnotu u počtu uchazečů na 1 VPM (z moravských krajů navíc vykázal vyšší hodnoty jen strukturálně postižený Moravskoslezský kraj).

Tab. 35: Nezaměstnanost v krajích České republiky k 31. 12. 2015

Kraje	dosažitelní uchazeči ve věku 15–64 let	volná pracovní místa (VPM)	podíl nezaměstnaných osob (%)	počet dosažitel. uchazečů na 1 VPM
Praha	35 542	15 016	4,2	2,4
Středočeský	46 957	13 553	5,4	3,5
Jihočeský	21 363	6 867	5,1	3,1
Plzeňský	17 607	8 458	4,6	2,1
Karlovarský	14 156	3 277	7,1	4,3

Kraje	dosažitelní uchazeči ve věku 15–64 let	volná pracovní místa (VPM)	podíl nezaměstnaných osob (%)	počet dosažitel. uchazečů na 1 VPM
Ústecký	48 900	5 600	8,9	8,7
Liberecký	18 444	5 947	6,4	3,1
Královéhradecký	17 848	3 932	5,0	4,5
Pardubický	17 560	6 168	5,1	2,8
Vysočina	21 039	3 589	6,2	5,9
Jihomoravský	54 478	8 100	7,0	6,7
Olomoucký	29 478	5 912	7,0	5,0
Zlínský	23 286	5 811	6,0	4,0
Moravskoslezský	69 890	10 324	8,6	6,8
ČR	436 548	102 554	6,2	4,3

Pramen: Integrovaný portál MPSV (2016): Statistiky nezaměstnanosti

Průměrný počet dnů, který stráví uchazeči o zaměstnání v evidenci Úřadu práce ČR, činil na konci roku 2015 v Jihomoravském kraji 680 dní, což bylo jen o dva méně, než činí průměr ČR (mezi kraji ČR jde o šestou nejvyšší hodnotu). Oproti celorepublikovému průměru zaznamenal Jihomoravský kraj v rámci všech uchazečů o zaměstnání vyšší podíly nezaměstnaných žen, osob zdravotně postižených, dlouhodobě nezaměstnaných a především vysokoškolsky vzdělaných osob, absolventů a mladistvých. Uplatnitelnost mužů a žen nevykazuje výrazné rozdíly. Uplatnitelnost osob zdravotně postižených je horší.

V porovnání s ostatními kraji ČR má mezi uchazeči o zaměstnání Jihomoravský kraj nejvyšší hodnoty v případě VŠ vzdělaných (2. nejvyšší podíl), dlouhodobě nezaměstnaných (4. nejvyšší podíl) a absolventů a mladistvých (5. nejvyšší podíl). Naopak velmi dobrá situace panuje u osob se ZŠ vzděláním a lidí nad 50 let věku (v obou případech 4. nejnižší podíl). Vyšší počet vzdělanějších osob v evidenci sice může být způsoben celkovou vyšší vzdělaností v regionu, zároveň ale představuje nevyužitý potenciál lokální ekonomiky.

Tab. 36: Nezaměstnanost v krajích České republiky k 31. 12. 2015

Kraje	Podíl určité skupiny uchazečů na všech uchazečích (%)							Průměrná délka evidence ve dnech
	ženy	OZP	nad 50 let věku	dlouhodobě nezaměstnaní	ZŠ vzdělání	VŠ vzdělání	absolventi a mladiství	
Praha	52,2	8,1	28,9	38,2	19,3	16,9	4,0	482
Středočeský	52,6	12,2	31,2	39,5	27,2	6,9	4,8	609
Jihočeský	49,9	15,1	31,9	29,4	24,7	6,7	4,9	475
Plzeňský	52,1	16,4	32,5	35,5	29,5	6,0	5,0	581
Karlovarský	48,8	10,3	31,1	45,5	47,8	3,0	3,9	775
Ústecký	50,9	13,2	28,6	49,4	44,4	2,7	4,2	846
Liberecký	52,9	13,1	29,7	39,7	31,3	5,3	5,0	638
Královéhradecký	49,3	12,4	30,9	34,4	28,5	6,3	6,0	506
Pardubický	49,3	16,0	31,9	32,3	26,2	5,7	5,6	571
Vysočina	49,6	16,5	32,5	38,6	18,0	6,5	5,7	684
Jihomoravský	50,6	13,3	30,0	42,2	23,9	8,3	5,2	680
Olomoucký	48,4	12,3	33,0	41,8	26,9	6,4	4,9	696
Zlínský	49,2	15,0	33,5	37,1	18,8	7,9	5,9	632
Moravskoslezský	48,3	12,2	33,1	49,0	31,5	5,4	4,6	885
ČR	50,3	12,9	31,2	41,4	28,7	6,9	4,9	682

Pramen: Integrovaný portál MPSV (2016): Statistiky nezaměstnanosti

V případě regionálního pohledu na Jihomoravský kraj vykazovaly vyšší podíl nezaměstnaných osob okresy Hodonín a Znojmo, do nichž náleží správní obvody Hodonín, Znojmo, Veselí nad Moravou, Moravský Krumlov a Kyjov (všechny překročily hranici 7,5 %). Vysoká

nezaměstnanost v těchto obvodech je dána jejich zemědělským charakterem, příhraniční polohou, špatnou dopravní dostupností a horším sociokulturním profilem obyvatelstva (vzdělanost, vazba k místu atd.). Nad průměrem Jihomoravského kraje se pak pohybují ještě obvody Mikulov a Brno. Naopak podíl nezaměstnaných osob do 5 % vykázaly obvody Slavkov u Brna, Šlapanice, Židlochovice, Vyškov, Kuřim a Blansko. Ve všech případech se jedná o obvody v těsnějším zázemí města Brna, které jsou navíc dobře dostupné buď veřejnou či individuální dopravou. Podobné výsledky vykazuje také ukazatel počtu uchazečů na 1 volné pracovní místo.

Tab. 37: Nezaměstnanost ve správních obvodech ORP Jihomoravského kraje k 31. 12. 2015

Správní obvod ORP	dosažitelní uchazeči ve věku 15–64 let	volná pracovní místa (VPM)	podíl nezaměstnaných osob (%)	počet dosažitel. uchazečů na 1 VPM
Blansko	1 758	318	4,7	5,5
Boskovice	2 174	366	6,3	5,9
Brno	18 197	3 165	7,3	5,7
Břeclav	2 503	700	6,1	3,6
Bučovice	656	34	6,1	19,3
Hodonín	4 267	365	10,1	11,7
Hustopeče	1 510	139	6,2	10,9
Ivančice	1 004	104	6,2	9,7
Kuřim	687	165	4,7	4,2
Kyjov	2 925	212	7,8	13,8
Mikulov	999	254	7,4	3,9
Moravský Krumlov	1 198	32	7,9	37,4
Pohořelice	582	93	6,2	6,3
Rosice	988	131	5,9	7,5
Slavkov u Brna	612	82	4,0	7,5
Šlapanice	1 739	322	4,1	5,4
Tišnov	1 200	91	6,1	13,2
Veselí nad Moravou	2 211	213	8,4	10,4
Vyškov	1 576	439	4,5	3,6
Znojmo	5 943	691	9,6	8,6
Židlochovice	953	116	4,5	8,2
Jihomoravský kraj	54 478	8 100	7,0	6,7

Pramen: Integrovaný portál MPSV (2016): Statistiky nezaměstnanosti

Jedním z nástrojů řešení nezaměstnanosti v regionech je **aktivní politika zaměstnanosti (APZ)**, která vychází ze zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti. Součástí státní politiky zaměstnanosti je podpora zřizování nových pracovních míst poskytováním příspěvků zaměstnavatelům při zaměstnávání uchazečů o zaměstnání, i uchazečům samotným. V rámci APZ mohou být využity následující nástroje: rekvalifikace, investiční pobídky, veřejně prospěšné práce, společensky účelná pracovní místa, příspěvek na zapracování, příspěvek při přechodu na nový podnikatelský program. Součástí aktivní politiky zaměstnanosti je i poradenství.

V obcích Jihomoravského kraje je z nástrojů APZ nejčastěji využíváno vytváření společensky účelných pracovních míst, kam bylo v roce 2015 umístěno téměř 18 tis. uchazečů. Druhý nejčastěji využívaný nástroj APZ jsou veřejně prospěšné práce, na které bylo umístěno přes 12,5 tis. uchazečů. V rámci chráněných pracovních míst bylo podpořeno 1,7 tis. osob se zdravotním postižením. Celkově je každoročně prostřednictvím APZ podpořeno několik desítek tisíc uchazečů o zaměstnání, v roce 2013 se jednalo o téměř 40 tis. uchazečů, v roce 2014 přes 60 tis. a v roce 2015 bylo prostřednictvím příspěvků v rámci APZ podpořeno téměř 36 tis. uchazečů a zájemců o zaměstnání a vymezeno bylo 38,7 tis. míst pro osoby se zdravotním postižením. Jen velmi těžko lze však hodnotit skutečnou efektivitu nástrojů APZ, jelikož ÚP neevidují „návratnost“ uchazečů, kteří využili nástrojů APZ, na ÚP.

Prostřednictvím APZ jsou podporovány i rekvalifikace pro mladé, ale i pro pracovníky ve vyšším věku, kteří přišli o zaměstnání. S rekvalifikacemi a schopností práce (work ability) úzce souvisí problematika **Age managementu** neboli řízení zohledňující věk zaměstnanců, které se se stárnutím populace a zvyšujícím se věkem odchodu osob do důchodu dostává stále více do popředí zájmu. Se změnou věkové struktury obyvatelstva se proměňuje i struktura pracovní síly. Cílem Age managementu je **nastavení činností a opatření, které by měly podporovat komplexní přístup k řešení demografické situace a demografických změn na pracovišti**. Taková opatření by pak měla především zajistit, aby každý pracovník měl možnost využít svůj potenciál a nebyl znevýhodněn kvůli svému věku. Strategie Age managementu tak mohou být směřovány ke všem věkovým skupinám pracovníků: začínajícím, středního věku i těm, kteří již pomalu ukončují svou pracovní dráhu.

SOCIÁLNĚ VYLOUČENÉ LOKALITY

Mapováním sociálně vyloučených lokalit se podrobně zabýval projekt Ministerstva práce a sociálních věcí, který analyzoval sociálně vyloučené lokality v ČR. Sociálně vyloučená lokalita je definována jako prostor (dům, ulice, čtvrť), kde se koncentrují lidé, u nichž lze identifikovat znaky spojené se sociálním vyloučením. Tato místa jsou okolními obyvateli negativně symbolicky označována („špatná adresa“, „problémové místo“ apod.). **Sociální vyloučení** je definováno jako postupná a stupňující se exkluze z plné participace na sociálních, materiálních i symbolických zdrojích produkovaných, sdílených a konzumovaných širokou společností k zajištění dobrých životních podmínek, organizace sociálního života a účasti v rozhodování.

Základní charakteristikou sociálního vyloučení je souběh faktorů, které výrazně omezují možnosti k:

- přístupu na otevřený trh práce,
- přístupu k veřejným službám, včetně sociálních služeb či vzdělávání,
- kontaktu se sociálním okolím,
- řešení osobních krizí (zadlužení, nemoc, apod.) a
- politické participaci či omezují schopnosti a dovednosti těchto možnosti využívat.

Specifickou roli v sociálním vyloučení hraje etnicita.

Sociálně vyloučené lokality jsou pro území zátěží. Neumožňují plně využívat lidský potenciál a naopak navyšují veřejné výdaje na prevenci sociálně patologických jevů (např. prostituce, drogová závislost, majetková kriminalita, gamblerství), které jsou v sociálně vyloučených lokalitách častým jevem. Další veřejné prostředky je potřeba vydávat na sociální začleňování vyloučených osob a potírání kriminality. Pro využití potenciálu území je nutné znevýhodněným občanům pomáhat začlenit se zpět do společnosti.

V Analýze sociálně vyloučených lokalit v ČR z roku 2006 bylo v JMK vymezeno 11 sociálně vyloučených lokalit (SVL). V aktualizované analýze z roku 2015 bylo v Jihomoravském kraji lokalizováno celkem 28 sociálně vyloučených lokalit, které se nacházejí ve 12 obcích (městech). Počet obyvatel v SVL vzrostl cca o 2/3. Průměrný počet obyvatel na SVL se snížil.

Nejvíce lokalit bylo identifikováno v městě Brně, kde se jich nachází celkem 8 (k těmto lokalitám je nezbytné přičíst dalších devět lokalit, kde se vyskytují osoby ohrožené sociálním vyloučením nebo osoby sociálně vyloučené – komerční ubytovny, izolované domy). Dále se pak nejvíce sociálně vyloučených lokalit nachází v Hodoníně (3), Veselí nad Moravou (3) a v Zastávce (3). Co do počtu obyvatel žijících v sociálně vyloučených lokalitách jsou nejvíce postiženými obcemi Brno (celkem 7 351–8 900 obyv.), Břeclav (206–250 obyv.), Vyškov (205–250 obyv.), Hodonín (203–250 obyv.). Naopak nejnižší počty obyvatel žijících v identifikovaných sociálně vyloučených lokalitách mají obce Znojmo (do 25 obyv.) a Židlochovice (do 25 obyv.).

Identifikované sociálně vyloučené lokality je třeba rozlišit dle závažnosti situace. V případě města Brna je zásadnějšího rozsahu 7 lokalit z 8. Z mimobrněnských lokalit lze najít celkem 7 lokalit akutně ohrožených sociálním vyloučením (Vyškov, Ivanovice na Hané, Tišnov, Hodonín, Břeclav, Blansko, Zastávka u Brna) a další tři lokality ohroženy méně akutně (Znojmo, Židlochovice, Bučovice).

Mezi nejčastější charakteristiky identifikovaných sociálně vyloučených lokalit Jihomoravského kraje patří sestěhování sociálně slabých obyvatel do jedné lokality (budovy) s nižší cenou nájemního bydlení. Jedná se o okrajové i centrální části obcí a budovy s různým typem vlastnictví. Časté jsou ubytovny, panelové domy, činžovní domy, rodinné domy, případně zahrádkářské kolonie. Objekty jsou často ve špatném technickém stavu. Obvyklou společnou charakteristikou osob zde žijících je velmi nízká kvalifikace. V lokalitách se nachází špatně integrované menšiny (např. Romové, Mongolové, Barmánci) i členové majoritní společnosti, kteří se například dostali do dluhové pasti. V sociálně vyloučených lokalitách je často páchána majetková kriminalita, gamblerství, distribuce a konzumace návykových látek, lichva, prostituce. Sociálně vyloučené lokality v Jihomoravském kraji jsou také spojeny s trávením volného času dětí na ulici, což nezřídka obtěžuje okolí.

V obcích, kde se nachází sociálně vyloučené lokality, působí neziskové organizace zaměřené na začleňování sociálně vyloučených osob do společnosti. Agentura pro sociální začleňování osob působila ve třech z dvanácti obcí Jihomoravského kraje, kde byly sociálně vyloučené lokality identifikovány, a to v Brně, Břeclavi a Hodoníně. Strategii pro sociální integraci má v nějaké podobě zpracováno 7 obcí. Nejčastěji se jednalo o zapracování tématu sociální integrace do Komunitního plánu ORP. Dále se pak jedná o individuální obecní strategie navrhuující postupy integrace sociálně vyloučených osob. Například Břeclav má zpracovanou Strategii integrace romské populace. Z realizovaných výzkumných šetření je nezbytné zdůraznit to, že problematika sociálního vyloučení čím dál více zasahuje širokou společnost a nelze ji spojovat s etnicitou.

Tab. 38: Přehled obcí se sociálně vyloučenými lokalitami v Jihomoravském kraji (2015)

Obec	Počet SVL	Počet obyvatel	Počet obyv. v SVL	Působení ASZ	Strategie SI
Blansko	2	20 845	26–50	Ne	Ano
Brno-střed	3	83 689	2 000–2 500	Ano (2008–2012)	Ano
Brno-sever	2	43 498	5 000–6 000	Ano (2008–2012)	Ano
Brno-Židenice	3	19 330	351–400	Ano (2008–2012)	Ano
Břeclav	1	24 956	206–250	Ano (2008–2011)	Ano
Bučovice	2	6 464	25–50	Ne	Ne
Hodonín	3	25 049	203–250	Ano (2011–2014)	Ano
Ivanovice na Hané	1	2 917	26–50	*	*
Tišnov	1	8 921	76–100	Ne	Ano
Veselí nad Moravou	3	11 357	151–200	*	*
Vyškov	2	21 341	205–250	Ne	Ne
Zastávka	3	2 547	76–100	Ne	Ano
Znojmo	1	33 805	do 25	Ne	Ano
Židlochovice	1	3 659	do 25	Ne	Ne

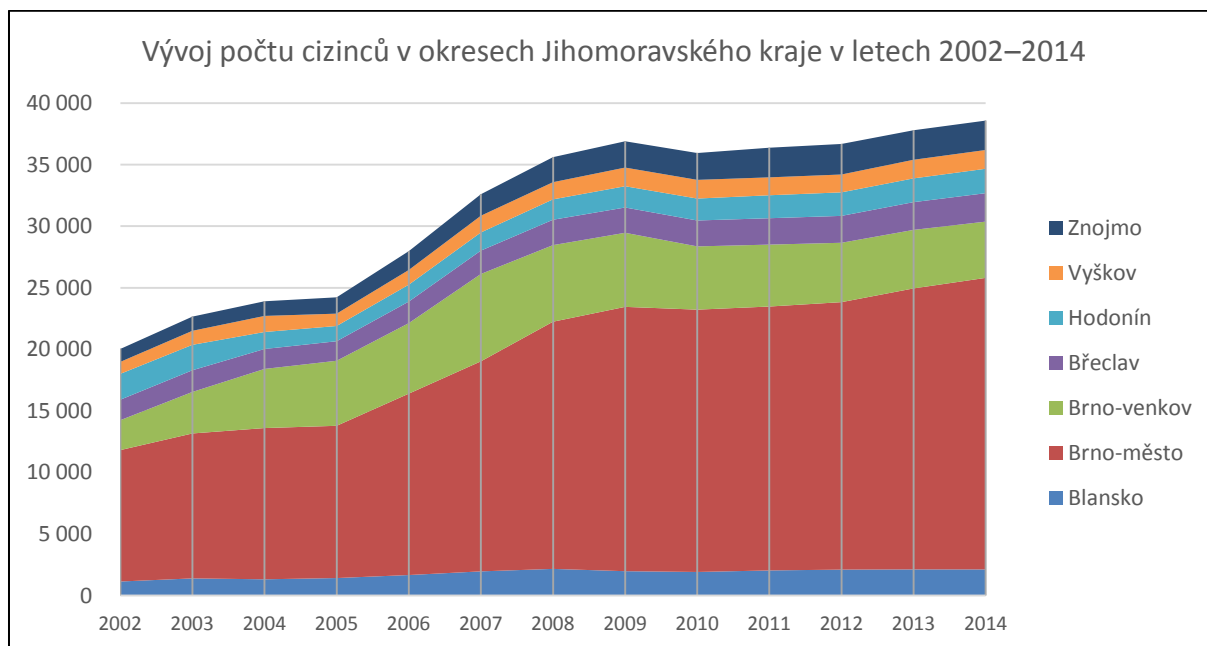
Pramen: Analýza sociálně vyloučených lokalit v ČR (2015), * nezjištěno

Pozn.: SVL = sociálně vyloučená lokalita, ASZ= Agentura pro sociální začleňování, SI = sociální integrace

CIZINCI⁸

V JMK došlo v posledních letech, stejně jako v celé ČR, k nárůstu počtu cizinců, kdy zde k 31. 12. 2014 pobývalo 38,6 tis. evidovaných cizinců. Z velké části se jedná o cizince z třetích zemí (nejedná se tedy o obyvatele z EU), nejčastěji jsou zastoupeni cizinci z Ukrajiny (9,3 tis. na konci roku 2014) a Vietnamu (4,5 tis.), výjimkou nejsou ani Rusové (1,9 tis.) Mongolové a další národnosti. Co se týče obyvatel ze zemí EU, pak jsou nejčastěji přítomni Slováci (9,8 tis.) a Poláci (800). V Jihomoravském kraji žilo ke konci roku 2014 celkem 8,6 % cizinců z celé ČR, nejvíce cizinci pobývají na území města Brna jako centra kraje, zastoupení cizinců v ostatních okresech kraje je výrazně nižší.

Obr. 12: Vývoj počtu cizinců v okresech Jihomoravského kraje v letech 2002–2014

Pramen: Cizinci, ČSÚ 2016. Pozn.: údaje nezahrnují cizince s platným azylem

Dle šetření ČSÚ z roku 2015 je hlavním účelem pobytu cizinců v ČR zaměstnání či podnikání.⁹ Z Průzkumu zaměstnanosti Jihomoravského kraje k 31. 12. 2014 vyplývá, že cca 15 % firem v kraji zaměstnávalo cizí státní příslušníky. Cizinci v těchto firmách tvořili 2,7 % pracovníků, přičemž zaměstnaných cizinců je cca 70 % cizinců ze zemí EU (z toho cca 1/3 Slováci). V průmyslu jsou cizinci zaměstnáváni zejména v elektrotechnické a strojírenské výrobě. V případě sektoru služeb zaměstnávání zejména v ICT.

Politika integrace cizinců v České republice řadí mezi své priority vedoucí k integraci cizinců znalost českého jazyka, ekonomickou a sociální soběstačnost, orientaci ve společnosti a vzájemné vztahy cizinců a majoritní společnosti. Jelikož integrace cizinců probíhá v první řadě v místech pobytu a pracovních aktivit cizinců, je nezbytné přenesení na regionální a lokální úroveň. Pro zajištění efektivity integrace je důležitá aktivní role místní a regionální samosprávy. Hlavním nástrojem je pak vznik regionálních integračních center. V Jihomoravském kraji za tímto účelem zahájilo v dubnu 2009 svou činnost Jihomoravské regionální centrum na podporu integrace cizinců (Centrum).

⁸ Cizinci jsou všechny fyzické osoby, které nejsou občany České republiky. Pro účely zákona o pobytu cizinců se cizincem rozumí fyzická osoba, která není státním občanem České republiky, ani občanem jiného státu Evropské unie – používá se označení „občané třetích zemí“ (tj. mimo země EU).

⁹ V rámci šetření se konkrétně jednalo o cizince ze třetích zemí (viz publikace ČSÚ „Život cizinců v ČR – 2015“).

Do poloviny roku 2015 byla činnost Centra financována z 75 % z Evropského fondu pro integraci státních příslušníků třetích zemí a z 25 % rozpočtem Jihomoravského kraje. Centrum mimo jiné poskytuje služby formou partnerství s klíčovými aktéry integrace s dlouhodobou praxí v oblasti podpory integrace (Diecézní charita Brno, Organizace pro pomoc uprchlíkům, Sdružení osob zabývajících se emigranty, Armáda spásy a ZŠ a MŠ Brno, Staňkova 14).

Cílem Centra je poskytovat:

- cizincům informace týkající se všech oblastí života v České republice (zákony a nařízení upravující pobyt cizinců na území, uznávání vzdělání získaného v zahraničí, oblast zaměstnanosti apod.),
- zaměstnavatelům a dalším zájemcům informace o povinnostech cizinců v ČR,
- sociální a právní poradenství v oblasti uplatňování zákonných práv,
- vzdělávání cizinců: kurzy českého jazyka a socio-kulturní orientace, kurzy základů práce s počítačem,
- vzdělávání odborných pracovníků v přímém kontaktu s cizinci (např. kurz interkulturní komunikace pro zástupce veřejné správy, metodický kurz pro lektory českého jazyka jako cizího jazyka apod.),
- odstraňovat předsudky a usnadňovat začleňování cizinců do majoritní společnosti.

Ojedinelým krokem v oblasti naplňování Konceptu integrace cizinců na regionální úrovni byla iniciace vzniku strategického dokumentu „Program cílené a dlouhodobé podpory integrace cizinců třetích zemí na území Jihomoravského kraje 2011 – 2015“.

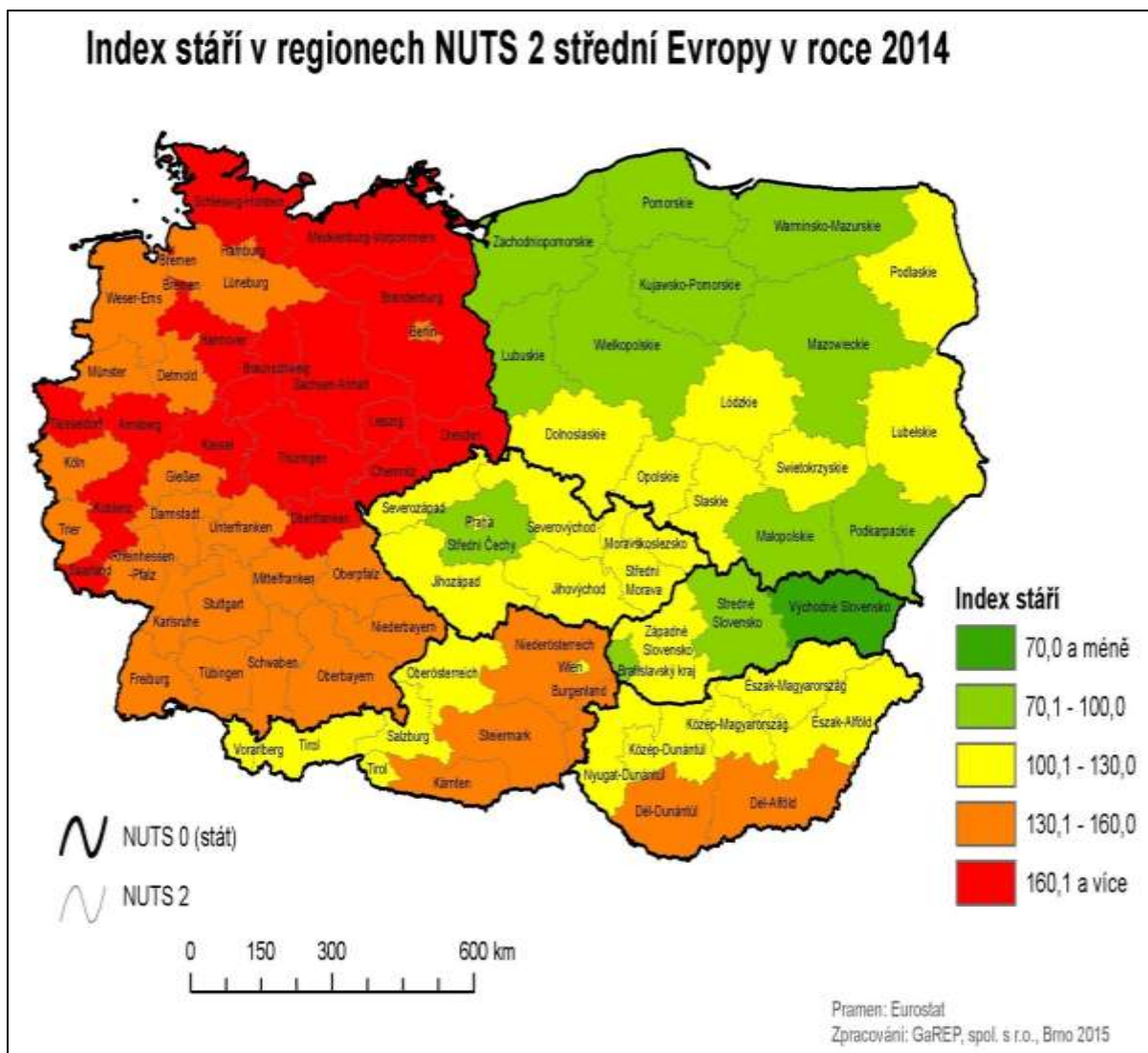

KONKURENCESCHOPNOST LIDSKÝCH ZDROJŮ V EVROPSKÉM MĚŘÍTKU

Konkurenceschopnost lidských zdrojů v Jihomoravském kraji v evropském měřítku lze analyzovat za regiony NUTS 2 nejbližších států, ať už se jedná o prostorově nejbližší státy v podobě sousedních zemí (Německo, Rakousko, Polsko, Slovensko) či o státy České republiky nejbližší svým sociálním, ekonomickým a politickým vývojem po roce 1989, tzv. Visegrádská čtyřka (ČR + Polsko, Maďarsko, Slovensko).

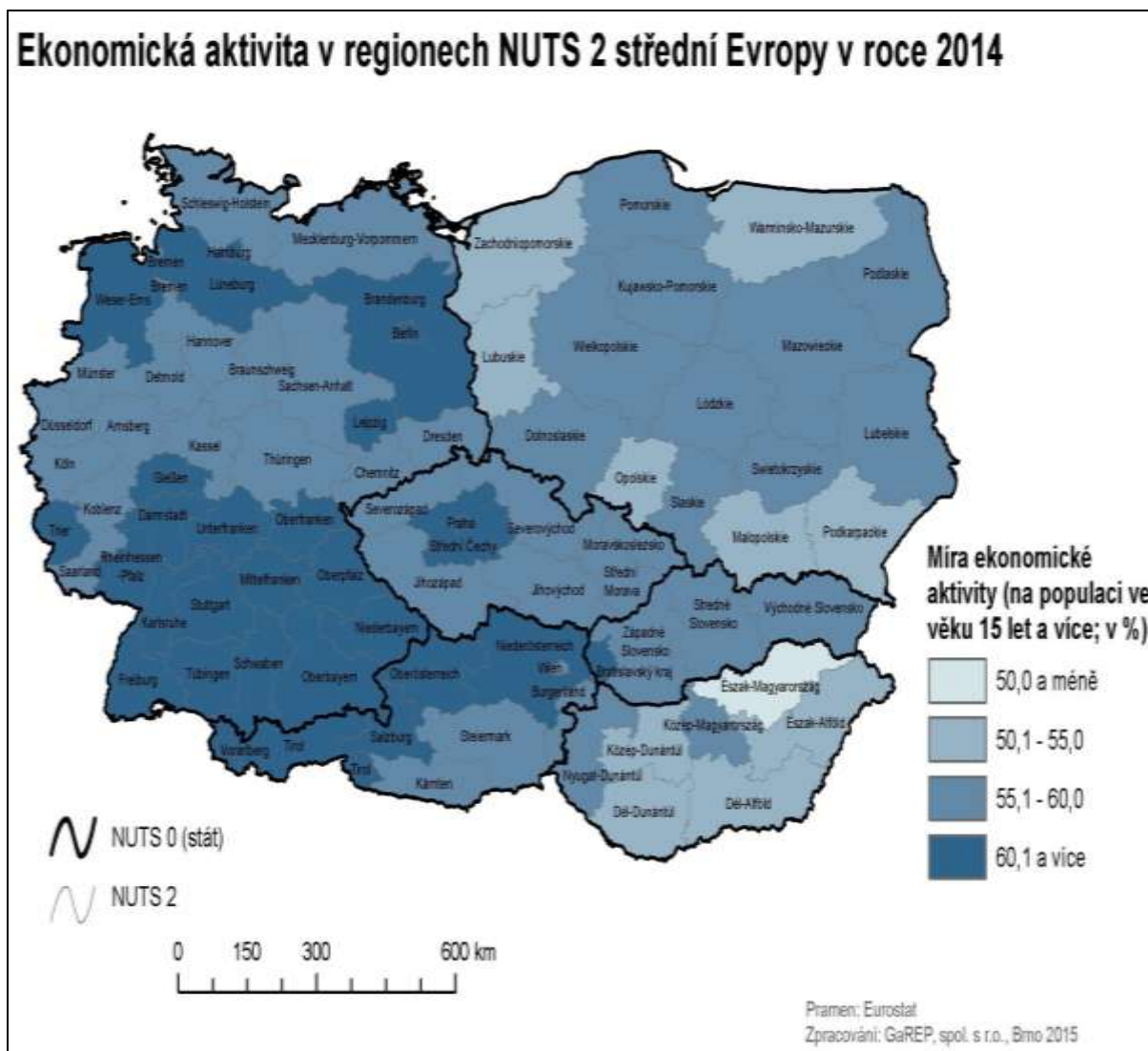
Pro komparaci věkové struktury je vhodné využití **indexu stáří**, kdy nejvyšší hodnoty vykazují německé regiony NUTS 2. Konkrétně se jedná o regiony, které v letech 1949 až 1990 tvořily Německou demokratickou republiku (tzv. „východní Německo“) a které se po roce 1990 potýkaly a stále potýkají s úbytkem předproduktivního a produktivního obyvatelstva, protože tyto dvě skupiny odcházejí do rozvinutějších západních a jižních částí země. Situace v tomto ohledu však není uspokojivá v žádném německém regionu NUTS 2, jelikož všechny přesahují hranici indexu stáří 130,0. Vysoké hodnoty indexu stáří zaznamenaly také Rakousko (především východní polovina země) a Maďarsko (zejména jižní polovina země). Příznivá situace je naopak evidována ve Středních Čechách, na Slovensku (s výjimkou regionu NUTS 2 Západní Slovensko) a v severním Polsku.

Obr. 13: Index stáří v regionech NUTS 2 střední Evropy v roce 2014

Pramen: Eurostat 2015

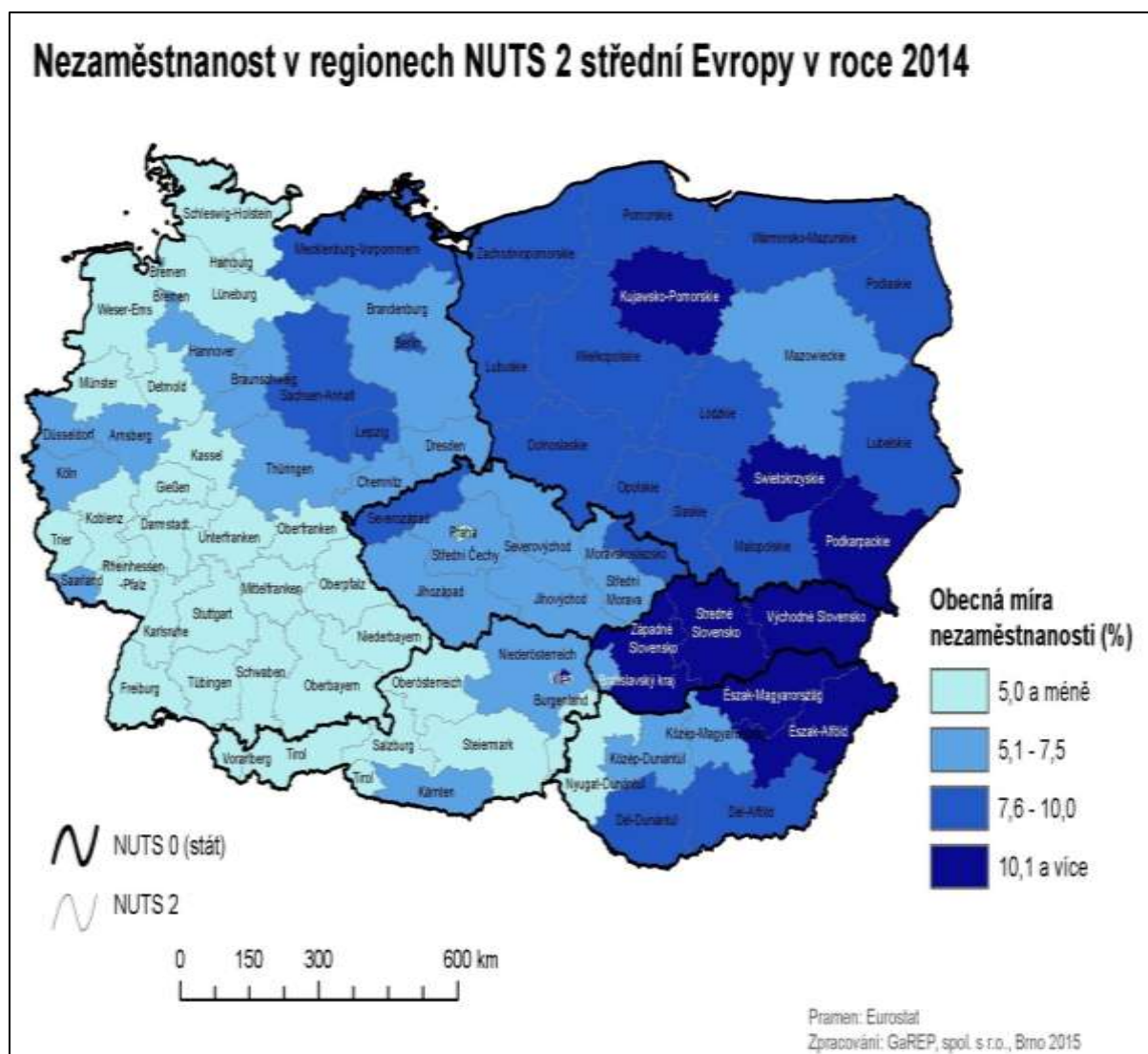
S údaji o indexu stáří do určité míry koreluje i **míra ekonomické aktivity populace ve věku 15 let a více**. Nejvyšších hodnot dosahují regiony v jižní polovině Německa, dále pak regiony severního Německa s populačně významnými městy (Berlín, Hamburk, Brémy), západní a severní Rakousko, Praha a Střední Čechy a Bratislavský kraj. Průměrné hodnoty evidují zbývající německé, rakouské, české a slovenské regiony NUTS 2 a většina polských regionů (především z centrální části země). Nejnižší míru ekonomické aktivity vykazuje Maďarsko (výjimku v jeho případě tvoří jen region Közép-Magyarország s hlavním městem Budapeští a rozvinutější severozápad země).

Obr. 14: Ekonomická aktivita v regionech NUTS 2 střední Evropy v roce 2014

Pramen: Eurostat 2015

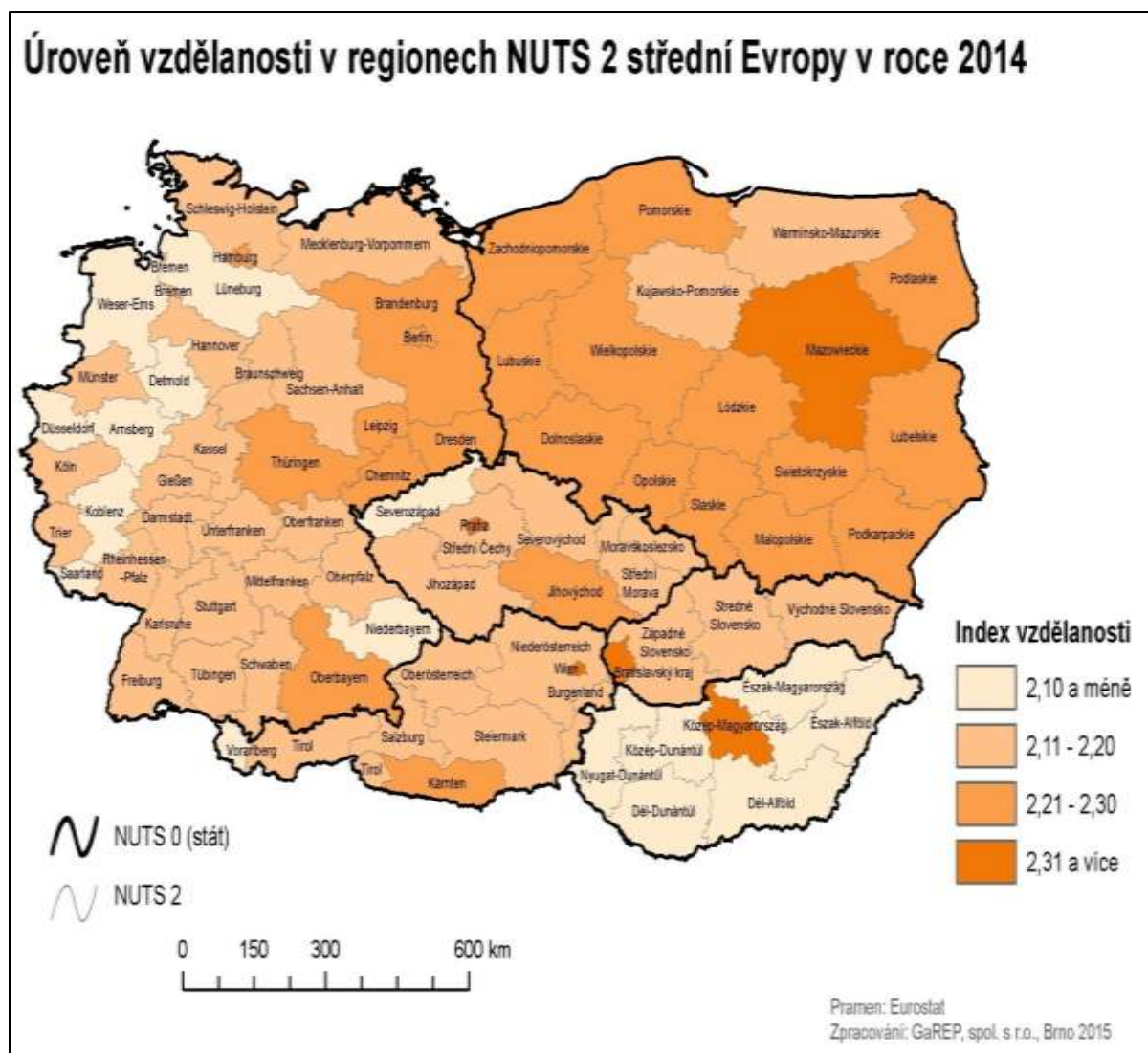
V případě **obecné míry nezaměstnanosti** lze identifikovat jasný západo-východní gradient, kdy čím více leží region NUTS 2 na východě, tím vyšší je v něm nezaměstnanost. Nejnížší nezaměstnanost tak vykazují tzv. bývalé „západní Německo“, většina Rakouska a severozápadní Maďarsko. Naopak nejvyšší nezaměstnanost je dlouhodobě zaznamenávána ve východním Polsku, východním Slovensku, severovýchodním Maďarsku a ve strukturálně postižených českých regionech NUTS 2 Severozápad a Moravskoslezsko. Výjimku z tohoto pravidla tvoří hlavní města v postsocialistických státech, která vykazují nižší míru nezaměstnanosti.

Obr. 15: Nezaměstnanost v regionech NUTS 2 střední Evropy v roce 2014

Pramen: Eurostat 2015

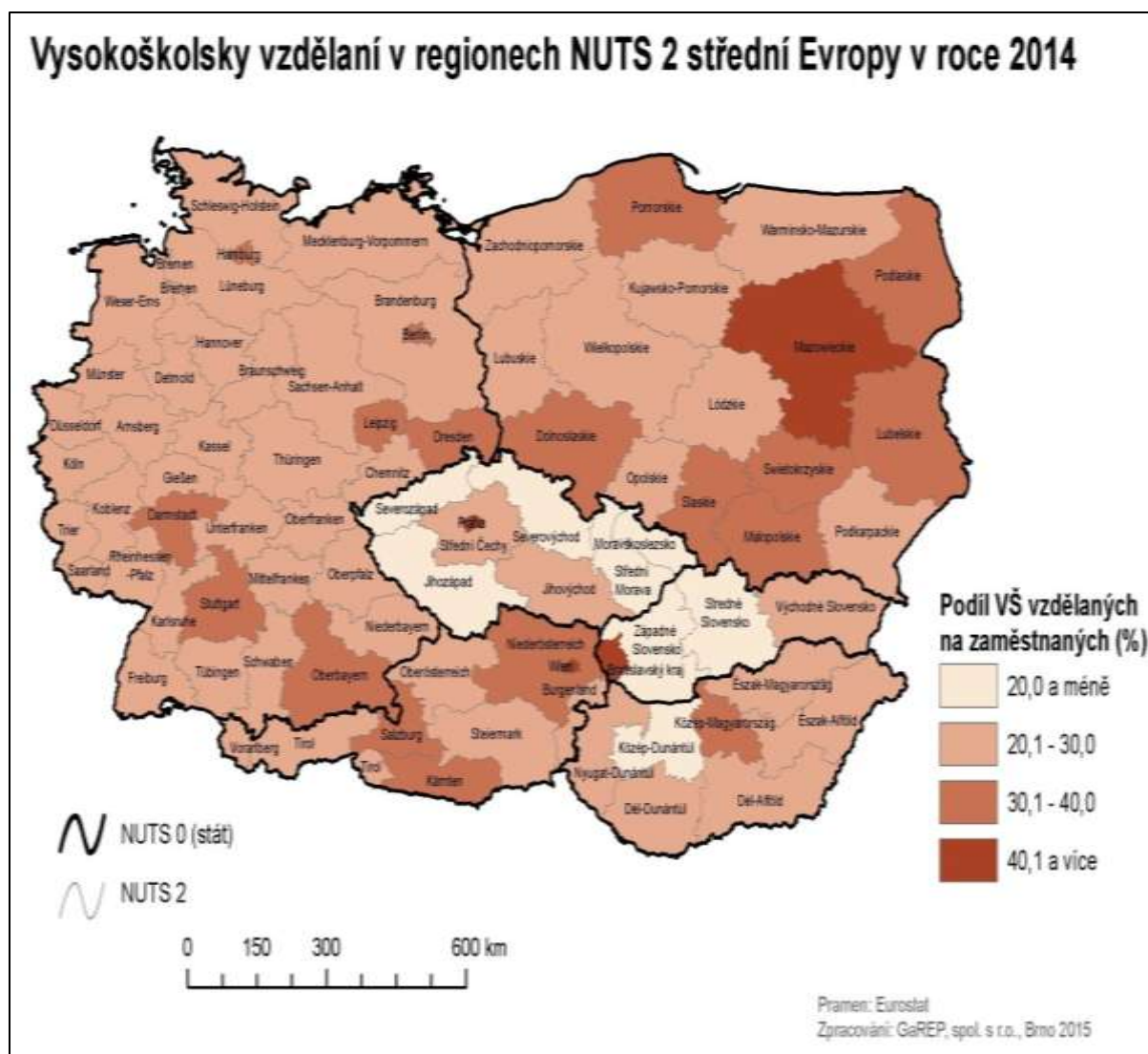
Úroveň vzdělanosti, vyjádřená například **indexem vzdělanosti**, má do značné míry negativní korelaci s nezaměstnaností, tj. regiony NUTS 2 s vysokou nezaměstnaností evidují nízkou vzdělanost a naopak. Je však třeba brát v potaz, že klasifikace jednotlivých stupňů vzdělání nejsou v evropských státech totožné, což má pak i vliv na výsledné srovnání (např. případ Polska).

Obr. 16: Úroveň vzdělanosti v regionech NUTS 2 střední Evropy v roce 2014

Pramen: Eurostat 2015

Z pohledu **podílu zaměstnaných osob s vysokoškolským vzděláním** vyznívá situace nepříznivě zejména pro české regiony NUTS 2 (s výjimkou Prahy, Středních Čech a Jihovýchodu) a slovenské regiony (s výjimkou Bratislavského kraje). Naopak nejvyšší hodnoty evidují opět hlavní města a jejich nejbližší zázemí.

Obr. 17: Vysokoškolsky vzdělaní v regionech NUTS 2 střední Evropy v roce 2014

Pramen: Eurostat 2015

Regionu **NUTS 2 Jihovýchod**, do nějž Jihomoravský kraj spadá, tak v roce 2014 vykazoval spíše nadprůměrnou míru ekonomické aktivity a úroveň vzdělanosti, průměrný index stáří a spíše podprůměrnou nezaměstnanost a podíl zaměstnaných osob s vysokoškolským vzděláním.

STRATEGICKÉ ŘÍZENÍ ROZVOJE LIDSKÝCH ZDROJŮ

Legislativní a koncepční rámec

Základní rámec řízení rozvoje lidských zdrojů vychází z legislativy. Oblast školství, trh práce a sociální oblast jsou poměrně intenzivně regulovány. Aktivní nadstavbu tvoří koncepční dokumenty.

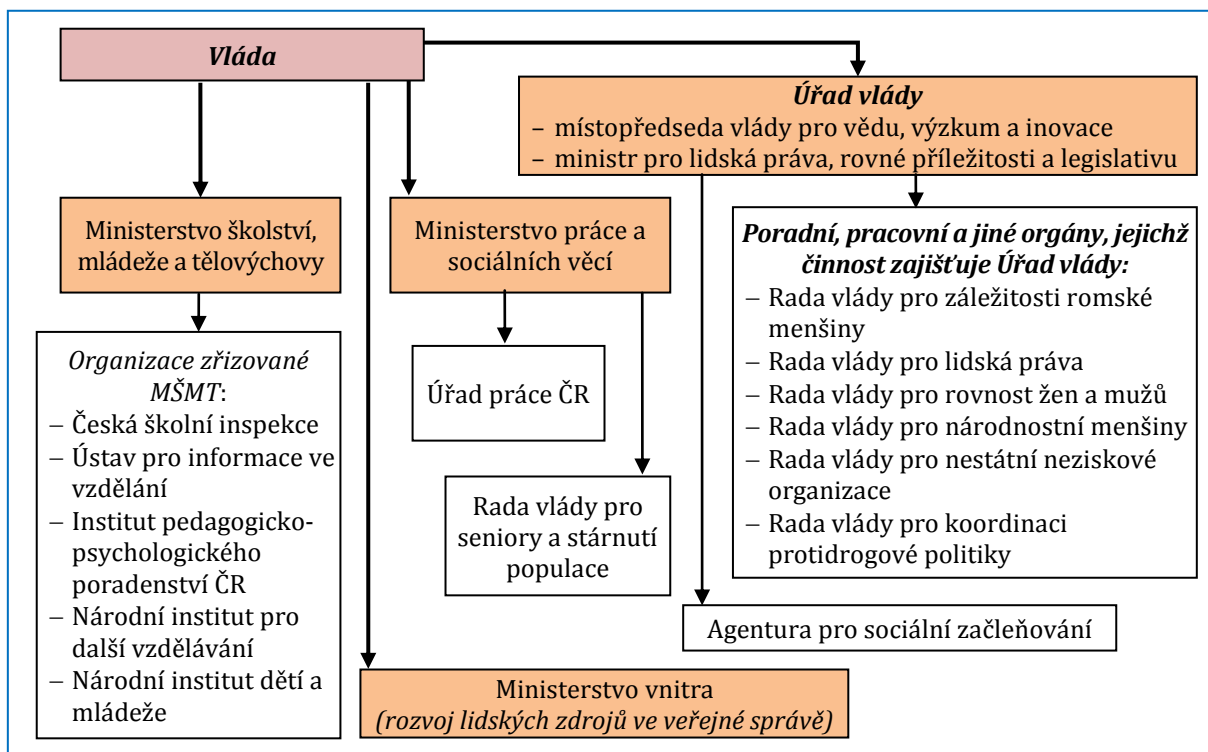
Legislativa ČR v oblasti lidských zdrojů obsahuje několik set zákonů, vyhlášek, nařízení a opatření, proto budou vyjmenovány jen zásadní legislativní dokumenty platné pro oblast rozvoje lidských zdrojů.

Z hlediska politiky zaměstnanosti je klíčový **zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti** v platném znění, na který navazuje **vyhláška 519/2004 Sb. o rekvalifikaci uchazečů o**

zaměstnání a zájemců o zaměstnání a o rekvalifikaci zaměstnanců. Zákon o zaměstnanosti vymezuje státní politiku zaměstnanosti, principy zprostředkování zaměstnání pro různé skupiny obyvatel a definuje zásady aktivní politiky zaměstnanosti.

Oblast vzdělávání pro základní a střední školství se řídí **zákonem č. 561/2004 Sb., školským zákonem** a jeho novelou č. 472/2011 Sb. Vysoké školy se řídí **zákonem č. 111/1998 Sb.** v platném znění. Oblast rozvoje školství je rozpracována v Usnesení vlády České republiky č. 179 z roku 2004 o Dlouhodobých záměrech vzdělávání a rozvoje výchovně vzdělávací soustavy krajů a do roku 2020 je základním dokumentem na národní úrovni Strategie vzdělávací politiky ČR do 2020. Oblast vzdělávání je v obecné rovině koncepčně pojata v tzv. Bílé knize neboli Národním programu rozvoje vzdělávání v České republice, který formuje vládní strategii v oblasti vzdělávání. Tato strategie odráží celospolečenské zájmy a dává konkrétní podněty k práci škol. Realizačním nástrojem v oblasti vzdělávání bude pro období 2014–2020 (resp. 2023) Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání (OP VVV), který je zaměřen na rozvoj lidských zdrojů pro znalostní ekonomiku a udržitelný rozvoj v sociálně soudržné společnosti. Ve srovnání s minulým programovým obdobím bude OP VVV klást větší důraz na rozvoj vysokých škol (které jsou pro Jihomoravský kraj velmi důležité z hlediska rozvoje lidských zdrojů), propojení modernizace výzkumné infrastruktury a zařízení („tvrdé aktivity“) a rozvoj výzkumných týmů a jejich kapacity („měkké aktivity“), podporu dlouhodobého strategického partnerství v oblasti výzkumu a vývoje a využití regionálních center VaV postavených v období 2007–2013. Pro oblast vzdělávání lze za důležité dokumenty považovat rovněž Boloňskou deklaraci z roku 1999 nebo Memorandum o celoživotním učení z roku 2000. V poslední době se do popředí zájmu dostává otázka inkluze, která je aktuálně zakotvena v Národním akčním plánu inkluzivního vzdělávání 2016–2018.

V obecné rovině je rozvoj lidských zdrojů zakotven v **zákoně č. 248/2000 Sb., o regionálním rozvoji** v platném znění. Investiční pobídky, které podporou příchodu nových podniků podporují i vznik pracovních míst, rekvalifikace a další aktivity jsou vymezeny v **zákoně č. 72/2000 Sb., o investičních pobídkách.**

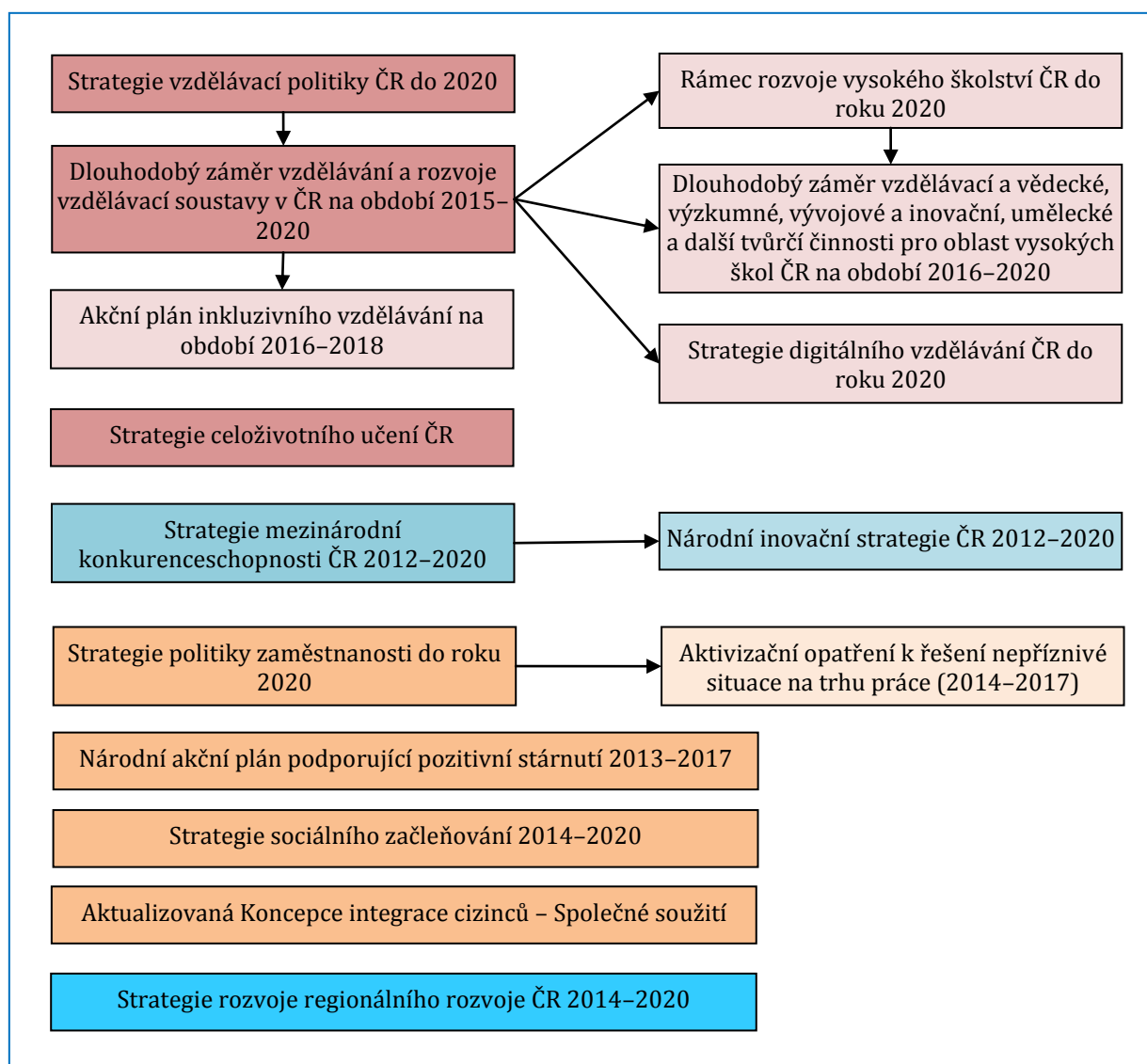
Obr. 18: Subjekty vytvářející podmínky pro rozvoj lidských zdrojů na národní úrovni ČR
Pramen: vlastní zpracování

Pro období 2014–2020 nemá ČR zpracovanou aktuální strategii rozvoje lidských zdrojů. Poslední Strategie byla vydána v roce 2003 a v mnoha ohledech je již neaktuální. Za klíčový dokument je tedy nutné považovat **Strategii rozvoje regionálního rozvoje ČR 2014–2020**, kde je v prioritní oblasti regionální konkurenceschopnost, kapitole „Lidské zdroje“ uvedeno, že o ekonomickém úspěchu regionu rozhoduje to, jakým způsobem dokáže využívat velké spektrum zdrojů, které má k dispozici, přičemž klíčovou roli v tomto směru hrají lidské zdroje, kdy jejich flexibilita, znalosti a inovativnost rozhoduje o tom, jak daný region dokáže reagovat na vnější i vnitřní ekonomické impulsy. Jako jeden z problémů se zde jeví **nesoulad mezi kvantitativní, ale i kvalitativní nabídkou a poptávkou pracovní síly zejména na mikroregionálních trzích práce**. K odstranění tohoto nedostatku je nutné využití širšího spektra nástrojů od posílení aktivních politik zaměstnanosti, optimalizace oborové struktury na středních a vysokých školách, podpory dalšího vzdělávání, po zvýšení investiční atraktivity problémových regionů a aktivizace místního obyvatelstva.

Z hlediska rozvoje lidských zdrojů, a zejména zaměstnanosti je důležitá **Strategie politiky zaměstnanosti do roku 2020**, která v rámci čtyř priorit považuje za klíčovou 1) podporu přístupu k zaměstnání, zejména pro skupiny ohrožené na trhu práce, 2) podporu rovnosti mužů a žen na trhu práce, 3) přizpůsobení podniků, zaměstnanců a nezaměstnaných změnám a potřebám trhu, a to jak prostřednictvím vzdělávání, tak podpory zahraničních pracovníků pro některé obory, 4) rozvoj služeb zaměstnanosti. Základním nástrojem realizace politiky zaměstnanosti do roku 2020 je **Operační program Zaměstnanost (OP Z)**, jehož cílem je zlepšení lidského kapitálu obyvatel a veřejné správy v ČR, tedy základních prvků konkurenceschopnosti. OP Z je zaměřený také na podporu rovných příležitostí žen a mužů, adaptability zaměstnanců a zaměstnavatelů, dalšího vzdělávání, sociálního začleňování a boje s chudobou, zdravotních služeb, modernizaci veřejné správy a služeb a podporu mezinárodní spolupráce a sociálních inovací v oblasti zaměstnanosti, sociálního začleňování a veřejné správy. Oproti období 2007–2013 je více zaměřen na propojení dalšího vzdělávání s potřebami trhu práce, transformace a deinstitucionalizace sociální a zdravotní péče, větší důraz na integrovaná řešení.

Průřezově je oblast lidských zdrojů uvedena v **Národním programu reforem České republiky** (poslední pro rok 2015, avšak každoročně probíhá aktualizace). Ve všech českých dokumentech je kladen důraz na soulad s cíli strategie **Evropa 2020**, z níž se k oblasti lidských zdrojů vážou čtyři cíle z pěti, konkrétně zaměstnanost, výzkum a vývoj, vzdělávání a boj proti chudobě a sociálnímu vyloučení. Za účelem naplňování strategie Evropa 2020 na základě vydefinovaných národních priorit byla zpracována **Dohoda o partnerství pro programové období 2014–2020**, která stanoví cíle a priority pro efektivní využívání Evropských strukturálních a investičních fondů (ESIF). Kroky k posílení konkurenceschopnosti definuje **Strategie mezinárodní konkurenceschopnosti České republiky pro období 2012 až 2020**, která stejně jako výše uvedené dokumenty kladou důraz na vzdělanost obyvatel, efektivní trh práce a inovace.

Obr. 19: Konceptní dokumenty v oblasti rozvoje lidských zdrojů v ČR

Pramen: vlastní zpracování s využitím portálu pro strategické řízení <http://databaze-strategie.cz> a webových stránek příslušných ministerstev

Nástrojem partnerské územní spolupráce v oblasti zaměstnanosti jsou **(teritoriální) pakty zaměstnanosti**. Jejich cílem je podpora spolupráce aktérů v oblasti trhu práce (resp. zaměstnanosti) a snazšího uplatnění obyvatel daného území na pracovním trhu. Pakty zaměstnanosti zapadají mezi evropské strategické priority, jelikož se jedná o aktivity přímo řešené v přirozeně spolupracujícím území a naplňují koncepci Evropa 2020. Nařízení Rady Evropské unie 1260/1999 z 21. 6. 1999 přímo uvádí, že „teritoriální pakty zaměstnanosti jsou nástroje identifikace nabídky a poptávky na regionálním trhu práce, umožňují přijímání opatření na úrovni nejbližší místním ekonomickým aktérům“.

První pakt zaměstnanosti v České republice vznikl v roce 2011 v Moravskoslezském kraji. Postupně následovaly některé další kraje (např. Jihočeský, Ústecký, Liberecký). Signatáři paktu jsou většinou krajské samosprávy, hospodářské komory, pobočky Úřadu práce ČR, univerzity a další organizace zabývající se regionálním rozvojem. Jihomoravský kraj také vznikl paktu zaměstnanosti zvažoval, ale vzhledem k tomu, že jeho činnosti, které jsou realizovány v jiných krajích, již ve spolupráci s řadou organizací vykonává, rozhodl se cestou jeho přímého zřízení nevydat. Již od roku 2003 je každoročně prováděn Průzkum zaměstnanosti v Jihomoravském

kraji, aktéři z oblasti trhu práce dlouhodobě spolupracují, probíhá výměna potřebných informací.

Řízení lidských zdrojů v Jihomoravském kraji

Hlavním řídicím a koordinačním orgánem rozvoje lidských zdrojů je **Rada pro rozvoj lidských zdrojů JMK** (Rada pro RLZ). Byla ustavena v roce 2003 a fungovala jako stálý poradní, iniciativní a koordinační orgán Rady hospodářské a sociální dohody JMK v oblasti strategického řízení rozvoje lidských zdrojů. Od roku 2009 je poradním orgánem Zastupitelstva JMK.

Rada pro RLZ je klíčovým subjektem při tvorbě SRLZ i Krátkodobých realizačních plánů. Prostřednictvím aktivit zúčastněných subjektů podporuje naplňování uvedených koncepcí a rozvoj lidského potenciálu jako jednoho z pilířů pozitivního hospodářského vývoje i celkové sociální a kulturní úrovně kraje. Úkolem Rady ve vztahu k SRLZ je řízení a projednávání Strategie a zabezpečování úkolů v dané oblasti. Jednání Rady pro RLZ se uskutečňuje cca ve čtvrtletních intervalech, předsednictvo se schází každý měsíc.

Tab. 39: Složení Rady pro rozvoj lidských zdrojů Jihomoravského kraje (2015)

Funkce	Organizace
Předseda	člen Rady Jihomoravského kraje
Místopředseda	Znalecký ústav ECOJUR spol. s r. o.
Místopředseda	Akademie J. A. Komenského
Zástupce JMK	Zastupitelstvo JMK
Zástupce JMK	Zastupitelstvo JMK
Zástupce JMK	Zastupitelstvo JMK
Zástupce Statutárního města Brna	Magistrát města Brna
Zástupce úřadů práce	Ministerstvo práce a sociálních věcí
Zástupce úřadů práce	ÚP ČR, krajská pobočka Brno
Zástupce hospodářských komor	Krajská hospodářská komora jižní Moravy
Zástupce zaměstnavatelských svazů	Svaz obchodu a cestovního ruchu ČR
Zástupce zaměstnavatelských svazů	Svaz průmyslu a dopravy ČR
Zástupce odborových svazů	RROS ČMKOS
Zástupce odborových svazů	Českomoravská vzdělávací s. r. o.
Zástupce základních a středních škol	Asociace ředitelů středních odborných škol JMK
Zástupce vysokých škol	Masarykova univerzita
Zástupce neziskových organizací	Asociace nestátních neziskových organizací JMK
Stálý host	Masarykova univerzita
Stálý host	Výbor pro výchovu, vzdělávání a zaměstnanost JMK
Stálý host	Rada pro národnostní menšiny JMK
Stálý host	Asociace ředitelů gymnázií JMK
Stálý host	Ekonomicko-správní fakulta

Pramen: < <http://www.kr-jihomoravsky.cz/Default.aspx?ID=198365&TypeID=2>>.

Zázemí pro součinnost orgánů kraje a dalších subjektů a pro realizaci rozvoje lidských zdrojů na úrovni kraje vytváří **Odbor regionálního rozvoje (ORR)** Krajského úřadu Jihomoravského kraje. Odpovídá za činnosti spojené s administrací, organizaci partnerských setkání, posuzování návrhů, komunikaci se zhotovitelem a zabezpečuje technický servis. Dále zajišťuje sběr podnětů a připomínek a komunikuje se zhotovitelem, kterému předkládá připomínkový list se zaslánými podněty a připomínkami ke zpracování,

Při realizaci SRLZ a KRP hrají potom zásadní roli jednotlivé členské organizace Rady pro RLZ. Dle svého zaměření přímo realizují konkrétní činnosti a projekty a vzájemně se podporují a doplňují.

Institucionální podpora

Na podporu specifických aktivit v oblasti rozvoje lidských zdrojů vzniklo v kraji několik podpůrných center. Obvykle šlo o aktivity realizované v rámci projektů podpořených dotačními prostředky.

Jihomoravské regionální centrum na podporu integrace cizinců poskytuje zdarma cizincům ze třetích zemí (tj. zemí mimo EU) právní a sociální poradenství, kurzy českého jazyka a dalšího vzdělávání, asistenci při jednání na úřadech a pomoc v nouzi. Cílem je usnadnit jejich začlenění do české společnosti. Nově poskytuje služby i cizincům s uděleným azylem a doplňkovou ochranou.

Pomoc zahraničním odborníkům nabízí i **Brno Expat Centre**. Jde o projekt spolku Brnopolis realizovaný od roku 2010 s podporou Kanceláře strategie Magistrátu města Brna. Centrum poskytuje informační a konzultační služby zahraničním odborníkům kreativních, manažerských či výzkumných profesí, kteří pracují a žijí v Brně nebo se tam chystají.

Jihomoravské centrum pro mezinárodní mobilitu je zaměřeno na podporu nadaných studentů a lidských zdrojů pro vědu s působností v Jihomoravském kraji. Jedná se o specializované zájmové sdružení neziskového typu. Cílem je podporovat příliv studentů a vědců do regionu a vytvářet podmínky pro rozvoj nadaných studentů v Jihomoravském kraji.

Jihomoravské inovační centrum je sdružení, jehož členy jsou Jihomoravský kraj, město Brno a 4 veřejné univerzity. Vzniklo v roce 2003 na podporu naplňování inovační strategie. Jeho cílem je podpora zejména inovačního podnikání a vytváření příznivého prostředí pro rozvoj znalostní ekonomiky. Jeho služby využívají začínající podnikatelé ve fázi prvotního nápadu, rychle rostoucí startupy i zavedené technologické firmy. Za 12 let své existence akceleroval více než 200 inovativních společností, podpořil spolupráci vědců a firem v celkové hodnotě 49 milionů korun a byl v posledních pěti letech u vzniku více než 30 start-upových firem, které získaly celkovou investici přes 122 milionů korun. Přispívá tak ke zvyšování počtu kvalifikovaných pracovních míst v regionu a posiluje konkurenceschopnost Jihomoravského kraje.

V rámci projektu "Vzdělávání všem" reg. č.: CZ.1.07/3.1.00/37.0098 financovaného z Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost realizovaného v období 2012–2013 vzniklo **Centrum vzdělání všem (CVV)**. CVV je součástí školské příspěvkové organizace Střední školy stavebních řemesel Brno-Bosonohy a jeho činnost je hrazena z rozpočtu Jihomoravského kraje. Jde o informačně-poradenské centrum pro oblast dalšího vzdělávání a kariérního poradenství. Širokou databází propojuje vzdělavatele s lidmi, kteří absolvováním kurzu nebo rekvalifikace mohou zvýšit své šance na pracovní uplatnění. Kariérové poradenství poskytuje formou individuálních konzultací i zážitkově-informačních programů. Odborné poradenství je dostupné v Brně, Hodoníně, Znojmě a Boskovicích.

Mezinárodní spolupráce (přeshraniční, meziregionální, institucionální)

Jihomoravský kraj při realizaci projektů a pro dosahování svých cílů spolupracuje s mnoha subjekty. V rámci přeshraniční spolupráce lze zmínit kooperaci s Itálií a Nizozemskem, která proběhla v roce 2007 přes zahraniční programy LifeLong Learning Programme a Leonardo da Vinci. Roku 2008 byl dále předložen navazující projekt, který do spolupráce zahrnul i Rakousko a Portugalsko. Díky společným přeshraničním projektům v rámci OP CZ–SK a OP CZ–AT probíhá již od roku 2006 pravidelná komunikace se Slovenskou obchodní a průmyslovou komorou v Trnavě a Hospodářskou komorou v Dolním Rakousku (Wirtschaftskammer Niederösterreich Bezirksstelle Gansersdorf). Dále byl v minulosti realizován společný projekt na výměnu zkušeností spolu s Trnavským samosprávným krajem. V rámci vzdělávání zaměřeného na oblast veřejné správy probíhala v letech 2009–2010 vzájemná výměna zkušeností s Dolním Rakouskem a provincií Utrecht. Pro výměnu praktických zkušeností a dovedností, navázání spolupráce a vytvoření speciální sítě zaměřené na integraci cizinců byly v roce 2010 realizovány

zahraniční stáže v nizozemském Utrechtu a švédském Malmö, kterých se účastnili pracovníci krajského úřadu.

V oblasti meziregionální spolupráce byla roku 2006 zavedena pravidelná setkávání zástupců Jihomoravského kraje zejména se sousedními kraji (např. Kraj Vysočina, Zlínský kraj) za účelem pravidelných konzultací a společných řešení projektů z OP LZZ a OP VK. Kraj dále intenzivně komunikuje s ostatními kraji v rámci platformy Asociace krajů České republiky. Pravidelné setkávání zástupců kraje probíhá i prostřednictvím Národního vzdělávacího fondu.

Z institucionální spolupráce lze zmínit např. kooperaci s Českým centrem pro mobilitu-centrum pro JMK, která spočívala v podpoře mobility výzkumných pracovníků. Součinnost funguje již od roku 2006. V oblasti integrace dále funguje dlouhodobá spolupráce s neziskovou organizací IQ Roma servis. Jihomoravský kraj uzavřel smlouvu o spolupráci s Masarykovou univerzitou a Provozně ekonomickou fakultou MENDELU pro realizaci odborné praxe studentů. Při vzdělávání kraj aktivně kooperuje se vzdělávacími a personálními agenturami (CC Systém a.s., BEVE spol. s r.o. a dalšími). Pro podporu inovačních procesů existuje úzká součinnost Jihomoravského kraje s Jihomoravským inovačním centrem, Centrem pro transfer technologií a Technologickým parkem VUT. V oblasti řešení zaměstnanosti na území Jihomoravského kraje funguje úzká kooperace s okresními a regionálními hospodářskými komorami a s Úřadem práce České republiky.

SYNTÉZA SITUAČNÍ ANALÝZY

Ke konci roku 2014 měl Jihomoravský kraj 1 172 tis. obyvatel. Počet obyvatel kraje od roku 2004 stabilně roste, přičemž v periferním území na hranicích kraje obyvatelstvo ubývá, kdežto v prstenci okolo Brna přibývá. Index stáří je vůči České republice mírně nadprůměrný. Nejvyšší podíl obyvatel nad 65 let na děti ve věku 0–14 vykazuje Brno, SO ORP Moravský Krumlov a SO ORP Veselí nad Moravou. Naopak relativně nejnižšímu indexu stáří se těší SO ORP Židlochovice, SO ORP Šlapanice a SO ORP Kuřim. Obecně lze říci, že obyvatelstvo kraje postupně stárne. Jihomoravský kraj mezi léty 2010 až 2014 vykázal kladný přirozený přírůstek i kladné migrační saldo, čímž je mezi moravskými kraji výjimečný. Největší přírůstek obyvatel byl zaznamenán v SO ORP Židlochovice a SO ORP Šlapanice. Naopak nejvíce obyvatel ubývá v SO ORP Veselí nad Moravou. Co se týče indexu vzdělanosti, tak ten je v Jihomoravském kraji nadprůměrný.

V Jihomoravském kraji se nachází 123 středních škol, z toho 41 gymnázií. Dále se v Jihomoravském kraji nachází 5 veřejných vysokých škol, jedna státní univerzita a šest soukromých škol. Celkem v Brně studuje téměř 75 000 vysokoškolských studentů. Stále oblíbenější jsou univerzity 3. věku. Přestože počet míst v U3V neustále narůstá, není jejich kapacita dostatečná. Podle rozsahu vědeckých a výzkumných kapacit má Jihomoravský kraj po Praze nejvhodnější podmínky pro rozvoj znalostní ekonomiky. V Jihomoravském kraji se nachází 4 centra excelence a 11 regionálních výzkumných center.

Jihomoravský kraj je 3. ekonomicky nejsilnějším krajem – jeho HDP v roce 2014 dosáhlo více než 465 miliard v běžných cenách. Ekonomická úroveň kraje je dokonce hned 2. nejvyšší po Praze – HDP na obyvatele v roce 2014 činilo téměř 400 000 Kč. Pokud srovnáme výši HDP v běžných cenách v letech 2009 a 2014, můžeme pozorovat, že HDP Jihomoravského kraje vzrostlo nejvíce ze všech krajů. Průměrná měsíční mzda byla v roce 2014 třetí nejvyšší hned za Prahou a Středočeským krajem.

Podíl pracujících v I. sektoru je průměrný, ve II. sektoru podprůměrný (4. nejnižší hodnota) a ve III. sektoru naopak nadprůměrný (4. nejvyšší hodnota). To poukazuje na zaměření krajské ekonomiky na nevýrobní sektory. Situace v rámci regionů kraje je v tomto ohledu značně odlišná. Rozdíly existují hlavně mezi jižně položenými regiony s příznivými podmínkami pro zemědělství a mezi Brnem, Kuřimí a Blanskem, kde má svoji historickou tradici průmysl.

Nejvýznamnější dopravní infrastrukturu v kraji představuje dálnice D1 (Praha – Brno – Ostrava) a na ní v Brně navazující dálnice D2 (Brno – Bratislava). Územím Jihomoravského kraje prochází I. tranzitní železniční koridor (Děčín – Praha – Brno – Břeclav) a II. tranzitní železniční koridor (Břeclav – Přerov – Petrovice u Karviné; Přerov – Česká Třebová). Výrazně dopravní obslužnost zlepšuje Integrovaný dopravní systém Jihomoravského kraje.

V nezaměstnanosti dosahuje Jihomoravský kraj mezi kraji ČR 4. nejvyšší hodnotu u podílu nezaměstnaných osob a 3. nejvyšší hodnotu u počtu uchazečů na 1 VPM. Nabídka volných míst pro absolventy dlouhodobě nestačí k uspokojení poptávky mladých lidí po zaměstnání, nemluvě o oboru, který vystudovali. V porovnání s ostatními kraji ČR má mezi uchazeči o zaměstnání Jihomoravský kraj nejvyšší hodnoty v případě VŠ vzdělaných (2. nejvyšší podíl na všech uchazečích), dlouhodobě nezaměstnaných (4. nejvyšší podíl) a absolventů a mladistvých (5. nejvyšší podíl). Vyšší podíl nezaměstnaných osob vykazují okresy Hodonín a Znojmo. Naopak podíl nezaměstnaných osob do 5 % vykazaly obvody Slavkov u Brna, Šlapanice, Židlochovice, Vyškov, Kuřim a Blansko.

V aktualizované Analýze sociálně vyloučených lokalit v ČR z roku 2015 bylo v Jihomoravském kraji lokalizováno celkem 28 sociálně vyloučených lokalit, které se nacházejí ve 12 obcích (městech). Nejvíce lokalit bylo identifikováno v Brně.

V JMK došlo v posledních letech, stejně jako v celé ČR, k nárůstu počtu cizinců, kdy k 31. 12. 2014 pobývalo 38,6 tis. evidovaných cizinců. Nejčastěji jsou zastoupeni cizinci z Ukrajiny (9,3 tis. na konci roku 2014) a Vietnamu (4,5 tis.).

B.2 PROBLÉMOVÁ ANALÝZA - HLAVNÍ ODVĚTVOVÉ A ÚZEMNÍ DISPARITY KRAJE

Jihomoravský kraj představuje **heterogenní území**, a to v několika aspektech. Za prvé je možné hovořit o rozdílech mezi městem Brnem, jeho těsnějším zázemím a zbytkem kraje (tj. urbánní versus rurální prostor, resp. město versus venkov). Za druhé lze identifikovat rozdíly mezi průmyslovým severem kraje a zemědělským jihem. Za třetí je patrná též rozdílnost mezi dopravně dostupnými regiony a odlehlejšími a dopravně méně dostupnými oblastmi.

Územní disproporci mezi severní a centrální částí kraje a jihovýchodní, jižní a jihozápadní částí kraje odráží vymezení **znevýhodněných území kraje**. Strategie rozvoje Jihomoravského kraje 2020 mezi ně zařazuje 9 správních obvodů obcí s rozšířenou působností, a to Břeclav, Bučovice, Hodonín, Ivančice, Kyjov, Mikulov, Moravský Krumlov, Veselí nad Moravou a Znojmo. Znevýhodněné části kraje jsou chápány široce jako množina regionů zasažených různými problémy a „znevýhodněními“. Zahrnují tedy regiony strukturálně postižené, hospodářsky slabé či výrazně periferní.

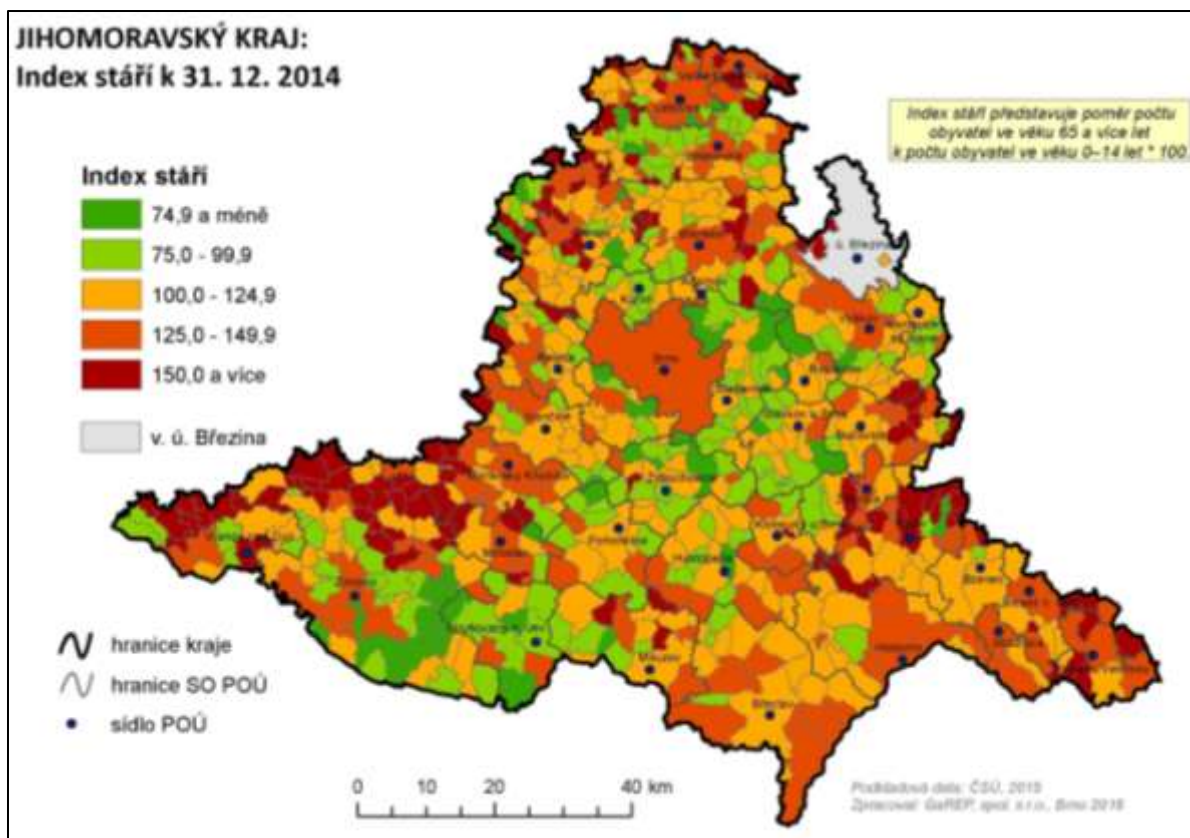

Obr. 20: Znevýhodněná území Jihomoravského kraje

Pramen: Integrovaný plán rozvoje znevýhodněných území JMK, Jihomoravský kraj, 2014

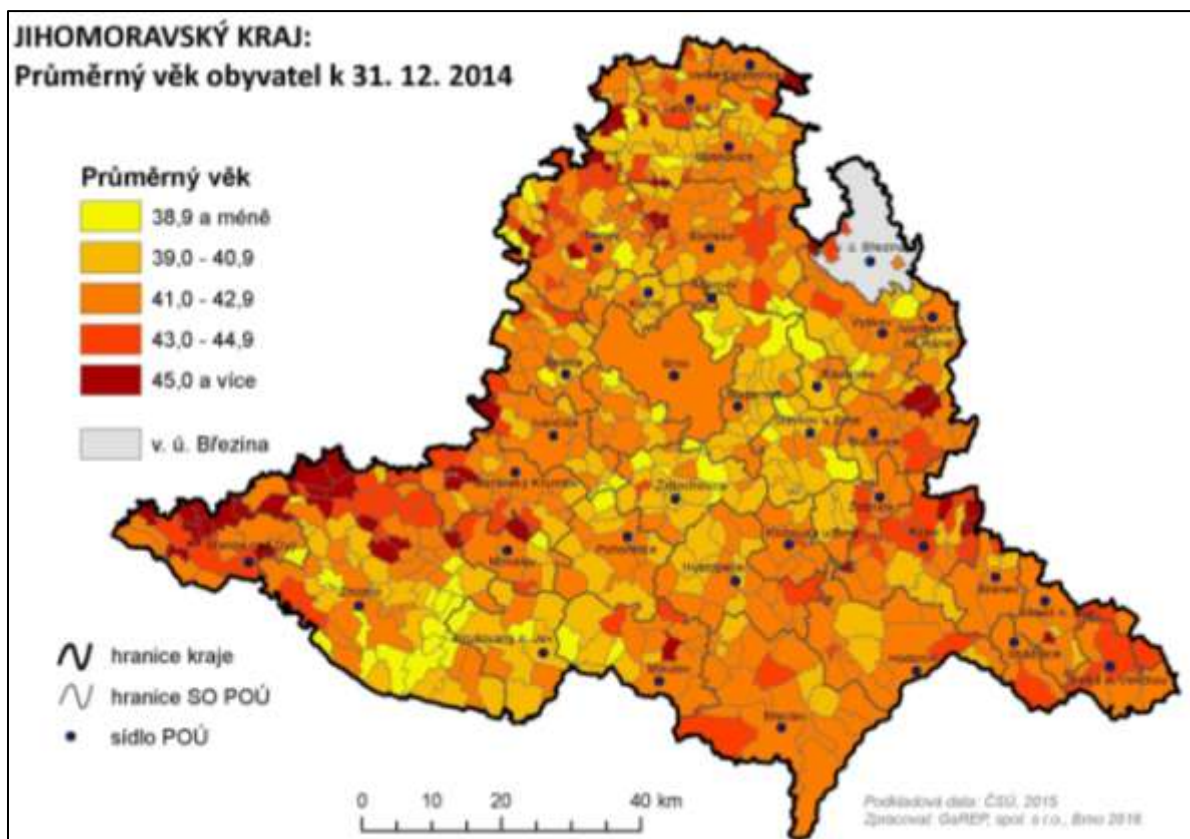
V následujícím textu jsou graficky znázorněny a z pohledu správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem okomentovány územní disparity kraje v oblasti lidských zdrojů. U většiny hodnocených socioekonomických jevů je poměrně zřetelně vidět **horší situace právě ve znevýhodněných územích kraje**.

V případě **indexu stáří** je patrná koncentrace staršího obyvatelstva při hranicích Jihomoravského kraje, zejména správní obvody POÚ (Vranov nad Dyjí, sever Znojma, Moravský Krumlov, Miroslav, Letovice, Velké Opatovice, Bučovice, Ždánice, Kyjov, Veselí nad Moravou, Strážnice, Velká nad Veličkou). Naopak nejmladší obyvatelstvo lze identifikovat v těsném zázemí města Brna (SO POÚ Šlapanice a Kuřim) a dále pak spíše jižním směrem od Brna (SO POÚ Židlochovice, Pohořelice, Slavkov u Brna, Hrušovany nad Jevišovkou). V podstatě téměř totožné prostorové vzorce vykazuje **průměrný věk**.

Obr. 21: Index stáří v obcích Jihomoravského kraje k 31. 12. 2014

Pramen: Český statistický úřad, 2015

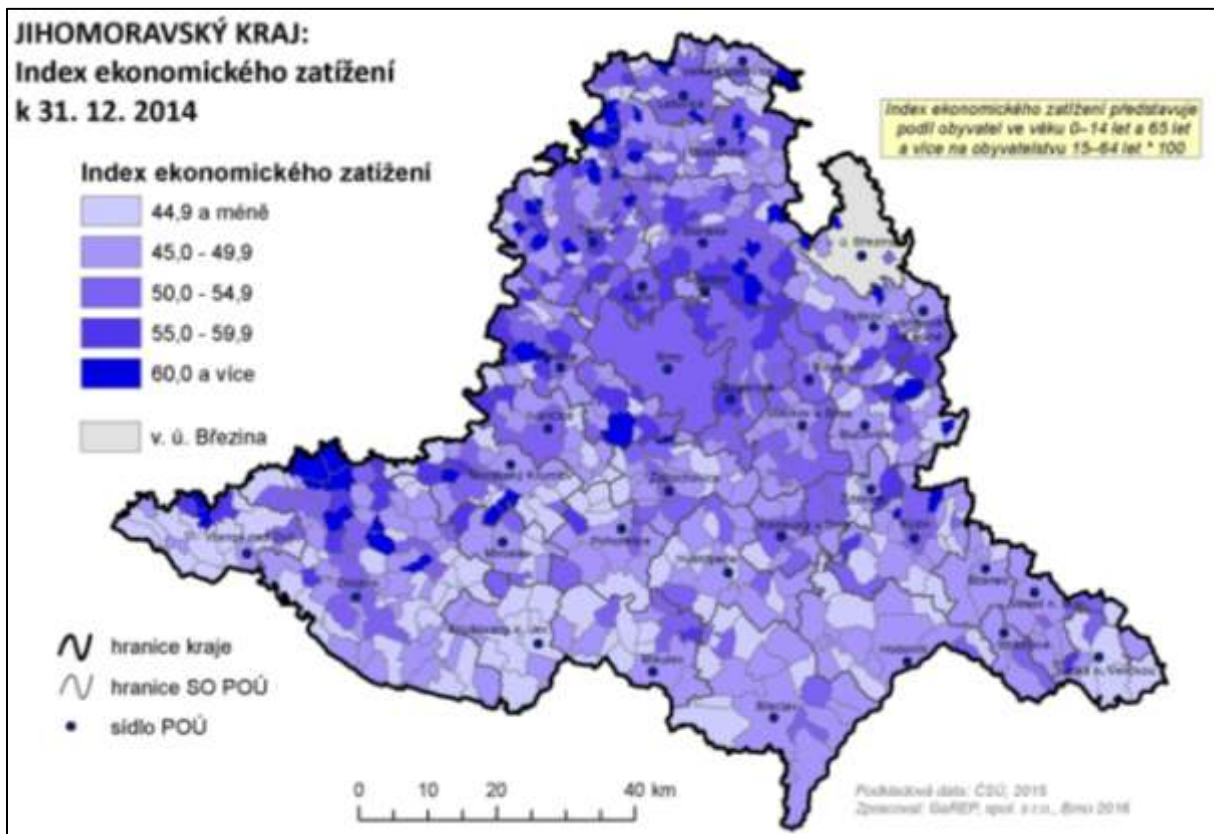

Obr. 22: Průměrný věk obyvatel v obcích Jihomoravského kraje k 31. 12. 2014

Pramen: Český statistický úřad, 2015

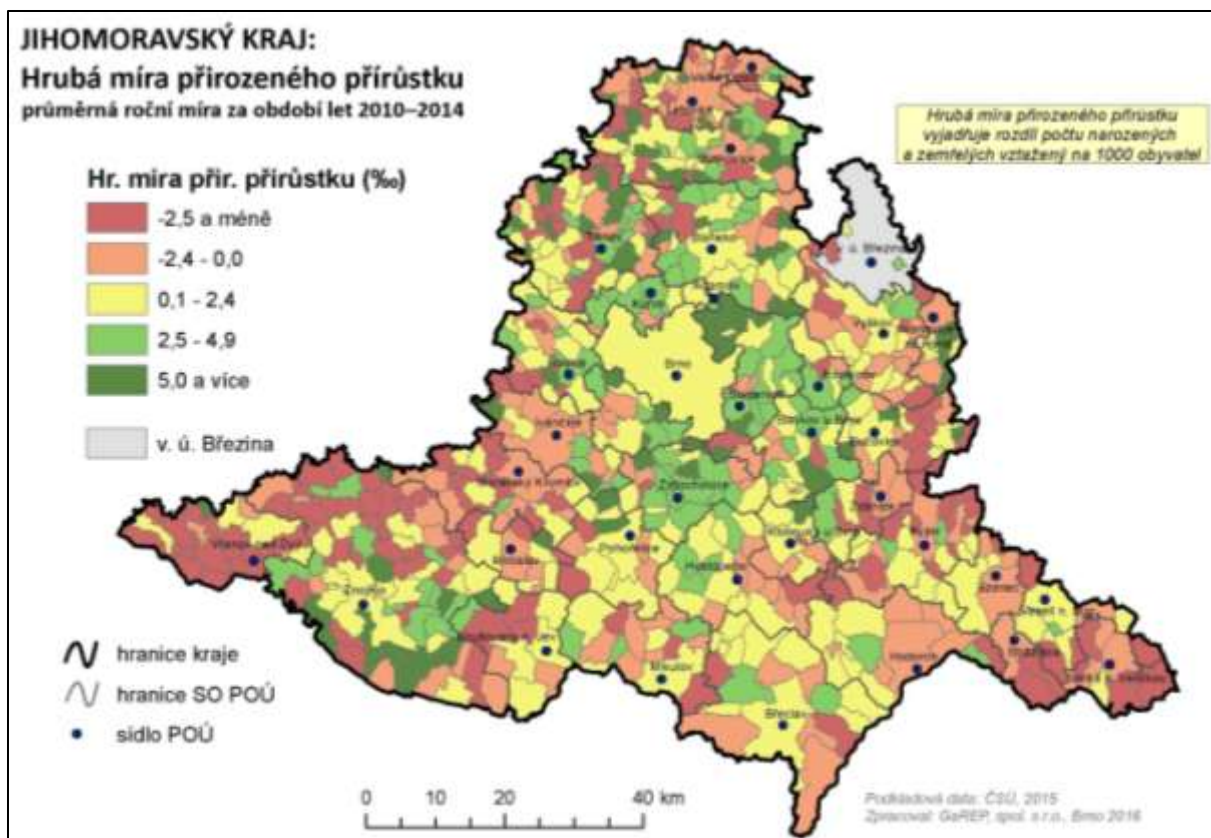
Z rozložení předproduktivního a poproduktivního obyvatelstva vyplývají také hodnoty **indexu závislosti I a II**. Nejvyšší hodnoty indexu závislosti I (týká se dětské složky) byly zaznamenány v zázemí města Brna, tj. SO POÚ Šlapanice a Kuřim, obecně v severní části kraje a v blízkosti města Znojma. Ve všech zmíněných případech se jedná o suburbanizační oblasti, které jsou typické vyššími podíly dětské složky na obyvatelstvu. Prostorové rozložení indexu závislosti II se shoduje s prostorovými vzorci indexu stáří a průměrného věku (tj. při hranicích Jihomoravského kraje). Určitou syntézou indexů závislosti I a II je **index ekonomického zatížení**, který představuje podíl neproduktivního a produktivního obyvatelstva. Výrazně se projevuje severojižní rozdělení kraje, kdy v severní části jsou hodnoty vyšší (SO POÚ Šlapanice, Kuřim, Blansko, Rosice, Tišnov, Boskovice, Letovice, Velké Opatovice). Je však třeba brát v potaz již uváděný rozdíl mezi oblastmi suburbanizace na jedné straně (ek. zatížení představují zejména děti) a při hranicích kraje (ek. zatížení představují zejména senioři).

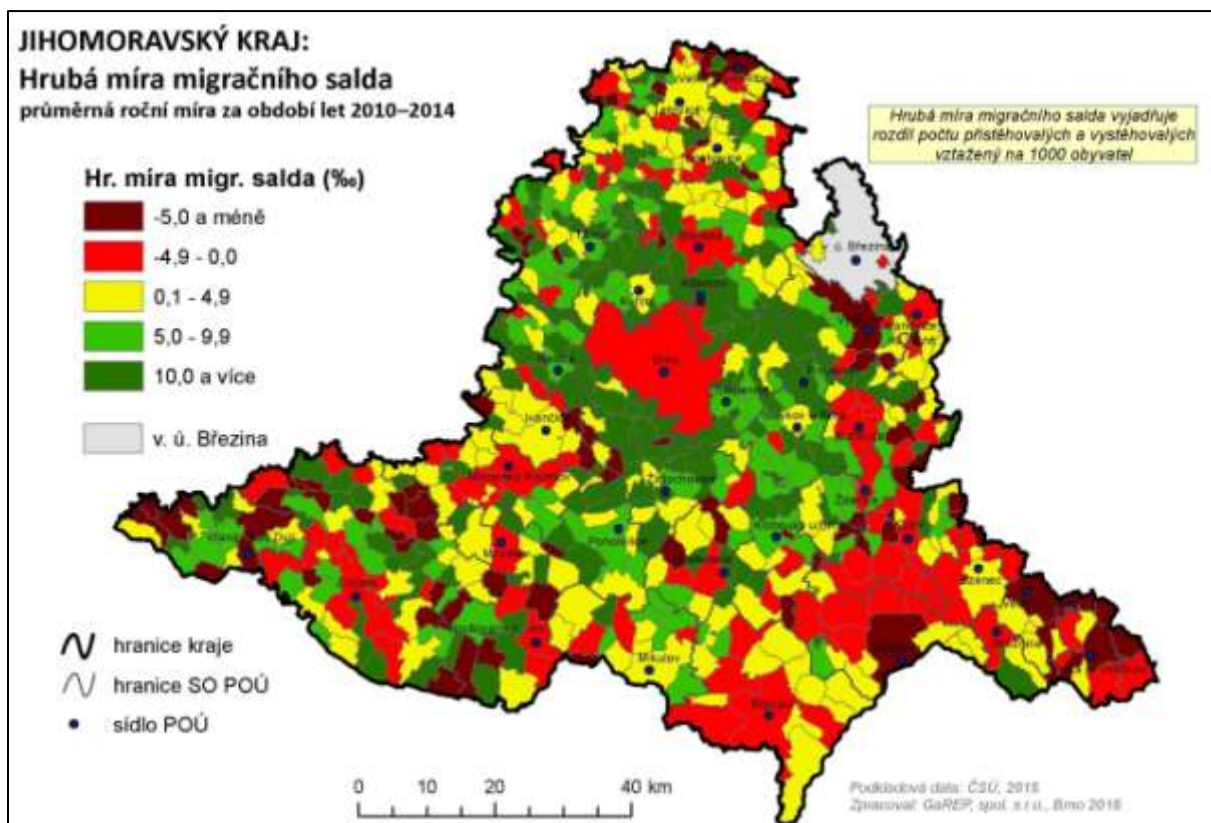
Obr. 23: Index ekonomického zatížení v obcích Jihomoravského kraje k 31. 12. 2014

Pramen: Český statistický úřad, 2015

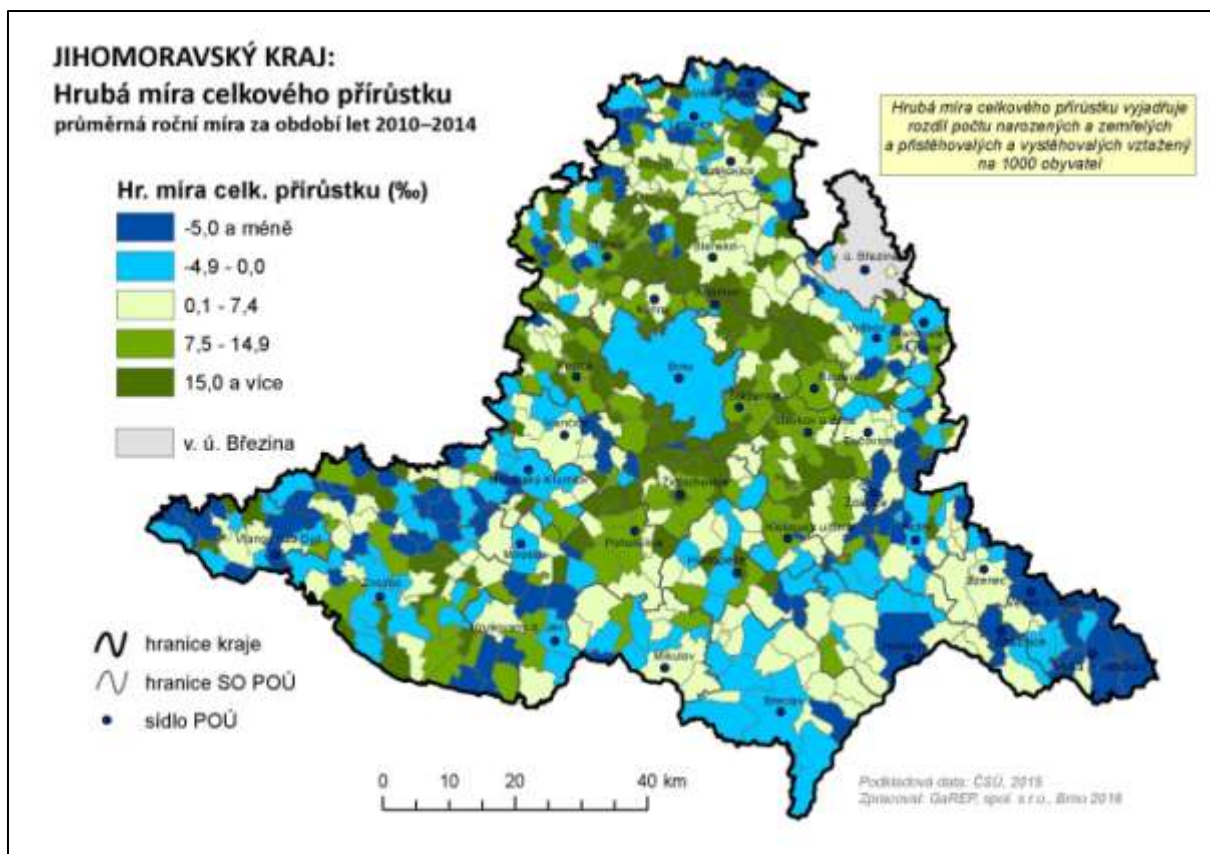
Podstatná z hlediska budoucího vývoje počtu obyvatel (a tím i pracovní síly) je změna počtu obyvatel jak přirozeným způsobem, tak migrací. Nejvyšší kladné hodnoty **přirozeného přírůstku** byly evidovány v oblastech suburbanizace neboli v brněnské aglomeraci, tj. SO POÚ Šlapanice, Kuřim, Adamov, Rosice, Židlochovice, Slavkov u Brna. Dále pak v menší míře zázemí města Znojma. Naopak výrazný záporný přirozený přírůstek se váže k hraničním oblastem kraje, zejména SO POÚ Vranov nad Dyjí, sever Znojma, Moravský Krumlov, Ždánice, Strážnice, Veselí nad Moravou a Velká nad Veličkou. Podobný prostorový vzorec vykazuje **migrační saldo**, kde se ještě výrazněji projevuje brněnská aglomerace, která je migračně velmi atraktivní, zatímco odliv obyvatel se koncentroval především do SO POÚ Břeclav, Hodonín, Kyjov, Bzenec, Veselí nad Moravou a Velká nad Veličkou. Syntéza v podobě **celkového přírůstku** zřetelně ukazuje oblasti nárůstu počtu obyvatel (brněnská aglomerace + SO POÚ Blansko a Boskovice). Regiony, v nichž se počet obyvatel snižuje, se nacházejí na Znojmsku (SO POÚ Vranov nad Dyjí, sever Znojma, Moravský Krumlov), dále pak SO POÚ Letovice a Velké Opatovice a SO POÚ Břeclav a hodonínský okres.

Obr. 24: Hrubá míra přirozeného přírůstku v obcích Jihomoravského kraje v letech 2010–2014
 Pramen: Český statistický úřad, 2015

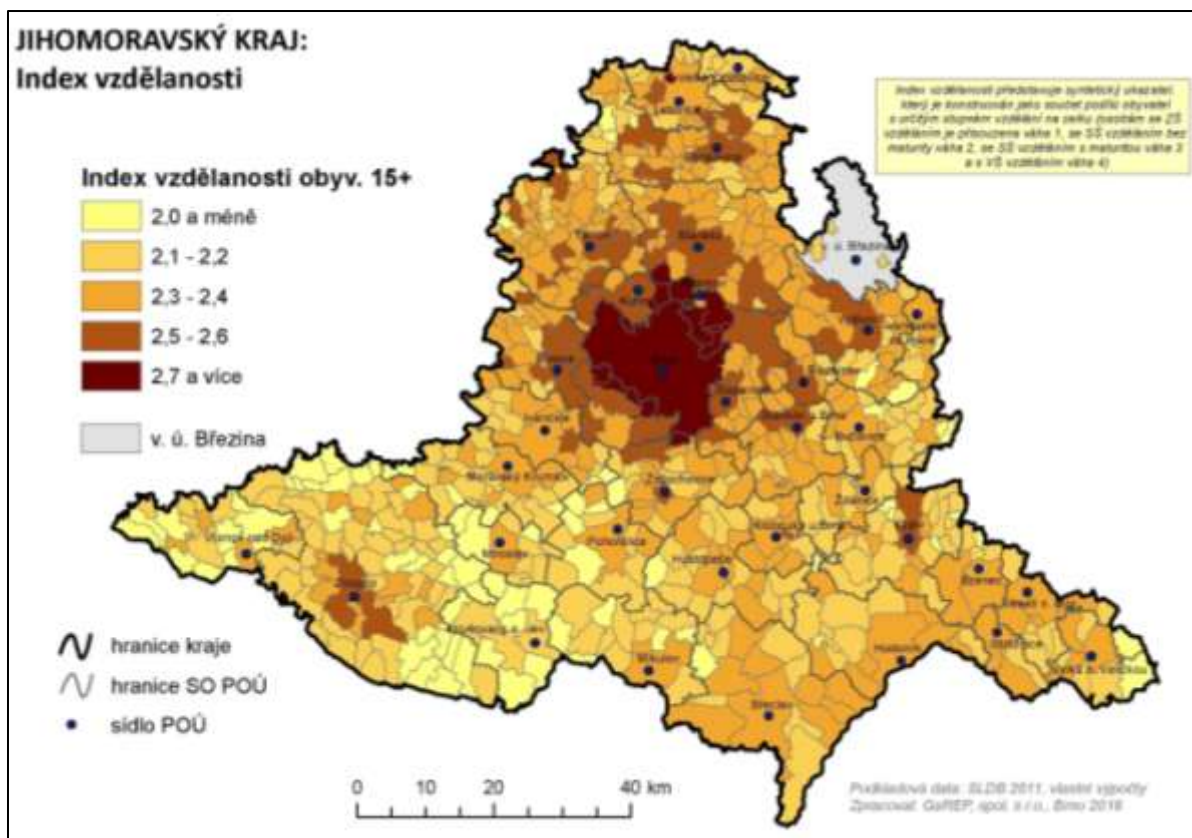
Obr. 25: Hrubá míra migračního salda v obcích Jihomoravského kraje v letech 2010–2014
 Pramen: Český statistický úřad, 2015

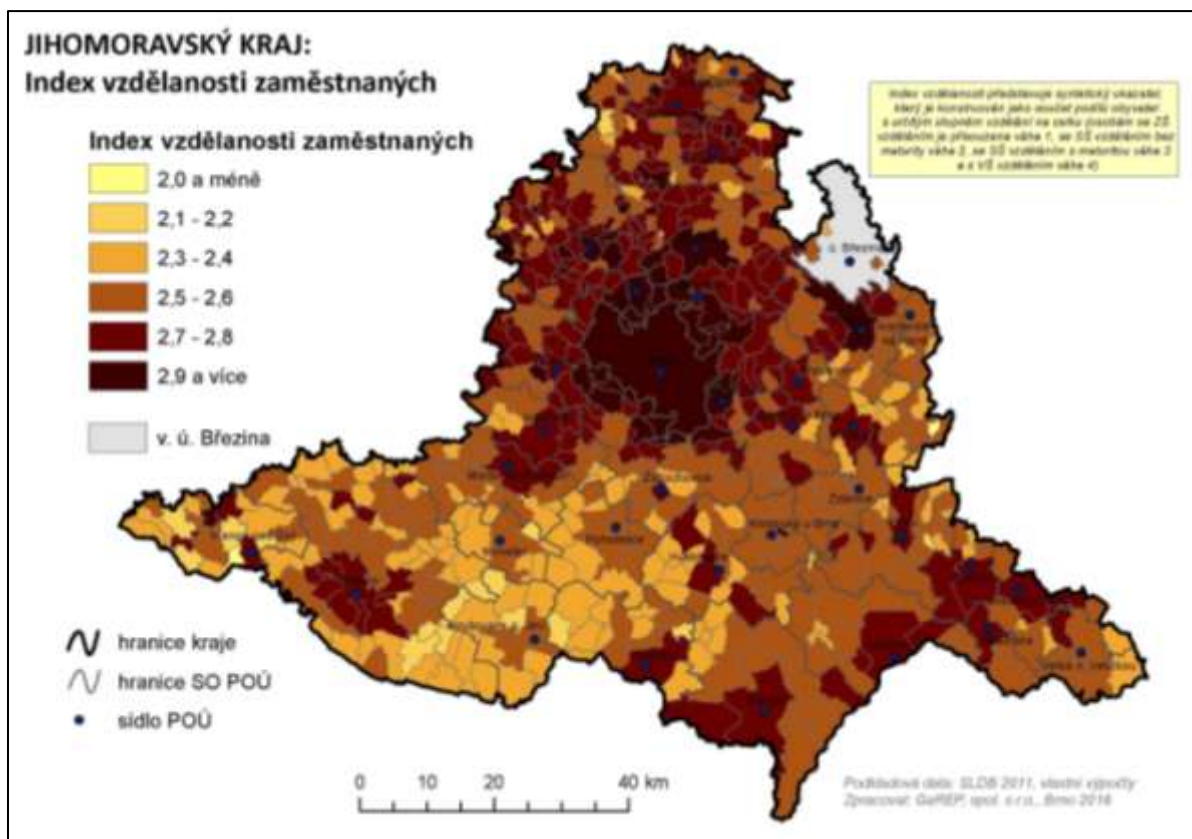
Obr. 26: Hrubá míra celkového přírůstku v obcích Jihomoravského kraje za období let 2010–2014

Pramen: Český statistický úřad, 2015

Klíčovým aspektem pro rozvoj lidských zdrojů je vzdělanost, kterou lze vyjádřit pomocí **indexu vzdělanosti**. Ten je velmi výrazně nejvyšší ve městě Brně a v jeho nejtěsnějším zázemí (SO POÚ Šlapanice, Kuřim), vyšších hodnot ale také dosahuje v celé brněnské aglomeraci (tj. SO POÚ Rosice, Tišnov, Adamov, Blansko, Rousínov a Vyškov). Obecně vyšší hodnoty byly vykázané v severní polovině kraje. V podstatě tytéž prostorové vzorce byly identifikovány u **indexu vzdělanosti zaměstnaných osob**. Vzdělanost zaměstnaných je vždy vyšší než vzdělanost obyvatelstva ve věku 15 let a více, protože nejsou zahrnuti senioři, žáci a studenti a nezaměstnaní (všechny tyto skupiny mají dlouhodobě nižší vzdělanost).

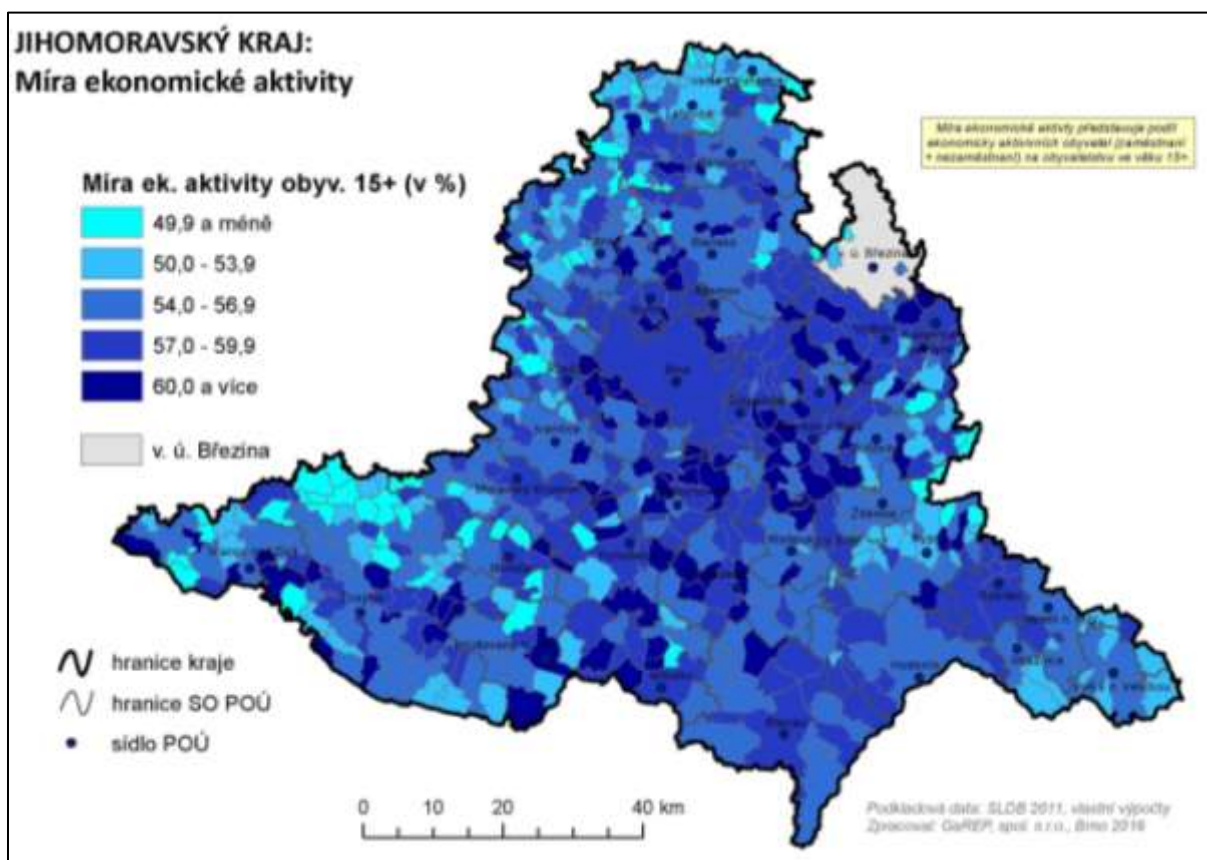

Obr. 27: Index vzdělanosti obyvatelstva ve věku 15 let a více v obcích JMK k 26. 3. 2011
Pramen: Český statistický úřad – SLDB 2011

Obr. 28: Index vzdělanosti zaměstnaného obyvatelstva v obcích JMK k 26. 3. 2011
Pramen: Český statistický úřad – SLDB 2011

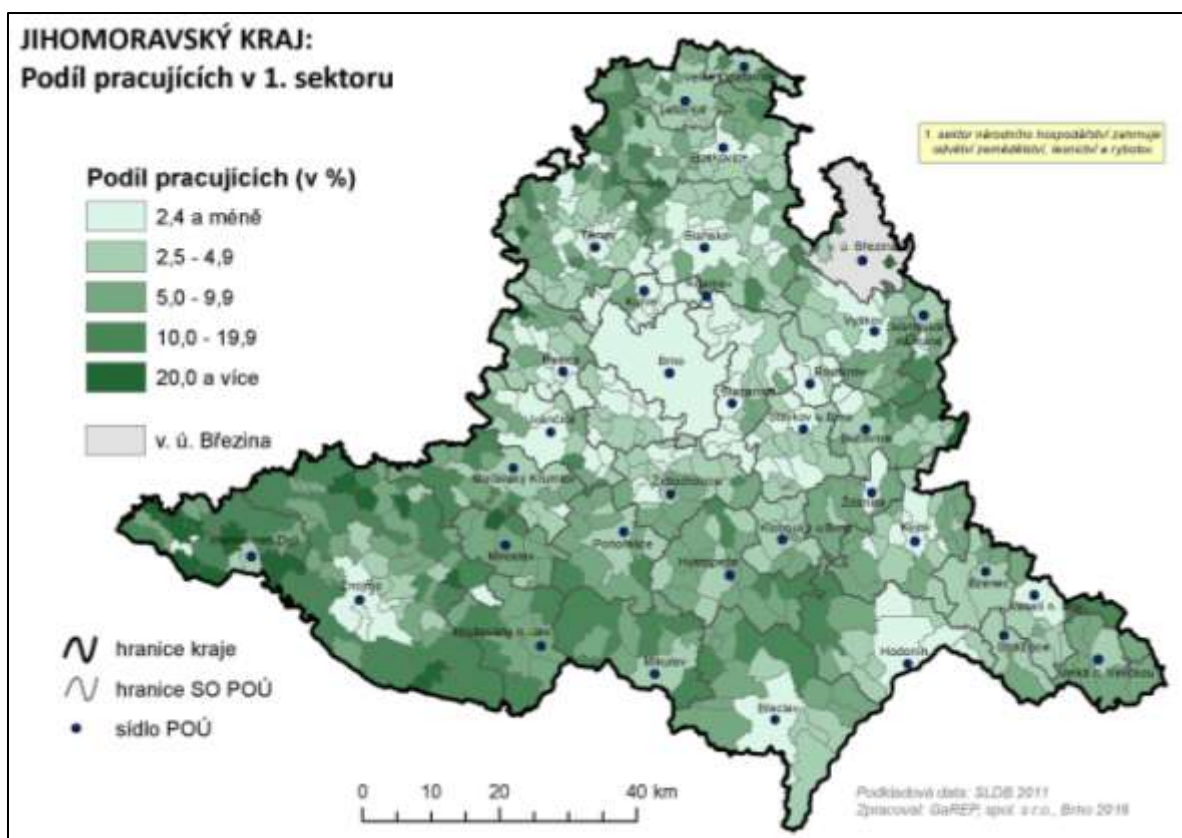
Úvodním ukazatelem v ekonomické oblasti je **míra ekonomické aktivity** obyvatelstva ve věku 15 let a více. I v tomto případě se opět projevují regiony v blízkosti krajské hranice, kde je ekonomická aktivita nižší (SO POÚ Vranov nad Dyjí, sever Znojma, západ Tišnova, Letovice, Velké Opatovice, Kyjov, Velká nad Veličkou).

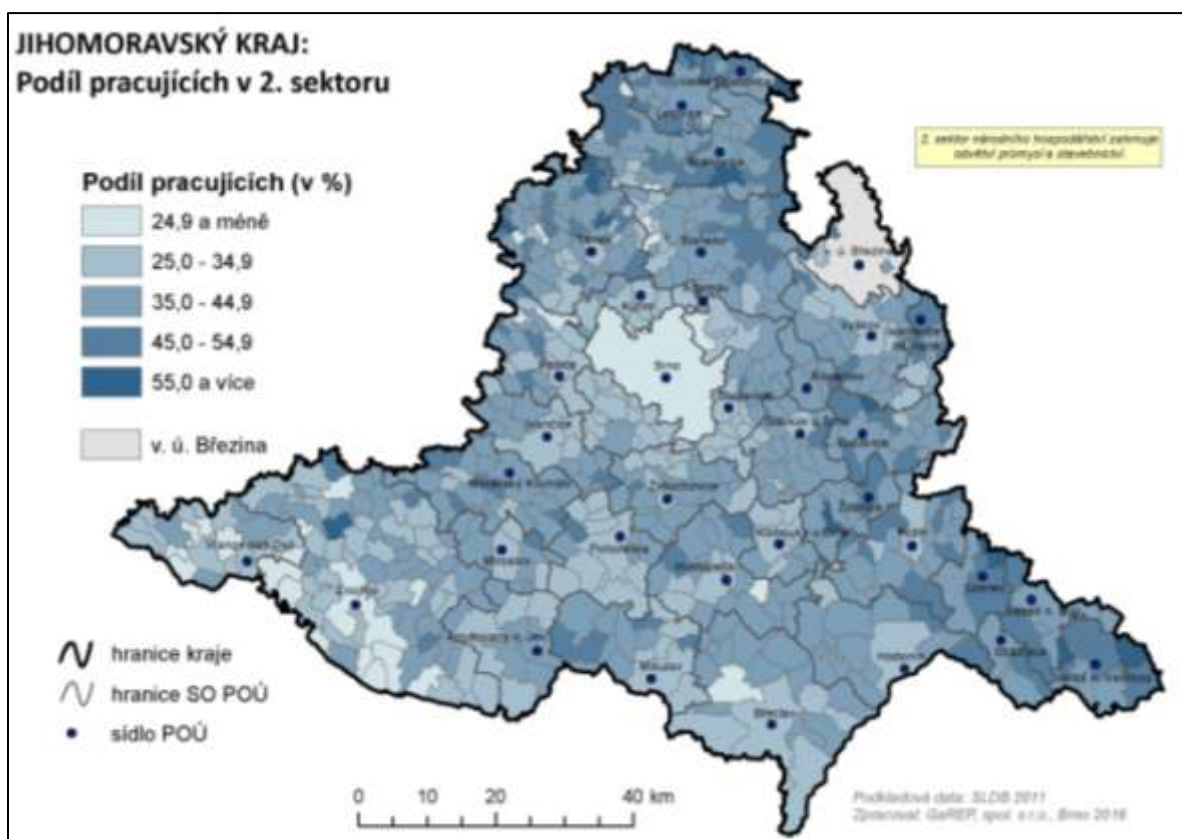
Obr. 29: Míra ekonomické aktivity obyvatelstva ve věku 15 let a více v obcích Jihomoravského kraje k 26. 3. 2011

Pramen: Český statistický úřad – SLDB 2011

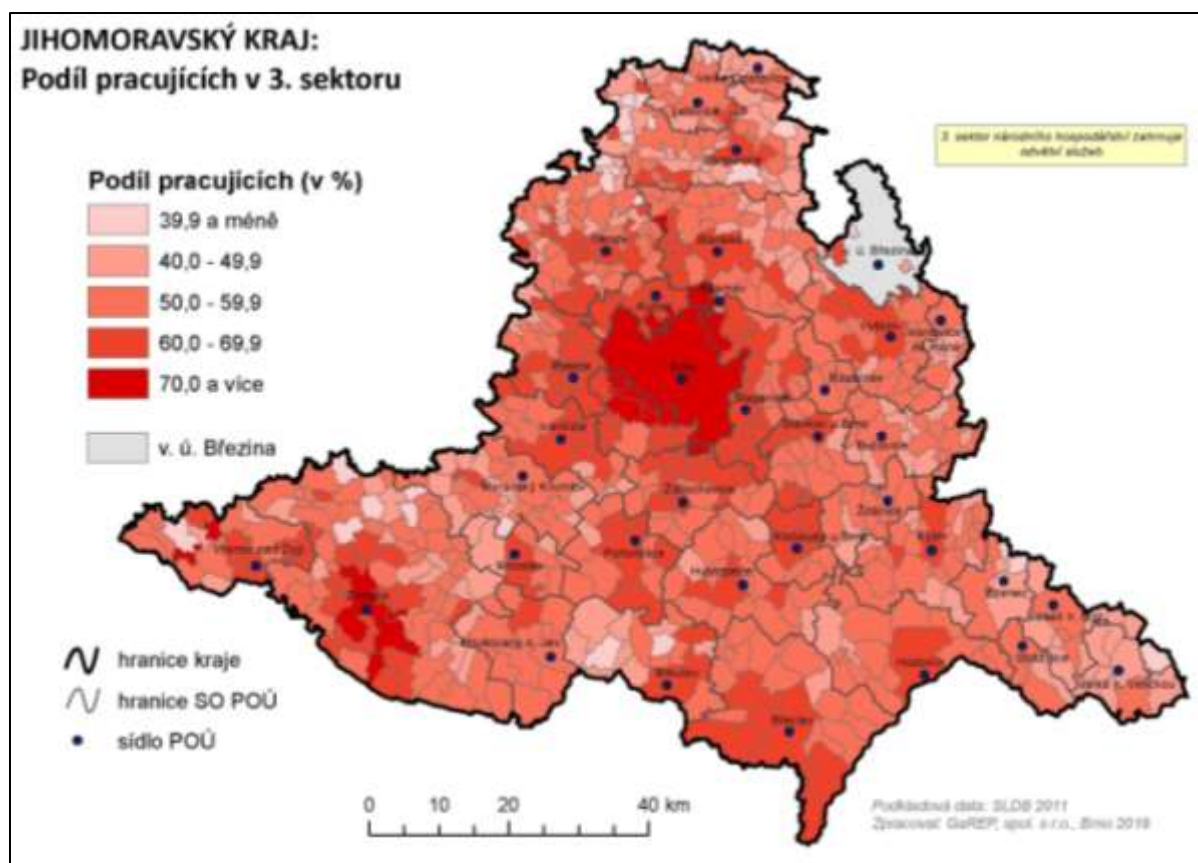
Územní disparity se projevují také v sektorech národního hospodářství. **Pracovníci I. sektoru** ekonomiky (zemědělství, lesnictví a rybolov) se koncentrují především v jižních částech kraje (především SO POÚ Vranov nad Dyjí, Znojmo, Miroslav, Hrušovany nad Jevišovkou, Mikulov, Břeclav, Hodonín, Strážnice, Veselí nad Moravou a Velká nad Veličkou) a částečně i v severním výběžku kraje (SO POÚ Letovice, Velké Opatovice). **Pracovníci II. sektoru** ekonomiky (průmysl a stavebnictví) jsou v Jihomoravském kraji rovnoměrněji rozmístěny (výjimku představuje město Brno jakožto centrum služeb). Mírně vyšší hodnoty vykazují obvody POÚ severně od Brna (Tišnov, Blansko, Boskovice, Letovice, Velké Opatovice). **Pracovníci III. sektoru** ekonomiky se výrazně koncentrují ve městě Brně a jeho nejbližším zázemí (SO POÚ Šlapanice, Kuřim) a v dalších populačně velkých městech na území kraje.

Obr. 30: Zaměstnaní v I. sektoru ekonomiky v obcích Jihomoravského kraje k 26. 3. 2011
Pramen: Český statistický úřad – SLDB 2011

Obr. 31: Zaměstnaní ve II. sektoru ekonomiky v obcích Jihomoravského kraje k 26. 3. 2011
Pramen: Český statistický úřad – SLDB 2011

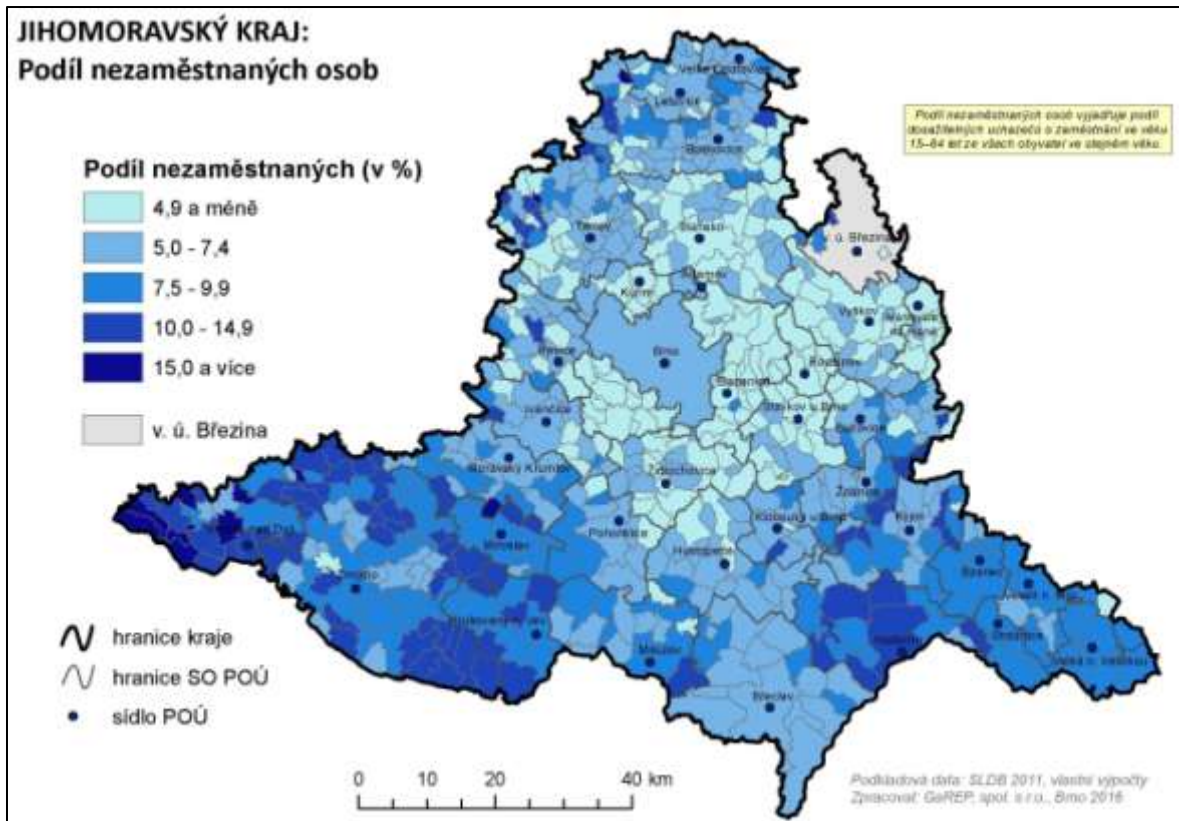

Obr. 32: Zaměstnaní ve III. sektoru ekonomiky v obcích Jihomoravského kraje k 26. 3. 2011

Pramen: Český statistický úřad – SLDB 2011

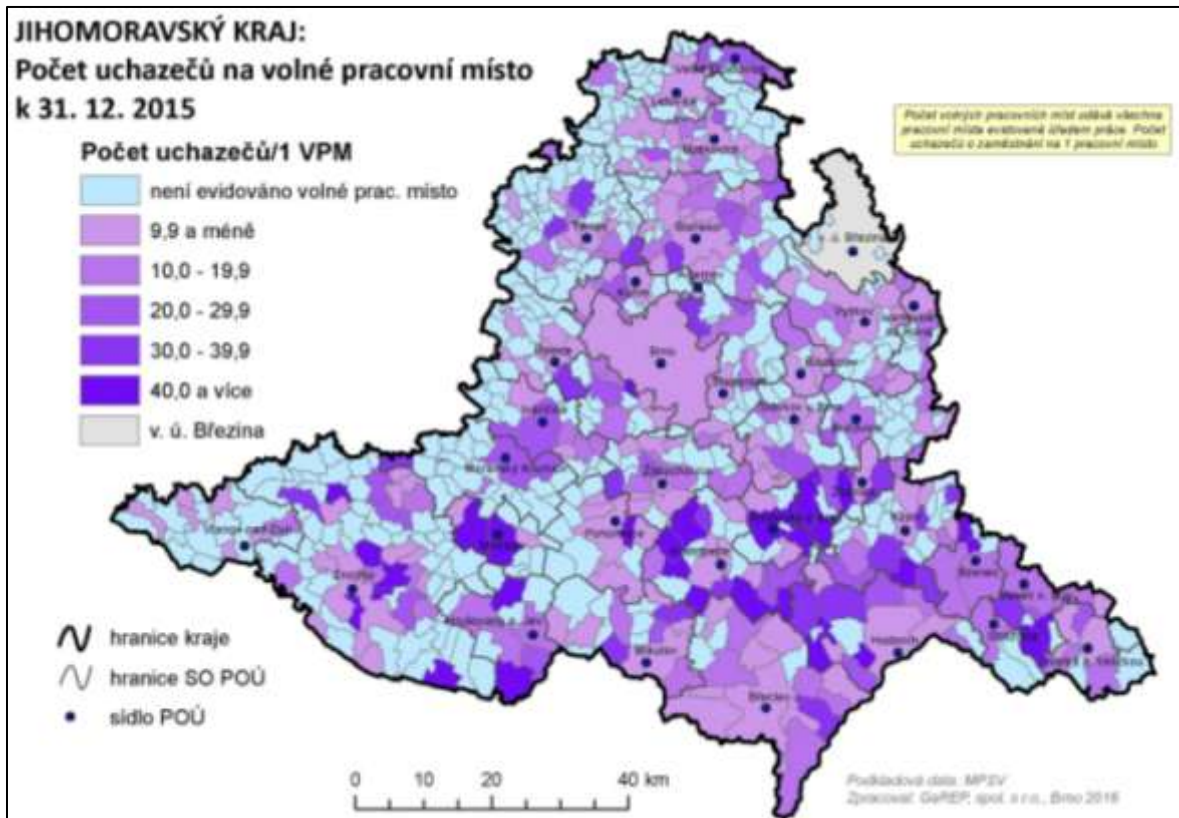
Co se týká **nezaměstnanosti**, lze Jihomoravský kraj rozdělit na severní, střední a jižní část. Nejnižší nezaměstnanost vykazuje střední část (přesněji středo-východní část) kraje, zejména díky městu Brnu, přítomnosti vzdělané pracovní síly a dobrého dopravního spojení. Konkrétně se jedná o správní obvody POÚ Šlapanice, Kuřim, Židlochovice, Adamov, Blansko, Slavkov u Brna, Rousínov, Vyškov a Ivanovice na Hané). Severní část (přesněji severozápadní část) kraje s relativně průměrnou nezaměstnaností představují SO ORP Tišnov, Boskovice, Letovice a Velké Opatovice. Nejvyšší nezaměstnanost je koncentrována do jižních částí kraje, zejména do jihozápadní části (SO POÚ Vranov nad Dyjí, Znojmo, Hrušovany nad Jevišovkou a Miroslav) a do jihovýchodní části (SO Hodonín, Bzenec, Strážnice, Veselí nad Moravou a Velká nad Veličkou).

Prostorové rozložení **počtu uchazečů o zaměstnání na 1 volné pracovní místo** je silně ovlivněno skutečností, kdy zhruba v polovině obcí nebyla evidována žádná volná pracovní místa. V případě území, kde nějaká volná pracovní místa zaznamenána byla, se vyšší počet uchazečů na 1 VPM vyskytoval v jihovýchodní části kraje (SO POÚ Klobouky u Brna, Hustopeče, Ždánice, Kyjov, Bzenec, Hodonín) a částečně i v jihozápadních částech kraje (SO POÚ Miroslav, Hrušovany nad Jevišovkou).

Obr. 33: Podíl nezaměstnaných osob v obcích Jihomoravského kraje k 31. 12. 2015

Pramen: Integrovaný portál MPSV (2016): Statistika nezaměstnanosti

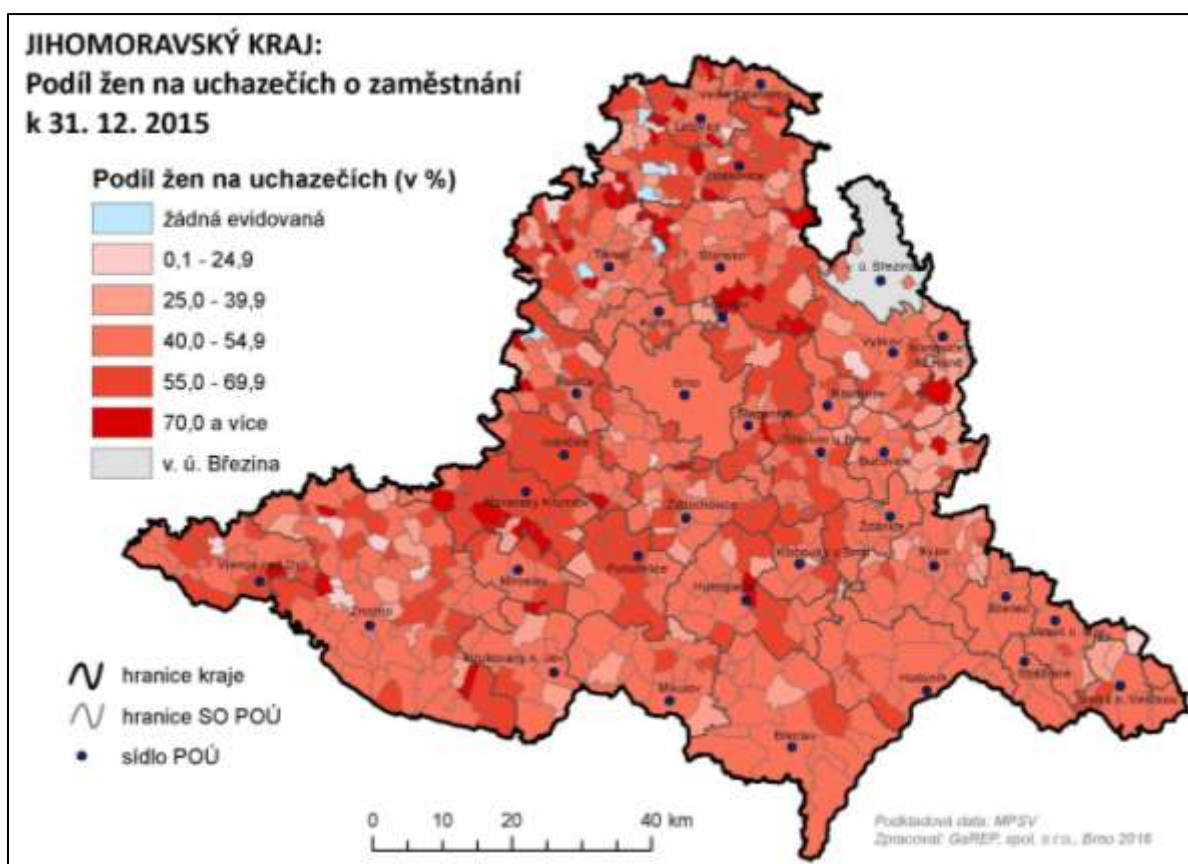

Obr. 34: Počet uchazečů o zaměstnání připadající na jedno volné pracovní místo v obcích Jihomoravského kraje k 31. 12. 2015

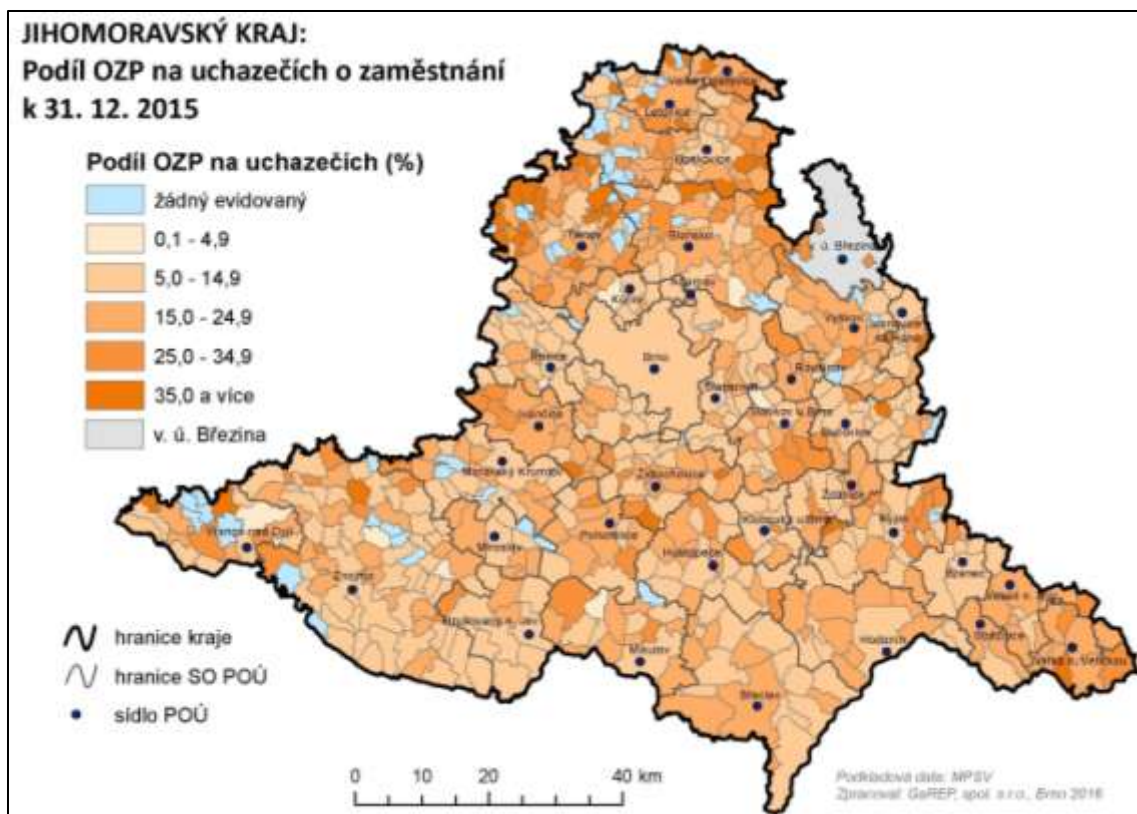
Pramen: Integrovaný portál MPSV (2016): Statistika nezaměstnanosti

Mezi skupiny uchazečů o zaměstnání **se zvýšenou péčí při zprostředkování zaměstnání** patří zejména osoby ve věku nad 55 let, ženy, osoby zdravotně postižené, dlouhodobě nezaměstnaní, lidé se základním vzděláním a absolventi a mladiství. Vyšší **podíl žen mezi nezaměstnanými** vykazuje širší zázemí města Brna (tj. SO POÚ Moravský Krumlov, Ivančice, Šlapanice, Tišnov, Pohořelice) a severní část kraje (tj. SO POÚ Boskovice, Letovice, Velké Opatovice). **Podíl osob se zdravotním postižením mezi nezaměstnanými** je dlouhodobě vysoký v severní části kraje (tj. SO POÚ Tišnov, Blansko, Boskovice, Letovice, Velké Opatovice). **Podíl dlouhodobě nezaměstnaných osob** (v evidenci vedených více než rok) byl vyšší především při hranicích Jihomoravského kraje a v jeho severní části (to do jisté míry koreluje s podílem nezaměstnaných osob se zdravotním postižením). V případě **podílu osob se základním vzděláním na nezaměstnaných** nelze vysledovat výrazně zřetelný prostorový vzorec, v menší míře je však možné konstatovat vyšší hodnoty při hranicích kraje. **Podíl absolventů a mladistvých mezi uchazeči o zaměstnání** je vyšší zejména v jižní části kraje (tj. SO POÚ Miroslav, Hrušovany nad Jevišovkou, Pohořelice, Mikulov, Břeclav, Hodonín, Bzenec, Strážnice, Veselí nad Moravou).

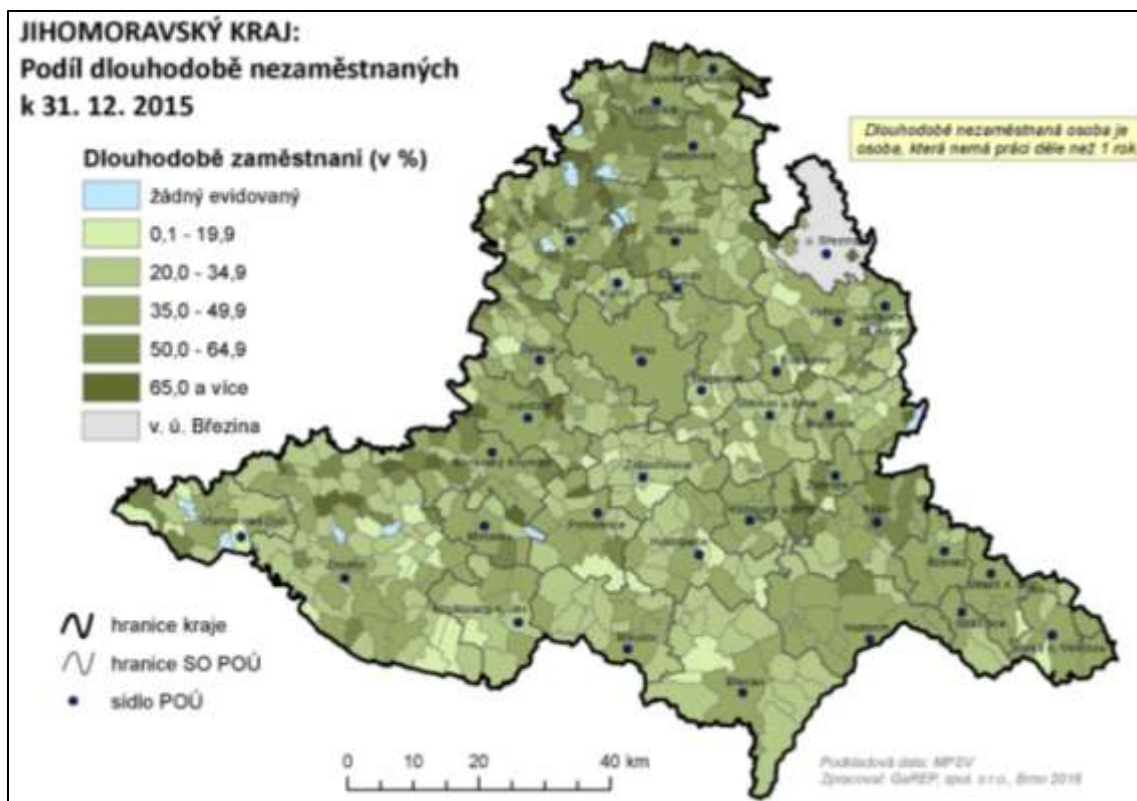

Obr. 35: Podíl žen na uchazečích o zaměstnání v obcích Jihomoravského kraje k 31. 12. 2015
 Pramen: Ministerstvo práce a sociálních věcí (2016): GIS prostorová analýza – prosinec 2015

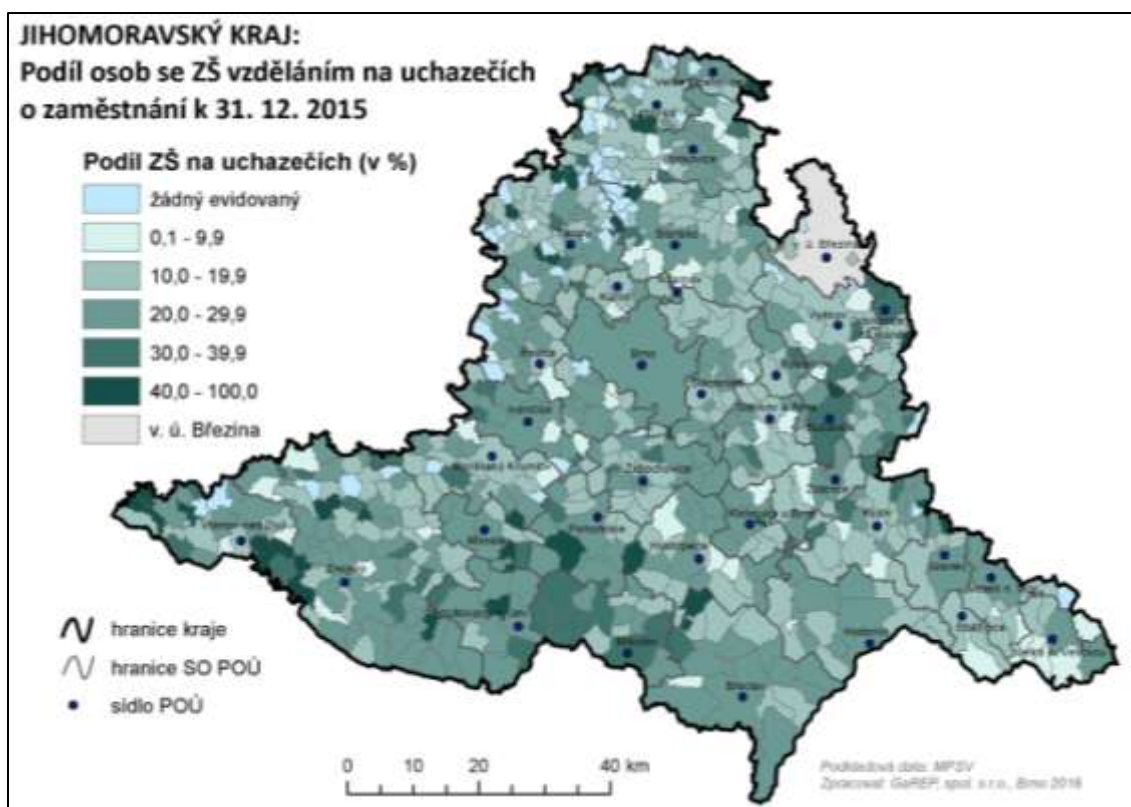
Obr. 36: Podíl osob zdravotně postižených na uchazečích o zaměstnání v obcích Jihomoravského kraje k 31. 12. 2015

Pramen: Ministerstvo práce a sociálních věcí (2016): GIS prostorová analýza – prosinec 2015

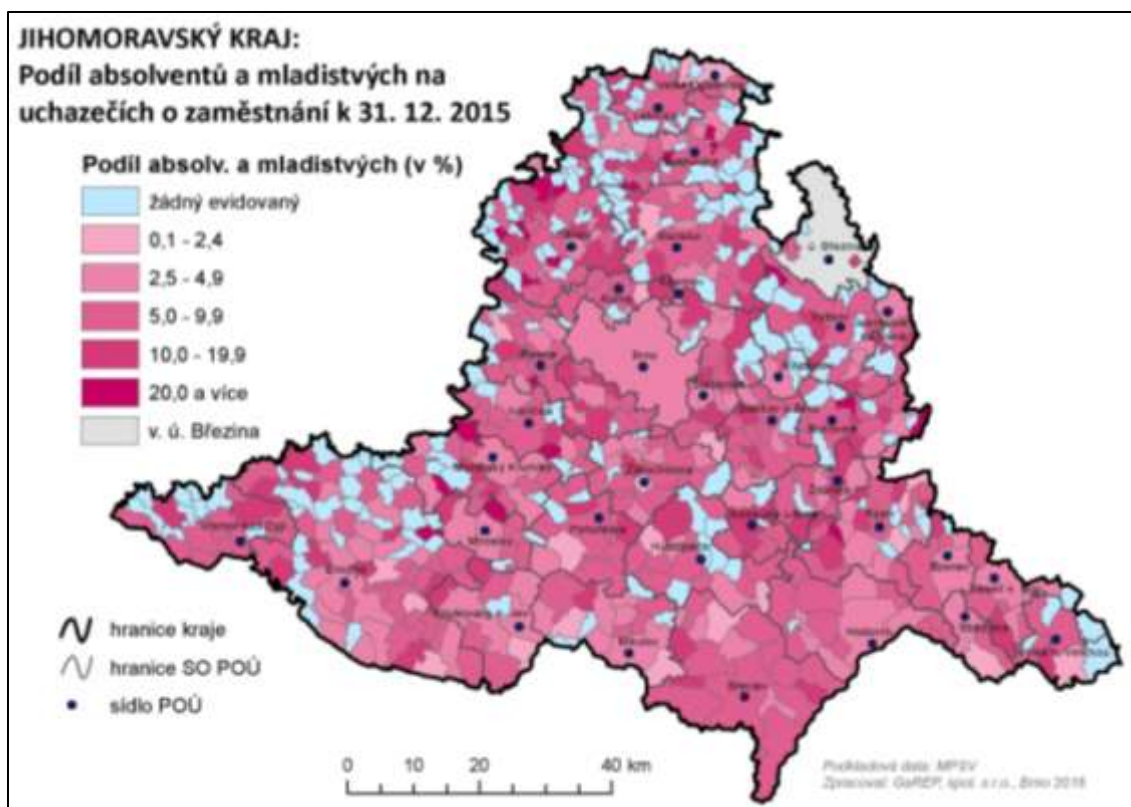
Obr. 37: Podíl dlouhodobě nezaměstnaných na uchazečích o zaměstnání v obcích Jihomoravského kraje k 31. 12. 2015

Pramen: Ministerstvo práce a sociálních věcí (2016): GIS prostorová analýza – prosinec 2015

Obr. 38: Podíl osob s nejvýše základním vzděláním na uchazečích o zaměstnání v obcích Jihomoravského kraje k 31. 12. 2015

Pramen: Ministerstvo práce a sociálních věcí (2016); GIS prostorová analýza – prosinec 2015

Obr. 39: Podíl absolventů a mladistvých na uchazečích o zaměstnání v obcích Jihomoravského kraje k 31. 12. 2015

Pramen: Ministerstvo práce a sociálních věcí (2016); GIS prostorová analýza – prosinec 2015

B.3 SWOT ANALÝZA

S – SILNÉ STRÁNKY	W – SLABÉ STRÁNKY
S.1 Stabilní růst počtu obyvatel	W.1 Nadprůměrný index stáří
S.2 Migrační atraktivita města Brna a nejbližšího okolí	W.2 Stárnutí populace
S.3 Nadprůměrný index vzdělanosti	W.3 Úbytek obyvatel v perifernějších částech kraje
S.4 Brno jako univerzitní město národního významu	W.4 Snižování podílu ekonomicky aktivního obyvatelstva
S.5 Kvalitní síť středních škol	W.5 Relativně vysoká nezaměstnanost
S.6 Přítomnost druhého nejvýznamnějšího pólu růstu v České republice	W.6 Relativně vysoký podíl dlouhodobě nezaměstnaných
S.7 Vhodné podmínky pro rozvoj znalostní ekonomiky	W.7 Nedostatečná spolupráce mezi podniky a školami
S.8 Rozvinutá vědecko-výzkumná základna	W.8 Zhoršující se uplatnitelnost absolventů – kvalifikace neodpovídá potřebám trhu práce
S.9 Výrazný nárůst výzkumných kapacit firem	W.9 Značné územní disparity v rámci kraje (obyvatelstvo, nezaměstnanost)
S.10 Jihomoravský kraj relativně dobře čelil ekonomické recesi	W.10 Dlouhodobě neúspěšné řešení rozvojových problémů jižní části kraje
S.11 Rozvinutý průmysl v Brně a okolí	W.11 Špatná dopravní dostupnost okrajových částí kraje
S.12 Atraktivita kraje pro investory	W.12 Vysoký počet sociálně vyloučených lokalit a nárůst jejich počtu
S.13 Vyšší průměrná mzda ve srovnání s ostatními kraji	W.13 Neexistence komplexního přehledu vzdělávacích organizací, ani nabízených programů pro seniory
S.14 Velký počet středních podnikatelů s diverzifikovaným zaměřením	W.14 Nedostatečná kapacita U3V
S.15 Podpora talentovaných žáků a studentů	W.15 Omezená funkčnost monitoringu SRLZ
S.16 Křižovatka dálnic a železničních koridorů nadnárodního významu	W.16 Prohlubování ekonomické nerovnováhy mezi příspěvkovými organizacemi a nestátními neziskovými organizacemi.
S.17 Kvalitní integrovaný dopravní systém	
S.18 Výhodná poloha ve středu Evropy	
S.19 Kvalitní institucionální podpora rozvoje lidských zdrojů	
S.20 Koncepční přístup k řízení rozvoje lidských zdrojů	
S.21 Silný neziskový sektor	

O – PŘÍLEŽITOSTI	T – OHROŽENÍ
0.1 Evropské dotační prostředky pro rozvoj znalostní ekonomiky	T.1 Globální změny klimatu spojené se suchem a přívalem deště
0.2 Možnost účasti s přílehlými regiony na evropských projektech	T.2 Politicko-bezpečnostní situace spojená s migrační krizí v sousedních zemích
0.3 Legislativní změny podporující uplatňování Age managementu	T.3 Nižší porodnost v následujících letech
0.4 Propracování přístupů Age managementů	T.4 Střídání období vysoké a nízké porodnosti a následný dopad na kapacity vzdělávacích zařízení
0.5 Příchod vědců a studentů ze zahraničí	T.5 Posouvání odchodu do důchodu
0.6 Posílení možností dalšího vzdělávání mimo hlavní centra v kraji	T.6 Demografické změny na pracovištích
0.7 Posílení činnosti místních akčních skupin při rozvoji lidských zdrojů	T.7 Legislativní nestabilita
0.8 Posílení kvality lidských zdrojů, vzdělávání a vzdělávacích procesů při zachování kvantity	
0.9 Vytvoření/posílení motivačních nástrojů pro zintenzivnění a rozšíření spolupráce firem, odborníků z praxe a škol všech stupňů	
0.10 Rozvoj sociální ekonomiky (sociální podnikání, sociální služby)	
0.11 Stabilní nestátní neziskový sektor	

C. EKONOMICKÝ PROFIL KRAJE Z HLEDISKA KLÍČOVÝCH ODVĚTVÍ A POŽADAVKŮ ZAMĚSTNAVATELŮ

C.1 KLÍČOVÁ PRŮMYSLOVÁ ODVĚTVÍ A CENTRA

Jihomoravský kraj, především město Brno, má **bohatou průmyslovou tradici** již od dob průmyslové revoluce v 18. a 19. století. Historie průmyslu je spjata především s rozvojem textilnictví. Ve druhé polovině 19. století a v první polovině 20. století se přidal rozvoj strojírenství a v průběhu 20. století se přidal i elektrotechnický. Orientace dnešního Jihomoravského kraje a zejména krajského města na textilnictví, strojírenství a elektrotechnický průmysl vydržela do konce začátku transformačního období v 90. letech 20. století. **Transformační období 90. let 20. století a počátek 21. století** znamenalo nejen přechod od centrálně řízené ekonomiky k tržnímu hospodářství, ale také privatizaci podniků, výrazné zmenšení průměrné velikosti průmyslových podniků, změnu obchodní orientace, příchod zahraničních investorů, budování průmyslových zón a další aspekty. Textilní a oděvní průmysl zaznamenal značný úpadek. Strojírenství a elektrotechnický průmysl se po počátečních potížích staly tahouny české ekonomiky.

Regionální inovační strategie Jihomoravského kraje 2014–2020 označuje za prioritní hospodářská odvětví Jihomoravského kraje **elektrotechniku (NACE 26, 27, 33), strojírenství (NACE 25, 28), informační a komunikační technologie (NACE 61, 62, 63)** a velmi heterogenní odvětví nazvané **life sciences (NACE 01, 10, 21 a 86)**. Dle **Strategie rozvoje Jihomoravského kraje 2020** se elektrotechnika podílí na tržbách zpracovatelského průmyslu z 19,4 % a strojírenství 17,4 % (na třetím místě je ve zpracovatelském průmyslu potravinářství s 12,8 %).

Mezi nejvýznamnější produktové skupiny v případě strojírenství řadí strategie investiční celky, speciální stroje pro výrobu a dopravu, tvářecí a obráběcí stroje, kovové konstrukce, odlitky a výkovky. U odvětví elektrotechniky se jedná o přesné, měřicí a vědecké přístroje, rozvaděče a rozvodny, elektromechanické sestavy, elektrické stroje, kabely, svazky, konektory a zdroje. Informační a komunikační technologie jsou představovány zejména software pro speciální účely/bezpečnostní software, software pro podnikovou ekonomiku, IT nástroje a outsourcing IT služeb. Odvětví life sciences je tvořeno především diagnostickými kity (řešení pro klinické laboratoře) a lékařskou péčí.

Z hlediska mezinárodní konkurenceschopnosti v souvislosti s generováním příjmů místní ekonomiky ze zahraničí uvádí Regionální inovační strategie, že hlavní exportní specializací Jihomoravského kraje jsou dle klasifikace CZ-NACE **strojírenský průmysl, elektrotechnika a elektronika**. Na tato odvětví připadá dohromady **téměř polovina exportu** Jihomoravského kraje a společně s na ně navazujícím kovozpracujícím průmyslem představují 20 % soukromé sféry krajské ekonomiky. Strategie dále uvádí, že v kraji (respektive ve městě Brně) dochází k dynamickému rozvoji oboru informačních technologií, přičemž významná část IT firem se specializuje na **softwarová řešení právě pro průmysl**. Propojení se strojírenstvím a elektrotechnikou tak vytváří příznivé prostředí pro rozvoj moderních technologií a znalostně intenzivních firem.

Sčítání lidu, domů a bytů v roce 2011 vykazovalo, že jak na území Jihomoravského kraje, tak na území celé České republiky pracuje zhruba 35 % obyvatel v sekundéru (tj. průmysl a stavebnictví), pouze ve zpracovatelském průmyslu pak 25 % obyvatel (dle **výběrového šetření pracovních sil** za 3. čtvrtletí 2015 pracovalo na území kraje v sekundéru 35,4 % obyvatel a pouze ve zpracovatelském průmyslu 25,3 % obyvatel). V případě podrobnějšího členění pak v Jihomoravském kraji **pracuje nejvíce obyvatel ve strojírenství (5,1 %), hutnictví a kovozpracujícím průmyslu (4,6 %), elektrotechnickém průmyslu (4,3 %), potravinářství (2,7 %) a chemickém průmyslu (2,0 %** – zejména gumárenství a plastikářství). Oproti celorepublikovým hodnotám byl v Jihomoravském kraji evidován především nižší podíl

pracujících ve strojírenství a chemickém průmyslu, a naopak vyšší podíl v elektrotechnickém průmyslu. K obdobným závěrům dochází také každoročně realizované Průzkumy zaměstnanosti v Jihomoravském kraji, které oslovují všechny zaměstnavatele s více než 20 zaměstnanci a nabízí aktuálnější a podrobnější data.

Výhodou průmyslové výroby Jihomoravského kraje je větší diverzifikovanost (různorodost) jeho průmyslu a ekonomiky obecně. Kraj není tak závislý na autoprůmyslu, jelikož se na jeho území výroba motorových vozidel přímo nenachází a také přítomnost dodavatelů je menší. Je však třeba dodat, že i přesto řada středních a velkých podniků silnou vazbu na automobilový průmysl má, a to z různých oborů – např. Fritzmeier (karoserie), Gebauer a Griller Kabeltechnik (kabelové svazky pro autoprůmysl), Gumotex (pěnové vložky sedadel a hlavové opěrky), Kordárna (technické textilie do pneumatik), Lear Corporation Czech Republic (interiérové automobilové komponenty).

Z hlediska rozložení jednotlivých **odvětví zpracovatelského průmyslu**, tak ve všech případech má výrazné postavení **město Brno**, v případě informačních a komunikačních technologií a life science v podstatě výhradní.

Elektrotechnický průmysl se mimo Brno nachází především v Kuřimi (výrobce elektronických komponent Tyco Electronics Czech), Drásově (producent elektromotorů a generátorů Siemens Electric Machines) a Mikulově (výrobce kabelů a vodičů Gebauer a Griller Kabeltechnik).

Strojírenský průmysl se mimo Brno koncentruje především ve městech Blansko, Boskovice (výrobce šicích strojů Minerva a součástek pro textilní stroje Novibra) a Vyškov (producent komponentů pro zemědělské, stavební a manipulační stroje Fritzmeier).

Centra **hutnictví a kovodělného průmyslu** jsou Modřice (slévárna a kovárna Kovolit, výrobce podvozků pro kolejová vozidla IFE-CR) a Vyškov (zpracovatel plechu Hestego).

Mimo Brna jsou centry **potravinářského průmyslu** Hodonín (mlékárna TPK, producent rybích a lahůdkářských výrobků Delimax), Rohatec (cukrovinky The Candy Plus Sweet Factory), Hrušovany nad Jevišovkou (cukrovar), Modřice (Vodňanská drůbež), Bzenec (producent sterilizované zeleniny Pika a Zámecké vinařství Bzenec).

V případě **textilního, oděvního a kožedělného průmyslu** je výroba soustředěna do měst Velká nad Veličkou (technické tkaniny Kordárna), Znojmo (netkané textilie Pegas Nonwovens), Břeclav (výrobce pánských i dámských oděvů Moravské oděvní závody) a Hrušovany u Brna (producent obuvi Josef Siebel).

Centry **dřevozpracujícího, papírenského a polygrafického průmyslu** jsou Boskovice (výroba nábytku) a Pohořelice (tiskárna CPI Moravia Books).

Poměrně diverzifikovanou strukturu má **chemický průmysl** (farmacie, chemická výroba, plastikářství) s centry ve městech Břeclav (gumárenský producent Gumotex), Slavkov u Brna (obvazové a hygienické výrobky Lohmann & Rauscher) a Vyškov (výrobce doplňků pro střešní okna BKR ČR).

Průmysl skla a stavebních hmot nezaměstnává v absolutních hodnotách velké počty osob. Výroba skla se soustředí do obcí Kyjov (sklárný Vetropack Moravia Glass) a Hodonice (sklárný Saint-Gobain Vertex).

Průmysl stavebních hmot pak reprezentují Velké Opatovice (šamotové závody P-D Refractories CZ), Rájec-Jestřebí (keramické závody SEEIF Ceramic) a Mokrý-Horákov (Českomoravský cement).

Podle Veřejné databáze ČSÚ mělo na území Jihomoravského kraje ke konci roku 2015 sídlo 304 729 ekonomických subjektů, z toho u 161 177 subjektů byla zjištěna ekonomická aktivita.

Jasným centrem Jihomoravského kraje je **město Brno**, na jehož území sídlilo 42 % všech subjektů se zjištěnou aktivitou v kraji (v případě čistě průmyslových firem se jednalo o 34 % subjektů, jelikož je město Brno spíše centrem služeb, ale i tak se jedná o významný podíl).

Dále se ekonomická aktivita v kraji soustředí do **Brněnské metropolitní oblasti (BMO)**, a to do středně velkých sídel, která jsou dobře dopravně dostupná a která se tak stávají menšími ekonomickými (průmyslovými) centry. Jedná se například o Modřice, Pohořelice, Kuřim, Tišnov, Šlapanice či Slavkov u Brna.

Mimo Brno a BMO představují ekonomická (průmyslová) centra jednak **populačně větší města**, jednak **sídla s přítomností významného zaměstnavatele**. V prvním případě se tak typicky jedná o okresní města (Blansko, Břeclav, Hodonín, Vyškov a Znojmo) či obce s rozšířenou působností (např. Boskovice, Kyjov, Mikulov, Kuřim), ve druhém případě lze identifikovat několik menších či středně velkých sídel (např. Rousínov, Drásov, Veverská Bítýška).

Ke konci roku 2014 působilo v Jihomoravském kraji zhruba šest desítek **zaměstnavatelů s více než 500 zaměstnanců** (jejich seznam uvádí následující tabulka). Naprostá většina z nich má sídlo na území krajského města Brna, případně v jeho těsném zázemí (např. Kuřim, Modřice, Pohořelice) nebo v dalších okresních městech (např. Břeclav, Hodonín, Vyškov, Znojmo).

Tab. 40: Klíčoví zaměstnavatelé (nad 500 zaměstnanců) v Jihomoravském kraji k 31. 12. 2014

Pořadí	Název ekonomického subjektu	Sídlo	Odvětví dle CZ-NACE	Počet zaměstnanců
1.	Fakultní nemocnice Brno	Brno	zdravotní a sociální péče	5 000-5 999
2.	Masarykova univerzita	Brno	vzdělávání	5 000-5 999
3.	Krajské ředitelství policie JmK	Brno	veřejná správa a obrana	4 000-4 999
4.	IBM Global Services Delivery Center Czech Republic, s.r.o.	Brno	ICT činnosti	3 000-3 999
5.	Vysoké učení technické v Brně	Brno	vzdělávání	3 000-3 999
6.	Statutární město Brno	Brno	veřejná správa a obrana	3 000-3 999
7.	Fakultní nemocnice u sv. Anny v Brně	Brno	zdravotní a sociální péče	3 000-3 999
8.	Dopravní podnik města Brna, a.s.	Brno	doprava a skladování	2 000-2 999
9.	Tyco Electronics Czech s.r.o.	Kuřim	elektrotechnický průmysl	2 000-2 999
10.	SŽDC, s.o. (OŘ Brno = JmK + Vysočina)	Brno	doprava a skladování	2 000-2 999
11.	Honeywell, spol. s r. o.	Brno	ICT činnosti	2 000-2 999
12.	České dráhy, a.s., Praha	Brno	doprava a skladování	1 000-1 999
13.	ABB, s.r.o., Brno	Brno	elektrotechnický průmysl	1 000-1 999
14.	Generální finanční ředitelství, Brno	Brno	veřejná správa a obrana	1 000-1 999
15.	Tesco Stores ČR a.s., Praha	Brno	velkoobchod a maloobchod	1 000-1 999
16.	Mendelova univerzita v Brně	Brno	vzdělávání	1 000-1 999
17.	AHOLD Czech Republic, a.s. Brno	Brno	velkoobchod a maloobchod	1 000-1 999
18.	European Data Project s.r.o.	Komořany	ostatní zpracov. průmysl	1 000-1 999
19.	Nemocnice Znojmo, p.o.	Znojmo	zdravotní a sociální péče	1 000-1 999
20.	GUMOTEX, a.s.	Břeclav	chemický průmysl	1 000-1 999
21.	OHL ŽS, a.s.	Brno	stavebnictví	1 000-1 999
22.	Gebauer a Griller Kabeltechnik, s.r.o.	Mikulov	elektrotechnický průmysl	1 000-1 999
23.	Nemocnice Kyjov, p.o.	Kyjov	zdravotní a sociální péče	750-999
24.	Hasičský záchranný sbor JmK	Brno	veřejná správa a obrana	750-999
25.	Nová Mosilana, a.s.	Brno	textilní průmysl	750-999

Pořadí	Název ekonomického subjektu	Sídlo	Odvětví dle CZ-NACE	Počet zaměstnanců
26.	DHL Supply Chain s.r.o.	Pohořelice	doprava a skladování	750-999
27.	Masarykův onkologický ústav	Brno	zdravotní a sociální péče	750-999
28.	Veterinární a farmaceutická univerzita Brno	Brno	vzdělávání	750-999
29.	ZETOR TRACTORS a.s.	Brno	strojírenský průmysl	750-999
30.	Nemocnice Vyškov, p.o.	Vyškov	zdravotní a sociální péče	750-999
31.	Nemocnice Břeclav, p.o.	Břeclav	zdravotní a sociální péče	500-749
32.	Siemens Electric Machines s.r.o.	Drásov	elektrotechnický průmysl	500-749
33.	Vodňanská drůbež, a.s.	Modřice	potravinářský průmysl	500-749
34.	Jihomoravský kraj	Brno	veřejná správa a obrana	500-749
35.	Správa a údržba silnic JmK, p.o.	Brno	doprava a skladování	500-749
36.	TPK spol. s r.o.	Hodonín	potravinářský průmysl	500-749
37.	Jednota, spotř. družstvo v Mikulově	Mikulov	velkoobchod a maloobchod	500-749
38.	Jednota, spotř. družstvo v Hodoníně	Hodonín	velkoobchod a maloobchod	500-749
39.	HARTMANN - RICO a.s.	Vev. Bítýška	chemický průmysl	500-749
40.	KOVOLIT, a.s.	Modřice	kovozpracující průmysl	500-749
41.	MINERVA BOSKOVICE, a.s.	Boskovice	strojírenský průmysl	500-749
42.	Psychiatrická nemocnice Brno	Brno	zdravotní a sociální péče	500-749
43.	Vazební věznice a ústav pro výkon zabezpečovací detence Brno	Brno	veřejná správa a obrana	500-749
44.	Zdravotnická záchranná služba JmK, p.o.	Brno	zdravotní a sociální péče	500-749
45.	IMI International s.r.o.	Modřice	strojírenský průmysl	500-749
46.	Jihomoravská armaturka spol. s r.o.	Hodonín	kovozpracující průmysl	500-749
47.	Národní divadlo Brno, p.o.	Brno	kulturní a zábavní činnosti	500-749
48.	FEI Czech Republic s.r.o.	Brno	elektrotechnický průmysl	500-749
49.	KORDÁRNA Plus a.s.	Velká n. Vel.	textilní průmysl	500-749
50.	Fritzmeier s.r.o.	Vyškov	strojírenský průmysl	500-749
51.	Lohmann & Rauscher, s.r.o.	Slavkov u B.	chemický průmysl	500-749
52.	ČSAD Hodonín, a.s.	Hodonín	doprava a skladování	500-749
53.	Sanmina-SCI Czech Republic s.r.o.	Brno	elektrotechnický průmysl	500-749
54.	Brněnské vodárny a kanalizace, a.s.	Brno	výroba a rozvod energií	500-749
55.	IFE-CR, a.s.	Modřice	kovozpracující průmysl	500-749
56.	Katastrální úřad pro Jihomoravský kraj	Brno	veřejná správa a obrana	500-749
57.	Novibra Boskovice s.r.o.	Boskovice	strojírenský průmysl	500-749
58.	Úrazová nemocnice v Brně	Brno	zdravotní a sociální péče	500-749
59.	STUDENT AGENCY k.s.	Brno	doprava a skladování	500-749

Pramen: Průzkum zaměstnanosti v Jihomoravském kraji k 31. 12. 2014, KÚ Jihomoravského kraje, Brno, 2015

Online databáze firem HBI (<http://www.hbi.cz/>)

Výroční zprávy jednotlivých subjektů v Obchodním rejstříku (<https://or.justice.cz/ias/ui/rejstrik>)

Pozn.: Klíčová průmyslová odvětví jsou zvýrazněna barevně.

Přestože v ekonomickém profilu kraje stojí v popředí klíčová průmyslová odvětví, tak je třeba vnímat, že nejvýznamnějšími zaměstnavateli jsou ekonomické subjekty z oblasti služeb, konkrétně z oblastí zdravotnictví a sociální péče, vzdělávání a veřejné správy a obrany. V případě zdravotnictví a sociální péče se jedná o dvě fakultní nemocnice (FN Brno-Bohunice a FN u sv. Anny v Brně), okresní nemocnice (Nemocnice Znojmo, Nemocnice Břeclav, Nemocnice Vyškov),

specializovaná pracoviště (Masarykův onkologický ústav, Psychiatrická nemocnice Brno) a další subjekty. V žebříčku největších zaměstnavatelů se také projevuje role Brna jakožto univerzitního města (MU, VUT v Brně, MENDELU, VFU Brno) a význam a rozsah veřejné správy (Krajské ředitelství policie JmK, Statutární město Brno, Generální finanční ředitelství Brno). Z dalších odvětví služeb se mezi nejvýznamnějšími zaměstnavateli objevují i subjekty z oborů dopravy a skladování (DPMB, SŽDC, ČD), velkoobchodu a maloobchodu (Tesco Stores ČR, Ahold Czech Republic, Jednota), zástupcem kulturních a zábavních činností je Národní divadlo Brno.

Z výrobní sféry se mezi největšími zaměstnavateli objevují především firmy ze **zpracovatelského průmyslu**, kdy největším průmyslovým zaměstnavatelem v kraji je společnost Tyco Electronics Czech v Kuřimi, která se zabývá konstruováním a výrobou elektronických komponent a poskytováním bezdrátových sítí a systémů. Následuje ji další společnost z elektrotechnického průmyslu ABB Brno, která se věnuje výrobě a prodeji výrobků pro přenos a rozvod elektrické energie. Více než 1 000 pracovníků vykazaly také podniky EDP Komořany (výrobce zařízení pro herní a zábavní průmysl), břeclavský GUMOTEX (producent gumárenských výrobků a výrobků s technickými pěny) a mikulovský Gebauer a Griller Kabeltechnik (výrobce kabelů, vodičů a příslušenství). Mezi největšími subjekty se dále nacházejí i firmy z oblasti stavebnictví (OHL ŽS) a oboru informačních a komunikačních činností (IBM Global Services Delivery Center Czech Republic, Honeywell), který dle klasifikace ekonomických činností CZ-NACE patří do služeb, ale svou povahou se pohybuje na rozhraní zpracovatelského průmyslu a služeb. Přítomnost firem, jako jsou IBM a Honeywell, také odráží pozici Brna v rámci oboru ICT činností, v němž se krajské město v posledním období významně profiluje.

K žebříčku zaměstnavatelů s více než 500 pracovníky je třeba dodat, že se v něm s velkou pravděpodobností budou nacházet i **další ekonomické subjekty**, u nichž však nebylo možné zjistit ke konci roku 2014 početní stavy zaměstnanců. Jedná se zejména o státní podnik Česká pošta, subjekty z oblasti bankovníctví a pojišťovnictví (např. Česká spořitelna, Komerční banka, ČSOB), dále pak Diecézní charita Brno, železniční přepravce ČD Cargo či dodavatel elektřiny a plynu E.ON Česká republika. Hranici 500 zaměstnanců velmi pravděpodobně v Jihomoravském kraji překračují i pekárny PENAM a významné maloobchodní řetězce, které již v tabulce uvedeny nejsou, např. BILLA, Lidl Česká republika, Penny Market či Kaufland Česká republika.

C.2 PROGNOZA POTŘEB ZAMĚSTNAVATELŮ

Situace na trhu práce se zejména v několika předešlých letech **dynamicky vyvíjela**, a proto je každá prognóza potřeb zaměstnavatelů na dalších 10 let spíše kvalifikovaným odhadem. Podoba trhu práce, identifikovaná klíčová odvětví a následně požadavky zaměstnavatelů se mohou výrazně měnit. Důležitá je i otázka smysluplnosti práce s aktuálními potřebami zaměstnavatelů. Z dlouhodobého hlediska je třeba především reflektovat potřebné směřování rozvoje ekonomiky regiony a trendy probíhající ve vyspělých ekonomikách (zejména zvyšující se podíl vysokoškolských odborníků).

Tab. 41: Změny ve struktuře zaměstnanosti dle CZ-ISCO ve státech EU mezi 2006 a 2015

Stát	2006		2015		Změna 2+3 (2015/06)	Změna 7+8 (2015/06)
	Podíl 2+3	Podíl 7+8	Podíl 2+3	Podíl 7+8		
Belgie	33,0	17,6	37,3	17,8	120,5	107,8
Bulharsko	21,5	30,2	26,3	25,9	118,2	82,9
Česká republika	32,5	34,5	32,0	31,1	101,9	93,2
Jihomoravský kraj	32,1	31,7	36,9	26,6	115,0	83,9
Dánsko	36,9	17,2	42,6	13,6	111,4	76,5
Estonsko	26,9	30,7	31,7	26,6	115,2	84,8
Finsko	34,2	20,6	43,1	18,2	123,2	86,5
Francie	31,3	21,0	37,6	16,6	124,9	81,9

Stát	2006		2015		Změna 2+3 (2015/06)	Změna 7+8 (2015/06)
	Podíl 2+3	Podíl 7+8	Podíl 2+3	Podíl 7+8		
Chorvatsko	24,9	24,5	31,4	21,9	129,0	91,7
Irsko	23,1	22,1	33,3	15,7	135,4	66,7
Itálie	31,1	25,5	31,9	20,6	100,5	79,3
Kypr	26,4	20,3	31,8	15,6	121,8	78,0
Litva	24,9	29,3	32,9	25,5	122,0	80,8
Lotyšsko	26,7	27,7	31,3	22,2	102,3	69,9
Lucembursko	39,0	15,6	56,0	11,1	182,5	90,5
Maďarsko	26,7	30,6	30,1	28,4	121,3	100,0
Malta	26,8	22,0	30,6	16,2	138,8	89,7
Německo	36,4	22,4	39,8	19,0	118,4	91,7
Nizozemsko	36,9	15,0	40,9	12,6	110,5	83,7
Polsko	26,2	26,7	31,5	25,0	132,1	102,9
Portugalsko	18,4	28,9	30,3	21,9	149,4	68,6
Rakousko	30,7	20,7	36,0	19,4	126,2	101,1
Rumunsko	19,5	28,7	21,2	27,5	101,5	89,3
Řecko	23,0	22,6	26,9	15,5	93,2	54,9
Slovensko	29,6	33,9	27,0	30,9	95,5	95,4
Slovinsko	32,2	27,4	34,8	23,8	102,9	82,8
Španělsko	23,9	25,8	28,5	18,6	106,7	64,7
Švédsko	39,0	19,8	44,7	16,5	122,4	89,5
Velká Británie	27,0	15,9	37,2	13,5	145,2	89,0
EU (28)	29,7	22,9	34,9	19,2	119,4	85,0

Pramen: Eurostat (2016): Labour Force Survey series – Detailed annual survey results

Pozn.: Kategorie CZ-ISCO: 2 = specialisté, 3 = techničtí a odborní pracovníci,

7 = řemeslníci a opraváři, 8 = obsluha strojů a zařízení, montéři.

V roce 2015 pracovalo v Evropské unii podle **klasifikace zaměstnání (CZ-ISCO)** 75,0 mil. osob označených jako specialisté či techničtí a odborní pracovníci a 41,3 mil. osob označených jako řemeslníci a opraváři či obsluha strojů a zařízení, montéři. Oproti situaci před 10 lety se počet prvních zmíněných zvýšil o zhruba 20 %, zatímco počet druhých zmíněných se o 15 % snížil. V případě České republiky byl za stejné období zaznamenán nárůst specialistů a technických a odborných pracovníků jen o 2 % a pokles řemeslníků a opravářů a obsluhy strojů a zařízení, montérů pouze o 7 %. V tomto směru se ČR evropskému trendu vymyká. Nízký pokles (nebo dokonce i drobný nárůst) řemeslníků, opravářů, obsluhy strojů a zařízení a montérů vykazaly i další středoevropské státy (Maďarsko, Polsko, Rakousko, Slovensko). Česká republika a Slovensko také evidují v rámci členů EU nejvyšší podíly pracovníků řezaných v kategoriích 7 a 8 dle CZ-ISCO, což ukazuje na silnou přítomnost automobilového průmyslu. Na základě výše zmíněného lze do budoucna očekávat ještě určitý pokles počtu řemeslníků a opravářů a obsluhy strojů a zařízení, montérů. Jihomoravský kraj vykazuje hodnoty bližší situaci v západní Evropě než ČR, nicméně podíl pracovníků v kategoriích 7 a 8 svědčí o stále silné průmyslové základně.

V Průzkumech zaměstnanosti v Jihomoravském kraji se v posledních letech ukazuje **poptávka zaměstnavatelů po určitých skupinách osob**. Níže uvedené poptávané obory lze na základě časové řady průzkumů zaměstnanosti odhadovat na několik nejbližších let. V delším časovém horizontu lze prognózovat spíše jen obecnější požadavky na **kompetence zaměstnanců**.

V případě středoškolsky vzdělaných pracovníků se jedná o kovodělníky, strojírenské dělníky, obsluhu strojů a zařízení, montážní dělníky, pracovníky v oboru elektroniky a elektrotechniky a technické a odborné pracovníky v oblasti vědy a techniky. To odpovídá skutečnosti, že mezi klíčová odvětví průmyslu v Jihomoravském kraji patří elektrotechnika a strojírenství. Vzhledem k předpokladu, že se budou tato odvětví i nadále rozvíjet a své postavení posilovat, poptávají

zaměstnavatelé v těchto oborech i více pracovní síly. V případě vysokoškolsky vzdělaných pracovníků pak směřuje poptávka na specialisty v oblastech informačních a komunikačních technologií, vědy a techniky, zdravotnictví, výchovy a vzdělávání a oborech právních, sociálních a kulturních. Také v zájmu o tyto profese se odráží to, že mezi klíčovými odvětvími v kraji jsou informační a komunikační technologie a life sciences a také to, že Brno je univerzitní město a relativně významnou základnou vědy a výzkumu.

Poptávka po konkrétních profesích se však může poměrně rychle měnit, proto je třeba sledovat také **důležitost kompetencí**, které v rámci jednotlivých úrovní vzdělání zaměstnavatelé požadují (oceňují). Za tímto účelem zpracoval šetření Národní ústav pro vzdělávání (NÚV). V případě vyučených osob je požadována schopnost čtení a porozumění pracovním instrukcím (43 %), schopnost nést odpovědnost (41 %), ochota učit se (41 %), schopnost týmové práce (40 %) a adaptabilita a flexibilita (30 %). U maturantů si zaměstnavatelé cení čtení a porozumění pracovním instrukcím (73 %), ochoty učit se (65 %), schopnosti nést odpovědnost (64 %), schopnosti řešit problém (60 %) a komunikačních schopností (58 %). Nejzřetelněji vyprofilované kompetence uváděli zaměstnavatelé u vysokoškoláků, a to komunikační schopnosti (88 %), schopnost řešit problém (87 %), schopnost nést odpovědnost (87 %), čtení a porozumění pracovním instrukcím (86 %) a schopnost rozhodovat se (82 %).

Z výše zmíněného šetření NÚV také vyplynulo, že zaměstnavatelé za **rozhodující kritéria pro přijetí zaměstnance s praxí** tyto charakteristiky uchazečů: předchozí praxe a profesní zkušenosti, pracovitost a pracovní nasazení, zájem o práci a chuť pracovat, odborná kvalifikace a orientace v oboru, samostatnost. **V případě absolventů** pak za rozhodující kritéria uváděli: zájem o práci a chuť pracovat, pracovitost a pracovní nasazení, ochota dále se vzdělávat, požadované vzdělání, komunikativnost.

C.3 VAZBY VZDĚLÁVACÍCH KAPACIT A POTŘEB ZAMĚSTNAVATELŮ

Podle Průzkumu zaměstnanosti v Jihomoravském kraji k 31. 12. 2014 existuje **souvislost mezi spoluprací zaměstnavatelů se školami** na jedné straně a **velikostí firmy** na druhé straně, a to v tom smyslu, že s klesající velikostí firmy klesá i spolupráce. Celkem v šetření uvedlo nějaký druh spolupráce 332 firem, tj. 11,5 % všech subjektů účastnících se šetření (polovina ve srovnání s rokem 2013). Nejintenzivnější byla spolupráce se středními školami ze strany komunálních organizací a relativně vysoká byla i v případě organizací zřízených krajem. Z hlediska odvětvové struktury projevily největší aktivitu organizace z odvětví výroby a rozvodu energií, ale také strojírenské firmy, z nichž 30 % nějakým způsobem spolupracovalo se středními školami. Pochopitelně se jednalo především o střední školy lokalizované v místě působitě dané firmy a oborově zaměřené na obdobnou činnost, jako vykonávala daná společnost. Nejčastěji se jednalo o střední odborné školy spojené s učilišti, dále o střední průmyslové školy a samostatná učiliště. Menší spolupráce byla zaznamenána s gymnázii a obchodními akademiemi.

Tab. 42: Spolupráce ekonomických subjektů v Jihomoravském kraji se středními školami dle Průzkumu zaměstnanosti v letech 2012 až 2014

Průzkum zaměstnanosti v Jihomoravském kraji (rok)	počet subjektů spolupracujících se středními školami	podíl (%) subjektů spolupracujících se středními školami
2012	417	13,1
2013	667	23,4
2014	332	11,5

Pramen: Průzkum zaměstnanosti v Jihomoravském kraji k 31. 12. 2012, 2013 a 2014, KÚ Jihomoravského kraje, Brno, 2013, 2014 a 2015

Otázkou nastavení vzdělávacího systému se zabývá také dokument **Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Jihomoravského kraje 2016 – 2020**. Podle něj patří mezi silné stránky středního vzdělávání v kraji kvalitní zázemí a vybavenost škol, široké

spektrum nabízených oborů vzdělání, vyhovující pokrytí kraje nabídkou středního vzdělání a rozvíjející se spolupráce se zaměstnavatelskou sférou. Naopak jako slabou stránku hodnotí nízké počty žáků, špatnou naplněnost některých středních škol a roztržitost oborové nabídky některých středních škol. Dokument pak v příležitostech dále uvádí větší provázání sféry vzdělávání a trhu práce s cílem přiblížení se potřebám zaměstnavatelů. Jako hrozby identifikuje přetrvávající velký zájem o obory vzdělávání s maturitní zkouškou a nízký zájem o obory vzdělávání s výučním listem, obtížnou identifikaci požadavků zaměstnavatelů v regionu na lidské zdroje z hlediska oborového zaměření, demografický vývoj a vysokou nezaměstnanost absolventů některých skupin oborů vzdělání.

Kompatibilitu potřeb zaměstnavatelů se strukturou nabídky vzdělávacích subjektů lze například hodnotit skrze aktuální počty žáků středních a vyšších odborných škol (tj. středoškolská úroveň vzdělávání) v jednotlivých oborech.¹⁰ Z následující tabulky je patrné, že téměř 30 % středoškolských studentů v Jihomoravském kraji ve školním roce 2013/2014 studovalo obory označované jako obecná příprava, tj. obory gymnázií (v tomto případě kompatibilitu nelze posuzovat, jelikož výrazná většina z nich bude následně studovat vysokou školu a teprve ta bude mít určité zaměření). Více než 5 % středoškoláků pak ještě studuje obory strojírenství a strojírenské výroby; ekonomiky a administrativy; gastronomie, hotelnictví a turismu; zdravotnictví a elektrotechniky, telekomunikací a výpočetní techniky. Vzhledem k tomu, že RIS Jihomoravského kraje 2014–2020 určuje za prioritní hospodářská odvětví strojírenství, elektrotechniku, IT a life sciences¹¹ lze konstatovat, že nejperspektivnější obory jsou mezi obory s největšími počty studentů zastoupeny. Poptávku po výše pracovních či absolventech výše zmíněných prioritních odvětví potvrzuje také Průzkum zaměstnanosti v Jihomoravském kraji k 31. 12. 2014.

Naopak obory ekonomika a administrativa a gastronomie, hotelnictví a turismus vykazují jistou naddimenzovanost počtu žáků. Pochopitelně také lidé s ekonomických a administrativním vzděláním či vzděláním v oblasti stravování, ubytování a turismu naleznou v Jihomoravském kraji uplatnění, poptávka po těchto profesích však příliš velká není. Základní nastavení středoškolských oborů se tak jeví v souladu s potřebami trhu práce, avšak prioritní hospodářská odvětví by byla schopná zaměstnat mnohem více pracovníků, než se v současnosti pohybuje na trhu práce. Ideální nastavení nabídky středoškolským oborů ve smyslu pozdějšího uplatnění na trhu práce by tak mělo ještě více podporovat rozvoj vzdělávacích oborů náležejících mezi prioritní odvětví (strojírenství, elektrotechnika, IT, life sciences) na úkor jiných oborů, po nichž tak velká poptávka není (např. již zmíněná ekonomika a administrativa či gastronomie, hotelnictví a turismus). Je však třeba dodat, že nabídka oborů na středních školách by se neměla orientovat pouze na aktuální uplatnitelnost (resp. potřeby trhu práce), protože ta se může v čase měnit (navíc několik let také uplyne mezi vstupem na střední školu a vstupem na trh práce). Měla by však být jedním z výrazných faktorů.

Tab. 43: Žáci středních a vyšších odborných škol v Jihomoravském kraji podle skupin oborů ve školním roce 2013/2014

Kód oboru	Název oboru	Počet žáků	Podíl žáků (%)
79 K	Obecná příprava (gymnázia)	15 182	28,8
23 E, H, L, M	Strojírenství a strojírenská výroba	4 231	8,0
63 J, L, M, N	Ekonomika a administrativa	3 681	7,0

¹⁰ V případě lokálních trhů práce (např. území Jihomoravského kraje) je vhodnější analyzovat kompatibilitu potřeb zaměstnavatelů se strukturou nabídky vzdělávacích subjektů za úroveň středoškolského vzdělávání, jelikož absolventi této úrovně většinou (s výjimkou těch, kteří pokračují na vysokou školu) na lokálním trhu práce také působí. V případě vysokoškolsky vzdělaných osob se místo studia a místo pracoviště mnohdy značně liší.

¹¹ Součástí odvětví life sciences je i lékařská péče.

Kód oboru	Název oboru	Počet žáků	Podíl žáků (%)
65 E, H, L, M, N	Gastronomie, hotelnictví a turismus	3 510	6,7
53 H, J, M, N	Zdravotnictví	2 995	5,7
26 E, H, L, M, N	Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní	2 952	5,6
36 E, H, L, M	Stavebnictví, geodézie a kartografie	2 440	4,6
78 C, M	Obecně odborná příprava	2 009	3,8
75 L, M, N	Pedagogika, učitelství a sociální péče	1 900	3,6
64 L, N	Podnikání v oborech, odvětví	1 819	3,4
82 H, L, M, N	Umění a užité umění	1 722	3,3
18 M	Informatické obory	1 624	3,1
41 E, H, L, M	Zemědělství a lesnictví	1 376	2,6
69 E, H, L	Osobní a provozní služby	1 153	2,2
66 E, H, L, M, N	Obchod	934	1,8
68 L, M, N	Právo, právní a veřejnosprávní činnost	929	1,8
29 E, H, M	Potravinářství a potravinářská chemie	851	1,6
39 H, L, N	Speciální a interdisciplinární obory	735	1,4
33 E, H, L, M	Zpracování dřeva a výroba hudebních nástrojů	704	1,3
37 H, L, M	Doprava a spoje	500	0,9
34 E, H, L, M	Polygrafie, zpracování papíru, filmu a fotografie	462	0,9
28 E, M	Technická chemie a chemie silikátů	248	0,5
72 M, N	Publicistika, knihovnictví a informatika	244	0,5
16 M	Ekologie a ochrana životního prostředí	206	0,4
43 M	Veterinářství a veterinární prevence	198	0,4
31 E, L, M	Textilní výroba a oděvnictví	147	0,3
32 E, H	Kožedělná a obuvnická výroba a zpracování plastů	10	0,0
Celkem		52 762	100,0

Pramen: Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy v Jihomoravském kraji za školní rok 2013/2014, KÚ Jihomoravského kraje, Brno, 2015.

Obecnější závěry nabízí Národní ústav pro vzdělávání, který zpracoval šetření, jenž se zabývá mimo jiné i **důvody pro a proti zaměstnávání absolventů**. Jako nejčastější důvody pro zaměstnávání absolventů uváděli zaměstnavatelé tyto skutečnosti: nezátíženost předchozími pracovními návyky, ochota se vzdělávat, dovednosti v práci s počítačem, flexibilita a jazyková vybavenost. Naopak mezi důvody, které omezují uplatnitelnost absolventů, nejvíce zaměstnavatelé poznamenávali: nereálné představy absolventů o výši mzdy, pracovní době a pracovním zařazení; skutečnost nemožnosti přijetí absolventů na některé pozice; nedostatek praxe a pracovních zkušeností u absolventů; nízká úroveň pracovní morálky; delší doba nutná na zapracování.

D. STRATEGICKÁ ČÁST

Strategická část je ve svých cílech a opatřeních úzce spojena s kompetencemi a reálnými možnostmi kraje, jeho organizací a institucí věnujících se rozvoji lidských zdrojů v kraji. Ovlivnitelnost problémů a realizovatelnost opatření (a následně aktivit v krátkodobém realizačním plánu) jsou klíčovými aspekty zohledňovanými při formulaci strategické části.

D.1 POSLÁNÍ, VIZE A GLOBÁLNÍ CÍL ROZVOJE LIDSKÝCH ZDROJŮ

MISE

Posláním Jihomoravského kraje v oblasti rozvoje lidských zdrojů je:

- ➔ V souladu s vizí a cíli SRLZ JMK řídit naplňování SRLZ JMK a jejich krátkodobých realizačních plánů.
- ➔ Koordinovat činnosti v oblasti lidských zdrojů a sledovat a vyhodnocovat jejich realizaci a dopady.
- ➔ Informovat aktéry rozvoje lidských zdrojů a další subjekty a iniciovat jejich činnost.
- ➔ Prostřednictvím Rady pro rozvoj lidských zdrojů zajišťovat průběžnou zpětnou vazbu, koordinaci a operativní řešení aktuálních témat v oblasti lidských zdrojů.
- ➔ Podporovat a propojovat klíčové subjekty rozvoje lidských zdrojů v kraji při realizaci opatření SRLZ.
- ➔ V oblastech přímých kompetencí kraje vytvářet vhodné podmínky pro dosažení cílů SRLZ.
- ➔ Prosazovat systémové změny nezbytné pro rozvoj lidských zdrojů v kraji na národní, případně evropské úrovni.

STRATEGICKÁ VIZE 2025

V Jihomoravském kraji se daří v aktivní spolupráci se zainteresovanými partnery (zaměstnavatelé, vzdělávací instituce, Úřad práce ČR, hospodářské komory, profesní sdružení, obce atd.) vytvářet podmínky pro uplatnění a rozvoj potenciálu jeho obyvatel. Struktura oborů škol a jejich absolventů reaguje na potřeby zaměstnavatelů a ze škol vychází kvalitní absolventi nacházející odpovídající pracovní uplatnění na trhu práce. Cílený rozvoj schopností a dovedností pro uplatnění na trhu práce započíná již v předškolním vzdělávání. Základní pokračují v posilování klíčových kompetencí. Stabilní úroveň zaměstnanosti je založena na potřebných kompetencích, flexibilitě a mobilitě zaměstnanců. Ekonomika kraje těží ze získaných znalostí a dovedností obyvatel kraje a posiluje svou konkurenceschopnost v národním i evropském měřítku. Věda, výzkum, inovace a vzdělané obyvatelstvo hrají významnou roli v rozvoji a kvalitě života v území kraje.

V kraji je vytvořen kvalitní systém celoživotního vzdělávání. Zaměstnavatelé využívají potenciál svých pracovníků s ohledem na jejich věk a schopnosti. Kraj využívá potenciálu zahraničních pracovníků. Poradenství, osvěta a všestranná spolupráce úspěšně podporují symbiózu školství, podnikatelského sektoru, veřejného sektoru, neziskového sektoru a pracovníků.

Jsou rozvíjeny podmínky pro aktivní život seniorů a pro předávání jejich zkušeností. Daří se předcházet sociálnímu vyloučení. Existuje systém spolupráce v oblasti sociálního začleňování.

GLOBALNÍ CÍL

- **Zvýšit počáteční kompetence absolventů škol a posílit flexibilitu a mobilitu zaměstnanců s využitím dalšího profesního vzdělávání;**
- **posílit spolupráci škol a zaměstnavatelů;**
- **zvýšit podíl žáků a studentů v technických oborech a zvýšit kvalitu absolventů škol;**
- **předcházet diskriminaci a vyloučení pracovníků i obyvatel kraje v procesu vzdělávání a zaměstnávání;**
- **rozvinout konkurenceschopnost kraje založenou na vzdělané a kvalifikované pracovní síle, inovacích a diverzifikované struktuře podniků;**
- **posílit soudržnost v rozvoji jednotlivých částí kraje - snížit podíl nezaměstnaných ve znevýhodněných územích kraje.**

Indikátory globálního cíle

Název	Zdroj	Počáteční hodnota (rok)
Podíl nezaměstnaných absolventů	Integrovaný portál MPSV	5,2 % (31. 12. 2015)
Podíl nezaměstnaných osob ve věku nad 50 let	Integrovaný portál MPSV	30,0 % (31. 12. 2015)
Podíl žáků SŠ v technických oborech ¹² z celkového počtu žáků středních škol ¹³	Krajský úřad JMK Odbor školství	29,03 % (30. 9. 2015)
Podíl studentů VŠ v technických oborech na celkovém počtu studentů VŠ v kraji ¹⁴	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ¹⁵	25,6 % (2015)
Hrubý domácí produkt na obyvatele	Český statistický úřad	396 496 Kč (2014)
Podíl nezaměstnaných v kraji / ve znevýhodněných územích ¹⁶	Integrovaný portál MPSV	7,0 % / 8,3 % (31. 12. 2015)

¹² Obory následujících skupin: 18 – Informatika, 26 – Elektrotechnika, 23 Strojírenství, 28 Technická chemie, 36 Stavebnictví, 37 Doprava a spoje, 39 Speciální a interdisciplinární obory.

¹³ Počítáno pouze z žáků SŠ v denní formě studia (včetně zkráceného studia) bez nástavbového studia a bez nižšího stupně víceletých gymnázií.

¹⁴ Vysoké učení technické v Brně – Fakulta elektrotechniky a komunikačních technologií (3627), Fakulta informačních technologií (2369), Fakulta stavební (5405), Fakulta strojního inženýrství (4257); Masarykova univerzita – Fakulta informatiky (2061). Celkem 17719 studentů v uvedených fakultách. 69192 studentů na VŠ v Jihomoravském kraji bez Univerzity obrany.

¹⁵ [Http://krakatau.uiv.cz/statistikyvs/vykonyVS.aspx](http://krakatau.uiv.cz/statistikyvs/vykonyVS.aspx).

¹⁶ Podíl nezaměstnaných ve správních obvodech ORP zařazených mezi znevýhodněná území: Břeclav 6,1 %, Bučovice 6,1 %, Hodonín 10,1 %, Ivančice 6,2 %, Kyjov 7,8 %, Mikulov 7,4 %, Moravský Krumlov 7,9 %, Veselí nad Moravou 8,4 %, Znojmo 9,6 %.

D.2 PRIORITNÍ OSY, OKRUHY, CÍLE A OPATŘENÍ

STRUKTURA PRIORITNÍCH OS

Rozvoj lidských zdrojů je řešen ve dvou prioritních osách

1. Vzdělávání a zaměstnanost

2. Rozvoj lidského potenciálu a sociální začleňování.

Prioritní osy jsou členěny na prioritní okruhy a dále na strategická opatření. Strategická opatření usilují o naplnění strategických cílů stanovených pro jednotlivé okruhy. U jednotlivých strategických opatření je obsažena jejich charakteristika, role kraje, zapojené subjekty (potenciální nositelé), finanční zdroje a územní dopad.

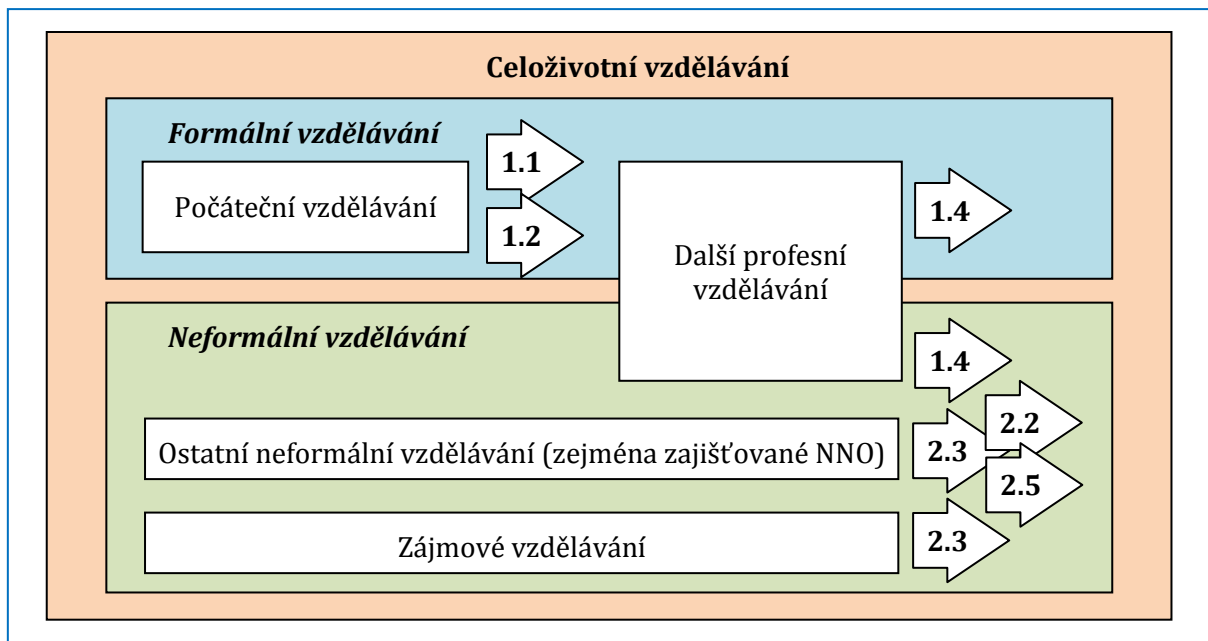
Přehled okruhů prioritních os

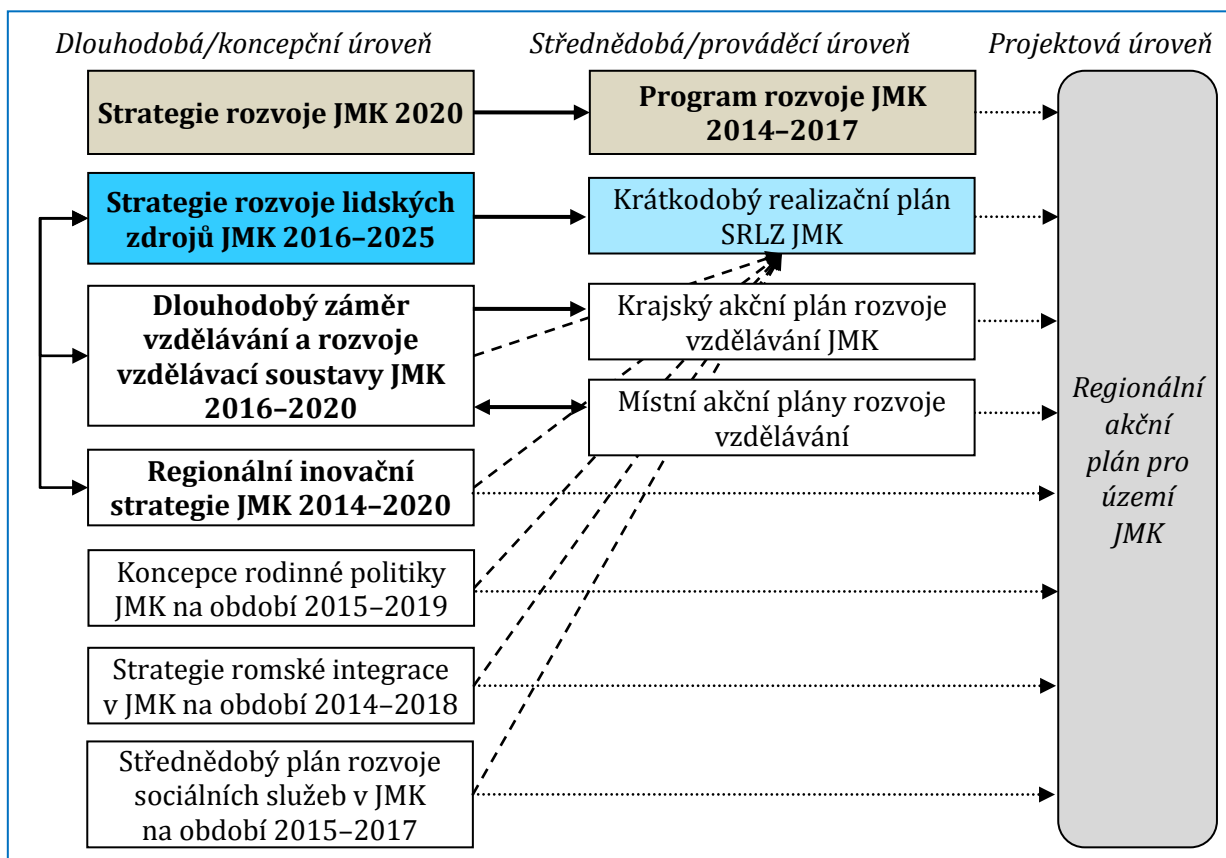
Každý okruh je rozpracován v následující struktuře:

OKRUH		
Strategický cíl: jakého stavu chceme dosáhnout		
Indikátory strategického cíle		
Název indikátoru	Zdroj	Počáteční hodnota (rok)
Strategická opatření		
Název opatření:		
Obsah:	Hlavní činnosti spadající do opatření a stručné přiblížení jejich pojetí, odkazy na probíhající trendy apod. <i>Konkrétní naplňování obsahu opatření je na nejbližší dva roky vždy rozpracováno v podobě aktivit krátkodobého realizačního plánu.</i>	
Role kraje	Specifikace postavení kraje při realizaci opatření (kraj může být i přímo potenciálním nositelem).	
Potenciální nositelé:	Subjekty, které jsou z hlediska svých kompetencí, možností, realizovaných činností apod. nejvhodnějšími realizátory činností spadajících do opatření. V řadě případů půjde o označení určitých typů/skupin subjektů. <i>U aktivit krátkodobého realizačního plánu jsou obvykle uvedeni jako jednotliví realizátoři již konkrétní organizace.</i>	
Spolupracující subjekty:	Subjekty, jejichž součinnost/podpora je potřebná pro plnění opatření.	
Finanční zdroje:	Specifikace zdrojů financování ve vztahu k potenciálním nositelům: vlastní zdroje (realizátora), příspěvek kraje, národní zdroje (státní rozpočet), finanční prostředky z Evropských strukturálních a investičních fondů (ESIF) včetně bližší specifikace operačního programu, příp. specifického cíle operačního programu.	
Územní dopad:	Informace o tom, zda se realizace bude týkat plošně celého území Jihomoravského kraje, nebo zda na jakou jeho část se zaměří (např. znevýhodněná území kraje, sociálně vyloučené lokality, území s jinými specifickými problémy). <i>Vzhledem k charakteru opatření převládá plošná realizace.</i>	

Vzdělávací činnosti se prolínají velkou částí strategických opatření. Následující schéma přibližuje základní oblasti vzdělávání a obsahuje vazby na okruhy, v nichž je daná složka vzdělávání řešena. Definice jednotlivých pojmů je uvedena v příloze G.1 Vysvětlivky pojmů a zkratk.

Členění vzdělávacích činností a jejich vazba na okruhy SRLZ (viz čísla v šipkách)

Vazby SRLZ a dalších koncepčních dokumentů Jihomoravského kraje z oblasti rozvoje lidských zdrojů

Pozn.: Konkrétně jsou vazby specifikovány v kap. F.3.

PRIORITNÍ OSA 1. VZDĚLÁVÁNÍ A ZAMĚSTNANOST

Prioritní osa 1 klade důraz zejména na ekonomické hledisko rozvoje lidských zdrojů a na podporu konkurenceschopnosti. Vychází z podpory kvality vzdělávání a rozvoje celoživotního vzdělávání. Reflektuje potřeby širokého okruhu odvětví hospodářství Jihomoravského kraje a zahrnuje i cílené rozvíjení vzdělávání dle potřeb zaměstnavatelů. Usiluje o efektivní využití pracovních sil v kraji.

Okruhy a strategická opatření prioritní osy 1 Vzdělávání a zaměstnanost

1.1 Kvalita a struktura školství

- 1.1.1 Optimalizace vzdělávacích oborů
- 1.1.2 Posilování kvality vzdělávání
- 1.1.3 Hodnocení kvality vzdělávání
- 1.1.4 Spolupráce škol

1.2 Propojení školství a praxe

- 1.2.1 Přímá podpora spolupráce zaměstnavatelů a škol
- 1.2.2 Zvýšení otevřenosti škol veřejnosti

1.3 Zlepšení podmínek pro výzkum, vývoj, inovace

- 1.3.1 Podpora výzkumných a inovačních aktivit
- 1.3.2 Podpora znalostního a dovednostního potenciálu žáků a studentů
- 1.3.3 Internacionalizace škol
- 1.3.4 Získávání kvalifikovaných zahraničních pracovníků

1.4 Rozvoj vzdělávání dospělých

- 1.4.1 Vytváření koncepčního rámce vzdělávání dospělých
- 1.4.2 Koordinace, informovanost, motivace v oblasti vzdělávání
- 1.4.3 Zlepšování dostupnosti dalšího profesního vzdělávání
- 1.4.4 Podpora profesní mobility

1.5 Podpora zaměstnanosti a adaptability pracovních sil

- 1.5.1 Koordinace a spolupráce v oblasti zaměstnanosti
- 1.5.2 Informační a poradenský servis v oblasti zaměstnanosti
- 1.5.3 Podpora efektivního využívání nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti
- 1.5.4 Podpora flexibilních způsobů práce
- 1.5.5 Zajištění kvalitních podmínek pro zahraniční pracovníky

1.1 KVALITA A STRUKTURA ŠKOLSTVÍ

Kvalita a struktura základních škol a středních škol a související témata jsou usměrňovány pomocí **Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Jihomoravského kraje 2016–2020** (schválen 21. 4. 2016). Dlouhodobý záměr vzdělávání má následující strukturu priorit a cílů.

Priorita 1: Kvalita vzdělávání	Priorita 2: Rovné příležitosti ve vzdělávání	Priorita 3: Sbližování vzdělávání a trhu práce	Priorita 4: Efektivita vzdělávání
a) Kvalita procesu vzdělávání, monitorování a hodnocení vzdělávání b) Podpora pedagogických pracovníků a ředitelů škol c) Podpora polytechnického vzdělávání včetně EVVO a vzdělávání pro udržitelný rozvoj d) Podpora "bezpečného školního prostředí" e) Podpora rozvoje výuky cizích jazyků	a) Podpora společného vzdělávání b) Podpora poradenského systému c) Podpora škol samostatně zřízených pro děti a žáky se zdravotním postižením jako odborných center pro školy hlavního vzdělávacího proudu a pro vzdělávání dětí a žáků s těžkým zdravotním postižením d) Podpora znevýhodněných e) Podpora nadaných a talentovaných dětí, žáků a studentů	a) Podpora odborného vzdělávání a spolupráce škol a zaměstnavatelů b) Podpora podnikavosti, iniciativy a kreativity c) Rozvoj kariérového poradenství d) Rozvoj škol jako center dalšího profesního vzdělávání	a) Budování efektivní sítě škol a školských zařízení b) Efektivní systém financování

V opatřeních okruhu 1.1 jsou zdůrazněny nejdůležitější témata z oblasti školství důležité pro komplexní rozvoj lidských zdrojů rozvíjený v dalších okruzích. Počáteční vzdělávání je klíčovým východiskem pro jakékoliv další aktivity v této oblasti.

Vysoké školy jsou značně autonomní oblastí školství a jejich rozvoje se dotýkají více opatření v okruhu 1.3 Zlepšení podmínek pro výzkum, vývoj a inovace.

Strategický cíl:

- přizpůsobit strukturu vzdělávacích oborů poptávce zaměstnavatelů,
- zvýšit kvalitu vzdělávání, propustnost a spolupráci škol,
- zvýšit kvalitu absolventů škol.

Indikátory strategického cíle

Název	Zdroj	Počáteční hodnota (rok)
Podíl nezaměstnaných absolventů	Integrovaný portál MPSV	5,2 % (31. 12. 2015)
Počet hodnocených škol zřizovaných krajem	Odbor školství KrÚ JMK	0 (2015)

Strategická opatření

Název opatření:	1.1.1 Optimalizace vzdělávacích oborů
Obsah:	<i>Opatření vychází z Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Jihomoravského kraje 2016–2020, priority 1 Kvalita vzdělávání a Programu rozvoje Jihomoravského kraje 2014–2017,</i>

	<p><i>priorita 3, opatření 3c2.</i></p> <p>Reflexe demografického vývoje, potřeb zaměstnavatelů a předpokládaného/žádoucího budoucího vývoje (např. „Čtvrtá průmyslová revoluce“ – Průmysl 4.0).¹⁷</p> <p>Usměrnování kapacit jednotlivých oborů. Zlepšení uplatnění kariérní diagnostiky a poradenství. Propagace odborného školství na základních školách i na mateřských školách.</p> <p>Komunikace s institucemi vzdělávání dospělých a promítnutí jejich relevantních zkušeností do nastavení počátečního vzdělávání.</p>
Role kraje	Kraj monitoruje demografický vývoj v kraji a požadavky zaměstnavatelů a jim přizpůsobuje kapacitu a obory školství. Kraj postupně posiluje a optimalizuje systém kariérního poradenství a diagnostiky pro žáky.
Potenciální nositelé:	Jihomoravský kraj – odbor školství
Spolupracující subjekty:	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR, obce jako zřizovatelé základních škol, Asociace krajů ČR, podniky, hospodářské komory, Centrum vzdělávání všem
Finanční zdroje:	Rozpočet kraje, ESI fondy (OP VVV 2.1.1)
Územní dopad:	Celokrajský se zaměřením zejména na střední školy

Název opatření:	1.1.2 Posilování kvality vzdělávání
Obsah:	<p><i>Opatření vychází z Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Jihomoravského kraje 2016–2020, priority 1 Kvalita vzdělávání a Programu rozvoje Jihomoravského kraje 2014–2017, priorita 3, opatření 3c5.</i></p> <p>Zvýšení efektivity výuky cizích jazyků, EVVO, ICT, matematiky a polytechnických dovedností. Posílení aktivit na rozvoj podnikavosti, iniciativy a kreativity.¹⁸ Posilování výchovného charakteru vzdělávání.</p> <p>Zvyšování kvality škol – nastavení systému kritérií hodnocení škol a podpora rozvoje osobního potenciálu každého žáka (včetně morálních vlastností i znalostí profese).</p> <p>Vzdělávání a podpora pedagogického sboru. Vzdělávání pedagogů pro výuku klíčových kompetencí.</p> <p>Podpora uplatnění přístupu KLIMA (Kultura učení, Leadership, Inkluze, Mentoring / Metodická podpora, Aktivizační formy výuky), který by měl být rozvíjen v místních akčních plánech rozvoje vzdělávání.</p> <p>Budování infrastruktury v odborných centrech vzdělávání (stavebnictví, strojírenství, zemědělství, vinařství). Vznik nových center odborného vzdělávání (např. elektronika, informační technologie).</p>

¹⁷ V září 2015 představilo Ministerstvo průmyslu a obchodu Národní iniciativu Průmysl 4.0 (dostupné na <http://www.mpo.cz/dokument162351.html>). Na ni navazuje "Akční plán pro implementaci Průmyslu 4.0".

¹⁸ V návaznosti na doporučení Evropského parlamentu a Rady (<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:394:0010:0018:cs:PDF>) a připravovaný Krajský akční plán vzdělávání JMK, v rámci něhož pracuje tematická skupina Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativě.

Role kraje	<p>Kraj se podílí za zavedení kariérního systému učitelů a podporuje fungování existujícího systému dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků.</p> <p>Kraj poskytuje vzdělávacích institucím metodickou podporu a iniciuje projekty s ohledem na monitoring potřeb trhu práce a uplatnitelnosti absolventů.</p> <p>Kraj podporuje sdílení příkladů dobré praxe uvnitř škol i mezi školami.</p> <p>Kraj prosazuje provedení úprav v rámcových vzdělávacích programech tak, aby bylo podpořeno matematické, jazykové, polytechnické, občanské a ICT vzdělávání, podnikavost, iniciativa a kreativita na všech úrovních vzdělávání od MŠ¹⁹ po VŠ ve vazbě na požadavky zaměstnavatelů, které průběžně monitoruje.</p>
Potenciální nositelé:	Jihomoravský kraj – odbor školství
Spolupracující subjekty:	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR, Česká školní inspekce, Středisko služeb školám, hospodářské komory, vysoké školy připravující učitele
Finanční zdroje:	ESI fondy (OP VVV 3.1.2), rozpočty škol, rozpočet kraje
Územní dopad:	Celokrajský

Název opatření:	1.1.3 Hodnocení kvality vzdělávání
Obsah:	<p><i>Opatření vychází z Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Jihomoravského kraje 2016–2020, priority 1 Kvalita vzdělávání.</i></p> <p>Tvorba systému hodnocení a srovnávání škol. Využití zahraničních zkušeností.²⁰ Reflexe výsledků mezinárodních šetření PISA.²¹ Hodnocení škol a využití výsledků ke zkvalitnění slabších škol.</p> <p>Posílení autoevaluace škol.</p> <p>Sledování nezaměstnanosti absolventů jednotlivých škol (zejména odborných středních škol) – hodnocení úspěšnosti v praxi. Sledování, kolik absolventů škol pracuje v oboru pomocí šetření absolventů.</p>
Role kraje	Kraj navrhne funkční kritéria hodnocení kvalitní školy, případně využívá celostátně nastaveného systému kritérií hodnocení škol (lze využít výsledky maturitní zkoušky, v budoucnu výsledky přijímacích zkoušek na SŠ). Kraj podporuje autoevaluaci škol a školských zařízení.
Potenciální nositelé:	Jihomoravský kraj – odbor školství
Spolupracující subjekty:	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR, Česká školní inspekce, Úřad práce ČR
Finanční zdroje:	Rozpočet kraje, rozpočty škol
Územní dopad:	Celokrajský

¹⁹ Např. technické školky.

²⁰ Viz např. materiály Centre for Educational Research and Innovation (<http://www.oecd.org/edu/ceeri/>).

²¹ PISA (Programme for International Student Assessment) je považováno za největší a nejdůležitější mezinárodní šetření v oblasti měření výsledků vzdělávání. Základní informace jsou dostupné na: <http://www.csicr.cz/Prave-menu/Mezinarodni-setreni/PISA>.

Název opatření:	1.1.4 Spolupráce škol
Obsah:	<p><i>Opatření se týká horizontální i vertikální spolupráce všech typů škol. Z hlediska kompetencí kraje a možností SRLZ bude významnou roli hrát úroveň středních škol.</i></p> <p>Sdílení zkušeností, vzájemná podpora, sdílení technického zázemí pro výuku (součástí rozvoj center odborného vzdělávání). Vstupy pedagogů z vyšších úrovní vzdělávání do nižších (obohacení výuky, inspirace, motivace).</p> <p>Zajištění propojenosti a prostupnosti škol – Využívání vhodných návazností škol. Informování o možnostech prostupnosti mezi (osmiletými) gymnázii a středními odbornými školami a mezi obory středních škol s maturitou a bez maturity s ohledem na využití předpokladů, schopností a dovedností žáků. Posílení těchto aspektů při činnosti školských poradenských pracovišť.</p>
Role kraje	Kraj informuje o akcích či projektech škol, zprostředkovává kontakty.
Potenciální nositelé:	Školy na všech stupních – spolupráce jak na horizontální, tak vertikální úrovni
Spolupracující subjekty:	Realizátoři místních akčních plánů rozvoje vzdělávání na území kraje (místní akční skupiny / SO ORP / dobrovolné svazky obcí), Jihomoravský kraj – Odbor školství, Centrum vzdělávání všem
Finanční zdroje:	Rozpočty škol, rozpočet kraje, ESI fondy (OP VVV 3.1.5)
Územní dopad:	Celokrajský

1.2 PROPOJENÍ ŠKOLSTVÍ A PRAXE

Jedním ze zásadních úkolů školství je připravovat žáky a studenty pro uplatnění na trhu práce. Pro zvýšení kvality a uplatnitelnosti absolventů je nezbytné, aby vzdělávání reflektovalo potřeby zaměstnavatelů. Vzhledem k proměnám požadavků na profese a jejich znalosti a pestrosti možností uplatnění musí počáteční vzdělávání rozvíjet vedle univerzálního znalostního základu různorodé osobnostní kompetence (samostatnost, kreativita, podnikavost). Kvalitě výuky i okamžité uplatnitelnosti absolventů napomáhá úzká spolupráce s praxí během studia a zapojení zaměstnavatelů do výukových procesů.

Důležitým tématem okruhu 1.2 je i využití potenciálu škol při rozvojových aktivitách v obcích, při spolupráci s neziskovými, stejně tak v dalším vzdělávání.

Strategický cíl:

- posílit spolupráci škol a zaměstnavatelů,
- zvýšit podíl žáků a studentů v technických oborech,
- zvýšit kvalitu a kompetence absolventů škol.

Indikátory strategického cíle

Název	Zdroj	Počáteční hodnota (rok)
Počet firem, které poskytují odborný výcvik žákům odborných středních škol	Odbor školství na základě informací odborných středních škol	<i>Aktuálně není dostupné²²</i>
Počet firem, které poskytují praxi žákům odborných středních škol	Odbor školství na základě informací odborných středních škol	<i>Aktuálně není dostupné</i>
Podíl firem, které jsou ochotny přijímat absolventy škol	Průzkum zaměstnanosti	9,9 % (2014)

Strategická opatření

Název opatření:	1.2.1 Přímá podpora spolupráce zaměstnavatelů a škol
Obsah:	<p><i>Opatření vychází z Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Jihomoravského kraje 2016–2020, priority 3 Sbližování vzdělávání a trhu práce a Programu rozvoje Jihomoravského kraje 2014–2017, priorit 3, opatření 3.c.4., 3.c.10. 3.c.11.</i></p> <p>Informační a metodická podpora. Praxe žáků ve firmách, zapojení firem do výuky, vzájemná komunikace a diskuze o nastavení vzdělávání. Uplatnění prvků duálního systému vzdělávání na středních odborných školách (např. daňové úlevy firmám, zapojení odborníků z praxe, nadpodniková vzdělávací centra, posílení vazeb podniků a škol a odpovídající smluvní řešení apod.).²³</p> <p>Rozvoj center odborného vzdělávání.</p>
Role kraje	Kraj podporuje komunikaci škol všech úrovní (již od MŠ) a zaměstnavatelů a jejich intenzivnější spolupráci. Poskytuje metodickou podporu, zajišťuje osvětu a informovanost o potřebách spolupráce s podniky s ohledem na kvalifikaci absolventů. Informuje žáky o pracovních podmínkách v různých profesích.
Potenciální nositelé:	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR, realizátoři místních akčních plánů na území kraje (místní akční skupiny / SO ORP / dobrovolné svazky obcí)
Spolupracující subjekty:	Zřizovatelé škol – obce, kraje, Úřad práce ČR – krajská pobočka v Brně, hospodářské komory, zaměstnavatelé, Komora sociálních podniků
Finanční zdroje:	Rozpočty škol, rozpočet kraje, ESI fondy (OP VVV 3.1.5), státní rozpočet
Územní dopad:	Celokrajský

²² Bude zjišťováno v rámci pravidelného sběru informací od středních škol pro výroční zprávu. To platí i pro další obdobné indikátory sestavované odborem školství na základě podkladů od středních škol.

²³ Podrobnosti viz <http://www.nuv.cz/pospolu/dualni-systemy-vzdelavani>, či <http://pospolu.rvp.cz>.

Název opatření:	1.2.2 Zvýšení otevřenosti škol veřejnosti
Obsah:	Zapojení škol do života obcí a měst. Posílení spolupráce škol se zřizovateli, rodiči, veřejností, neziskovými organizacemi, Úřadem práce ČR apod. Využívání prostor škol pro mimoškolní aktivity. Využití škol při dalším vzdělávání – zejména dosáhnout větší propagace informovanosti veřejnosti o nabídce dalšího vzdělávání škol.
Role kraje	Kraj informuje o akcích či projektech škol, zprostředkovává kontakty.
Potenciální nositelé:	Mateřské školy, základní školy, střední školy, vyšší odborné školy, vysoké školy, neziskové organizace
Spolupracující subjekty:	Úřad práce ČR – krajská pobočka v Brně, neziskové organizace, obce
Finanční zdroje:	Rozpočty škol, rozpočet kraje, ESI fondy (OP Z 3.1.1)
Územní dopad:	Celokrajský

1.3 ZLEPŠENÍ PODMÍNEK PRO VÝZKUM, VÝVOJ, INOVACE

Okruh 1.3 obsahuje opatření rozvíjející podmínky pro vysoce kvalifikované, progresivní a inovativní části ekonomiky kraje. V této oblasti je k řízení rozvojových aktivit již od roku 2002 využíváno regionální inovační strategie – aktuálně jde o **Regionální inovační strategii Jihomoravského kraje 2014–2020 (RIS 4)**. RIS 4 vytváří podmínky pro konkurenceschopné znalostně intenzivní podnikání, a to zejména investicemi do zvýšení kvality vzdělávání, výzkumu, do zlepšení image JMK a přímou podporou podnikatelských aktivit tam, kde dochází k selhání trhu (např. podpora začínajících firem nebo podpora realizace znalostně náročných činností ve zralých firmách). Obsahově je SRLZ s RIS 4 propojena zejména v opatření 1.3.1 a 1.3.4. V okruhu je dále věnována pozornost rozvoji talentovaných a nadaných žáků a studentů a podpora mezinárodní spolupráce škol.

Strategický cíl:

- Posílit výzkumné a inovační aktivity firem
- Rozvinout podporu talentovaných a mimořádně nadaných žáků a studentů, programů Ph.D, vědců a kvalifikovaných zahraničních výzkumných pracovníků
- Zvýšit spolupráci se zahraničím v oblasti vědy a výzkumu

Indikátory strategického cíle

Název	Zdroj	Počáteční hodnota (rok)
Počet firem s vlastními kapacitami výzkumu a vývoje	Statistická ročenka Jihomoravského kraje, JIC	400 (2014)
Počet ZŠ a SŠ vzdělávajících žáky s mimořádným nadáním	Odbor školství KrÚ JMK	72 ZŠ, 17 SŠ (2015/2016)

Název	Zdroj	Počáteční hodnota (rok)
Počet žáků s mimořádným nadáním vzdělávaných na ZŠ a SŠ v JMK	Odbor školství KrÚ JMK	208 na ZŠ, 72 na SŠ (2015/2016)
Počet žáků a studentů zařazených do Programu podpory nadaných studentů v daném školním roce	Odbor školství KrÚ JMK	89 (2015/2016)

Strategická opatření

Název opatření:	1.3.1 Podpora výzkumných a inovačních aktivit
Obsah:	<p>Opatření vychází z Regionální inovační strategie Jihomoravského kraje 2014–2020 (RIS 4).</p> <p>Klíčové oblasti změn dle RIS 4: A. Proinovační správa a řízení, B. Excellence ve výzkumu, C. Konkurenceschopné inovativní firmy, D. Evropsky špičkové školství, E. Atraktivní region.</p> <p>SRLZ se nejúžeji dotýká aktivit z oblasti C. (propojení vzdělávání a praxe – viz okruh SRLZ 1.2, popularizace podnikání a osvojování jeho základních principů u žáků a studentů), D. (viz okruh SRLZ 1.1).</p> <p>V rámci tohoto opatření budou přímo zahrnuty činnosti z RIS, které nejsou řešeny v akčním plánu RIS 3 (tj. někde musí být uchopeny) a nejsou řešeny v jiném opatření SRLZ.</p>
Role kraje	Kraj podporuje aktivity Jihomoravského inovačního centra (start up, inkubátory, mikropůjčky), je prostředníkem výměny informací a zkušeností mezi jednotlivými subjekty v oblasti výzkumných a inovačních aktivit.
Potenciální nositelé:	Jihomoravské inovační centrum, Krajská hospodářská komora jižní Moravy
Spolupracující subjekty:	Vysoké školy, výzkumné a vědecké organizace, podnikatelské subjekty, Regionální rozvojová agentura jižní Moravy, hospodářské komory, vědecko-technické parky
Finanční zdroje:	ESI fondy (OP VVV 2.1.5, OP Z 3.1.1, OP PIK 1.2), rozpočty výzkumných institucí, zdroje podniků, rozpočet kraje
Územní dopad:	Celokrajský, avšak s výrazným důrazem na město Brno

Název opatření:	1.3.2 Podpora znalostního a dovednostního potenciálu žáků a studentů
Obsah:	<p>Podpora individuálních vzdělávacích plánů. Osvěta, posilování motivace. Pokračování v Programu podpory nadaných studentů.</p> <p>Zlepšování podmínek a kvality doktorského studia.</p> <p>Zapojení a koordinace škol, center volného času, univerzit, vědeckých pracovišť, poradenských institucí apod. Dětské univerzity.</p> <p>Soutěže žáků / studentů.</p>
Role kraje	Kraj systematicky podporuje nadané žáky základních a středních škol a studenty vysokých škol. Mezi čtyři základní směry podpory patří

	podpora škol s vynikajícími výsledky žáků ve školních soutěžích, systém podpory talentované mládeže, finanční podpora prací SOČ (středoškolská odborná činnost) a podpora financování školních předmětových soutěží.
Potenciální nositelé:	Jihomoravské centrum pro mezinárodní mobilitu
Spolupracující subjekty:	Jihomoravský kraj, základní, střední i vysoké školy, výzkumné a vědecké organizace, centra volného času, poradenské instituce, obce s rozšířenou působností, neziskové organizace, Sdružení talentované mládeže
Finanční zdroje:	Rozpočet kraje, rozpočty škol
Územní dopad:	Celokrajský, avšak s důrazem na města se středními a vysokými školami

Název opatření:	1.3.3 Internacionalizace škol
Obsah:	Více vztahů se zahraničními školami (ve vazbě na tzv. Boloňský proces), vzájemné výměnné pobyty, s tím spojená výuka jazyků, poznání jiné země a prostředí atd.
Role kraje	Kraj podporuje základní, střední i vysoké školy v internacionalizaci výuky a obecně své působnosti.
Potenciální nositelé:	Jihomoravský kraj, odbor školství
Spolupracující subjekty:	Základní, střední i vysoké školy, Jihomoravské centrum pro mezinárodní mobilitu
Finanční zdroje:	ESI fondy (OP VVV 2.1.1), rozpočet kraje
Územní dopad:	Celokrajský

Název opatření:	1.3.4 Získávání kvalifikovaných zahraničních pracovníků
Obsah:	Podpora získání kvalifikovaných zahraničních pracovníků – zejména pracovníků z oblasti vědy a výzkumu.
Role kraje	Kraj financuje programy mezinárodních mobilit (např. SoMoPro), obecně podporuje příchod zahraničních pracovníků ve vědě a výzkumu (včetně Ph.D. studentů), realizuje projekty podporující příchod talentovaných zahraničních VŠ studentů, doktorandů a pracovníků.
Potenciální nositelé:	Jihomoravské centrum pro mezinárodní mobilitu, zaměstnavatelé
Spolupracující subjekty:	Jihomoravský kraj, město Brno, Jihomoravské inovační centrum, univerzity a výzkumné a vědecké organizace (včetně CEITEC a FNUSA-ICRC), Jihomoravské regionální centrum pro podporu integrace cizinců, Krajská hospodářská komora jižní Moravy
Finanční zdroje:	Rozpočty zaměstnavatelů, rozpočet kraje
Územní dopad:	Celokrajský, avšak s důrazem na město Brno

1.4 ROZVOJ VZDĚLÁVÁNÍ DOSPĚLÝCH

Vzdělávání v dospělém věku po ukončení počátečního vzdělávání je důležitou aktivitou pro udržení konkurenceschopnosti pracovníků na trhu práce. Podstatou je vytváření a udržování pokud možno optimálního souladu mezi kvalifikací subjektivní (reálná způsobilost jednotlivce) a kvalifikací objektivní (nároky na výkon konkrétní profese či pozice). Okruh 1.4 se zaměřuje na zlepšení rámce pro vzdělávání dospělých (resp. profesního vzdělávání), na zvýšení informovanosti a osvěty v této oblasti, na zvyšování dostupnosti vzdělávání a na řešení existujících bariér týkajících se profesní mobility.

Strategický cíl:

- zajistit pravidelné mapování nabídky a poptávky dalšího profesního vzdělávání;
- zvýšit informovanost o možnostech dalšího profesního vzdělávání,
- zvýšit nabídku dalšího vzdělávání (s ohledem na potřeby zaměstnavatelů);
- posílit roli škol v dalším profesním vzdělávání.

Indikátory strategického cíle

Název	Zdroj	Počáteční hodnota (rok)
Podíl osob, které se v uplynulých čtyřech týdnech účastnily neformálního vzdělávání na populaci ve věku 15-64 let	Český statistický úřad – Výběrové šetření pracovních sil	6,8 % (průměr 2015)
Počet uživatelů, kteří navštívili webové stránky Centra vzdělávání všem	Centrum vzdělávání všem	88 302 (1–12/2015)
Počet kurzů v databázi Centra vzdělávání všem	Centrum vzdělávání všem	3517 (31. 3. 2016)
Počet středních škol poskytujících profesní vzdělávání (vzdělávací kurzy pro dospělé)	Odbor školství KrÚ JMK	<i>Aktuálně není dostupné</i>

Strategická opatření

Název opatření:	1.4.1 Vytváření koncepčního rámce vzdělávání dospělých
Obsah:	<p>Prosazování koncepčního řešení na národní úrovni. Inspirace zahraničními modely (využití „dobré praxe“, Evropský koncept celoživotního vzdělávání do roku 2025).</p> <p>Podpora pestrosti forem vzdělávání dospělých (např. zkrácené formy, distanční studium).</p> <p>Propojení struktur kariérního poradenství pro zaměstnané osoby (adaptace na změny pracovní i životní, podpora komplexnosti a zajištění kontinuity).</p> <p>Posílení/zkvalitnění certifikace/akreditace vzdělávacích institucí a lektorů.²⁴</p>

²⁴ V současné době různé orgány státní správy – např. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Ministerstvo vnitra – příp. další pověřené instituce provádějí akreditace, resp. certifikace. Často jde ale o formální proces kontrolující splnění minimálních požadavků a neřeší se kvalita, smysluplnost a potřebnost vzdělávacích aktivit.

	<p>Posílení uplatnění andragogiky při vzdělávání dospělých (informování, metodické materiály).</p> <p>Posílení propojení, resp. sladění národní soustavy povolání a národní soustavy kvalifikací. Rozvoj využívání národní soustavy kvalifikací.</p> <p>Sledování a hodnocení kvality.</p>
Role kraje	Kraj iniciuje diskuzi k tématu. Podílí se na formulaci vhodných přístupů. Spolupracuje na přípravě a realizaci akcí.
Potenciální nositelé:	JMK – Rada pro rozvoj lidských zdrojů, Centrum vzdělávání všem, Krajská hospodářská komora jižní Moravy
Spolupracující subjekty:	Hospodářské komory, vysoké školy, střední školy, Asociace nestátních neziskových organizací JMK, Asociace institucí vzdělávání dospělých ČR, Komora sociálních podniků
Finanční zdroje:	Rozpočet kraje, ESI fondy (OP Z 1.4.2, OP VVV 2.1.3)
Územní dopad:	Celokrajský

Název opatření:	1.4.2 Koordinace, informovanost, motivace v oblasti vzdělávání
Obsah:	<p>Posílení informování veřejnosti o možnostech vzdělávání a propagace kurzů. Informování o možnostech ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání. Osvěta u zaměstnavatelů i u zaměstnanců. Osvěta k možnostem uznávání výsledků dalšího vzdělávání ve vazbě na Národní soustavu kvalifikací.</p> <p>Mapování poptávky po aktivitách profesního vzdělávání. Analýza informací. Posílení informační spolupráce s Úřadem práce ČR.</p> <p>Rozvoj aktivit Centra vzdělávání všem (medializace, finanční a personální podpora a rozvoj).</p> <p>Spolupráce mezi školami a soukromými vzdělávacími institucemi.</p> <p>Prosazování systémových změn na národní úrovni: Zajištění prostupnosti mezi dílčími a úplnými kvalifikacemi, minimalizace rozporů mezi kódy kvalifikací národního systému kvalifikací a mezi obory vzdělávání, přizvání zástupců škol do sektorových rad.</p> <p>Realizace Týdnů vzdělávání dospělých.</p>
Role kraje	Kraj podporuje subjekty pověřené realizací informačních aktivit. Kraj se podílí na organizaci propagačních akcí.
Potenciální nositelé:	Centrum vzdělávání všem, Krajská hospodářská komora jižní Moravy, školy, vzdělávací instituce
Spolupracující subjekty:	Hospodářské komory, střední školy, vysoké školy, Asociace nestátních neziskových organizací JMK, Úřad práce ČR – krajská pobočka v Brně, Asociace institucí vzdělávání dospělých ČR, Komora sociálních podniků
Finanční zdroje:	Rozpočet kraje, ESIF (OPZ)
Územní dopad:	Celokrajský

Název opatření:	1.4.3 Zlepšování dostupnosti dalšího profesního vzdělávání
Obsah:	Omezování bariér v přístupu k dalšímu profesnímu vzdělávání (zejména geografických) – rozvoj nabídky v jednotlivých okresech. Využití středních škol jako přirozených center celoživotního vzdělávání. Posílení role vysokých škol v dalším profesním vzdělávání. Podpora znevýhodněných a obtížně dostupných oblastí v rámci území kraje. Podpora vzdělávání v tématech, která jsou v určitých územích nejsmysluplnější. Podpora vzdělávání osob nad 50 let, aby došlo k prodloužení a ke zkvalitnění jejich pracovního zapojení. Posilování vazeb mezi dalším profesním vzděláváním a potřebami zaměstnavatelů se zohledněním regionálních specifik.
Role kraje	Kraj bude monitorovat aktivity v této oblasti a podporovat jejich územní dostupnost s ohledem na zájem ze strany zaměstnavatelů a veřejnosti.
Potenciální nositelé:	Střední školy, vysoké školy, vzdělávací instituce
Spolupracující subjekty:	Hospodářské komory, Asociace institucí vzdělávání dospělých ČR, Asociace nestátních neziskových organizací JMK, podnikatelské subjekty, Centrum vzdělávání všem, Komora sociálních podniků
Finanční zdroje:	ESI fondy (OP Z 2.3.1), rozpočet kraje
Územní dopad:	Celokrajský, důraz na znevýhodněná a periferní území kraje

Název opatření:	1.4.4 Podpora profesní mobility
Obsah:	Rozvoj odborných znalostí a dovedností. Uznávání kvalifikace získané praxí. Rozšíření nabídky školicích programů. Posílení profesní prostupnosti a interdisciplinárního propojování oborů. Pomoc firmám, které hledají určité profese.
Role kraje	JMK podporuje celoživotní vzdělávání, rekvalifikace a další opatření, která umožňují plynulý přechod mezi jednotlivými obory na trhu práce při zachování vysoké kvalifikace. JMK je zřizovatelem řady středních škol, spolupracuje s univerzitami, koordinuje činnost s Jihomoravským centrem pro mezinárodní mobilitu.
Potenciální nositelé:	Jihomoravský kraj – odbor školství, odbor regionálního rozvoje, Krajská hospodářská komora jižní Moravy
Spolupracující subjekty:	Úřad práce ČR – krajská pobočka v Brně, výzkumné centrum VÚPSV v Brně, Jihomoravské centrum pro mezinárodní mobilitu, hospodářské komory, zaměstnavatelské svazy, vysoké školy, Asociace nestátních neziskových organizací JMK, obce s rozšířenou působností
Finanční zdroje:	Státní rozpočet, ESI fondy (OP Z 1.1.1, 1.4.1, 2.3.1), rozpočet kraje
Územní dopad:	Celokrajský

1.5 PODPORA ZAMĚSTNANOSTI A ADAPTABILITY PRACOVNÍCH SIL

Okruh 1.5 rozvíjí témata spadající do **strategie zaměstnanosti**. Východiskem je rozvoj partnerství klíčových aktérů trhu práce a zajišťování informačního servisu pro rozhodování a konání aktérů. Zdůrazňuje témata, jimž je třeba věnovat pozornost pro zefektivnění využívání nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti a pro posílení flexibility způsobů práce. V určitých oborech tvoří neopominutelnou skupinu zaměstnanců cizinci. Pro ekonomiku kraje je tak důležité vytvořit podmínky pro život kvalifikovaných zahraničních pracovníků.

Strategický cíl:

- dále rozvíjet informovanost, koordinaci a spolupráci hlavních aktérů trhu práce
- zvýšit efektivnost aktivní politiky zaměstnanosti;
- zvýšit využívání flexibilních způsobů práce,
- snížit podíl nezaměstnaných ve znevýhodněných územích kraje.

Indikátory strategického cíle

Název	Zdroj	Počáteční hodnota (rok)
Počet uchazečů o zaměstnání, kteří absolvovali rekvalifikační kurz	Úřad práce ČR – krajská pobočka v Brně	2874 klasické (2015) 1468 zvolené (2015)
Podíl absolventů rekvalifikačních kurzů, kteří byli do 6 měsíců po absolvování kurzů vyřazeni z evidence úřadu práce	Úřad práce ČR – krajská pobočka v Brně	Aktuálně není dostupné
Podíl firem využívajících zkrácené pracovní úvazky	Průzkum zaměstnanosti	64,2 %

Strategická opatření

Název opatření:	1.5.1 Koordinace a spolupráce v oblasti zaměstnanosti
Obsah:	Pravidelná setkávání a řešení problémů klíčových aktérů – uplatnění přístupů Jihomoravského paktu zaměstnanosti. Dohoda a úzká spolupráce Jihomoravského kraje, Krajské hospodářské komory jižní Moravy, Úřadu práce ČR a odborových organizací.
Role kraje	Kraj pořádá pravidelná jednání s aktéry z oblasti trhu práce. Na těchto jednáních se diskutují aktuální problémy i dlouhodobé vize, projednávají se jednotlivé relevantní dokumenty.
Potenciální nositelé:	Jihomoravský kraj – odbor regionálního rozvoje, Úřad práce ČR – krajská pobočka v Brně, Krajská hospodářská komora jižní Moravy
Spolupracující subjekty:	Hospodářské komory, zaměstnavatelské svazy, střední a vysoké školy, odborové organizace, Jihomoravské inovační centrum, Regionální rozvojová agentura jižní Moravy, výzkumné centrum VÚPSV v Brně, Asociace nestátních neziskových organizací JMK, Komora sociálních podniků, Centrum vzdělávání všem
Finanční zdroje:	Rozpočet kraje, ESI fondy (OP Z 2.3.1)
Územní dopad:	Celokrajský

Název opatření:	1.5.2 Informační a poradenský servis v oblasti zaměstnanosti
Obsah:	Realizace průzkumů zaměstnanosti (mimo jiné vytvoření jednotného webového prostředí pro sběr a informací), spolupráce s Úřadem práce ČR, informování zaměstnavatelů. Informační podpora sociálního podnikání.
Role kraje	Kraj už od roku 2003 realizuje každoroční průzkum zaměstnanosti, sám i skrze své organizace poskytuje informace o trhu práce, společně s dalšími institucemi tvoří poradenský servis.
Potenciální nositelé:	Jihomoravský kraj – odbor regionálního rozvoje
Spolupracující subjekty:	Úřad práce ČR – krajská pobočka v Brně, hospodářské komory, zaměstnavatelské svazy, výzkumné centrum VÚPSV v Brně, Regionální rozvojová agentura jižní Moravy, Asociace nestátních neziskových organizací JMK, střední a vysoké školy, obce s rozšířenou působností, Centrum vzdělávání všem, Komora sociálních podniků, TESSEA ČR, z.s.
Finanční zdroje:	ESI fondy (OP Z 1.4.1), rozpočet kraje
Územní dopad:	Celokrajský

Název opatření:	1.5.3 Podpora efektivního využívání nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti
Obsah:	Spolupráce s podniky v návaznosti na rekvalifikační kurzy. Podpora stáží ve firmách. Zlepšení vazeb rekvalifikačních kurzů a potřeb firem. Posilování a rozšiřování fungování sociálních podniků – využití sociálního podnikání k zaměstnávání znevýhodněných osob na trhu práce (<i>více viz opatření 2.4.2</i>)
Role kraje	Kraj podporuje využívání nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti, jako jsou rekvalifikace či investiční pobídky, spoluvytváří prostředí pro jejich rozvoj.
Potenciální nositelé:	Úřad práce ČR – krajská pobočka v Brně
Spolupracující subjekty:	Jihomoravský kraj – Odbor regionálního rozvoje, subjekty provádějící rekvalifikace, CzechInvest, hospodářské komory, zaměstnavatelské svazy, výzkumné centrum VÚPSV v Brně, Asociace nestátních neziskových organizací JMK, střední a vysoké školy, obce s rozšířenou působností, Komora sociálních podniků, sociální podniky, TESSEA ČR, z.s..
Finanční zdroje:	Státní rozpočet, ESI fondy (OP Z 1.3.1, 1.1.1), rozpočet kraje
Územní dopad:	Celokrajský

Název opatření:	1.5.4 Podpora flexibilních způsobů práce
Obsah:	Osvěta, informační podpora. Podpora většího uplatnění flexibilních způsobů práce (zkrácené úvazky, sdílený pracovní úvazek, distanční práce, volná pracovní doba....). Rozvíjení konceptu sladování rodinného a pracovního života. Podpora rovných příležitostí mužů a žen.

	<i>Téma je součástí Koncepce rodinné politiky Jihomoravského kraje na období 2015–2019 v prioritě 2. Slučitelnost rodiny a zaměstnání prostřednictvím opatření na podporu zaměstnavatelů, za spolupráce OSV, OKŘ a ÚŘK a v prioritě 3. Podpora služeb pro rodiny prostřednictvím opatření na v oblasti podpory služeb institucionální i neinstitutcionální péče o děti.</i>
Role kraje	Kraj plní roli určitého „střediska osvěty a informací“, které propojuje a dále za pomoci ostatních subjektů šíří směrem k zaměstnavatelům i zaměstnancům.
Potenciální nositelé:	Úřad práce ČR – krajská pobočka v Brně, Krajská hospodářská komora jižní Moravy, Komora sociálních podniků
Spolupracující subjekty:	Jihomoravský kraj – odbor regionálního rozvoje, odborové organizace, výzkumné centrum VÚPSV v Brně, hospodářské komory, zaměstnavatelské svazy, personální agentury, střední a vysoké školy, Asociace nestátních neziskových organizací JMK, obce s rozšířenou působností, Centrum vzdělávání všem, TESSEA ČR, z.s.
Finanční zdroje:	ESI fondy (OP Z 2.3.1, 3.1.1), zdroje zaměstnavatelů
Územní dopad:	Celokrajský

Název opatření:	1.5.5 Zajištění kvalitních podmínek pro zahraniční pracovníky
Obsah:	Určitá návaznost na opatření 1.3.4. Vytváření příjemného prostředí pro život zejména kvalifikovaných pracovníků, kteří se podílí na rozvoji znalostní ekonomiky kraje. Informační podpora. Tvorba zázemí pro jejich rodinné příslušníky.
Role kraje	Kraj má pravomoci či vliv v celé řadě oblastí, které dohromady vytvářejí atraktivní podmínky pro zahraniční pracovníky (vzdělávací instituce, dopravní infrastruktura a obslužnost, volnočasové aktivity atd.).
Potenciální nositelé:	Regionální rozvojová agentura jižní Moravy, Jihomoravské centrum pro mezinárodní mobilitu, Jihomoravské inovační centrum, město Brno
Spolupracující subjekty:	Vysoké školy a výzkumné a vědecké organizace (včetně CEITEC a FNUSA-ICRC), JMK – Jihomoravské regionální centrum pro podporu integrace cizinců, výzkumné centrum VÚPSV v Brně, Asociace nestátních neziskových organizací JMK, hospodářské komory, zaměstnavatelské svazy, Jihomoravský kraj – odbor regionálního rozvoje, CzechInvest, Jihomoravské inovační centrum, Jihomoravské centrum pro mezinárodní mobilitu.
Finanční zdroje:	Rozpočet kraje, rozpočet města Brna
Územní dopad:	Celokrajský, avšak s důrazem na město Brno

PRIORITNÍ OSA 2. ROZVOJ LIDSKÉHO POTENCIÁLU A SOCIÁLNÍ ZAČLEŇOVÁNÍ

Prioritní osa 2 se zaměřuje na sociální aspekty lidských zdrojů v kraji. Důraz je kladen na využití potenciálu osob, na podporu rozvoje osobnosti a na začlenění do společnosti, Velkou roli hrají preventivní aktivity. Součástí budou i aktivity spojené se změnami demografické struktury společnosti, se stárnutím obyvatelstva a aktivním stárnutím. Prioritní osa zahrnuje i problematiku integrace cizinců.

Okruhy a strategická opatření prioritní osy 2 Rozvoj lidského potenciálu a sociální začleňování

2.1 Age management

- 2.1.1 Rozvoj metod a postupů age managementu
- 2.1.2 Poradenství, informovanost a osvěta v oblasti age managementu
- 2.1.3 Uplatnění age managementu v organizacích kraje

2.2 Aktivní a pozitivní stárnutí

- 2.2.1 Podpora aktivního stárnutí
- 2.2.2 Rozvoj vzdělávání pro seniory
- 2.2.3 Posílení mezigeneračního učení

2.3 Rozvoj občanské společnosti

- 2.3.1 Podpora rodinného života
- 2.3.2 Posilování výchovných aspektů vzdělávání
- 2.3.3 Neformální vzdělávání

2.4 Sociální začleňování

- 2.4.1 Prevence sociálního vyloučení
- 2.4.2 Koncepční řešení problémů sociálně vyloučených lokalit a skupin

2.5 Integrace cizinců

- 2.5.1 Koordinace procesu integrace cizinců
- 2.5.2 Zvyšování informovanosti v oblasti integrace cizinců
- 2.5.3 Rozvoj sociálních a návazných služeb pro cizince
- 2.5.4 Vzdělávání cizinců

2.1 AGE MANAGEMENT

Age management je personální řízení s ohledem na věk, schopnosti a potenciál zaměstnanců. Jeho hlavním principem je, aby každý pracovník měl možnost svůj potenciál využít a nebyl znevýhodněn kvůli svému věku. Podporuje komplexní přístup k řešení demografické situace a demografických změn na pracovišti. Na jedné straně tak zkvalitňuje pracovní podmínky zaměstnanců, na straně druhé pomáhá zaměstnavatelům využít co nejlépe využívání znalostí a zkušeností pracovníků a může být částečným řešením dopadů odchodu pracovníků z nedostatkových profesí do starobního důchodu. Mezi hlavní zásady age managementu zaměřeného na skupinu pracovníků staršího věku patří především dobré znalosti o věkovém složení společnosti a firmy, spravedlivé postoje ke stárnutí, pochopení pro individualitu a rozmanitost či uplatňování strategického myšlení. Age management přispívá k realizaci priorit „Národního akčního plánu podporujícího pozitivní stárnutí pro období let 2013-2017“

Strategický cíl:

- zlepšit informovanost o problematice age managementu,
- zvýšit počet odborníků na age management a počet institucí pomáhajících při jeho zavádění,
- zvýšit počet organizací a firem uplatňujících age management,
- posílit zaměstnanost osob nad 50 let.

Indikátory strategického cíle

Název	Zdroj	Počáteční hodnota (rok)
Počet organizací zřizovaných krajem, které uplatňují age management	Krajský úřad Jihomoravského kraje	0 (2015)

Strategická opatření

Název opatření:	2.1.1 Rozvoj metod a postupů age managementu
Obsah:	Aplikace a testování zahraničních přístupů, shromažďování informací. Spolupráce organizací zabývajících se aplikací age managementu a sdílení jejich zkušeností. Reflexe fungování metod na základě zpětné vazby od zaměstnavatelů a zaměstnanců.
Role kraje	Kraj spolupracuje s pracovníky organizací zabývajících se age managementem při sestavování koncepčních a strategických dokumentů, shromažďuje domácí i zahraniční poznatky z tohoto oboru a předává je dalším subjektům.
Potenciální nositelé:	Age Management, z. s., Krajská hospodářská komora jižní Moravy, zastřešující organizace v podnikatelské a neziskové oblasti
Spolupracující subjekty:	Jihomoravský kraj, hospodářské komory, zaměstnanecké svazy, odborové organizace, vysoké školy, Asociace nestátních neziskových organizací JMK, Asociace institucí vzdělávání dospělých ČR, firmy, vzdělávací a poradenské instituce
Finanční zdroje:	Rozpočet kraje, ESI fondy (OP Z 1.3.1, 1.3.2, 3.1.1)
Územní dopad:	Celokrajský

Název opatření:	2.1.2 Poradenství, informovanost a osvěta v oblasti Age managementu
Obsah:	Informování firem, pomoc firmám při uplatňování age managementu. Spolupráce a koordinace vzdělávacích institucí. Vzdělávání lektorů a metodiků age managementu. Zapojení místních akčních skupin do šíření informací směrem k podnikatelům na jejich území. Vytváření podmínek, v nichž by mohli starší a zkušenější pracovníci dobře předávat své zkušenosti mladším pracovníkům. Podpora předávání zkušeností s tímto procesem.
Role kraje	Kraj spolupracuje s pracovníky organizací zabývajících se problematikou age managementu při sestavování koncepčních a strategických dokumentů. Vzhledem ke své koordinační a kooperační roli předává tyto poznatky i dalším institucím a organizacím, které se v oblasti rozvoje lidských zdrojů v kraji pohybují. O principech age managementu obecně informuje i širokou veřejnost.
Potenciální nositelé:	Age Management, z. s., Krajská hospodářská komora jižní Moravy, zastřešující organizace v podnikatelské a neziskové oblasti, vzdělávací a poradenské instituce
Spolupracující subjekty:	Jihomoravský kraj, hospodářské komory, zaměstnanecké svazy, odborové organizace, vysoké školy, Asociace nestátních neziskových organizací JMK, Asociace institucí vzdělávání dospělých ČR, Komora sociálních podniků
Finanční zdroje:	ESI fondy (OP Z 1.3.1, 1.3.2), rozpočet kraje
Územní dopad:	Celokrajský

Název opatření:	2.1.3 Uplatnění age managementu v organizacích kraje
Obsah:	Informování zástupců krajem zřizovaných organizací o age managementu. Vzdělávání vedoucích pracovníků organizací. Metodická podpora procesu uplatnění age managementu. Vzájemné předávání zkušeností a sdílení příkladů dobré praxe.
Role kraje	JMK zavádí principy age managementu v zřizovaných příspěvkových organizacích a podporuje jejich rozvoj i v dalších ekonomických subjektech na území kraje.
Potenciální nositelé:	Jihomoravský kraj, organizace zřizovaná a zakládané Jihomoravským krajem
Spolupracující subjekty:	Age Management, z. s., hospodářské komory, zaměstnanecké svazy, odborové organizace, Asociace nestátních neziskových organizací JMK, Asociace institucí vzdělávání dospělých ČR, neziskové organizace, vzdělávací a poradenské instituce
Finanční zdroje:	Rozpočty organizací kraje, ESI fondy (OP Z 1.3.1, 1.3.2), rozpočet kraje
Územní dopad:	Celokrajský

2.2 AKTIVNÍ A POZITIVNÍ STÁRNUTÍ

Aktivní stárnutí se týká jak jednotlivců, tak skupin obyvatelstva. Umožňuje lidem uvědomit si svůj potenciál pro dosažení fyzické, sociální a duševní pohody v průběhu života a účasti ve společnosti podle svých potřeb, přání a schopností, a zároveň jim poskytuje odpovídající ochranu, bezpečí a péči v případě potřeby. Slovo "aktivní" odkazuje na pokračující účast v sociálních, ekonomických, kulturních, duchovních a občanských záležitostech, nikoliv jen na schopnost fyzické aktivity nebo účasti na trhu práce. Okruh má úzkou vazbu na Národní akční plán podporující pozitivní stárnutí 2013–2017.

Vzhledem k charakteru SRLZ se **zaměřuje pouze na neinvestiční aktivity**. Není zde proto zahrnuta oblast vytváření hmotných podmínek pro zkvalitňování života seniorů (vedle problematiky sociálních služeb, tedy ani témata týkající se zajištění bezbariérovosti a řešení veřejných prostor). Klíčová část podmínek pro život seniorů je řešena ve **Střednědobém plánu rozvoje sociálních služeb v JMK**. V rámci Programu rozvoje Jihomoravského kraje 2014–2017 je toto téma zakotveno v prioritě 3, Opatření 3.a. Město Brno má zpracován Plán aktivního stárnutí, v němž je prioritou A návrhové části věnována aktivizaci seniorů. V oblasti zdravého životního stylu a mezigeneračního soužití má okruh úzkou vazbu na **Koncepci rodinné politiky Jihomoravského kraje na období 2015–2019**.

Strategický cíl:

- zlepšit životní styl obyvatel,
- vytvářet nabídku aktivit pro seniory směřující k plnohodnotnému a kvalitnímu životu,
- zlepšit vztah mezi generacemi.

Indikátory strategického cíle

Název	Zdroj	Počáteční hodnota (rok)
Počet KLAS Klubů aktivních seniorů ®	Spokojený senior – KLAS z.s.	4 (2015)
Počet studentů v Univerzitách 3. věku	Interní data MU, MENDELU, VFU, VUT	5361 (2014/2015)
Počet škol zapojených do projektů na posílení mezigeneračního dialogu	realizátoři projektů	0

Strategická opatření

Název opatření:	2.2.1 Podpora aktivního stárnutí
Obsah:	<p>Posilování informovanosti o zdravém životním stylu. Realizace preventivních programů. Podpora využití relaxačních tělovýchovných aktivit (zlepšování zdravotního stavu).</p> <p>Zvyšování informovanosti společnosti o potřebách starších osob a zvyšování otevřenost vůči těmto potřebám. Ochrana před projevy špatného zacházení a diskriminace na základě věku.</p> <p>Podpora sociálního podnikání s cílovou skupinou senioři (nad 65 let) a osoby blízcí se seniorskému věku (50 – 64 let).</p> <p>Rozvoj tzv. senior pointů – sítě kontaktních míst, kde mohou senioři</p>

	<p>získat potřebné informace a v rámci těchto míst také probíhají různé kurzy.</p> <p>Podpora klubů aktivních seniorů. Vzdělávání animátorů aktivit pro seniory.</p> <p><i>Opatření se dotýká všech věkových skupin dospělých.</i></p>
Role kraje	<p>Kraj iniciuje, zaštiťuje aktivity v oblasti zdravého životního stylu.</p> <p>Kraj zajišťuje ve spolupráci s dalšími subjekty informační podporu o možnostech předcházení diskriminaci, bezpečnosti seniorů a dalších aktivitách prostřednictvím různých informačních zdrojů.</p> <p>Kraj podporuje projekty na aktivizaci a spolupráci seniorů.²⁵</p>
Potenciální nositelé:	Obce, neziskové organizace, vzdělávací instituce
Spolupracující subjekty:	Jihomoravský kraj – Odbor sociálních věcí, neziskové organizace, poskytovatelé zdravotnických a sociálních služeb
Finanční zdroje:	Rozpočet kraje, rozpočty místních samospráv, ESI fondy (OP Z 2.3.1)
Územní dopad:	Celokrajský

Název opatření:	2.2.2 Rozvoj vzdělávání pro seniory
Obsah:	<p>Posilování informovanosti o nabídce vzdělávání. Propagace vzdělávacích aktivit – zájmového neformálního vzdělávání (využití knihoven).</p> <p>Zvýšení nabídky kurzů pro seniory (cenově zvýhodněné vzdělávání). Rozvoj Univerzit 3. věku a využití potenciálu zájemců o U3V k motivaci mladších generací ke vzdělávání, odbornému a osobnímu růstu. Realizace vzdělávacích aktivit pro seniory a akcí rozvíjejících / uchovávajících dovednosti seniorů.</p> <p>Tvorba vzdělávacích aktivit pro seniory i na středních školách (důležité zejména v regionech vzdálenějších od Brna, kde senioři nabídky kurzů U3V mohou využít jen obtížně).</p>
Role kraje	<p>Kraj zajišťuje ve spolupráci s dalšími subjekty informační podporu o možnostech vzdělávání pro seniory prostřednictvím různých informačních zdrojů. Kraj v rámci své rodinné politiky (viz Koncepce rodinné politiky JMK) podporuje prostřednictvím individuálních dotací projekty, které jsou zaměřené na vzdělávání seniorů.²⁶</p>
Potenciální nositelé:	Vzdělávací instituce – střední / vysoké školy, neziskové organizace
Spolupracující subjekty:	Asociace institucí vzdělávání dospělých ČR, Centrum vzdělávání všem, obce, neziskové organizace, Jihomoravský kraj
Finanční zdroje:	ESI fondy (OP VVV 2.1.3), zdroje vzdělávacích institucí
Územní dopad:	Celokrajský

²⁵ Např. projekt KLAS – Klub aktivních seniorů, který vytváří síť těchto klubů v JMK, jež mají za cíl setkávání napomáhající seniorům udržovat ve své samostatnosti a soběstačnosti s přihlédnutím na individuální podmínky každého z účastníků. Vzdělávání animátorů těchto klubů.

²⁶ Např. projekt „Spokojený senior – aktivní senior 21. století“ je zaměřený na přímou podporu vzdělávání seniorů v jejich přirozeném domácím prostředí

Název opatření:	2.2.3 Posílení mezigeneračního učení
Obsah:	Setkávání různých generací. Sdílení životních zkušeností. ²⁷ Předávání tradic, kultury, hodnot, zvyků. Pořádání různých kurzů. Rozvoj dobrovolnické činnosti. Posílení mezigeneračních spolků. Pokračování aktivit na podporu mezigeneračního dialogu (diskuze, společná setkání apod. dětí/žáků a seniorů). Podpora inovativních aktivit propojujících generace a rozvoj možností vzájemné pomoci jednotlivých generací. ²⁸
Role kraje	Kraj realizuje projekty ve spolupráci se svými organizacemi. ²⁹ Kraj může vypisovat dotační programy pro obce a neziskové organizace podporující aktivity mezigeneračního učení, na realizaci těchto aktivit se kraj rovněž podílí. Dále vytváří nebo podporuje prorodinné opatření, podporuje sladování rodinného a pracovního života. Poskytuje metodickou a informační podporu – informační materiály, webová aplikace, média atd. Zpracovává a realizuje Koncepti rodinné politiky Jihomoravského kraje.
Potenciální nositelé:	Základní školy, střední školy, vysoké školy, zařízení sociální péče, neziskové organizace
Spolupracující subjekty:	Asociace krajů, Jihomoravský kraj, obce, subjekty poskytující služby pro rodiny, rodiny
Finanční zdroje:	Rozpočet kraje, ESI fondy (OP Z 2.3.1)
Územní dopad:	Celokrajský

2.3 ROZVOJ OBČANSKÉ SPOLEČNOSTI

Okruh 2.3 se věnuje rozvoji podmínek pro plnohodnotné uplatnění výchovné role rodin a pro posílení výchovné role neformálního i formálního vzdělávání. Konkrétnější opatření týkající se rodin jsou zakotveny v **Koncepti rodinné politiky Jihomoravského kraje na období 2015–2019**. Důležitou součástí je podpora činnosti neziskových organizací a realizace preventivních programů.

Strategický cíl:

- zlepšit podmínky pro život rodin,
- posílit občanské vzdělávání,
- zkvalitnit podmínky pro neformální vzdělávání.

²⁷ Viz např. projekt „Paměť národa“ (<http://www.postbellum.cz/>).

²⁸ Např. projekt Trojlístek, tzv. náhradní babička, má za cíl usnadnění návratu na trh práce pro rodiče a současně vytvoření pracovních příležitostí pro nezaměstnané ženy.

²⁹ Kraj v rámci rodinné politiky JMK podpořil projekt Sousedé plus, jehož cílem je vytvoření sítě mezigeneračních spolků, které mají rozvíjet sousedské vztahy, sociální síť a vzájemnou mezigenerační výpomoc na základě dobrovolnické činnosti.

Indikátory strategického cíle

Název	Zdroj	Počáteční hodnota (rok)
Počet výskytu sociálně patologických jevů u dětí a mládeže (dle mapování ³⁰)	Odbor školství KrÚ JMK	<i>Aktuálně není k dispozici.</i>
Počet zájmových útvarů v střediscích volného času	Odbor školství KrÚ JMK	3140 celkem 2410 krajské (30. 10. 2015)

Strategická opatření

Název opatření:	2.3.1 Podpora rodinného života
Obsah:	Informační a osvětová činnost v oblasti výchovy v rodinách (vazba na Strategii romské integrace v Jihomoravském kraji na období 2014–2018, která zdůrazňuje podporu aktivního rodičovství). Poradenství pro rodiny při řešení výchovných problémů. Podpora vzniku funkčních rodin, kvality rodinného života a vhodných podmínek pro rodiny (vazba na <i>Koncepci rodinné politiky Jihomoravského kraje na období 2015-2019 a na roční Akční plány rodinné politiky Jihomoravského kraje</i>).
Role kraje	Kraj v rámci svých kompetencí, dotačních programů a dalších aktivit podporuje roli rodin při výchově dětí.
Potenciální nositelé:	Jihomoravský kraj – odbor sociálních věcí
Spolupracující subjekty:	Asociace nestátních neziskových organizací JMK, neziskové organizace, příspěvkové organizace zřizované JMK, obce, neziskové organizace
Finanční zdroje:	ESI fondy (OP Z 2.3.1, 2.2.1), rozpočet kraje
Územní dopad:	Celokrajský

Název opatření:	2.3.2 Posilování výchovných aspektů vzdělávání
Obsah:	Důraz na rozvoj hodnot, na předcházení a řešení problémů. Rozvoj sociálních návyků a dovedností, prevence sociálně patologických jevů. Občanské vzdělávání dospělých. ³¹
Role kraje	Kraj iniciuje a motivuje činnost různých subjektů.
Potenciální nositelé:	Školy, neziskové organizace.
Spolupracující subjekty:	Asociace nestátních neziskových organizací JMK

³⁰ Opatření 1d1 Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Jihomoravského kraje 2016–2020.

³¹ Občanské vzdělávání je zdůrazněno v dokumentech evropské i české vzdělávací politiky jako jedna z priorit ve vzdělávání dospělých. S tím souvisí i témata občanské společnosti, participace na lokálním dění, občanská gramotnost; kultivace člověka jako občana; hlubší socializace do polis. Zahrnuje i etickou dimenzi.

Finanční zdroje:	Rozpočet kraje
Územní dopad:	Celokrajský

Název opatření:	2.3.3 Neformální vzdělávání
Obsah:	Rozvoj organizovaných výchovně-vzdělávacích aktivit mimo formální vzdělávací systém a posilování jejich východného charakteru. Posílení nabídky vzdělávacích aktivit v periferních regionech. Rozvoj dobrovolnické činnosti. Podpora zájmového vzdělávání. Podpora zájmového technického vzdělávání a podpora nových soutěží technického zájmového vzdělávání i ze strany zaměstnavatelů. Vytvoření systému víceletého financování činností v oblasti neformálního vzdělávání.
Role kraje	Kraj jako zřizovatel středisek volného času a dalších příspěvkových organizací ovlivňuje realizaci zájmového vzdělávání. Kraj podporuje činnost neziskových organizací
Potenciální nositelé:	Neziskové organizace, příspěvkové organizace kraje a obcí
Spolupracující subjekty:	Asociace nestátních neziskových organizací JMK, neziskové organizace
Finanční zdroje:	ESI fondy (OP Z 1.4.2, OP VVV průřezové téma), rozpočet kraje
Územní dopad:	Celokrajský

2.4 SOCIÁLNÍ ZAČLEŇOVÁNÍ

Řešení sociálního vyloučení zahrnuje provázaný komplex témat. **Problém vyloučených lokalit nevzniká izolovaně a jeho řešení není možné bez zahrnutí více aktérů**, kterými jsou místní samospráva, instituce státního (Úřad práce ČR, Policie ČR, ČSSZ atd.) či nestátního charakteru (neziskové organizace, zaměstnavatelé atd.), majorita a samotná skupina sociálně vyloučených. Obvyklým znakem propadu osob na sociální dno je nahromadění důvodů, které vedou k životní krizi (ztráta zaměstnání, platební neschopnost, diskriminace, problémy s bydlením, nemoc atd.). Z hlediska efektivnosti je nejdůležitější prevence tohoto „bludného kruhu“. Jde o to včas identifikovat vznikající ohrožení (zde hrají klíčovou roli obce a v místě působící organizace) a pomoci ohroženým osobám ještě před jejich „propadnutím“ do sociálního vyloučení.

Sociální začleňování musí být provázané. Aktivity řešící problém, resp. jeho důsledky, se prolínají s preventivními aktivitami v jiných oblastech. **Oddělení prevence a řešení ve strategických opatřeních tohoto okruhu odráží odlišnost nástrojů a rozsah cílových území a skupin, nicméně v realitě se uplatnění aktivit z obou opatření bude prolínat.**

Po věcné stránce je zásadní komplexní řešení problémů, které musí zahrnovat **zejména oblast bydlení, vzdělávání, zaměstnanosti**. Současně je třeba věnovat pozornost **omezení zadluženosti** (blokuje prvek řešení), **prevenci kriminality a vzniku sociálně patologických jevů**. Při řešení jsou uplatňovány sociální služby (důležitá je zejména jejich aktivizační role), a nástroje aktivní politiky zaměstnanosti. Sociální vyloučení se často dotýká skupin cizinců (*jejich integraci se věnuje okruh 2.5*). Významnou roli mohou při řešení různých témat hrát tzv. **sociální inovace** (viz opatření 2.4.1, detailnější vysvětlení viz vysvětlivky pojmů v příloze G.1). Specifickou

oblastí je prostor **vzdělávání a školství**, kterýžto musí s ohledem na tuto cílovou skupinu výrazně akcentovat princip rovných příležitostí.

Častou příčinou sociálního vyloučení je omezení přístupu k řádnému zaměstnání (dlouhodobá nezaměstnanost, příp. zdravotní postižení). Důvody vyloučení z trhu práce mohou být např. nedostatečné vzdělání, hrozba exekuce, etnická stigmatizace či nízká kvalifikace. Důležitým nástrojem k začlenění na trh práce je **sociální podnikání** (buď v podobě integračního sociálního podniku, který pomáhá vybudovat ztracené pracovní návyky a následně nalézt pracovní místo v běžném podniku, nebo v podobě zaměstnávání na chráněných místech v případě osob se zdravotním postižením).³² V souvislosti s daným je nezbytné upozornit na trend společensky odpovědného zadávání veřejných zakázek – nastavení výběrových podmínek, které motivují soutěžícího k zaměstnání osob, které jsou těžce umístitelné na trhu práce.

V oblasti zajištění podpůrných služeb napomáhajících prevenci a sociálnímu začleňování je důležitý Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb Jihomoravského kraje na období 2015–2017, který má stanoveny 2 priority přímo pro osoby ohrožené sociálním vyloučením a osoby v krizi.

Strategický cíl:

- posílit aktivity předcházející sociálnímu vyloučení
- posílit spolupráci při prevenci a řešení sociálního vyloučení,
- snížit počet sociálně vyloučených lokalit, resp. minimálně předejít vzniku dalších,
- rozvinout způsoby řešení sociálního vyloučení a sdílení úspěšných řešení,
- posílit sociální podnikání (zvýšit počet osob zaměstnaných v sociálních podnicích)
- zvýšit uplatnění sociálních inovací,
- posílit společenskou odpovědnost veřejné správy i podniků.

Indikátory strategického cíle

Název	Zdroj	Počáteční hodnota (rok)
Počet sociálně vyloučených lokalit v kraji	Gabalova zpráva 2015 / Agentura pro sociální začleňování	28 (2015)
Počet obcí se sociálně vyloučenou lokalitou, které mají strategii sociální integrace	Agentura pro sociální začleňování	9 z 14 (2015) (viz tab. 38)
Počet obcí uplatňujících koordinovaný přístup k řešení sociálně vyloučených lokalit.	Agentura pro sociální začleňování	1 (2016)
Počet sociálních podniků	Komora sociálních podniků	<i>Aktuálně nelze jednoznačně určit³³</i>
Počet chráněných pracovních míst	Úřad práce ČR – krajská pob.v Brně	6024 (31. 12. 2015)

³² Sociální podnik je podnik, který se hlásí k principům sociálního podnikání, jimiž jsou: 1. Minimálně 40 % zaměstnanců musí být z cílových skupin zdravotně postižených a jinak sociálně vyloučených osob. 2. Snaha o co největší zapojení zaměstnanců do procesu rozhodování. 3. Minimálně 51 % zisku musí být reinvestováno do dalšího rozvoje podniku. 4. Orientace na lokální komunitu a využívání místních zdrojů. 5. Environmentální přístup. Legislativně není dosud upraveno, ale je připravován speciální zákon.

³³ V adresáři sociálních podniků na webových stránkách <http://www.ceske-socialni-podnikani.cz> je evidováno 23 sociálních podniků působících v Jihomoravském kraji. Komora sociálních podniků odhaduje nicméně výrazně vyšší hodnoty.

Strategická opatření

Název opatření:	2.4.1 Prevence sociálního vyloučení
Obsah:	<p>Posílení role obcí a místních aktérů (např. místních akčních skupin) při identifikaci lokalit a skupin potenciálně ohrožených sociálním vyloučením a jejich informační a metodická podpora při zprostředkování specializované pomoci. Osvěta mezi starosty (řešení v zárodku před vznikem problému).</p> <p>Posilování role rodiny při prevenci sociálního vyloučení (<i>viz Koncepce rodinné politiky JMK</i>). Sociální aktivizace. Prevence kriminality (uplatňování asistentů prevence kriminality).</p> <p>Posílení koordinace činnosti relevantních aktérů (obce, neziskové organizace, zaměstnavatelé, pracoviště Úřadu práce ČR, Agentury pro sociální začleňování). Společné zapojení více aktérů. Využití možnosti sociálních podniků (<i>více k jejich rozvoji viz opatření 2.4.2</i>).</p> <p>Zvýšení zvažování možných dopadů rozhodnutí krajské samosprávy i místních samospráv na vznik a řešení sociálního vyloučení.</p> <p>Informační a metodická podpora řešení tíživých situací. Důraz na vzdělávání předcházející vyloučení, např. finanční gramotnost. Osvěta. Sdílení dobrých praxí v oblasti prevence sociálního vyloučení.</p> <p>Rozvoj sociálních inovací – Hledání a uskutečňování nových a oproti dostupným alternativám lepších řešení, která naplňují naléhavé sociální (resp. společenské) potřeby a zároveň vytvářejí nové sociální vztahy nebo spolupráce. Sdílení zkušeností ze sociálních inovací a jejich šíření.</p> <p>Rozvoj sociálních služeb pomáhajících se sociálním vyloučením (<i>viz priority Střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb JMK na období 2015–2017 pro osoby ohrožené sociálním vyloučením a osoby v krizi: 1. Doplnění systému služeb pro osoby vyloučené nebo ohrožené sociálním vyloučením s ohledem na potřebnost v lokalitě, 2. Podpora stávajících kapacit zařízení zařazených do krajské sítě se zaměřením na zvyšování kvality a provázanosti jednotlivých služeb</i>).</p>
Role kraje	Pomáhá usměrňovat přístup k problematice a iniciuje činnost relevantních aktérů. Kraj podporuje v rámci svých agend a kompetencí příslušné aktéry v jejich činnosti (obce, Agenturu pro sociální začleňování, neziskové organizace a další). Kraj je nositelem střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb.
Potenciální nositelé:	Agentura pro sociální začleňování, obce, neziskové organizace
Spolupracující subjekty:	Jihomoravský kraj – odbor sociálních věcí, Úřad práce ČR – krajská pobočka v Brně, obce a města, poskytovatelé sociálních služeb, sociální podniky, Komora sociálních podniků, TESSEA ČR, z.s.
Finanční zdroje:	Státní rozpočet (činnost ASZ), rozpočty obcí, ESI fondy (OP VVV 3.3.1, OP Z 2.1.1, 2.2.1, 2.3.1, 3.1.1, IROP 2.1), rozpočet kraje
Územní dopad:	Celokrajský

Název opatření:	2.4.2 Koncepční řešení problémů sociálně vyloučených lokalit a skupin
Obsah:	<p>Zvyšování informovanosti o nástrojích a možnostech řešení sociálně vyloučených lokalit a skupin. Sdílení dobrých praxí v oblasti řešení sociálního vyloučení. Hledání nových modelů řešení. Rozvoj modelů sociálního bydlení. Využití koordinační role místních akčních skupin.</p> <p>Posilování využívání vytvořených nástrojů spolupráce obcí a Agentury pro sociální začleňování pro řešení sociálního vyloučení: Uzavírání lokálních partnerství a uplatňování koordinovaného přístupu k sociálně vyloučeným lokalitám. Uplatňování co nejkomplexnějších řešení.</p> <p>Důsledné uplatňování všech nezbytných prvků procesu úspěšného řešení sociálního vyloučení – odhodlání politické reprezentace, identifikace příčin a jejich souvislosti, sdílení dobrých praxí, přijetí odpovědnosti, spolupráce, prevence, individuální přístup a participace.</p> <p>Zpracování strategií sociálního začleňování v jednotlivých sociálně vyloučených lokalitách (v návaznosti na existující stupeň spolupráce s Agenturou pro sociální začleňování).</p> <p>Rozvoj sociálního podnikání (informovanost a osvěta, vytvoření registru sociálních podniků, koordinace jejich činnosti a územního rozložení, nastavení stabilních podmínek pro fungování, zadávání zakázek veřejné správy v určitých oblastech zejména sociálním podnikům, vybudování systému informační, metodické a vzdělávací podpory sociálních podniků, tvorba pracovních míst v návaznosti na speciální školství).</p>
Role kraje	Kraj podporuje v rámci svých agend a kompetencí příslušné aktéry v jejich činnosti. Kraj se podílí na Koordinovaném přístupu k sociálně vyloučeným lokalitám.
Potenciální nositelé:	Agentura pro sociální začleňování, obce, sociální podniky
Spolupracující subjekty:	Neziskové organizace, Úřad práce ČR – krajská pobočka v Brně, obce a města, Asociace nestátních neziskových organizací JMK, poskytovatelé sociálních služeb, Komora sociálních podniků, TESSEA ČR, z.s.
Finanční zdroje:	Rozpočty obcí, státní rozpočet (činnost ASZ), ESI fondy (OP Z 4.1.1)
Územní dopad:	Sociálně vyloučené lokality, území s výskytem sociálně vyloučených skupin obyvatelstva

2.5 INTEGRACE CIZINCŮ

Základní cílovou skupinou okruhu jsou cizinci ze třetích zemí, nicméně reflektuje i potřeby cizinců ze zemí EU. Má vazbu na opatření „1.5.5 Zajištění kvalitních podmínek pro zahraniční pracovníky“ cílící na kvalifikované pracovníky. Po věcné stránce navazují činnosti na podporu integrace cizinců na dosavadní činnost Jihomoravského regionálního centra na podporu integrace cizinců. Řeší zejména problematiku upravenou v aktualizované „Koncepti integrace cizinců – Ve vzájemném respektu“ schválené usnesením vlády 18. 1. 2016.

Strategický cíl:

- posílit aktivní působení a koordinaci procesu integrace cizinců ze strany krajské samosprávy včetně prohlubování spolupráce a síťování aktivit v rámci regionální platformy aktérů integrace,
- zkvalitnit fungování a provázanost institucí zabývajících se integračními aktivitami a dobudovat potřebné sítě,
- zvýšit informovanost cizinců o různých aspektech života v ČR,
- zlepšit znalost českého jazyka u cizinců,
- zvýšit přístup cizinců ke kvalitnímu, místně, časově a finančně dostupnému vzdělávání,
- zvýšit zapojení zaměstnavatelů cizinců do jejich integrace.

Indikátory strategického cíle

Název	Zdroj	Počáteční hodnota (rok)
Počet aktivních členů krajské platformy pro integraci cizinců	JMK – odbor regionálního rozvoje	0
Počet spolupracujících obcí při řešení integrace cizinců	JMK – Jihomoravské regionální centrum na podporu integrace cizinců	0
Počet osob (cizinců), jimž byla poskytnuta pomoc prostřednictvím opatření zaměřených na vzdělávání a odbornou přípravu ³⁴	JMK – Jihomoravské regionální centrum na podporu integrace cizinců (Úřad práce ČR, neziskové organizace)	631 (2015*) 1148 (2014)
Počet osob, které využily sociální a návazné služby	JMK – Jihomoravské regionální centrum na podporu integrace cizinců (neziskové organizace)	891 (2015*) 1009 (2014)

Pozn.: * Údaje za 9 měsíců. Od července do října neposkytovalo JRCIC služby v plném rozsahu.

Název opatření:	2.5.1 Koordinace procesu integrace cizinců
Obsah:	Tvorba střednědobých programů integrace cizinců třetích zemí na území Jihomoravského kraje a práce s akčními plány. Přiměřeně zohlednění i potřeb cizinců ze zemí EU v oblastech, které s programem integrace souvisí. Zřízení pozice krajského koordinátora integrace cizinců a vytvoření podmínek pro jeho činnost.

³⁴ Včetně výuky jazyků, a přípravných akcí usnadňujících přístup na trh práce.

	<p>Koordinace činnosti krajské poradní platformy pro integraci cizinců. Posílení spolupráce a výměny informací mezi subjekty zabývajícími se integrací cizinců.</p> <p>Rozvoj spolupráce s obcemi a zaměstnavateli cizinců (posílení zapojení významných zaměstnavatelů cizinců a obcí při informování a poradenství cizincům a při řešení konkrétních životních situací).</p> <p>Zajištění analytické činnosti (aktivní zjišťování potřeb cizinců). Identifikace lokalit s větším množstvím cizinců a jejich specifik.</p>
Role kraje	Kraj je nositelem střednědobých programů integrace. Koordinuje aktivity v oblasti integrace cizinců (pomocí zřízeného krajského koordinátora). Kraj sleduje a iniciuje činnosti jednotlivých aktérů.
Potenciální nositelé:	Jihomoravský kraj – odbor regionálního rozvoje, Jihomoravský kraj – Jihomoravské regionální centrum na podporu integrace cizinců
Spolupracující subjekty:	Obce, neziskové organizace, Jihomoravský kraj – odbor sociálních věcí, zaměstnavatelé
Finanční zdroje:	Rozpočet kraje
Územní dopad:	Celokrajský

Název opatření:	2.5.2 Zvyšování informovanosti v oblasti integrace cizinců
Obsah:	<p><i>Cílovou skupinou opatření jsou subjekty a osoby zabývající se integrací cizinců, resp. s cizinci přicházejícími do intenzivního kontaktu (zaměstnavatelé, obce).</i></p> <p>Zvyšování informovanosti, odborných znalostí a dovedností osob v přímém kontaktu s cizinci (zástupci organizací, kteří při výkonu svého zaměstnání přicházejí s cizinci do kontaktu, především zástupci veřejného a neziskového sektoru).</p> <p>Podpora integračních aktivit – informovanost majoritní společnosti.</p> <p>Vzájemná informovanost jednotlivých zainteresovaných skupin o vlastních aktivitách.</p> <p>Finanční a technická podpora informačního webového portálu www.cizincijmk.cz.</p> <p>Zajištění vzniku a distribuce kvalitních tištěných informačních materiálů – finanční zajištění tvorby, tisku a pravidelné aktualizace informačních letáků v jazykových mutacích.</p> <p>Aktivní zapojení cizinců do veřejného života (interkulturní pracovníci; vytváření koncepčních materiálů; fungování subjektů pracujících v oblasti integrace – dobrovolníci, komunitní tlumočníci apod.).</p> <p>Zvyšování informovanosti majoritní společnosti a cizinců – kampaň zacílená na propagaci služeb Centra a aktivit JMK zaměřených na oblast integrace.</p>
Role kraje	Kraj podporuje fungování institucí zajišťujících poradenství a služby pro cizince.
Potenciální nositelé:	Jihomoravský kraj – odbor regionálního rozvoje, Jihomoravský kraj – Jihomoravské regionální centrum na podporu integrace cizinců, neziskové organizace

Spolupracující subjekty:	Obce, obce s rozšířenou působností, Jihomoravský kraj – odbor sociálních věcí, neziskové organizace
Finanční zdroje:	Azylový, migrační a integrační fond. ESI fondy (OP Z 3.1.1), rozpočet kraje, rozpočty obcí.
Územní dopad:	Brno, obce s koncentrací cizinců (zejména cizinců ze zemí mimo EU)

Název opatření:	2.5.3 Rozvoj sociálních a návazných služeb pro cizince
Obsah:	<p><i>Cílovou skupinou jsou přímo cizinci, zejména z 3. zemí.</i></p> <p>Zajištění činnosti Jihomoravského regionálního centra na podporu integrace cizinců.</p> <p>Posílení informovanosti cizinců o nabídce integračních služeb v regionu.</p> <p>Zajištění odborného sociálního a právního poradenství (ambulantní a terénní formou).</p> <p>Zvyšování socio-kulturní orientace ve specifických oblastech týkajících se pobytu na území ČR.</p> <p>Rozvoj dalších vzdělávacích kurzů usnadňujících zapojení do společnosti (adaptačně-integrační kurzy pro nově příchozí osoby ze třetích zemí).</p> <p>Posílení činnosti interkulturních pracovníků (cizinců, kteří pomáhají dalším cizincům) a komunitních tlumočnicků.</p> <p><i>V případě poradenství pro řešení různých životních situací a využívání různých služeb mají cizinci ze zemí EU stejná práva na využívání jako občané ČR.</i></p>
Role kraje	Kraj podporuje fungování institucí zajišťující terénní práce. Kraj sleduje a iniciuje činnosti jednotlivých aktérů.
Potenciální nositelé:	JMK – Jihomoravské regionální centrum na podporu integrace cizinců, město Brno, neziskové organizace
Spolupracující subjekty:	Obce, Jihomoravský kraj – odbor sociálních věcí, Úřad práce ČR – krajská pobočka v Brně, školy
Finanční zdroje:	Azylový, migrační a integrační fond. ESI fondy (OP Z 3.1.1), rozpočet kraje, rozpočty obcí
Územní dopad:	Brno, obce s koncentrací cizinců (zejména cizinců ze zemí mimo EU)

Název opatření:	2.5.4 Vzdělávání cizinců
Obsah:	<p><i>Opatření realizovaná v rámci podpory vzdělávání cizinců jsou závislá na věku a odrážejí se v nich specifické požadavky těchto skupin: děti a dospělí.</i></p> <p>a) Děti:</p> <p>Podpora bezplatné přípravy k začleňování žáků migrantů (dětí osob se státní příslušností jiného členského státu EU i ostatních migrantů) do základního vzdělávání, zahrnující výuku českého jazyka přizpůsobenou potřebám těchto žáků (podle § 20 školského zákona). Metodická podpora zřizovatelů škol vč. odborného vzdělávání.</p> <p>b) Dospělí:</p> <p>Zajištění kvalitního, místně, časově a finančně dostupného vzdělávání.</p>

	<p>Odstraňování jazykové bariéry – zlepšení jazykové situace ve vztahu k integraci na trh práce.</p> <p>Podpora profesního vzdělávání a rozšíření nabídky rekvalifikačních kurzů dle potřeb cizinců v kontextu potřeb trhu práce.</p> <p>Odborné poradenství v návaznosti na adaptabilitu na trh práce.</p> <p>Tvorba podpůrných sítí služeb zaměstnanosti</p> <p>Zvyšování odborných kompetencí pedagogických pracovníků.</p> <p><i>Ve vztahu k cizincům ze zemí EU bude věnována i pozornost zlepšování informovanosti a rozšiřování nabídky kurzů českého jazyka pro cizince ze zemí EU. Zde je třeba nalézt vhodnou kombinaci zdrojů financování.</i></p>
Role kraje	Kraj podporuje fungování institucí zajišťující terénní práce. Kraj sleduje a iniciuje činnosti jednotlivých aktérů.
Potenciální nositelé:	JMK – Jihomoravské regionální centrum na podporu integrace cizinců, město Brno, obce s rozšířenou působností, pedagogická a školská zařízení
Spolupracující subjekty:	Obce, Jihomoravský kraj – odbor sociálních věcí, Úřad práce ČR – krajská pobočka v Brně, školy
Finanční zdroje:	Azylový, migrační a integrační fond. ESI fondy (OP Z 3.1.1), rozpočet kraje, rozpočty obcí
Územní dopad:	Brno, obce s koncentrací cizinců (zejména cizinců ze zemí mimo EU)

E. FINANČNÍ RÁMEC A ZDROJE FINANCOVÁNÍ

Finanční rámec a zdroje financování byly pro přehlednost zpracovány v jedné shrnující tabulce. U jednotlivých opatření je na základě jejich charakteru, vazeb na ostatní koncepční dokumenty a informací z monitoringu krátkodobých realizačních plánů v předchozím období rámcově odhadnuta jejich finanční náročnost. Největší pozornost je věnována zdrojům financování. Byly identifikovány vazby na specifické cíle operačních programů z období 2014–2020.

	Odhad ročních nákladů z rozpočtu JMK (tis. Kč) ³⁵	Hlavní zdroj financování	Další zdroje financování	Vazba na operační programy
1. Vzdělávání a zaměstnanost				
1.1 Kvalita a struktura školství				
1.1.1 Optimalizace vzdělávacích oborů	1470 ³⁶ (+ DZV JMK ³⁷)	rozpočet kraje	ESI fondy	OP VVV 2.1.1 ³⁸
1.1.2 Posilování kvality vzdělávání	– (DZV)	ESI fondy	rozpočty škol, rozpočet kraje	OP VVV 3.1.2
1.1.3 Hodnocení kvality vzdělávání	– (DZV)	rozpočet kraje	rozpočty škol	–
1.1.4 Spolupráce škol	– (DZV)	rozpočty škol	rozpočet kraje	OP VVV 3.1.5
1.2 Propojení školství a praxe				
1.2.1 Přímá podpora spolupráce zaměstnavatelů a škol	–	rozpočty škol	rozpočet kraje	OP VVV 3.1.5
1.2.2 Zvyšování otevřenosti škol	300 (v rozp. CVV)	rozpočty škol	rozpočet kraje	OP Z 3.1.1 ³⁹

³⁵ Odhad vychází z nákladů aktivit krátkodobého realizačního plánu na roky 2016 a 2017. Nezahrnuje spolufinancování projektů z ESI fondů. Jde o náklady, se kterými by měl rozpočet kraje počítat dlouhodobě (po dobu realizace SRLZ). V případě, že je financování realizováno pomocí jiného nástroje / koncepce je uveden pouze odkaz na tento nástroj / koncepci, aby nedocházelo k duplicitním nárokům na rozpočet. V případě, že se nepředpokládá financování z rozpočtu kraje, je uvedena hodnota 0. Pokud lze např. vzhledem k realizaci projektů předpokládat nároky na rozpočet kraje, ale nelze je určit, resp. budou proměnlivé, je uvedeno „–“.

³⁶ Prezentace a propagace odborných škol.

³⁷ Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Jihomoravského kraje 2016–2020.

³⁸ Profilace vzdělávání na VŠ a jeho relevance pro potřeby trhu práce.

³⁹ V rámci sociálních inovací.

	Odhad ročních nákladů z rozpočtu JMK (tis. Kč) ³⁵	Hlavní zdroj financování	Další zdroje financování	Vazba na operační programy
1.3 Zlepšení podmínek pro výzkum, vývoj, inovace				
1.3.1 Podpora výzkumných a inovačních aktivit	– (RIS 4 ⁴⁰)	ESI fondy	Rozpočty výzkumných institucí, zdroje podniků, rozpočet kraje	OP VVV 2.1.5 OP Z 3.1.1 OP PIK 1.2
1.3.2 Podpora znalostního a dovednostního potenciálu žáků a studentů	v rozp. JCMM ⁴¹	rozpočet kraje (činnost JCMM)	rozpočty škol	
1.3.3 Internacionalizace škol	4000 ⁴²	ESI fondy	rozpočet kraje	OP VVV 2.1.1
1.3.4 Získávání kvalifikovaných zahraničních pracovníků	v rozp. JCMM	rozpočty zaměstnavatelů	rozpočet kraje	
1.4 Rozvoj vzdělávání dospělých				
1.4.1 Vytváření koncepčního rámce vzdělávání dospělých	100	rozpočet kraje	ESI fondy	OP Z 1.4.2 OP VVV 2.1.3 ⁴³
1.4.2 Koordinace, informovanost, motivace v oblasti vzdělávání	3700 (v rozp. CVV) + 110 ⁴⁴	rozpočet kraje		
1.4.3 Zlepšování dostupnosti dalšího profesního vzdělávání	–	ESI fondy	rozpočet kraje	OP Z 2.3.1
1.4.4 Podpora profesní mobility	–	státní rozpočet, ESI fondy	rozpočet kraje	OP Z 1.1.1 OP Z 1.4.1 OP Z 2.3.1

⁴⁰ Regionální inovační strategie Jihomoravského kraje 2014–2020

⁴¹ Celková částka na z rozpočtu kraje určená v roce 2016 Jihomoravskému centru pro regionální mobilitu na zajištění činností v aktivitách spojených s podporou nadaných žáků a studentů a zajištění programů mezinárodních mobilit činí 12 mil. Kč.

⁴² Dotační program „Do světa!“

⁴³ Zkvalitnění podmínek pro celoživotní vzdělávání na vysokých školách.

⁴⁴ Týdny vzdělávání dospělých.

	Odhad ročních nákladů z rozpočtu JMK (tis. Kč) ³⁵	Hlavní zdroj financování	Další zdroje financování	Vazba na operační programy
1.5 Podpora zaměstnanosti a adaptability pracovních sil				
1.5.1 Koordinace a spolupráce v oblasti zaměstnanosti	–	rozpočet kraje	ESI fondy	OP Z 2.3.1
1.5.2 Informační a poradenský servis v oblasti zaměstnanosti	100	ESI fondy	rozpočet kraje	OP Z 1.4.1
1.5.3 Podpora efektivního využívání nástrojů APZ	–	Státní rozpočet, ESI fondy	rozpočet kraje	OP Z 1.3.1 OP Z 1.1.1
1.5.4 Podpora flexibilních způsobů práce	200 (v rámci rozp. KHK JM)	ESI fondy	zdroje zaměstnavatelů	OP Z 2.3.1 OP Z 3.1.1 ⁴⁵
1.5.5 Zajištění kvalitních podmínek pro zahraniční pracovníky	v rozp. JCMM	rozpočet kraje, Brna		
2. Rozvoj lidského potenciálu a sociální začleňování				
2.1 Age management				
2.1.1 Rozvoj metod a postupů age managementu	–	rozpočet kraje, ESI fondy		OP Z 1.3.1 OP Z 1.3.2 OP Z 3.1.1 ⁴⁶
2.1.2 Poradenství, informovanost a osvěta v oblasti age managementu	–	ESI fondy	rozpočet kraje	OP Z 1.3.1 OP Z 1.3.2
2.1.3 Uplatnění age managementu v organizacích kraje	–	Rozpočty organizací kraje, ESI fondy	rozpočet kraje	OP Z 1.3.1 OP Z 1.3.2
2.2 Aktivní a pozitivní stárnutí				
2.2.1 Aktivizace seniorů	–	rozpočet kraje	ESI fondy	OP Z 2.3.1
2.2.2 Rozvoj vzdělávání pro seniory	50	ESI fondy	zdroje vzdělávacích institucí	OP VVV 2.1.3
2.2.3 Posílení mezigeneračního učení	200	rozpočet kraje	ESI fondy	OP Z 2.3.1

⁴⁵ V rámci sociálních inovací.

⁴⁶ V rámci sociálních inovací

	Odhad ročních nákladů z rozpočtu JMK (tis. Kč) ³⁵	Hlavní zdroj financování	Další zdroje financování	Vazba na operační programy
2.3 Rozvoj občanské společnosti				
2.3.1 Podpora rodinného života	– (KRP JMK ⁴⁷)	ESI fondy	rozpočet kraje	OP Z 2.3.1 OP Z 2.2.1
2.3.2 Posilování výchovných aspektů vzdělávání	1500 ⁴⁸	rozpočet kraje		
2.3.3 Neformální vzdělávání	8000 ⁴⁹	rozpočet kraje	ESI fondy	OP Z 1.4.2 OP VVV průřezově
2.4 Sociální začleňování				
2.4.1 Prevence sociálního vyloučení	200	ESI fondy	rozpočty místních samospráv rozpočet kraje	OP VVV 3.3.1 OP Z 2.1.1, 2.2.1, 2.3.1, 3.1.1 ⁵⁰ , IROP 2.1 ⁵¹
2.4.2 Koncepční řešení problémů sociálně vyloučených lokalit a skupin	–	ESI fondy	rozpočty místních samospráv	OP Z 4.1.1
2.5 Integrace cizinců				
2.5.1 Koordinace procesu integrace cizinců	200	rozpočet kraje	ESI fondy	OP Z 3.1.1 ⁵²
2.5.2 Zvyšování informovanosti v oblasti integrace cizinců	–	Azylový migrační a integrační fond	ESI fondy rozpočet kraje	OP Z 3.1.1
2.5.3 Rozvoj sociálních a návazných potřeb pro cizince	–	Azylový migrační a integrační fond	ESI fondy rozpočet kraje	OP Z 3.1.1
2.5.4 Vzdělávání cizinců	–	Azylový migrační a integrační fond	ESI fondy rozpočet kraje	OP Z 3.1.1

⁴⁷ Koncepce rodinné politiky Jihomoravského kraje na období 2015–2019.

⁴⁸ Dotační program Preventivní programy realizované školami a školskými zařízeními.

⁴⁹ Podpora ANNO JMK (1100), dotační program „Rozvoj materiálně technické základny mimoškolních zájmových aktivit dětí a mládeže“ (6000), dotační program „Naplnění Koncepce podpory mládeže v Jihomoravském kraji“ (spolufinancování JMK 329), Iniciativy mládeže – mládež kraji (cca 500).

⁵⁰ V rámci sociálních inovací.

⁵¹ Výstavba infrastruktury pro komunitní centra.

⁵² OP Z 3.1.1 podporuje sociální inovace.

F. IMPLEMENTACE

F.1 ZPŮSOB PRÁCE SE STRATEGIÍ A ROZDĚLENÍ KOMPETENCÍ

PRÁCE SE STRATEGIÍ

SRLZ JMK je základním dlouhodobým koncepčním dokumentem v oblasti lidských zdrojů. Slouží jako nástroj pro řízení rozvoje lidských zdrojů v kraji. Konkrétně je využívána jako výchozí materiál pro činnost Rady pro rozvoj lidských zdrojů. Je podkladem pro zpracování dvouletých krátkodobých realizačních plánů (KRP), které konkretizují kroky k plnění jednotlivých strategických opatření.

Strategie je dokumentem v gesci Odboru regionálního rozvoje Krajského úřadu Jihomoravského kraje.

Tajemník Rady pro rozvoj lidských zdrojů ve spolupráci s pracovníky oddělení strategického rozvoje shromažďuje potřebné podkladové informace pro hodnocení cílů a plnění SRLZ a zpracovává monitorovací zprávu k naplňování SRLZ a KRP.

ZPŮSOB AKTUALIZACE STRATEGIE

Interval aktualizace SRLZ není stanoven. Aktualizace se uskuteční dle potřeby.

SRLZ bude naplňována pomocí dvouletých krátkodobých realizačních plánů, které případně zpřesní pojetí témat spadajících do jednotlivých opatření. Formulace strategických opatření jsou relativně obecné. Měla by tedy stačit revize aktuálnosti po více letech, ideálně cca v polovině realizace strategie, tj. v roce 2020.

Základními pravidly pro aktualizaci strategie jsou:

- Je třeba zachovat kontinuitu strategických opatření (a jejich realizace formou aktivit v krátkodobém realizačním plánu). Proto vždy zůstane zachováno označování (číslování) prioritních os, okruhů a strategických opatření.
- V případě, že již nebude okruh či opatření relevantní bude v aktualizované verzi ponechán pouze jejich název a uvedeno, že aktualizací k příslušnému datu byl okruh/opatření vyřazeno.
- V případě doplnění nového okruhu/opatření bude označování navázáno na poslední předchozí okruh, resp. poslední číslo opatření v okruhu.

Tímto způsobem bude zajištěna funkčnost systému vyhodnocování plnění.

F.2 HODNOCENÍ A MONITORING

Hodnocení SRLZ bude probíhat ve dvouletých intervalech (současně spolu s tvorbou nového krátkodobého realizačního plánu), a to jak z hlediska směřování k cílům, tak z hlediska plnění strategických opatření a indikátorů strategických cílů:

1) Hodnocení směřování k cílům

Hodnocení plnění globálního cíle a strategických cílů dle indikátorů uvedených ve strategické části.

Indikátory cílů byly zvoleny s ohledem na jejich reálnou dostupnost a roční interval aktualizace. Jsou uvedeny vždy pod příslušnými cíli a obsahují zdroj a ve většině případů i počáteční hodnotu s uvedením data, k němuž se daná hodnota váže.

Název	Zdroj	Počáteční hodnota (rok)	Hodnota za další období	Doplňující komentář (dle potřeby)
Název, případně vysvětlení pojetí indikátoru	Dokument, v němž jsou k dispozici data, resp. organizace, od níž lze (podkladová) data získat.	V některých případech jsou počáteční hodnoty čerpány přímo z analytické části. V ostatních případech je zajistila organizace odpovědná za shromáždění dat.		

Vzhledem k různé časové dostupnosti nejaktuálnějších údajů je základem hodnocení vytváření časové řady hodnot indikátorů.

Jako podklad pro hodnocení jsou všechny indikátory cílů seskupeny do jedné stabilní tabulky, u níž bude každoročně doplněn další sloupec s novými hodnotami.

Postup hodnocení bude následující:

- Dohledání hodnot indikátorů ve statistických zdrojích, resp. vyžádání si hodnot/podkladů od příslušných subjektů.
- Sestavení hodnot do jednotné tabulky.
- Vytvoření komentáře k vývoji hodnot indikátorů.
- **Zpracování komentáře ke směřování k jednotlivým cílům na základě hodnot indikátorů a se zohledněním dalších informací** (zohlednění faktu, že mnohé cíle se obtížně postihují pomocí indikátorů; na základě kvalitativních informací nicméně lze posoudit, zda dochází ke zlepšování situace)

2) Hodnocení plnění opatření

Hodnocení plnění strategických opatření bude zpracováno v návaznosti na hodnocení plnění aktivit krátkodobého realizačního plánu.

Postup hodnocení bude následující:

- Realizátor aktivity zpracuje hodnocení plnění aktivit KRP – součástí hodnocení bude informace o tom, zda byla aktivita plněna zcela, částečně, či vůbec, o finančních nákladech na realizaci aktivity a hodnotách indikátorů výstupů aktivity (pokud byly stanoveny) – *vice viz kapitola KRP věnovaná vyhodnocování a monitoringu.*
- Tajemník RRLZ zpracuje informace o plnění aktivit do komplexní tabulky hodnotícího formuláře opatření SRLZ (všechny aktivity KRP budou přímo v KRP podřazeny strategickým opatřením SRLZ)

- Manažer SRLZ vloží celkovou hodnotící tabulku do monitorovací zprávy SRLZ a doplní potřebné komentáře.

Hodnotící formulář opatření (podkladové údaje budou čerpány z hodnocení KRP)

Opatření SRLZ	Počet plánovaných aktivit KRP vztahujících se k opatření*	Počet uskutečněných aktivit KRP vztahujících se k opatření	Podíl uskutečněných aktivit na plánovaných aktivitách	Náklady na uskutečněné aktivity KRP vztahující se k opatření	Doplňující komentář (dle potřeby)

* V daném dvouletém období KRP nemusí být plánována nějaká aktivita ke všem opatřením.

Výsledek hodnocení bude zpracován do **monitorovací zprávy k naplňování SRLZ a KRP**. Zpráva bude mít 3 základní části:

- 1. Hodnocení směřování k cílům SRLZ**
- 2. Hodnocení plnění opatření SRLZ**
- 3. Hodnocení plnění aktivit KRP** (vice viz kapitola KRP věnovaná vyhodnocování a monitoringu)

F.3 VAZBA SRLZ NA KRAJSKÉ KONCEPČNÍ DOKUMENTY

V následující tabulce je uvedena vazba jednotlivých strategických opatření na opatření krajských koncepčních dokumentů.

Pro přehlednost jsou oficiální názvy koncepcí zkráceny:

SRJMK	Strategie rozvoje Jihomoravského kraje 2020
DZV	Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Jihomoravského kraje 2016–2020 (jedna číslice značí celou prioritu, resp. většinu jejich opatření; číslice a písmeno značí skupinu opatření v rámci jednoho specifického cíle)
RIS 4	Regionální inovační strategie Jihomoravského kraje 2014–2020 (v případě podrobnější specifikace je odkázáno na specifické cíle)
KRP JMK	Koncepce rodinné politiky Jihomoravského kraje na období 2015–2019
SRI	Strategie romské integrace v Jihomoravském kraji na období 2014–2018 (opatření nejsou číslována)
SPSS	Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb v Jihomoravském kraji na období 2015–2017 (plán využívá samostatného číslování priorit a opatření pro jednotlivé cílové skupiny, bylo proto před čísla aktivit přiřazeno písmeno odkazující na určitou cílovou skupinu: A = senioři, B = Osoby se zdravotním postižením, C = Děti, mládež a rodina, D = Osoby ohrožené sociálním vyloučením a osoby v krizi)

Strategická opatření SRLZ	Vazba na krajskou koncepci ⁵³
1: Vzdělávání a zaměstnanost	
1.1 Kvalita a struktura školství	
1.1.1 Optimalizace vzdělávacích oborů	SRJMK 2.3 DZV 3c2
1.1.2 Posilování kvality vzdělávání	SRJMK 2.3 DZV 1, DZV 3 SRI
1.1.3 Hodnocení kvality vzdělávání	SRJMK 2.3 DZV 1
1.1.4 Spolupráce škol	SRJMK 2.3 DZV 1b6, 1c7, 1d4, 1e5, 2c3
1.2 Propojení školství a praxe	
1.2.1 Přímá podpora spolupráce zaměstnavatelů a škol	SRJMK 2.3 DZV 3a, 3c
1.2.2 Zvyšování otevřenosti škol	SRJMK 2.3 DZV 3d7
1.3 Zlepšení podmínek pro výzkum, vývoj, inovace	
1.3.1 Podpora výzkumných a inovačních aktivit	SRJMK 1.1, 1.2 RIS 4 ⁵⁴

⁵³ Jedna číslice v případě DZV značí celou prioritu, resp. většinu jejich opatření; číslice a písmeno značí skupinu opatření v rámci jednoho specifického cíle DZV.

⁵⁴ Opatření 1.3.1 je propojením na celou RIS 4. Detailnější specifikace vazeb není proto v tomto případě relevantní.

Strategická opatření SRLZ	Vazba na krajskou koncepci⁵³
1.3.2 Podpora znalostního a dovednostního potenciálu žáků a studentů	DZV 2e RIS B.1.1, D.4.3
1.3.3 Internacionalizace škol	SRJMK 1.1 RIS D.2.3
1.3.4 Získávání kvalifikovaných zahraničních pracovníků	SRJMK 1.1 RIS B.1.2
1.4 Rozvoj vzdělávání dospělých	
1.4.1 Vytváření koncepčního rámce vzdělávání dospělých	SRJMK 2.2
1.4.2 Koordinace, informovanost, motivace v oblasti vzdělávání	SRJMK 2.2 DZV 3d
1.4.3 Zlepšování dostupnosti dalšího profesního vzdělávání	SRJMK 2.2, 4.1 DZV 3d
1.4.4 Podpora profesní mobility	SRJMK 2.2
1.5 Podpora zaměstnanosti a adaptability pracovních sil	
1.5.1 Koordinace a spolupráce v oblasti zaměstnanosti	SRJMK 4.3
1.5.2 Informační a poradenský servis v oblasti zaměstnanosti	SRJMK 4.3 SRI
1.5.3 Podpora efektivního využívání nástrojů APZ	SRJMK 2.2, 4.3 SRI
1.5.4 Podpora flexibilních způsobů práce	KRP JMK 2.1, 2.2, 2.3, 2.4
1.5.5 Zajištění kvalitních podmínek pro zahraniční pracovníky	SRJMK 2.5
2. Rozvoj lidského potenciálu a sociální začleňování	
2.1 Age management	
2.1.1 Rozvoj metod a postupů Age managementu	–
2.1.2 Poradenství, informovanost a osvěta v oblasti Age managementu	–
2.1.3 Uplatnění Age managementu v organizacích kraje	–
2.2 Aktivní a pozitivní stárnutí	
2.2.1 Podpora aktivního stárnutí	SRJMK 2.1, KRP JMK 3.3
2.2.2 Rozvoj vzdělávání pro seniory (zejména U3V)	SRJMK 2.2, 2.3
2.2.3 Posílení mezigeneračního učení	SRJMK 2.1, 2.3, KRP JMK 3.4
2.3 Rozvoj občanské společnosti	
2.3.1 Podpora rodinného života	KRP JMK (celá koncepce) SPSS C.1, C.2 SRI
2.3.2 Posilování výchovných aspektů vzdělávání	SRJMK 2.2
2.3.3 Neformální vzdělávání	SRJMK 2.2, 2.6
2.4 Sociální začleňování	
2.4.1 Prevence sociálního vyloučení	SRJMK 2.4 DZV 2d, SRI SPSS B.1.4, B.2.3, C.2.3, D.1, D.2
2.4.2 Koncepční řešení problémů sociálně vyloučených lokalit a skupin	SRJMK 2.4 SPSS D.1, D.2 SRI

Strategická opatření SRLZ	Vazba na krajskou koncepci⁵³
2.5 Integrace cizinců	
2.5.1 Koordinace procesu integrace cizinců	SRJMK 2.5
2.5.2 Zvyšování informovanosti v oblasti integrace cizinců	SRJMK 2.5
2.5.3 Rozvoj sociálních a návazných potřeb pro cizince	SRJMK 2.5
2.5.4 Vzdělávání cizinců	SRJMK 2.5 DZV 2d5

G. PŘÍLOHY

G.1 VYSVĚTLIVKY POJMŮ A ZKRATEK

VYSVĚTLIVKY POJMŮ

Age management = Personální řízení s ohledem na věk, schopnosti a potenciál zaměstnanců. Jeho hlavním principem je, aby každý pracovník měl možnost svůj potenciál využít a nebyl znevýhodněn kvůli svému věku.

Aktivní politika zaměstnanosti = Kroky k omezování nezaměstnanosti. Je vymezena v Zákoně o zaměstnanosti č. 435/2004 Sb. Zajišťuje ji Ministerstvo práce a sociálních věcí a Úřad práce ČR. Nástroji její realizace jsou rekvalifikace, investiční pobídky, veřejně prospěšné práce, společensky účelná pracovní místa, překlenovací příspěvek, příspěvek na zapracování, příspěvek při přechodu na nový podnikatelský program, příspěvek na dopravu zaměstnanců.

Aktivní stárnutí = Proces optimalizace příležitostí pro zdraví, začlenění a pocit jistoty za účelem zvýšení kvality života v průběhu stárnutí. Aktivní stárnutí se týká jak jednotlivců, tak skupin obyvatelstva. Umožňuje lidem uvědomit si svůj potenciál pro dosažení fyzické, sociální a duševní pohody v průběhu života a účasti ve společnosti podle svých potřeb, přání a schopností, a zároveň jim poskytuje odpovídající ochranu, bezpečí a péči v případě potřeby. Slovo "aktivní" odkazuje na pokračující účast v sociálních, ekonomických, kulturních, duchovních a občanských záležitostech, nikoliv jen na schopnost fyzické aktivity nebo účasti na trhu práce.

Celoživotní vzdělávání = Zahrnuje všechny možnosti vzdělávání v dětství i v dospělosti, v tradičních vzdělávacích institucích v rámci vzdělávacího systému i mimo něj. zahrnuje každé studium během života. Je považováno za kontinuální proces získávání a rozvoje vědomostí, intelektových schopností a praktických dovedností.

Cizinec = Fyzická osoba, které není občanem České republiky. Pro účely zákona o pobytu cizinců se cizincem rozumí fyzická osoba, která není státním občanem České republiky, ani občanem jiného státu Evropské unie – používá se označení „občané třetích zemí „(tj. mimo země EU).

Další profesní vzdělávání = Rozvíjení postojů, znalostí a schopností, vyžadovaných pro výkon určitého povolání po vstupu na trh práce. Jeho podstatou je vytváření a udržování pokud možno optimálního souladu mezi kvalifikací subjektivní (reálná způsobilost jednotlivce) a kvalifikací objektivní (nároky na výkon konkrétní profese či pozice). Do této oblasti spadá i vzdělávání rekvalifikační, tj. pokud člověk musí v průběhu svého pracovního života změnit svoji původní kvalifikaci.

Duální systém vzdělávání = Duální systém systematicky propojuje teoretickou výuku (zajišťuje škola) a praktickou profesní přípravu (zajišťuje firma). Základním rysem duálního systému je tak to, že žák má dvojí status. Ve škole je žákem a zároveň má uzavřenou zaměstnaneckou smlouvu s podnikem.

Formální vzdělávání = Vzdělávání realizované ve vzdělávacích institucích, zpravidla školách. Jeho funkce, cíle, obsah, organizační formy a způsoby hodnocení jsou vymezeny právními předpisy. Zahrnuje získávání na sebe navazujících stupňů vzdělání (základního vzdělání, středního vzdělání s výučním listem, středního vzdělání s maturitní zkouškou, vyššího odborného vzdělání, vysokoškolského vzdělání), jejichž absolvování je potvrzováno příslušným osvědčením (výučním listem, maturitním vysvědčením, vysokoškolským diplomem apod.).

Integrace cizinců = Proces postupného začleňování imigrantů do struktur a vztahů společnosti domácího obyvatelstva. Jedná se o komplexní jev, který je přirozeným důsledkem migrace a který má své politické, právní, ekonomické, sociální, kulturní, psychologické a náboženské aspekty.

Kariérní poradenství = Systém poradenských služeb, jejichž cílem je pomáhat jednotlivcům jakéhokoliv věku při rozhodování v otázkách vzdělávání, profesní přípravy, volby zaměstnání a rozvoji kariéry v kterékoliv fázi jejich života. Jsou to mj. aktivity realizované ve školách, které mají pomoci studentům ujasnit si vlastní kariérní cíle a porozumět světu práce. Pod kariérní poradenství zahrnujeme i individuální nebo skupinové poradenství zaměřené na volbu vzdělávací a profesní dráhy, volbu prvního zaměstnání, změnu zaměstnání, návrat do pracovního procesu. Tento komplex představuje služby jak pro jedince, kteří ještě nevstoupili na trh práce, tak pro uchazeče o zaměstnání, kteří si zaměstnání právě hledají, stejně jako pro ty, kteří jsou právě zaměstnání.

Koordinovaný přístup k sociálně vyloučeným lokalitám (KPSVL) = Finanční nástroj pomáhající městům a obcím při sociálním začleňování sociálně vyloučených obyvatel z prostředků Evropských strukturálních a investičních fondů za místní podpory Agentury pro sociální začleňování (ASZ). KPSVL navazuje na alespoň tříleté fungování lokálního partnerství (obec – úřady – NNO – školy a školská zařízení – policie – zaměstnavatelé – veřejnost, včetně obyvatel ohrožených vyloučením či sociálně vyloučených, případně další relevantní aktéři). Východiskem pro naplňování KPSVL je strategický plán sociálního začleňování, který komplexně přistoupí k řešení vzdělávací, sociální, zaměstnanostní, bytové a bezpečnostní situace v obci.

Krajský akční plán rozvoje vzdělávání (KAP) = Koncepční dokument zaměřený na rozvoj středního školství. Cílem je plánovat společné nebo sdílené aktivity v území, které přispějí k naplnění Dlouhodobého záměru vzdělávání a vzdělávací soustavy kraje a zlepší kvalitu vzdělávání ve školách, s důrazem na podporu škol se slabšími výsledky, slabších žáků a rozvoj potenciálu každého žáka. Dokument je nástrojem implementace vybraných specifických opatření OP VVV prioritně pro oblast odborného vzdělávání a jeho relevance k trhu práce ve stanovených prioritních oblastech.

Místní akční plán rozvoje vzdělávání (MAP) = Koncepční dokument zaměřený na rozvoj kvalitního a inkluzivního vzdělávání dětí a žáků do 15 let. Zahrnuje oblasti včasné péče, předškolního a základního vzdělávání, zájmového a neformálního vzdělávání. Zpracovává se na úrovni správního obvodu obce s rozšířenou působností. Jeho nositeli jsou obce s rozšířenou působností, místní akční skupiny nebo svazky obcí.

Neformální vzdělávání = Dlouhodobě působící vzdělávání, které je zaměřeno na získání vědomostí, dovedností a kompetencí, které mohou účastníkovi zlepšit jeho společenské i pracovní uplatnění. Patří sem volnočasové aktivity, aktivity vedoucí k rozvoji klíčových kompetencí. Neformální vzdělávání je poskytováno v zařízeních zaměstnavatelů, soukromých vzdělávacích institucích, nestátních neziskových organizacích, ve školských zařízeních a dalších organizacích. Patří sem např. organizované volnočasové aktivity pro děti, mládež a dospělé, kurzy cizích jazyků, počítačové kurzy, rekvalifikační kurzy, ale také krátkodobá školení a přednášky. Nutnou podmínkou pro realizaci tohoto druhu vzdělávání je účast odborného lektora, učitele či proškoleného vedoucího. Nevede k získání stupně vzdělání.

Počáteční vzdělávání = Zahrnuje veškerou přípravu na povolání ve školách, která se uskutečňuje v rámci povinné školní docházky a soustavné přípravy na budoucí povolání před prvním vstupem jednotlivce na trh práce. Počáteční vzdělávání vede k získání určitého stupně vzdělání a zahrnuje vzdělávání základní, střední a terciární (vysokoškolské).

Profesní mobilita = Změna profese, či změna pracovního místa s nutností nabytí nových kompetencí, rekvalifikace.

Průmysl 4.0 / Práce 4.0 / čtvrtá průmyslová revoluce = Označení pro současný trend digitalizace, s ní související automatizace výroby a změn na trhu práce, které s sebou přinesou. Základní vize tzv. čtvrté průmyslové revoluce se objevily v roce 2011. Podle této myšlenky vzniknou „chytré továrny“, které budou využívat kyberneticko-fyzikální systémy. Ty převzou opakující se a jednoduché činnosti, které do té doby vykonávali lidé. To bude provázet změna pracovního trhu, kdy by mohla být ohrožena zaměstnanost osob s nízkou kvalifikací. Měla by vzniknout nová pracovní místa, která však budou vyžadovat vyšší kvalifikaci zaměstnanců.

Rodinná politika Jihomoravského kraje = Průřezová politika kraje, která se prolíná různými oblastmi veřejného života, zejména sociální oblastí, zdravotnictvím, dopravou, bydlením, vzděláváním, volnočasovými aktivitami aj. Zajišťuje vyvážený poměr mezi ekonomickými, sociálními a environmentálními opatřeními s ohledem na udržitelný rozvoj společnosti. Akteři rodinné politiky kraje jsou samotné rodiny, organizace pomáhající rodinám a referáty rodinné politiky na regionální a místní úrovni. Spoluprací těchto subjektů je zajištěna účinnost a užitečnost jednotlivých opatření ve prospěch rodiny. Kraj má zájem podporovat fungující rodiny, protože jsou místem formování osobnosti člověka, prostorem tvorby lidského kapitálu, výchovy a růstu budoucích generací. Na prosperitě rodin závisí udržitelný rozvoj naší společnosti, rozvoj kulturní, sociální a ekonomický. Důležitou součástí rodinné politiky kraje je také udržování pro-rodinné atmosféry ve společnosti a oceňování přínosu, který pro společnost rodina představuje. Jelikož obce znají potřeby místních rodin nejlépe je mj. cílem rodinné politiky Jihomoravského kraje podpora koncepčního ukotvení a institucionálního zajištění rodinné politiky na úrovni obcí.

Senior = Nejčastěji osoba nad 65 let věku. Pro různé účely se nicméně vymezuje odlišně. Zákon o zaměstnanosti pracuje s věkovou kategorií podporovaných osob již od věku 50 let. Pro zapojení do projektu Senior pasy je např. stanovena hranice 55 let.

Sociální inovace = Nová, nová a oproti dostupným alternativám lepší řešení (tj. účinnější, efektivnější, udržitelnější, spravedlivější), která naplňují naléhavé sociální (resp. společenské) potřeby a zároveň vytvářejí nové sociální vztahy nebo spolupráce. Sociální inovace mohou zahrnovat nové produkty, procesy, služby, organizační uspořádání, technologie, ideje, regulace, institucionální formy, funkce a role, sociální hnutí a další formy řešení sociálních potřeb.

Více informací k tématu je dostupné v Příručce pro tvorbu a realizaci inovačních projektů (dostupné na <https://www.esfcr.cz/file/8646>) a v publikaci Sociální inovace pro zvědavé, odvážné a tvořivé (dostupné na <https://www.esfcr.cz/file/9362>).

Sociální podnik = Podnik, který se hlásí k principům sociálního podnikání a má tyto principy zakotveny ve svých zřizovacích listinách. Konkrétně musí splňovat následující principy / kritéria: 1. Minimálně 40 % zaměstnanců musí být z cílových skupin zdravotně postižených a jinak sociálně vyloučených osob. 2. Snaha o co největší zapojení zaměstnanců do procesu rozhodování. 3. Minimálně 51 % zisku musí být reinvestováno do dalšího rozvoje podniku. 4. Orientace na lokální komunitu a využívání místních zdrojů. 5. Environmentální přístup. Legislativně by měla být problematika sociálního podnikání zakotvena do roku 2017.

Sociálně vyloučená lokalita = Prostor (dům, ulice, čtvrť), kde se koncentrují lidé, u nichž lze identifikovat znaky spojené se sociálním vyloučením. Tato místa jsou okolními obyvateli negativně symbolicky označována („špatná adresa“, „problémové místo“ apod.).

Sociální vyloučení = Proces, během kterého jsou jednotlivci či celé skupiny vytěšňovány na okraj společnosti a je jim ztížen či omezen přístup ke zdrojům a příležitostem, které jsou dostupné ostatním členům společnosti. Mezi tyto zdroje je řazeno především zaměstnání, bydlení, sociální ochrana, zdravotní péče a vzdělání. Absolutní formu sociálního vyloučení představuje v současnosti zejména bezdomovectví.

Sociální začleňování = V zákoně č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, je sociální začleňování definováno jako proces, který zajišťuje, že osoby sociálně vyloučené nebo sociálním vyloučením ohrožené dosáhnou příležitostí a možností, které jim napomáhají plně se zapojit do ekonomického, sociálního i kulturního života společnosti a žít způsobem, který je ve společnosti považován za běžný.

Zájmové vzdělávání = Součást procesu celoživotního učení (podmnožina neformálního vzdělávání), vzdělávání poskytující účastníkům naplnění volného času zájmovou činností se zaměřením na různé oblasti. Zájmové vzdělávání je upraveno vyhláškou Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy č. 74/2005 Sb. Dle této vyhlášky jsou účastníky zájmového vzdělávání zejména děti, žáci a studenti. Školskými zařízeními pro zájmové vzdělávání jsou střediska volného času, školní klub a školní družina. tyto organizace realizují i činnosti mimo oblast zájmového vzdělávání.

SEZNAM ZKRATEK

AIVD	Asociace institucí vzdělávání dospělých ČR
ANNO JMK	Asociace nestátní neziskových organizací JMK
APZ	Aktivní politika zaměstnanosti
ASZ	Agentura pro sociální začleňování
AV ČR	Akademie věd České republiky
BMO	Brněnská metropolitní oblast
CEITEC	Středoevropský technologický institut
CRSP	Centrum pro rodinu a sociální péči
CVV	Centrum vzdělávání všem
CZ-ISCO	Klasifikace zaměstnání
CZ-NACE	Klasifikace ekonomických činností
ČD	České dráhy
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
DPMB	Dopravní podnik města Brna
ESIF	Evropské strukturální a investiční fondy
EU	Evropská unie
EVVO	Environmentální vzdělávání, výchova a osvěta
FN	Fakultní nemocnice
FNUSA-ICRC	Mezinárodní centrum klinického výzkumu FN u sv. Anny v Brně
GIS	Geografický informační systém
HDP	Hrubý domácí produkt
HPH	Hrubá přidaná hodnota
ICT	Informační a komunikační technologie
IDS JMK	Integrovaný dopravní systém Jihomoravského kraje
IROP	Integrovaný regionální operační program
JAMU v Brně	Janáčkova akademie múzických umění v Brně
JMK	Jihomoravský kraj
KAP	Krajský akční plán rozvoje vzdělávání
Kč	Koruna česká
KPSVL	Koordinovaný přístup k sociálně vyloučeným lokalitám
KRP	Krátkodobý realizační plán
KRP JMK	Koncepce rodinné politiky Jihomoravského kraje
KrÚ JMK	Krajský úřad Jihomoravského kraje
MAP	Místní akční plán rozvoje vzdělávání
MENDELU	Mendelova univerzita v Brně

MHD	Městská hromadná doprava
MPSV ČR	Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky
MŠ	Mateřská škola
MŠMT ČR	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky
MU	Masarykova univerzita
NNO	Nestátní neziskové organizace
NUTS	Nomenklatura územních statistických jednotek
NÚV	Národní ústav pro vzdělávání
OP LZZ	Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost
OP VK	Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost
OP VVV	Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání
OP Z	Operační program Zaměstnanost
ORP	Obec s rozšířenou působností
ORR	Odbor regionálního rozvoje
OZP	Osoby zdravotně postižené
p. b.	Procentní bod
PNO	Podíl nezaměstnaných osob
POÚ	Pověřený obecní úřad
RIS	Regionální inovační strategie
Sb.	Sbírka zákonů
SI	Sociální integrace
SLDB	Sčítání lidu, domů a bytů
SO ORP	Správní obvod obce s rozšířenou působností
SO POÚ	Správní obvod pověřeného obecního úřadu
SOČ	Středoškolská odborná činnost
SPSS	Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb v JMK na období 2015–2017
SRI	Strategie romské integrace v Jihomoravském kraji na období 2014–2018
SRJMK	Strategie rozvoje Jihomoravského kraje
SRLZ JMK	Strategie rozvoje lidských zdrojů Jihomoravského kraje
SŠ	Střední škola
SVL	Sociálně vyloučená lokalita
SŽDC	Správa železniční dopravní cesty
U3V	Univerzita třetího věku
UO	Univerzita obrany
ÚP ČR	Úřad práce České republiky
VaV	Výzkum a vývoj
VFU Brno	Veterinární a farmaceutická univerzita Brno

VOŠ	Vyšší odborná škola
VPM	Volné pracovní místo
VŠ	Vysoká škola
VŠPS	Výběrové šetření pracovních sil
VÚPSV	Výzkumný ústav práce a sociálních věcí
VUT v Brně	Vysoké učení technické v Brně
ZPÚ	Zkrácený pracovní úvazek
ZŠ	Základní škola

G.2 ANALYTICKÉ PŘÍLOHY

PŘÍLOHA G.2.1 PLNĚNÍ INDIKÁTORŮ A FINANČNÍ PLNĚNÍ SRLZ JMK 2006–2016

Příloha obsahuje:

- Plnění indikátorů SRLZ JMK mezi roky 2006 a 2014 dle jednotlivých priorit.
- Seznam indikátorů SRLZ JMK bez zjištěných údajů z monitorovacích zpráv a veřejně dostupných dat členěných dle opatření.
- Finanční plnění opatření SRLZ JMK za období 2008–2014.

Odlíšnou barvou jsou opět v tabulkách zvýrazněna opatření a indikátory, které byly doplněny v rámci aktualizací SRLZ JMK 2006–2016 prováděných Krátkodobými realizačními plány.

Tab. 1: Plnění indikátorů SRLZ JMK priority 1 Rozvoj lidského kapitálu mezi roky 2006 a 2014

Opatření	Indikátor	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Pozn.
1.1 Celoživotní učení pro všechny a jeho realizace	podíl osob zařazených v CŽV na úhrnu populace v JMK (%)	-	-	-	2,0	-	-	-	-	-	
	struktura zaměstnanosti v jednotlivých odvětvích NH (primér, sekundér, terciér) v JMK (v %)	4,1	4,1	3,5	3,0	3,3	3,3	3,2	3,4	3,3	
		38,7	39,7	40,8	36,9	35,4	35,6	36,8	35,1	36,5	
		57,2	56,2	55,8	60,1	61,3	61,0	60,0	61,6	60,3	
	podíl osob zařazených v celoživotním učení v populaci ve věku 25–64 let v JMK (%)	-	-	-	-	-	0,04	-	-	-	
	počet nově vytvořených vzdělávacích programů	-	-	-	-	-	-	156	101	-	
	počet úspěšně podpořených osob	-	-	-	-	-	-	194	374	-	
	počet realizovaných odborných setkání a vzdělávacích akcí	-	-	-	-	-	-	261	82	-	
počet účastníků jednotlivých vzdělávacích akcí a projektů	-	-	-	-	-	-	9 530	5 358	-		
počet zúčastněných studentů v rámci podpor nadaných studentů a žáků	-	-	-	-	-	-	-	-	140		
1.2 Kvalita vzdělávání v rámci regionálního školství	počet počítačů na 100 žáků podle úrovně vzdělávání a druhu školy (ZŠ 1. a 2. stupeň)	13	14,8	15,6	16,4	17,3	18	18,8	18,9	19	ČSÚ – data pouze za 1. stupeň ZŠ
		-	-	-	20,9	-	-	-	-	-	
	počet připojených počítačů k internetu na 100 žáků (ZŠ 1. a 2. stupeň)	11	12,8	14,1	15,2	16,2	17,2	18,2	18,5	18,6	
		-	-	-	20,1	-	-	-	-	-	

Strategie rozvoje lidských zdrojů Jihomoravského kraje 2016–2025

Opatření	Indikátor	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Pozn.
1.3 Zjišťování kvality, monitorování a hodnocení vzdělávání – regionální školství	podíl absolventů, kteří nenašli uplatnění na trhu práce (%)	-	-	-	-	-	-	-	-	10,7	MSPV – data pouze za rok 2014
	podíl žáků se speciálními vzdělávacími potřebami integrovaných do běžných tříd škol (%)	1,4	1,3	1,4	1,6	1,7	-	-	-	-	MŠTM – data do roku 2010
1.4 Rovnost příležitostí ke vzdělávání	podíl žáků ve specializovaných třídách běžných škol (%)	3,6	3,4	3,3	3,2	3,0	-	-	-	-	MŠTM – data do roku 2010
1.6 Zvyšování profesionality a společenského postavení pedagogických pracovníků regionálního školství	průměrná velikost platů pedagogických pracovníků JMK k průměrnému platu v ČR (%)	100,4	98,7	96,5	98,0	95,9	95,0	95,7	97,2	-	ČSÚ – data pouze do roku 2013
	počet pedagogických pracovníků zapojených do dalšího vzdělávání	-	-	-	-	-	5 886	-	-	-	
1.8 Zájmové vzdělávání	počet dětí a mladých lidí navštěvující střediska zájmového vzdělávání	-	-	-	-	0	-	-	-	-	
	počet středisek zájmového vzdělávání	-	-	-	-	0	-	308	-	-	
	počet osob účastnících se seminářů	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
	koncepce zájmového vzdělávání v Jihomoravském kraji	-	-	-	-	ne	ne	ne	ne	ne	
1.9 Vysokoškolská vzdělanost občanů v regionu	podíl vysokoškolsky vzdělaných občanů v regionu (%)	10,8	11,6	11,8	13,3	14,1	15,2	15,2	16,4	18,0	
	vytvořit regionální koordinační platformu všech typů VŠ pro zabezpečování spolupráce s JMK a s Krajským úřadem práce	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	
1.10 Přizpůsobování vzdělávacího procesu včetně struktury vzdělávacích programů potřebám trhu práce	míra nesouladu mezi nabídkou a poptávkou na trhu práce (počet uchazečů na volné pracovní místo)	6,3	3,1	5,0	18,8	22,0	20,5	-	-	-	MSPV – data do roku 2012
	podíl absolventů škol v evidenci úřadů práce déle než 12 měsíců (z celkového počtu absolventů škol)* (%)	44,2	51,9	37,7	43,0	60,8	58,3	-	-	59,0	MPSV – absolventi pouze déle než 5 měsíců
	15,7	11,3	7,2	14,8	20,5	20,0	-	25,1	23,0		
1.12 Rozvoj a kvalita lidských zdrojů ve veřejném sektoru	počet vzdělávacích programů a kurzů pro tento typ vzdělávání	-	-	-	-	3	-	-	-	-	
	počet absolventů tohoto typu vzdělávání a jejich podíl	-	-	-	-	400	-	-	-	-	
	počet certifikací institucí, vzdělávacích programů (včetně e-learningových kurzů), lektorů	-	-	-	-	6	-	-	-	-	
	počet proškolených osob	-	-	-	-	1 646	2 017	-	-	-	
	počet inovativních produktů	-	-	-	-	62	62	-	-	-	

Strategie rozvoje lidských zdrojů Jihomoravského kraje 2016–2025

Opatření	Indikátor	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Pozn.
1.14 Lidské zdroje v podnikatelském sektoru (další vzdělávání)	počet úspěšných absolventů jednotlivých kurzů	-	-	-	-	6 750	-	-	-	-	
	počet vzdělávacích produktů zaměřených na inovace	-	-	-	-	1	3	-	-	-	
	počet proškolených osob	-	-	-	-	921	141	-	-	-	
	počet nově vzniklých podnikatelských záměrů orientovaných na oblast inovací	-	-	-	-	7	8	-	-	-	
	počet vzdělávacích produktů s cílem zvýšit konkurenceschopnost na trhu práce	-	-	-	-	109	-	-	-	-	
1.15 Rozvoj lidských zdrojů s cílem zvyšovat absorpční kapacitu regionu	celkový počet absolventů vzdělávacích aktivit	-	-	23	-	-	-	-	-	-	
1.16 Excelence a internacionalizace vysokých škol	podíl vysokoškolsky vzdělaných osob v regionu na celkovém počtu obyvatel (%)	10,8	11,6	11,8	13,3	14,1	15,2	15,2	16,4	18,0	

Pramen: Monitorovací zprávy JMK, zpracování GaREP, spol. s r.o.

Vysvětlení: * Ministerstvo práce a sociálních věcí zveřejňuje pouze počet absolventů evidovaných na Úřadu práce déle než 5 měsíců a to dvakrát za rok.

Tab. 2: Plnění indikátorů SRLZ JMK priority 2 Adaptabilita a konkurenceschopnost mezi roky 2006 a 2014

Opatření	Indikátor	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Pozn.
2.2 Podpora geografické mobility v návaznosti na regionální trh práce	snížení neuspokojené poptávky po pracovní síle (volná pracovní místa)	8 813	14 232	8 550	3 513	3 148	3 053	-	-	-	
	snížení regionálních rozdílů v míře nezaměstnanosti (%)	33,9	37,9	36,0	29,0	27,4	27,8	-	-	22,0	MPSV 2012 a 2013 nedostupná data
	počet obyvatel využívající IDS (mil. oskm)	240	348	421	618	75	794	818	819	830	přepravní výkon – počet přepravených osob
	nárůst bytové výstavby ve vybraném území (%)	-	38,0	-7,8	0,2	-5,3	-21,4	2,9	-14,4	-5,1	
2.3 Podpora ekonomické restrukturalizace	počet nově vytvořených podniků	4 780	11 031	12 038	12 314	13 988	13 650	11 807	11 159	10 709	
2.4 Podpora mobility výzkumných pracovníků mezi veřejným a soukromým sektorem	počet vědeckovýzkumných pracovníků s částečným úvazkem v podnikatelské sféře (evidenční počet – HC)	1 762	1 789	2 020	2 602	2 736	3 061	3 292	4 008	-	evidenční počet – částečné i plné úvazky

Strategie rozvoje lidských zdrojů Jihomoravského kraje 2016–2025

Opatření	Indikátor	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Pozn.
2.5 Návrh systému doplňkových dotací ve vybraných odvětvích v návaznosti na zákon č. 72/2000 Sb., o investičních pobídkách	zvýšení počtu patentů	49	45	142	60	93	106	117	163	-	aktivní (poskytnuté) licence
2.7 Rozvoj technického zázemí pro rozšíření přístupu obyvatelstva na internet	počet kiosků na úřadech veřejné správy pro přístup obyvatel na Internet (%)	-	75,1	77,6	76,7	77,5	78,6	-	-	-	podíl úřadů kraje s volným přístupem na internet
	počet obyvatel a podnikatelů využívajících Internet (%)	40,8	47,9	52,9	58,2	65	68,1	71	73,9	77	pouze podíl jednotlivců používajících internet, podniky pouze za ČR
2.12 Udržení vhodné struktury nabídky kurzů dalšího vzdělávání ve vazbě na potřeby trhu práce	webový portál	-	-	-	-	ne	ano	ano	ano	ano	
	počet workshopů	-	-	-	-	1	2	5	-	-	
2.13 Zvyšování lidského potenciálu kraje v oblasti vědy a výzkumu	počet zapojených osob/žáků	-	-	-	-	-	-	45	44	44	
	počet podpořených prací SOČ	-	-	-	-	-	-	51	53	-	
	počet subjektů, kterým byly poskytnuty poradenské služby	-	-	-	-	-	-	275	78	-	
	počet zahraničních studentů	-	-	6615 ¹	7 977	9 461	10 464	11 479	12 168	12 605	
	počet vyslaných studentů	-	-	2 400	2 649	2 844	-	-	-	1 526 ²	² pouze MUNI
	počet přijatých akademických pracovníků	-	-	270	362	278	-	-	-	1 064 ²	² pouze MUNI
	počet vyslaných akademických pracovníků	-	-	609	794	502	-	-	-	-	
	počet podaných přihlášek	-	-	97 607	102 397	107 493	79 478 ³	78 767 ³	68 728 ³	59 810 ³	³ pouze veřejné vysoké školy
2.14 Podpora lidských zdrojů zaměřených na podporu inovačního podnikání v rámci místních platforem	počet připravovaných VTP	-	-	-	-	-	-	1	1	-	
	počet biotechnologických parků	-	-	-	-	-	-	1	1	-	
	počet webových stránek propagující možnosti VTP	-	-	-	-	-	-	2	2	-	
	počet webových stránek propagujících BTP	-	-	-	-	-	-	1	1	-	

Strategie rozvoje lidských zdrojů Jihomoravského kraje 2016–2025

Opatření	Indikátor	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Pozn.
2.15 Podpora výměny zkušeností v oblasti rozvoje lidského kapitálu ve vazbě na inovační potenciál kraje a tvorbu sítí	počet zúčastněných osob či institucí na workshopech, seminářích, exkurzích atd.	-	-	-	-	-	-	156	113	-	
	počet nově vytvořených studijních materiálů	-	-	-	-	-	-	55	-	-	
	počet úspěšně podpořených osob z jednotlivých projektů	-	-	-	-	-	-	46	-	-	
	počet zrealizovaných odborných setkání, seminářů, workshopů, exkurzí	-	-	-	-	-	-	15	-	-	

Pramen: Monitorovací zprávy JMK, zpracování GaREP, spol. s r.o.

Vysvětlení: ¹ využita jiná metodika v monitorovací zprávě pro hodnocení indikátoru; ² veřejně dostupná data pouze za Masarykovu univerzitu v Brně; ³ veřejně dostupná data pouze za veřejné vysoké školy.

Tab. 3: Plnění indikátorů SRLZ JMK priority 3 Rozvoj politiky zaměstnanosti mezi roky 2006 a 2014

Opatření	Indikátor	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Pozn.
3.1 Zvýšení rozsahu a účinnosti opatření aktivní politiky zaměstnanosti	celkový počet osob zapojených do projektů	-	-	1 500	-	-	-	-	-	-	
	počet projektových záměrů zpracovaných pro oblast aktivní politiky zaměstnanosti	-	-	-	-	9	8	-	-	-	
3.2 Modernizace a zvýšení efektivity veřejných služeb zaměstnanosti	počet institucí spolupracujících se službami zaměstnanosti (zejména zaměstnavatelé, privátní agentury práce, neziskové a vzdělávací organizace)	-	-	-	-	3	80	-	-	-	
	počet vzdělávacích konferencí za účasti zástupců veřejné správy	-	-	-	-	-	-	2	-	-	
	počet vzdělávacích seminářů za účasti zástupců veřejné správy	-	-	-	-	-	-	4	-	-	
	počet podpořených účastníků	-	-	-	-	-	2 500	-	490	7 002	
3.4 Rovné příležitosti pro ženy a muže na trhu práce	počet podpořených osob	-	-	-	-	1 000	-	-	1 385	364	
	počet podpořených institucí	-	-	-	-	-	-	-	19	9	
	počet vzdělávacích produktů s cílem zvýšit konkurenceschopnost na trhu práce	-	-	-	-	50	-	2	15	15	
	počet úspěšných absolventů kurzů	-	-	-	-	-	-	-	30	120	
	počet podpořených pracovních míst	-	-	-	-	-	-	-	2	11	
	počet míst v zařízeních péče o děti, staré a nemocné členy rodiny	-	8 707	8 237	8 679	8 571	8 658	8 608	8 608	8 584	všechna zařízení sociální péče
	počet imigrantů s povolením k trvalému pobytu (1. ř.) a s pracovním povolením (2. ř.)	11 644	19 611	21 377	21 778	19 948	17 254	20 987	26 988	23 805	
	24 252	27 839	35 609	33 203	34 316	29 207	-	-	38 758	MPSV – 2012 a 2013 nedostupná data	

Strategie rozvoje lidských zdrojů Jihomoravského kraje 2016–2025

Opatření	Indikátor	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Pozn.
3.5 Odstraňování neopodstatněných rozdílů ve struktuře zaměstnanosti a nezaměstnanosti jednotlivých mikroregionů	variační rozpětí – míra nezaměstnanosti v regionech JMK (%)	33,9	37,9	36,0	29,0	27,4	27,8	-	-	22,0	variační koeficient – okresy JMK
	počet podpořených programů aktivní politiky ve vybraných mikroregionech	-	-	40	-	-	-	-	-	-	
	počet účastníků programů aktivní politiky ve vybraných mikroregionech	-	-	1070	-	-	-	-	-	-	
3.6 Podpora sociální inkluze v obcích	počet podpořených inkluzivních programů a opatření zaměřených na dlouhodobě nezaměstnané a osoby ohrožené sociálním vyloučením (včetně příslušníků etnických a národnostních menšin, imigrantů a zahraničních pracovníků)	-	-	39	-	71	-	-	-	-	
	počet účastníků podpořených inkluzivních programů a opatření zaměřených na dlouhodobě nezaměstnané a osoby ohrožené sociálním vyloučením (včetně příslušníků etnických a národnostních menšin, imigrantů a zahraničních pracovníků)	-	-	500	-	60	60	-	-	-	
	počet a kvalita podpořených vzdělávacích a výcvikových aktivit pro poskytovatele sociálních služeb	-	-	1	-	36	-	-	-	-	
	počet subjektů poskytujících sociální služby	-	180	297	289	312	316	316	316	333	
	počet podpořených organizací	-	-	-	-	1	1	-	-	-	

Pramen: Monitorovací zprávy JMK, zpracování GaREP, spol. s r.o.

Tab. 4: Seznam indikátorů SRLZ JMK bez zjištěných údajů z monitorovacích zpráv a veřejně dostupných dat členěných dle opatření

Opatření	Indikátor	Opatření	Indikátor
1.2 Kvalita vzdělávání v rámci regionálního školství	podíl vyškolených koordinátorů ŠVP na jednu školu	2.4 Podpora mobility výzkumných pracovníků mezi veřejným a soukromým sektorem	počet účastníků kurzů
	podíl žáků vyučovaných dle ŠVP z celkového počtu žáků		dostupnost a kvalita kurzů
	podíl škol s vypracovanými ŠVP a podíl škol se zahájenou výukou podle ŠVP		počet účasti jihomoravských subjektů v rámcových programech EU
	podíl nekvalifikovaných učitelů cizích jazyků		počet nově získaných grantů a projektů
	četnost zapojení do mezinárodních programů	2.5 Návrh systému doplňkových dotací ve vybraných odvětvích v návaznosti na zákon č. 72/2000 Sb., o investičních pobídkách	počet projektů ve spolupráci veřejného a soukromého sektoru
	podíl počítačů mladších 5 let z celkového počtu		zvýšení veřejné podpory
	podíl absolventů základní školy, kteří nepokračují v dalším studiu		růst inovačního potenciálu firem
podíl pedagogických pracovníků, kteří absolvovali další vzdělání	2.6 Rozvoj moderních informačních a komunikačních technologií ve styku úřad - podnikatel a podnikatel - úřad	podíl povinných a ostatních podání podnikatelských subjektů vyřízených elektronicky v rámci dotčených institucí územní správy a samosprávy	
1.3 Zjišťování kvality, monitorování a hodnocení vzdělávání – regionální školství	podíl škol, které uskutečňují evaluaci na úrovni žáka	2.8 Vzdělávání a kurzy pro obyvatelstvo zaměřené na efektivní využívání internetu a moderních prostředků komunikace	rozšíření elektronického podpisu
	podíl škol, které uskutečňují autoevaluaci na úrovni školy a její výsledky		dostupnost a počet vzdělávacích kursů pro obyvatelstvo na využívání Internetu a komunikaci IT
	podíl škol, které prošly evaluací	2.9 Průběžná analýza motivačních a demotivačních faktorů lidských zdrojů	počet obyvatel JMK ovládající základní počítačové znalosti a Internet
	podíl škol zapojených do mezinárodních průzkumů z příslušného počtu (podle úrovně vzdělávání a druhu škol)		monitorovací systém
1.4 Rovnost příležitostí ke vzdělávání	podíl dětí a žáků ve speciálních školách z příslušné věkové skupiny	IS mezi úřady práce a profesními organizacemi	IS pro rodiče a osoby ovlivňující volbu povolání
	podíl pedagogických pracovníků, kteří absolvovali další vzdělávání v oblasti pedagogicko-psychologické práce a speciální pedagogiky		

Strategie rozvoje lidských zdrojů Jihomoravského kraje 2016–2025

Opatření	Indikátor	Opatření	Indikátor
1.5 Rozvoj integrovaného systému poradenství ve školství	podíl studentů se specifickými vzdělávacími potřebami na vysokých školách	2.10 Optimalizace rozhodování při investování finančních prostředků získaných z dotací EU a ze státního rozpočtu do oblasti rozvoje lidských zdrojů	analýza současného systému hodnocení předložených projektů
1.6 Zvyšování profesionality a společenského postavení pedagogických pracovníků regionálního školství	podíl pedagogických pracovníků, kteří absolvovali příslušné další vzdělávání (k rámcovým vzdělávacím programům, ke tvorbě školních vzdělávacích programů, k hodnocení žáků, autoevaluace, k maturitním a závěrečným zkouškám, v oblasti poskytování pedagogicko-psychologických služeb a speciální pedagogice, v oblasti práce s mládeží)		2.11 Podpora meziregionální (přeshraniční) spolupráce
	počet organizací nabízejících stáž pedagogickým pracovníkům	analýza současného institucionálního rámce meziregionální spolupráce	
1.7 Změna struktury vzdělávacích příležitostí	počet škol zapojených do programů dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků	3.1 Zvýšení rozsahu a účinnosti opatření aktivní politiky zaměstnanosti	podíl úspěšných absolventů aktivních opatření
	počet absolventů středních škol s maturitou		míra účasti nezaměstnaných zájemců o zaměstnání a nezaměstnaností ohrožených v aktivních opatřeních
1.11 Výchova a vzdělávání dětí a mládeže (sociální návyky a dovednosti)	počty inovovaných vzdělávacích programů		míra účasti dlouhodobě nezaměstnaných v opatření APZ
	počet obcí a NNO zabývajících se prevencí sociálně patologických jevů		index cílenosti aktivních opatření na znevýhodněné (ženy, zdravotně postižení, mladí lidé, absolventi, atd.)
1.13 Lidské zdroje v nestátních neziskových organizacích	počet vzdělávacích aktivit	3.2 Modernizace a zvýšení efektivnosti veřejných služeb zaměstnanosti	navýšení finančních zdrojů na aktivní politiku zaměstnanosti
	počet účastníků aktivit		počet účastníků tzv. individuálních akčních plánů
	podíl účasti na celkovém počtu pracovníků NNO		úspěšnost individuálních akčních plánů

Strategie rozvoje lidských zdrojů Jihomoravského kraje 2016–2025

Opatření	Indikátor	Opatření	Indikátor
1.14 Lidské zdroje v podnikatelském sektoru (další vzdělávání)	míra účasti zaměstnanců jednotlivých podniků ve vzdělávacích kurzech	3.3 Zdokonalení informačního systému pro průběžný monitoring vývoje na regionálním trhu práce	pravidelné výstupy podle výše uvedených ukazatelů (čtvrtletí, pololetí, rok)
	míra účasti zaměstnanců jednotlivých odvětví a sektorů ve vzdělávacích kurzech		zvyšování podpory zaměstnavatelů v penzijních formách pojištění
1.15 Rozvoj lidských zdrojů s cílem zvyšovat absorpční kapacitu regionu	počet úspěšných absolventů jednotlivých typů kurzů	3.4 Rovné příležitosti pro ženy a muže na trhu práce	podíl dětí 0-3 a 3-6 umístěných v zařízeních péče o děti
	míra účasti osob z veřejné správy ve vzdělávacích kurzech		počet podpořených národnostních kultur a spolků a jejich programy
	míra účasti zástupců neziskových organizací ve vzdělávacích kurzech	3.5 Odstraňování neopodstatněných rozdílů ve struktuře zaměstnanosti a nezaměstnanosti jednotlivých mikroregionů	index cílenosti programů aktivní politiky na znevýhodněné osoby na trhu práce ve vybraných mikroregionech
	míra účasti členů samosprávných podnikatelských institucí a podnikatelů ve vzdělávacích kurzech		počet podpořených pracovních míst v soukromém a veřejného sektoru
1.16 Excelence a internacionalizace vysokých škol	počet aktivit zaměřených na vzájemnou spolupráci vysokých škol, kraje a podnikatelských organizací	3.6 Podpora sociální inkluze v obcích	míra přežití nových podniků
	počet institucí s mezinárodním charakterem, jejich součástí jsou vysoké školy JMK		počet podpořených nových pracovních míst pro dlouhodobě nezaměstnané a osoby ohrožené sociálním vyloučením (včetně příslušníků etnických a národnostních menšin, imigrantů a zahraničních pracovníků)
1.17 Další vzdělávání zaměstnavatelů a zaměstnanců	kvalita zpracovaných zpráv a stupeň jejich využití pro rozvoj lidských zdrojů v podnicích	3.7 Podpora rozvoje zaměstnanosti v terciární sféře s orientací na zaměstnávání kvalifikovaných odborníků, zejména ve sféře tržních služeb a obchodu	počet účastníků podpořených vzdělávacích výcvikových aktivit pro poskytovatele sociálních služeb
	kvalita certifikací		počet subjektů poskytujících sociální služby se zavedenými standardy kvality sociálních služeb
2.1 Podpora profesní mobility	počet nově zavedených kursů	3.7 Podpora rozvoje zaměstnanosti v terciární sféře s orientací na zaměstnávání kvalifikovaných odborníků, zejména ve sféře tržních služeb a obchodu	počet relevantních zpracovaných podnikatelských záměrů ve spolupráci s KrÚ JMK
	počet vzdělávacích produktů s cílem zvýšit konkurenceschopnost na trhu práce		počet vypsanych relevantních témat závěrečných prací ve spolupráci s KrÚ JMK

Opatření	Indikátor	Opatření	Indikátor
2.2 Podpora geografické mobility v návaznosti na regionální trh práce	zlepšení dopravní dostupnosti problémových oblastí		
2.3 Podpora ekonomické restrukturalizace	počet nových pracovních míst v podnikatelské sféře		
	počet podpořených podniků		
	kvalita podnikatelského prostředí		
	vytvoření portálu		

Pramen: Monitorovací zprávy JMK, zpracování GaREP, spol. s r.o.

Tab. 5: Finanční plnění opatření SRLZ JMK za období 2008–2014

Opatření	Finanční plnění													
	2008		2009		2010		2011		2012		2013		2014	
	EU, SR	Krajské	EU, SR	Krajské	EU, SR	Krajské	EU, SR	Krajské	EU, SR	Krajské	EU, SR	Krajské	EU, SR	Krajské
1.1 Celoživotní učení pro všechny a jeho realizace			180 000		5 516 667	150 000	5 516 667	150 000	27 667 812	1 688 538	16 291 594	7 196 620		
1.2 Kvalita vzdělávání v rámci regionálního školství			8 185 389		8 185 389	182 500	8 185 389	3 812 250	33 185 389	3 739 000	4 212 000	3 448 000		
1.4 Rovnost příležitostí ke vzdělávání														25 824 000
1.5 Rozvoj integrovaného systému poradenství ve školství	5 339 250		9 455 917	250 000	13 937 917	250 000	13 937 917	250 000	4 707 000	250 000				
1.6 Zvyšování profesionality a společenského postavení pedagogických pracovníků regionálního školství					12 661 000	3 292 000		500 000						
1.7 Změna struktury vzdělávacích příležitostí						2 000 000	2 695 984	2 000 000	2 695 984		2 695 984			
1.12 Rozvoj a kvalita lidských zdrojů ve veřejném sektoru			212 342		4 578 604		19 746 262		4 366 262	552 746	4 366 262			
1.16 Excelence a internacionalizace vysokých škol											43 503 393		43 503 393	
2.1 Podpora profesní mobility					9 833 333	2 400 000	9 833 333		24 641 760		4 662 531	300 000		
2.2 Podpora geografické mobility v návaznosti na									28 605 572					

Strategie rozvoje lidských zdrojů Jihomoravského kraje 2016–2025

Opatření	Finanční plnění													
	2008		2009		2010		2011		2012		2013		2014	
	EU, SR	Krajské	EU, SR	Krajské	EU, SR	Krajské	EU, SR	Krajské	EU, SR	Krajské	EU, SR	Krajské	EU, SR	Krajské
regionální trh práce														
2.3 Podpora ekonomické restrukturalizace									70 960 576		6 453 683	65 000		
2.12 Udržení vhodné struktury nabídky kurzů dalšího vzdělávání ve vazbě na potřeby trhu práce					175 000		180 000						3 522 531	
2.13 Zvyšování lidského potenciálu kraje v oblasti vědy a výzkumu									38 791 857		6 969 664			
2.14 Podpora lidských zdrojů zaměřených na podporu inovačního podnikání v rámci místních platforem											685 800	1 028 700	208 219 038	795 1932
3.1 Zvýšení rozsahu a účinnosti opatření aktivní politiky zaměstnanosti			37 109 120		60 712 255		70 261 530	2 500 000	65 511 080		28 401 960		9 549 275	
3.2 Modernizace a zvýšení efektivnosti veřejných služeb zaměstnanosti											4 000 000	300 000	742 000	112 000
3.3 Zdokonalení informačního systému pro průběžný monitoring vývoje na regionálním trhu práce							13 600 000							
3.4 Rovné příležitosti pro ženy a muže na trhu práce									600 000		10 411 553	4 000 000	109 055 556	
3.5 Odstraňování neopodstatněných rozdílů ve struktuře zaměstnanosti a nezaměst. jedn. mikroregionů					11 197 861	3 100 000	10 229 399		2 229 399		2 229 399			
3.6 Podpora sociální inkluze v obcích			3 660 048		106 626 715	2 100 000	13 797 223	1 600 000	5 537 175		3 470 508			
3.7 Spolupráce mezi vzdělávacími organizacemi všech stupňů ve vazbě na potřeby trhu práce												2 556 000	287 000 000	3 636 000
Celkem	5 339 250	0	58 622 816	430 000	233 249 741	13 649 500	167 803 704	10 992 250	309 499 866	6 230 284	138 354 331	18 894 320	661 591 793	37 523 932

Pramen: Monitorovací zprávy JMK, zpracování GaREP, spol. s r.o.

PŘÍLOHA G.2.2 PŘEHLED STŘEDNÍCH A VYŠŠÍCH ODBORNÝCH ŠKOL V JIHMORAVSKÉM KRAJI A JEJICH NAPLNĚNOST VE ŠKOLNÍM ROCE 2015/2016

<i>Název zařízení</i>	<i>souč</i>	<i>de</i>	<i>ost</i>	<i>celkem</i>	<i>kap*</i>	<i>naplnění</i>	<i>zřiz</i>
Gymnázium Blansko, příspěvková organizace	sš	498		498	720	69,17	7
Gymnázium Boskovice, příspěvková organizace	sš	483		483	510	94,71	7
Obchodní akademie a Střední zdravotnická škola Blansko, příspěvková organizace	sš	268		268	370	72,43	7
Střední pedagogická škola Boskovice, příspěvková organizace	sš	330	13	343	360	95,28	7
Střední průmyslová škola Jedovnice, příspěvková organizace	sš	164		164	574	28,57	7
Vyšší odborná škola ekonomická a zdravotnická a Střední škola Boskovice, příspěvková organizace	sš	562	41	603	826	73,00	7
	voš	271		271	400	67,75	7
Masarykova střední škola Letovice, příspěvková organizace	sš	245	13	258	664	38,86	7
Střední škola technická a gastronomická Blansko, příspěvková organizace	sš	269		269	498	54,02	7
Střední škola André Citroëna Boskovice, příspěvková organizace	sš	584		584	770	75,84	7
Mateřská škola, Základní škola a Praktická škola Boskovice, příspěvková organizace	sš	17		17	28	60,71	7
Gymnázium Rájec-Jestřebí, obecně prospěšná společnost	sš	146		146	240	60,83	5
Střední škola gastronomická, s.r.o. (Blansko)	sš	73		73	408	17,89	5
Výchovný ústav, Střední škola, Internát a Školní jídelna, Olešnice na Moravě, Trpínská 317	sš	x	x	x	235	x	1
okres BLANSKO	SUMA	3 910	67	3 977	6 603	60,23	
Gymnázium Matyáše Lercha, Brno, Žižkova 55, příspěvková organizace	sš	849		849	870	97,59	7
Klasické a španělské gymnázium Brno-Bystrc, příspěvková organizace	sš	687		687	832	82,57	7
Gymnázium Brno-Řečkovice, příspěvková organizace	sš	494		494	500	98,80	7
Gymnázium Brno, Elgartova, příspěvková organizace	sš	360		360	360	100,00	7
Gymnázium Brno, Křenová, příspěvková organizace	sš	620		620	640	96,88	7
Gymnázium Brno, Slovanské náměstí, příspěvková organizace	sš	532		532	640	83,13	7
Gymnázium Brno, třída Kapitána Jaroše, příspěvková organizace	sš	754		754	760	99,21	7
Gymnázium Brno, Vídeňská, příspěvková organizace	sš	599		599	660	90,76	7
Sportovní gymnázium Ludvíka Daňka, Brno, Botanická 70, příspěvková organizace	sš	413		413	450	91,78	7
Konzervatoř Brno, příspěvková organizace	sš	331		331	360	91,94	7
Taneční konzervatoř Brno, příspěvková organizace	sš	162		162	195	83,08	7
Obchodní akademie, Střední odborná škola knihovnická a Vyšší odborná škola Brno, příspěvková organizace	sš	719	81	800	1 725	46,38	7
	voš	379	243	622	755	82,38	7

Strategie rozvoje lidských zdrojů Jihomoravského kraje 2016–2025

Název zařízení	souč	de	ost	celkem	kap*	naplnění	zřiz
Střední průmyslová škola chemická Brno, Vranovská, příspěvková organizace	sš	485		485	500	97,00	7
Střední průmyslová škola stavební Brno, příspěvková organizace	sš	478		478	720	66,39	7
Střední průmyslová škola a Vyšší odborná škola Brno, Sokolská, příspěvková organizace	sš	876		876	1 472	59,51	7
	voš	94		94	180	52,22	7
Střední škola polytechnická Brno, Jílová, příspěvková organizace	sš	761	32	793	1 240	63,95	7
Střední škola umění a designu a Vyšší odborná škola Brno, příspěvková organizace	sš	449		449	666	67,42	7
	voš	124		124	282	43,97	7
Střední zdravotnická škola a Vyšší odborná škola zdravotnická Brno, Merhautova, příspěvková organizace Brno	sš	530		530	700	75,71	7
	voš	348	41	389	490	79,39	7
Střední zdravotnická škola Brno, Jaselská, příspěvková organizace	sš	540	81	621	870	71,38	7
Vyšší zdravotnická škola Brno, příspěvková organizace	voš	343	243	586	900	65,11	7
Střední škola technická a ekonomická Brno, Olomoucká, příspěvková organizace	sš	1 280	60	1 340	1 700	78,82	7
Integrovaná střední škola automobilní Brno, příspěvková organizace	sš	843	32	875	1 300	67,31	7
Střední škola grafická Brno, příspěvková organizace	sš	367		367	732	50,14	7
Střední průmyslová škola Brno, Purkyňova, příspěvková organizace	sš	1 186		1 186	2 070	57,29	7
Střední škola Brno, Charbulova, příspěvková organizace	sš	1 967	205	2 172	3 260	66,63	7
Střední škola informatiky, poštovníctví a finančnictví Brno, příspěvková organizace	sš	818	22	840	1 390	60,43	7
Střední škola stavebních řemesel Brno-Bosonohy, příspěvková organizace	sš	567	73	640	1 020	62,75	7
Střední škola strojírenská a elektrotechnická Brno, příspěvková organizace	sš	519	166	685	824	83,13	7
Biskupské gymnázium Brno a mateřská škola	sš	835		835	855	97,66	6
Cyrlometodějské gymnázium a střední odborná škola pedagogická Brno	sš	472	60	532	540	98,52	6
Evangelická akademie, Vyšší odborná škola sociálně právní	voš	90		90	90	100,00	6
I. Německé zemské gymnasium, základní škola a mateřská škola, o.p.s.	sš	370		370	992	37,30	5
EKO GYMNÁZIUM BRNO o.p.s.	sš	133		133	480	27,71	5
Gymnázium J. G. Mendela a jeho zařízení a Základní umělecká škola, školská právnická osoba	sš	275	13	288	630	45,71	5
Gymnázium Globe, s.r.o.	sš	42		42	240	17,50	5
Moravské gymnázium Brno s.r.o.	sš	288		288	400	72,00	5
Gymnázium P. Křížkovského s uměleckou profilací, s.r.o	sš	140		140	200	70,00	5
Gymnázium Hády s.r.o.	sš	96		96	200	48,00	5
Církevní střední zdravotnická škola s.r.o.	sš	341		341	380	89,74	6
Střední zdravotnická škola Evangelické akademie	sš	173		173	200	86,50	6

Strategie rozvoje lidských zdrojů Jihomoravského kraje 2016–2025

Název zařízení	souč	de	ost	celkem	kap*	naplnění	zřiz
Střední škola sociálních a zdravotnických služeb Vesna, o.p.s.	sš	40	108	148	200	74,00	5
Hotelová škola, s.r.o.	sš	173		173	1 860	9,30	5
Obchodní akademie ELDO, o.p.s.	sš	211	53	264	818	32,27	5
Střední odborná škola Emila Holuba, s.r.o.	sš	73		73	320	22,81	5
Soukromá střední odborná škola živnostenská Brno, s.r.o.	sš	24	53	77	510	15,10	5
Střední škola uměleckomanažerská, spol.s r.o.	sš	210		210	300	70,00	5
Bezpečnostně právní akademie Brno, s.r.o., střední škola	sš	222	25	247	462	53,46	5
Střední škola KNIH, o.p.s.	sš	42	57	99	180	55,00	5
Střední odborná škola MORAVA, o.p.s.	sš	162	47	209	335	62,39	5
Střední odborné učiliště tradičních řemesel a Vyšší odborná škola, spol. s r.o.	sš	422	13	435	1 220	35,66	5
	voš	90		90	90	100,00	5
Střední odborná škola EDUCAnet Brno, o.p.s.	sš	60		60	383	15,67	5
Vzdělávací institut INTEGRA BRNO - gymnázium, základní škola a mateřská škola, s.r.o.	sš	113		113	240	47,08	5
Střední škola F. D. Roosevelta pro tělesně postižené, Brno, Křížíkova 11, příspěvková organizace	sš	223		223	279	79,93	7
Odborné učiliště a Praktická škola Brno, příspěvková organizace	sš	341		341	448	76,12	7
Střední škola pro sluchově postižené Brno, příspěvková organizace	sš	62		62	125	49,60	7
Střední škola pro tělesně postižené Gemini Brno, příspěvková organizace	sš	115		115	115	100,00	7
Mateřská škola speciální, Základní škola speciální a Praktická škola Ibsenka Brno, příspěvková organizace Brno	sš	20		20	30	66,67	7
Základní škola, Praktická škola a Dětský domov Brno, Vídeňská, příspěvková organizace	sš	13		13	24	54,17	7
SŠ, ZŠ a MŠ pro zrakově postižené, Kamenomlýnská 2, Brno	sš	x	x	x	215	x	1
Mateřská škola speciální, Základní škola speciální a Praktická škola Elpis Brno, příspěvková organizace	sš	6		6	12	50,00	7
okres BRNO-město	SUMA	25 351	1 708	27 059	42 436	63,76	
Gymnázium Jana Blahoslava Ivančice, příspěvková organizace	sš	318		318	480	66,25	7
Gymnázium T. G. Masaryka Zastávka, příspěvková organizace	sš	269		269	380	70,79	7
Gymnázium a Základní umělecká škola Šlapanice, příspěvková organizace	sš	249		249	260	95,77	7
Gymnázium Tišnov, příspěvková organizace	sš	472		472	500	94,40	7
Gymnázium Židlochovice, příspěvková organizace	sš	227		227	250	90,80	7
Střední škola elektrotechnická a energetická Sokolnice, příspěvková organizace	sš	288		288	400	72,00	7
Střední zahradnická škola Rajhrad, příspěvková organizace	sš	344		344	800	43,00	7
Střední škola a Základní škola Tišnov, příspěvková organizace	sš	195	75	270	315	85,71	7

Strategie rozvoje lidských zdrojů Jihomoravského kraje 2016–2025

Název zařízení	souč	de	ost	celkem	kap*	naplnění	zřiz
Střední odborná škola Fortika, příspěvková organizace	sš	194		194	270	71,85	7
Odborné učiliště Cvrčovice, příspěvková organizace	sš	103		103	170	60,59	7
Střední odborné učiliště a Střední odborná škola SČMSD, Lomnice u Tišnova, s.r.o.	sš	128		128	440	29,09	5
Střední odborná škola a Střední odborné učiliště Kuřim, s.r.o.	sš	190	3	193	630	30,63	5
okres BRNO-venkov	SUMA	2 977	78	3 055	4 895	62,41	
Gymnázium T. G. Masaryka, Hustopeče, Dukelské náměstí 7, příspěvková organizace	sš	294		294	380	77,37	7
Gymnázium a Jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky Břeclav, příspěvková organizace	sš	504		504	660	76,36	7
Gymnázium a Střední odborná škola Mikulov, příspěvková organizace	sš	525		525	920	57,07	7
Střední průmyslová škola Edvarda Beneše a Obchodní akademie Břeclav, příspěvková organizace	sš	899	106	1 005	1 780	56,46	7
Střední vinařská škola Valtice, příspěvková organizace	sš	202		202	600	33,67	7
Střední odborná škola a Střední odborné učiliště Hustopeče, příspěvková organizace	sš	313		313	420	74,52	7
Gymnázium, Velké Pavlovice, Pod Školou 10, příspěvková organizace	sš	250		250	360	69,44	2
Městské víceleté gymnázium Klobouky u Brna, příspěvková organizace	sš	201		201	240	83,75	2
Městská střední odborná škola, Klobouky u Brna, nám. Míru 6, příspěvková organizace	sš	188		188	360	52,22	2
Soukromá střední odborná škola Břeclav, s.r.o.	sš	60	17	77	400	19,25	5
Soukromá střední odborná škola manažerská a zdravotnická, Břeclav, s.r.o.	sš	94		94	300	31,33	5
Soukromá střední průmyslová škola Břeclav, spol. s r.o. CULTUS	sš	39	20	59	209	28,23	5
Základní škola a Praktická škola Hustopeče, příspěvková organizace	sš	6		6	10	60,00	7
okres BŘECLAV	SUMA	3 575	143	3 718	6 639	56,00	
Gymnázium, Obchodní akademie a Jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky Hodonín, příspěvková organizace	sš	581		581	900	64,56	7
Klvaňovo gymnázium a Střední zdravotnická škola Kyjov, příspěvková organizace	sš	753		753	1 088	69,21	7
Purkyňovo gymnázium, Strážnice, Masarykova 379, příspěvková organizace	sš	350		350	490	71,43	7
Obchodní akademie a Střední odborné učiliště Veselí nad Moravou, příspěvková organizace	sš	366		366	700	52,29	7
Střední škola průmyslová a umělecká Hodonín, příspěvková organizace	sš	412		412	485	84,95	7
Integrovaná střední škola Hodonín, příspěvková organizace	sš	468		468	1 220	38,36	7
Střední škola automobilní Kyjov, příspěvková organizace	sš	235		235	420	55,95	7
Střední škola gastronomie, hotelnictví a lesnictví Bzenec, příspěvková organizace	sš	623		623	1 780	35,00	7
Střední škola Strážnice, příspěvková organizace	sš	415	75	490	980	50,00	7
Střední odborné učiliště Kyjov, příspěvková organizace	sš	458		458	665	68,87	7
Střední škola hotelová, služeb a Veřejnosprávní akademie, s.r.o.	sš	89	32	121	425	28,47	5

Strategie rozvoje lidských zdrojů Jihomoravského kraje 2016–2025

Název zařízení	souč	de	ost	celkem	kap*	naplnění	zřiz
Základní škola speciální, Praktická škola a Dětský domov Vřesovice, příspěvková organizace	sš	8		8	10	80,00	7
okres HODONÍN	SUMA	4 758	107	4 865	9 163	53,09	
Gymnázium a Obchodní akademie Bučovice, příspěvková organizace	sš	408		408	660	61,82	7
Gymnázium a Střední odborná škola zdravotnická a ekonomická Vyškov, příspěvková organizace	sš	764		764	1 390	54,96	7
Střední odborná škola a Střední odborné učiliště Vyškov, příspěvková organizace	sš	359		359	680	52,79	7
Integrovaná střední škola Slavkov u Brna, příspěvková organizace	sš	531		531	852	62,32	7
Mateřská škola, Základní škola a Střední škola Vyškov, příspěvková organizace	sš	51		51	206	24,76	7
okres VYŠKOV	SUMA	2 113	0	2 113	3 788	55,78	
Gymnázium, Střední pedagogická škola, Obchodní akademie a Jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky Znojmo, příspěvková organizace	sš	898	63	961	1 240	77,50	7
Gymnázium Dr. Karla Polesného Znojmo, příspěvková organizace	sš	662		662	870	76,09	7
Gymnázium Moravský Krumlov, příspěvková organizace	sš	199		199	360	55,28	7
Střední zdravotnická škola a Vyšší odborná škola zdravotnická Znojmo, příspěvková organizace	sš	208		208	280	74,29	7
	voš	88		88	140	62,86	7
Střední škola technická Znojmo, příspěvková organizace	sš	320		320	643	49,77	7
Střední škola dopravy, obchodu a služeb Moravský Krumlov, příspěvková organizace	sš	588		588	1 315	44,71	7
Střední odborná škola Znojmo, Dvořákova, příspěvková organizace	sš	501	18	519	780	66,54	7
Střední odborná škola Podují, Znojmo, s.r.o.	sš	90		90	300	30,00	5
Střední odborné učiliště a Střední odborná škola SČMSD, Znojmo, s.r.o.	sš	788	33	821	1 275	64,39	5
Mateřská škola, Základní škola a Praktická škola Znojmo, příspěvková organizace	sš	28		28	40	70,00	7
Výchovný ústav, Dětský domov se školou, Střední škola, Základní škola a školní jídelna, Moravský Krumlov, Nádražní 398	sš	x	x	x	36	x	1
Výchovný ústav, Střední škola a Školní jídelna Višňové, Zámek 1	sš	x	x	x	144	x	1
okres ZNOJMO	SUMA	4 370	114	4 484	7 423	60,41	
JIHOMORAVSKÝ KRAJ	SUMA	47 054	2 217	49 271	80 947	60,87	
z toho VOŠ	voš	1 827	527	2 354	3 327	70,75	
z toho SŠ	sš	45 227	1 690	46 917	77 620	60,44	

Pramen: Odbor školství Krajského úřadu Jihomoravského kraje

Vysvětlivky: souč = typ součásti, de = žáci denní formy, ost = žáci ostatní formy, celkem = celkový součet žáků, cíl.kap = cílová kapacita součásti, naplnění = podíl počtu žáků a cílové kapacity součásti, zřiz = kód zřizovatele, * kap = nejvyšší povolený počet žáků/studentů

G.3 STRATEGICKÉ PROJEKTY KRAJE DO ROKU 2020

Projektové záměry strategických projektů Jihomoravského kraje do roku 2020 v oblasti rozvoje lidských zdrojů byly zpracovány na základě databáze projektů Regionálního akčního plánu, která je dostupná na stránkách Regionální státní konference pro území Jihomoravského kraje (www.rskjmk.cz/project). Pro přiblížení pojetí projektů byly do přehledu informací vedle názvu projektu, odhadu nákladů, vazby na operační program a vazby na okruh a opatření SRLU zařazeny i hlavní cíle projektu (pokud byly uvedeny). Projekty jsou řazeny dle jednotlivých prioritních okruhů SRLZ. Pokud se projekt věcně týká strategických opatření z různých okruhů, byl projekt přiřazen k okruhu tematicky dominantnějšímu. Nositelem níže uvedených projektů je vždy Jihomoravský kraj.

Okruh SRLZ	Opatření SRLZ	Název projektu	Hlavní cíle projektu	Finanční náročnost (tis. Kč)	Operační program (OP)	Specifický cíl OP
1.1	1.1.1, 1.1.4, 1.4.1	Podpora kariérního poradenství v Jihomoravském kraji	Realizace ve vazbě na Krajský akční plán vzdělávání, v němž je kariérní poradenství jako průřezové téma.	12000	OP VVV	3.5_IP1
1.1	1.1.2	Rozvoj přirozených dovedností žáků v přírodních vědách a technických dovednostech	Popularizace přírodních věd a technických oborů u primární cílové skupiny žáků středních škol a jejich pedagogů, zapojení rovněž žáků a pedagogů 2. stupně základních škol a jejich pedagogů. Rozvoj přirozených dovedností žáků ve vazbě na přírodní vědy. Podpora zájmu o přírodovědné a technické obory ve vazbě na poptávku na trhu práce. Podpora talentovaných žáků na SŠ a ZŠ. Přeshraniční přenos zkušeností mezi institucemi, které působí v oblasti vzdělávání	4911	Interreg V-A	---
1.4	1.4.3	Profesní vzdělávání pro pracovníky poskytovatelů sociálních služeb	Podpora celoživotního učení, dalšího profesního vzdělávání pracovníků poskytovatelů sociálních služeb. Rozvoj vědomostí a praktických schopností prostřednictvím akreditovaných vzdělávacích programů postavených na reálných a analyzovaných vzdělávacích potřebách cílové skupiny - tedy vedoucích pracovníků, sociálních pracovníků a pracovníků v sociálních službách – přispívá k udržení a zvýšení profesních a osobnostních kompetencí, což se projeví na kvalitě poskytovaných služeb.	4000	OP Z	
1.5	1.5.1	Partnerství Jihomoravského paktu zaměstnanosti		8000	OP Z	

Okruh SRLZ	Opatření SRLZ	Název projektu	Hlavní cíle projektu	Finanční náročnost (tis. Kč)	Operační program (OP)	Specifický cíl OP
2.2	2.2.1	Inovace a péče – vytváření inovačního prostředí k podpoře regionální inteligentní specializace v kontextu zdraví a kvality života	Projekt na podporu zdravého životního stylu připravovaný JMK ve spolupráci s Finskem a Masarykovou univerzitou	-	-	-
2.5	2.5.2 2.5.3 2.5.4	Jihomoravské regionální centrum na podporu integrace cizinců II.	Projekt JMK (realizace 2016–2019). Aktivní zapojení Jihomoravského kraje, ve spolupráci s klíčovými aktéry integrace působícími na regionální úrovni, do procesu integrace na místní úrovni prostřednictvím zajištění poskytování služeb Jihomoravského regionálního centra na podporu integrace cizinců (kurzy češtiny a sociokulturní orientace; ambulantní a terénní sociální a právní poradenství; adaptačně integrační kurzy; integrační multikulturní aktivity).		AMIF	
2.5	1.5.5, 2.5.4	Podpora adaptability a integrace cizinců na trh práce na území Jihomoravského kraje prostřednictvím specifického/dalšího vzdělávání	Průběžná analýza potřeb a dat cílové skupiny. Zvyšování informovanosti nově příchozích cizinců a občanů EU do regionu. Podpora profesního vzdělávání a rozšíření nabídky rekvalifikačních kurzů dle potřeb cizinců v kontextu potřeb trhu práce. Podpora spolupráce s ÚP ČR v oblasti podpory služeb zaměstnanosti. Individuální poradenství; vzdělávání v soft skills; tvorba podpůrných sítí služeb zaměstnanosti. Odborné poradenství v návaznosti na adaptabilitu na trh práce. Podpora výuky českého jazyka ve vazbě na úspěšnou integraci na trh práce.		OP Z	PO3_SC1

Pozn.: OP VVV = operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání, OP Z = operační program Zaměstnanost.